

Kameleon

RADIVOJE LONADUKIC

NACIONALNA
BIMOTELA
CRNE GORE DURDE
CRNOJEVIC

BIBLIOTEKA
Posebna izdanja

ZA IZDAVAČE
Čedo Drašković
Novak Vukčević

UREDNIK NACIONALNA
Čedo Drašković BIBLIOTEKA

FERNIEGORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

IZDAVAČI
CENTRALNA BIBLIOTEKA
“ĐURĐE CRNOJEVIĆ” - CETINJE

KULTURNO-PROSVJETNA ZAJEDNICA
PODGORICE

Radivoje Lola Đukić

K A M E L E O N I

Beograd, 1988.

Priredila Jelena Đukić

Cetinje - Podgorica, 2003.

Prva priča

Bolnica. U kabinetu za elektroencefalogramne dr Aurelije Freskar sedi na stolici pod aparaturom, a vešte ruke bolničarke montiraju mu "kacigu" sa priključcima. Vidi se samo on, a ima šta i da se vidi: advokat Freskar je čovek između 50 i 60 godina, otmen, iz stare zagrebačke odvjetničke porodice, raspuštenko bez dece, koji poput matorih momaka, vrlo drži do svog izgleda, svojih manira, mirisa... ali dok mu je "fasada" vrlo samouverena, on je, u suštini, čovek uplašen dolaskom starosti, hipohondar sa punim džepovima i ladicama lekova za sve i svašta, uplašen od buduće nemoći i smrti... On često posećuje lekare, ne verujući da mu nije ništa, kad je u svetu toliko bolesti. Sada je na pregledu glave.

Njegov monolog ide dok mu prikopčavaju one razne "katode" kao viklere i uz svako zakopčavanje instrumenta on se trza, prestrašen tom spravom a svoj strah pokušava da pokrije pričanjem.

Naravno, pravi se i hrabar, nonšalantan i duhovit, a inače je od onih muškaraca koji padaju u nesvest kad primaju injekciju. Profesora, kome se on obraća, ne vidimo (on je kamera) već su uz Aurelija u kadru jedino hitre bolničarkine ruke i ta aparatura.

AURELIJE: Vi sad pustite struju kroz to... je li? Ali to sigurno nije neki visoki napon? ... (*Uplašeno se zasmeje*) Ne, ja se ne bojam, nije to električna stolica, pa kad pustiš struju - gotovo! Ja to kao šalu, doktore... duhovito, a? A nije ni čudo što imam nesanice, pa vrtoglavice i glavobolje - sa kim se mi, advokati, sve ne srećemo! Danas braniš ubicu, sutra lopova ili političara, svi misle - to je

isto, ali svako ti priča svoj život, svoje razloge za delikt, ili svoju nevinost!... A uglavnom svi lažu, jer svako sebe predstavlja boljim nego što jeste. Razumete?... (*Uplašeno*) Sestro, ovde me žulja! Ako tuda pustite struju napraviće mi rupu u glavi!... A ljudi su, profesore, kao kameleoni: uglavnom i nisu onakvi kakvi jesu, već se prave da jesu ono što nisu. Ja sam branio jednoga što je mirno ubio trojicu, a stalno mi je recitovao Puškinove pesme i plakao. Osetljiv. Ovolike suze!... Zastupao sam jednog dugogodišnjeg rukovodioca, koji je živeo u vili sa vrtom i bazenom, a stalno tvrdio da je on radnik i da predstavlja radničku klasu... Sad čete da uključite? Samo još čas, da završim... i tako profesore, radite godinu dana, radite dve, pa dvadeset i onda da je život sastavljen od ludih priča, od lažnih ljudi da većina lepo živi zbog nedostataka dokaza, da je crno često belo, a crveno - zeleno! Sestro, vi ste valjda pregledali štekere, da negde ne udari kurčlus?!... Čekajte... Profesore, kad bih vam ja ispričao šta sam doživeo pre neki dan ili šta uopšte doživljavam u svojoj profesiji, videli biste da nije ni čudo što danas pravim elektroencefalogram. (*Panično*) Ovde je mnogo stegnuto sestro... Moj poslednji klijent... (*On govori sve brže u potpunoj panici*)... jao... zašto da žmurim?... Kako da mislim na nešto lepo? Gde da nađeš lepo u savremenom životu?... Jao...

"Stop trikom" zaustavljamo njegovu sliku u nekom užasnom

izrazu i onda počinje muzika i špica. Špica može da ide, recimo, preko tog njegovog "zamrznutog" portreta.

Na zelenom - on je zelen,
Gde je gorko - on je pelen,
Na drvetu on je drven,
A kad treba - sav je crven!

Gde su mućke - i on mućka,
Kad svi zvižde i on fućka,
Na svakoga liči on;
Kameleon, kameleon...

Vidljiv i nevidljiv,
Hrabar ili stidljiv,
Svakom prepoznatljiv,
Ali neuhvatljiv -
Kameleon!

Kabinet doktora Freskara. Kancelarija u kojoj advokat radi nalazi se u okviru njegovog stana. Sve je to porodično nasleđe, što se oseća po unutrašnjoj arhitekturi, koja ima oblik secesije i po lepom starom nameštaju. Čekaonica za klijente je na mestu starinske trpezarije, odmah kod ulaza, a iz nje se ide u advokatov kabinet. Čekaonica. Njom vlada mlada sekretarica Manja. Lepa devojka, modernih shvatanja i garderobe i sa dve vrlo markantne osobine: ima izuzetno pamćenje, kompjutersko, puna je svih mogućih i nemogućih podataka, statističkih procena i brojki... i vrlo je osetljiva na razne i najsitnije nepravde: čim u novinama pročita da se negde u svetu nešto nepošteno, ili neprijatno desilo - rasplače

*se. Još uvek studira, ima momka... sve normalno. U čekaoni-
ci nema stranaka. Manja čita novine i plače. U tom času kroz
ulazna vrata proviri jedno neobično lice. To je Ben, koji ima
nešto preko 40 godina, izgleda kao one seoske "šeret-budale",
a govorи malо usporeno, kao da duboko razmišlja šta će reći.
Proturio je glavu kroz vrata, ali ne ulazi.*

BEN: Kancelarija advokata doktora... doktora... (*On
brzo poturi pod nos neku ceduljicu i pročita*)...
Aurelija Freskara?

MANJA: Da... (*I još jače se rasplaće*)

BEN: A vi plaćete što radite kod njega, ili što ste
otpušteni pa više ne radite za njega, ili što on
treba nešto da radi za vas?

Ben pita, ali i dalje ne ulazi.

MANJA: Plaćem zbog strašne stvari koju sam pročitala u
novinama: 40 kitova je izvršilo kolektivno
samoubistvo. Dogovorno su se nasukali na obale
Grenlanda.

Ona još jače zajeca, a Ben naglo uđe.

BEN: Imali su, znači, konsenzus? Kad vam ja ispričam
kako su nas nasukali, isto tako dogovorno -
plakaćete deset dana.

MANJA: Ne vredi meni da govorite. Sve recite doktoru
Freskaru. Ako hoćete nekog da tužite, od nekog
da se branite, sa nekim da se parničite, da tražite
odštetu, osvetu, naknadu, odgodu...

BEN: Ja bih sve to - odjednom! Takav je, znate, moј

slučaj. Ja sam iz sela Donje Barice. Postoje i Gornje Barice i one su nas i potopile. A meni su neki ljudi rekli: idi kod gospodin doktora Freskara, on je čuveni odvjetnik u Zagrebu i tata mu je bio čuven i deda... a i ti si Ivina poznat organ... To sam, znate, ja, Ivina Benkovićević, radim u našoj opštini kao poreski organ, mada se može reći da više i nisam organ jer su odlučili da naše opštine fuzioniraju zbog dogovorne štednje, ali bez konzenzusa...

Ben priča monotono ali uporno, dok ga Manja ne prekine.

MANJA: Molim vas ne pričajte to meni. Meni su danas dosta i kitovi. Pogledaću može li doktor da vas primi.

BEN: A zašto ste mi omila pristigli da pričam? Kako ću ja sad sve to još jednom? A posle kažu: Ivina stalno melje kao prazna vodenica!

Advokat Aurelije je u svojoj kancelariji. Kad Manja uđe, da bi ga obavestila o novom klijentu, on baš bira svoje pilulice i pije ih - jednu po jednu. Boćice i kartončići poređani su ispred njega na stolu, da ne bi nešto zaboravio.

AURELIJE: Jedan, dva tri... dve od tri... jedna broj četiri... dve pre jela...

On poluglasno broji, ubacuje u usta i zaliva vodom.

MANJA: Doktore, traži vas jedan neobičan klijent: i seljak je i nije i pametan i nije.

AURELIJE: Manja, rekao sam vam da me ne prekide dok uzimam lekove! Pogledao sam u vas i sad ne znam jesam li popio pilulu za pankreas ili za arteriosklerozu? A pogledajte koliko je to - kao panj! Kao da lekove nisu pravili Francuzi nego Tunguzi! Da bi ostao zdrav čovek prvo mora da se uguši... (*Popije*)

On počinje da se lupa po grudima da bi mu pilula skliznula, pa i Manja pritrči i udara ga za vrat.

MANJA: Izvinite, doktore...

AURELIJE: Ako se ne udavim - slomiće mi vrat! Seljak? Da nije doneo prase?

MANJA: Ne vidim. Sem ako nije ostavio u hodniku.

AURELIJE: Recite mu da ne primam ni svinje, ni guske, patke, kulene čvarke... Ja se zbog zdravlja hranim makrobiotikom, a NACIONALNA BIBLIOTEKA SRBIJE UZICE CRNOJEVIĆ zbog bolesti honorar primam u gotovom. Šta je u pitanju: krađa, nasleđe, ubistvo stričeka?...

Tada Ben proviri kroz odškrinuta vrata. Očigledno je da je prisluškivao.

BEN: Politička stvar, doktore! Hoću da tužim državu.

AURELIJE: Ko vam je dozvolio da prisluškujete? Koju državu?

BEN: Moju. Našu.

AURELIJE: To je zanimljivo, ali to neće moći.

BEN: Zašto? Toliki ljudi tuže oca, zašto ja ne mogu da tužim svoju majku?

AURELIJE: Kakvu sad majku?

- BEN: Pa zar nas ne uče još u pučkoj školi da nam je domovina majka? E, ako moj zavičaj, tojest moja majka, hoće da me napravi budalom - imam pravo da je tužim. Ako majka greši - majka neka odgovara!
- AURELIJE: Pardon, dragi gospodine, ili druže... jel' vi to mene... izvinite za prost izraz... zezate?
- BEN: Pardon i za vas, gospod doktore, ali ja sam došao da molim, a ne da, izvinite za izraz - zezam. Ako vi nešto ne smislite, ja sam naje... na... nadrljao. Izvinite, da li bih smeо da se poslužim ovom roze pilulicom? Moj pokojni ujak uvek je gutao takve pilule kad se uzbudi. A kad je umirao, kaže meni...
- AURELIJE: Pardon... (*Skuplja pilule*) Ja sam doktor prava, a ne doktor psihijatrije i klijente ne služim lekovima, nego NACIONALNA
GMBN DRAZIĆ
CRNE GORE DURDE
CROATIA drugarima! I, um gotes vilen - ne gledajte me tako blistavo, nego sedite i iznesite svoj problem. Manja, ostanite i evidentirajte.
- BEN: (*Govori brzo, kao naučeni govor*) Zovem se Ivina Benkovićević, ali me drugari zovu Ben, da bi zbog šale mogli da viču za mnom: "To je Ben, tojeben..." Oprostite drugarice! Ja sam inače pozнати amaterski glumac u našem kraju ili kako svi govore: to je Ben sa 17 lica! Pogledajte samo moje grimase doktore.

On počinje da menja izraze, da se krevelji, pa onda ustane i promaršira kao vojnik.

AURELIJE: Znači - glumac! Pa niste valjda došli da tužite i Šekspira? I pređite na stvar, ja sam bolestan, ja

imam posla, ja čekam stranke...

BEN: Stvar je, kako kažu naši seljaci: jasna kao pekmez! Neko je, doktore, rešio da baš ja treba da spasavam domovinu iz ekonomske krize, pa je zbog štednje spojio naše dve opštine Gornje i Donje Barice i mene su proglašili za višak i dali mi nogu. Razumete? A zašto drugarica ne beleži, nego ja treba posle sve da ponavljam?

MANJA: Ne brinite, ja sve pamtim.

AURELIJE: Moja sekretarica ima kompjutersku memoriju.

BEN: U redu, kad vi kažete. Ja sam, vidite, došao u Zagreb da mi vi nadete neku kukicu u paragrafu, pa da ja tu kuku odnesem u Sabor i da je nekom zakačim o nos. Jer kakva je to štednja otpustiti organ koji juri poreske dužnike? Odakle će opština i ostale strukture imati para? A jel vi, stvarno, sve pamtime?

MANJA: Od reči do reči. Reči ste! "Ja sam inače poznati amaterski glumac u našem kraju, ili kako svi govore: to je Ben sa 17 lica! Pogledajte samo moje grimase doktore..."

Sad i ona počinje da se krevelji imitirajući ga.

BEN: (Zasmeje se) Dobro radi mala! Naš KUD sprema "Sumnjivo lice", a fali nam čerka, pa ako hoćete...

AURELIJE: Na stvar, na stvar! Morate mi, dragi druže, doneti tu odluku o spajanju dve opštine i rešenje o ukinjanju vašeg radnog mesta, da ja pogledam...

BEN: Sve ja to imam kod sebe! (Vadi dokumenta) A ova mala pamti? Proverićemo. Meni je to rešenje

predao... (*Napravi značajnu pauzu*) drug Sempavalavičinoversavalavilimilipitkovski. Razumete? (*On se zasmeje*) E, nek to ponovi, ako je zapamtila.

AURELIJE: O, Bože!... Jeste li vi uvek tako duhoviti?

BEN: Nisam jedino kad čutim. (*Zasmeje se svom "vicu"*)

MANJA: (*Kao iz rukava*) Vama je rešenje predao Sempavalavičinoversavalavilimilipitkovski.

Ben se zaprepašćeno skljoka u fotelu.

BEN: Joj, bogo moj... pa ona bi mogla za jedan dan da uskoči u predstavu. I to Šekspira, gde svako zapliće i jezik i memoriju.

Ali Aureliju je već došla slična. On naglo ustaje i prilazi mu.

AURELIJE: Dajte mi ta rešenja, kod Manje potpišite punomoć, uplatite akontaciju po tarifi i pustite me da na miru pijem svoje lekove!

BEN: A ja? Šta ja da radim?

AURELIJE: Najavite obustavu rada, dok ja ne podnesem tužbu. Štrajkovi su najbolji način, a kod nas su u modi. Tražite odmah i veći lični dohodak, to će da ih pokoleba i zbuni!

BEN: Da idem da vičem pred Saveznom skupštinom u Beogradu, ili je dovoljno da se derem ovde pred Saborom?

AURELIJE: Štrajkujte pred svojom opštinom, čoveče! Nemojte da se uvredi vaše političko rukovodstvo što ne grdite njih i što ste ih preskočili! Prvo njih

napadnite, a onda dodite da im zadamo poslednji udarac!

BEN: To, to doktore! (*Zapeva "Zavičaju, mili kraju..."*)

Seoska ulica. Sokakom se gega Ben noseći veliki transparent na kome piše: "Moj generalni štrajk protiv samovolje". Zaustavi se po neki seljak, gleda, zasmeje se... jedna žena se krsti u čudu... Okupila se i grupa dečaka. Oni ga prate, imitirajući ga i gegajući se kao i on kroz blato...

Kad Ben stigne do zgrade Opštine okupilo se već desetak besposličara. Jedan viče: To je Ben... i svi se smeju.

A najviše se smeje debeli Predsednik Opštine koji je izišao i gleda onaj transparent. Ben se unezvereno okreće jer i njemu postaje očigledno da mu se svi podsmevaju i da je njegov protest u selu propao. Kraj sekvence trebalo bi snimiti usporeno, da bi se dobio utisak kako sve "pada u vodu".

Celu sekvencu prati muzika slična cirkuskoj, a dobro bi bilo ako bi se parafrazirala ona slična pesma: "Zavičaju, mili kraju, u kom sam se rodio..."

Kabinet doktora Freskara. U čekaonicu kod Manje ulazi jedan veliki klipan i pridrži vrata da uđe frau Beti. Postarija, nakindurena gospođa.

BETI: Her doktor radi, ili je on morgenaš?

MANJA: Morgenaš? Ne razumem tu reč.

BETI: Ovde kod vas u Jugi, ili kod nas u domovini, svi stalno viču: sutra, sutra, morgen, morgen...

MANJA: Doktor Freskar trenutno ima klijenta.

BETI: Znači da je tu. (*Onom klipanu*) Sačekaj me u mercedesu!

Dok mladić odlazi, ona nastavlja:

To mi je šofer!

MANJA: Ne znam hoće li moći danas da vas primi...

Beti pride njenom stolu i iz velike tašne izvadi i baci pred nju smotuljak sa kesama za đubre i jedan buket veštačkog cveća.

BETI: Je li to dosta?

MANJA: Ne razumem.

BETI: To su vreće za smeće i večito cveće! Moji proizvodi, moja tvornica, moje vreće, moje cveće... I to večito - najlon! Kod kuće ne trošиш vodu, samo brišeš sa njega prašinu, a na groblju ne moraš ni to, a pokojnik stalno uživa jer mu je grob stalno okičen.

MANJA: (Vraća joj A Šta već to meni? Stan nemam, a još neću da BIBLIOTEKA CRNOJEVIĆ nemam gde da uživam.

BETI: (Opet joj daje) To ti je da me ubaciš odmah kod advokata. Naš narod je vrlo darovit - voli da prima darove. Otkad sam se vratila iz Dojčlanda nailazim samo na darovite ljude: na šalterima, u opštinama, kod nadležnih za dozvole, rešenja... Ništa bez darovitosti!

MANJA: Izvinite što vas prekidam, ali koga da najavim?

BETI: (Govori kao da nikada neće prestati) Dok sam bila tako mmlada, lepa i glupa kao ti, živila sam u Šestinama, bila sirota i zvala se Jalžabet. Onda sam otišla u Minhen da pravim Švabama higijenu, a sebi pare, i sad sam lepa, pametna i bogata frau Beti!

MANJA: Znači - promena na bolje.

BETI: Normalno. Svi težimo ka savršenijem. Ovde je, recimo, ranije bio ZUR, zakon o udruženom radu. Sad ZUR nije ZUR nego KUR - kako umeš radi! K... U... R... KUR. Slobodno tržište, opšti napredak, KUR!

Iz svoje sobe izlazi Aurelije prateći jednu stranku.

AURELIJE: Ne brinite, ja ću interevenisati kod suda. Neće proći ni godinu dana a vi ćete dobiti svoje pare! Garantiram!

Čovek odlazi a on se obraća Beti.

Madam... vi kod mene?

Beti skuplja svoje kese i cveće koje je dala Manji.

BETI: (Pruža mu ruku) Industrijalka frau Beti. Proizvodim vreće za smeće i večito cveće! (Manji) Dar ćete dobiti kad zaslužite. Nagrađivanje prema radu, a darovitost prema zaslugama!

Oni ulaze kod Aurelija u kancelariju. Usput mu priča.

BETI: Prošle godine sam se vratila iz Dojčlanda, her doktor. Imala sam ja hajmve za faterlandom, sela sam, prebrojala pare i rekla: lepa moja... to sam mislila na sebe... lepa moja, dosta je bilo usrećivanja Švaba, vreme je da misliš i na tvoju ličnu sreću. Ostavila sam klozete, neka ih čiste

sami, vratila se ovamo, otvorila fabriku za vreće i večito cveće i opet stala pred ogledalo i rekla sebi: Beti, dok si još dosta zgodna, treba da nađeš i usrećiš nekog Jugovića.

AURELIJE: Lepa i patriotska misao, gnedige frau...

BETI: Pošto sam po prirodi čedna i stidljiva nisam znala za koga da se udam, pa sam se obratila agenciji za bračno posredovanje i od njih dobila - Đuru!

AURELIJE: Čestitam.

BETI: Nema na čemu. Hoću da tužite tu agenciju što mi je utrapila škart robu.

AURELIJE: Dosta neobičan zahtev, frau Beti.

BETI: Zašto? Kad ja napravim poderanu vreću, ili najlon cveće kome pada, jel te, pupoljak - kupac može da traži paragonatrag. Zašto ja ne mogu da tražim paragonatrag i Đura škart? Zakon tržista doktore mora da pridržava sve. Ko ne radi dobro - nek propadne. A koliko radi Đura na porodičnim pitanjima? Ja sam čitala da se politika više ne meša ni u rad i privredu, ni u lične stvari, da se ne priznaju pogrešne investicije... Dura radi u mesnoj zajednici, ali politički rad je jedno, a drugo je ono što ja tražim za svoje pare.

AURELIJE: Verovatno bi parnica imala šanse, iako je vrlo neuobičajena. Vi ćete mi, gospodo, dati punomoć, ja ću proučiti to pitanje sa svih aspekata...

BETI: Ne žalim da platim. Možete moj problem izneti u novine. Reklama uvek dobro dođe. Marketing

Ona izvadi buket veštačkih karanfila i stavlja ga u jednu

vazu, pričajući dalje:

Pokloniću vam moje večite karanfile. Vidite kako to stoji?! Neće da klone i sparuši se. To je roba... A oni meni - Đuru!

U čekaonicu kod Manje ulazi Ben. Ide snuždeno, noseći svoj transparent: "Moj generalni štrajk protiv samovolje". Transparent je već polupocepan, ali on ga ipak razvija.

MANJA: A, stigli ste? Kako ste prošli sa štrajkom Ben?

BEN: Znate kako se kaže: magarac u Beč, magarac iz Beča! Ili što rekla Šekspirova Budala u "Kralju Liru": "Ako ne možeš da se smeješ kako vetar duva, brzo ćeš uhvatiti kijavicu!" Ja sam igrao tu Budalu, pa sam se izgleda sasvim uživeo u ulogu...

MANJA: Ne razumem.

BEN: Ja razumem, ali mi od toga nije ništa lakše. Šta je iza onih vrata, Manja?

On pokazuje na treća vrata iz te sobe.

MANJA: Skoro ništa. Tu doktor drži fascikle sa starim predmetima, mada mu to više i ne treba jer ja sve pamtim.

BEN: Mogu li da pogledam?

MANJA: Zašto?

Ben otvara vrata sobice sa policama, na kojima su složene fascikle i razne kutije. Ben uđe i sedne na pod, kao jogi.

BEN: Ovde ču da sedim i štrajkujem glađu!

On izvadi iz papira veliki komad bureka i počne da jede.

MANJA: Nemojte mi, molim vas, praviti neprilike. Ovo su službene advokatske prostorije.

BEN: Baš zato.

MANJA: ... Idite vi svojoj kući pa gladujte, ako vam se gladije.

BEN: To se radi pod kontrolom, a vi i moj pravni zastupnik bićete kontrolori.

MANJA: Šta pričate o gladovanju, a navalili ste na taj burek?!?

BEN: Pa moram da napravim malo zalihe. I hoću da znam koji mi je poslednji obrok, pa dok umirem od gladi da imam čega da se sećam.

Iz kabineta izlazi Beti praćena Aurelijem.

AURELIJE: Manja će vam dati priznanicu na akontaciju frau Beti. A možete to platiti i u devizama, ako vam je to jednostavnije. Po kursu.

MANJA: Izvinite, gospodine doktore, onaj Ivina se uselio u ostavu pa tu štrajkuje glađu. Ja ga nisam pustila, verujte mi.

AURELIJE: (*Prilazi vratima*) Šta to radite Benkovićeviću?

BEN: Molim vas, doktore, da u moje ime tužite sve od opštine Donje Barice do Federacije! Ja najavio generalni štrajk, a predsednik opštine i sve političke strukture iskidaše se od smeha. Ja sam se obratio lokalnom listu, a novinari se, istina, ne smeju, ali neće ni da plaču sa mnom. Ne može se

radni čovek, tojest - ja, ostaviti bez zaposlenja, tojest - egzistencije, od strane opštine - tojest birokratije! Vi doktore njih poterajte zakonom, tojest - sudom, ja ću ovde da gladujem, tojest - da umirem, u prisustvu vas, tojest - svedoka, a drugarica Manja neka obaveštava javnost, tojest - novinare, da će jedan nesrečni najuren samoupravljač štajkovati gladiu zbog nepravde, tojest - birokratije!

BETI: A hoćete li vi mladiću, tojest - čoveče, držati dijetu po klinici Mejo ili po Džeksonu?

BEN: Ma kakva dijeta - neću više ni zinuti dok se moj slučaj ne reši pozitivno.

BETI: Vi ćete se onda dugo mučiti. Jednom je kod nas u selu jedna krava izgubila apetit i nije ništa jela, pa je danima mukala. Nije se moglo slušati od tuge. A ja NACIONALNA
SAMOĆKA
CRNE GORE DURDE u Nećakoj videla bolji i brži način da se protestira. Izidite na Trg Republike, polijte se benzином i zapalite - rezultat je fantastičan.

BEN: Lepo gori?

BETI: Divno.

BEN: I odmah vam ispune žalbu? Za čas je gotovo?

BETI: Ne, vi ste začas gotovi, ali danima posle pišu o vama i grde Vladu!

Dok njih dvoje tako lepo razgovaraju, u drugom uglu dogovaraju se Aurelije i njegova sekretarica.

MANJA: Da pozovem miliciju, ili domara, da ga uklone odavde?

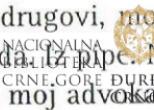
AURELIJE: Ne, naprotiv! Obavestite štampu, napravite veliki

publicitet, a ja će držati govore, pisati peticije, tužbe... To će odjeknuti kao bomba! Pripredite i neke moje fotografije za intervjuje... Konačno imam jedan divan, skandalozan slučaj!

Sutradan, vrata Aureljevog kabinetra naglo se otvaraju i u sobu nagrne grupa fotoreportera i novinara. Svi se sjure oko otvorenih vrata one sobice u kojoj i dalje sedi Ben u svojoj "jogi" pozi. Kraj njega je samo bokal sa vodom i čaša. Preko slike ide telop:

PRVI DAN PROTESTNOG GLADOVANJA

Sevaju blicevi, čuje se žagor i muzika na staru koračnicu:: "Da nam živi, živi rad." Ben sipa vodu iz bokala, dobro je raspoložen...

BEN: Izvolite drugovi, možete slobodno kušati - to je čista voda! Ništa više. A noću me doktor Freskar, moj advokat,

Blicevi se okreću ka Aureliju, koji se namestio u pozu za slikanje, smeši se i pozdravlja.

... zaključava da ne bih došao ni do mrvice hrane! Osobno okrene ključ! I tako će ja gladovati sve dok pravda ne bude sita... hoću reći - ispunjena! Da bi predsednik opštine imao veću vlast, da bi sproveo svoj unitarizam, on izbacuje jedan pošteni organ iz službe i time povećava nezaposlenost u našem selu i šire. I zato, drugovi novinari, iako sam iznemogao od gladi, snažno vičem: Dole birokratija, živeli slobodni štrajkovi gladi!

Za svoj sto seda Manja, sa prepunim naručjem novina. Kancelarija je prazna, a kroz otvorena vrata vidi se Ben u svom špaju.

TO: DRUGI DAN VELIKOG GLADOVANJA

Manja otvara i prevrće po novinama. Ben samo proturi glavu iz one ostave.

BEN: Pišu li nešto?

MANJA: Tražim... (*Odjednom se zaplače*)

BEN: Jel tužno? Čitajte?

MANJA: (*Čita*) Velika glad na jugu Ognjene zemlje. (*Plače*) Jadni ljudi.

BEN: Ognjena zemlja? A ja? A Ben iz ognjenog Zagreba? Šta piše za mene? Pa i ja sam gladan, majku mu!

MANJA: Evo... Veliki naslov, veliki članak. (*Čita*) Gladovanjem protiv zla!

BEN: To, to... tako će ja njih.

MANJA: (*Čita*) Jedno od najvećih zala savremenog čoveka je gojaznost. Jedini pravi lek protiv debljine, smatra američki naučnik O'Hara, nije dijeta, nego gladovanje!

BEN: Manja, zašto me mučite?... Četrdeset sedam sati i 12 minuta nisam ništa ni griznuo, ni liznuo, a vi... Sadisto!

MANJA: Pa nema ništa o vama Ben. Sem ovo u "večernjaku" (*Čita*) "Može li se birokratija uništiti gladovanjem"?

BEN: Može! Pišu li da može?

- MANJA: "Drug Ivina Benkovac"... pogrešno su vam napisali prezime...
- BEN: O, bože, ne znaju ni šta je grad, a šta čovek, gladan čovek.
- MANJA: ... "rešio da se bori protiv nepravde koja mu je naneta, štrajkujući gladi".
- BEN: E, tako, tako... i dalje?
- MANJA: Nema dalje. Tolika je vest.
- BEN: Pa dobro, to je tek početak. Uostalom, ni ja još nisam na samrti.

Trećeg dana, dok Ben leži na nekom čebencetu, potpuno iznemogao u ostavi, otvara vrata Aurelije. Sada je on doneo novine.

TO: TREĆI DAN POLITIČKOG GLADOVANJA
NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
AURELIJE: (Veselo) Dobro jutro Bene. Jesmo li orni, odmorni i uporni?

A Ben je već potpuno iznemogao.

BEN: Sad mi je fino: zalepio mi se stomak za kičmu, pa više ne krči. Divota!

AURELIJE: Danas su objavili poveću vest. (Čita) "Na sastanku Socijalističkog saveza sela Donje Barice ocenjivan je metod izvesnog Ivine, koji zbog svojih ličnih problema pokušava štrajkom gladi da izvrši politički pritisak na sve političke strukture. Kuda bi nas to odvelo, pitaju se članovi rukovodstva SSRN, kada bi nas svaka labilna i poremećena osoba mogla da natera da radimo

ono što je njoj milo? Štajk glađu dotičnog Ivine tako je dobio i negativnu političku ocenu i time ćemo ga skinuti sa dnevnog reda". - Ovo je izvanredno.

BEN: Kako izvanredno kad pišu da sam poremećena osoba?

AURELIJE: Pa to i jeste dobro, jer ću sada i njih tužiti! Ceo proces ima da se vuče i da traje godinama, godinama će se pričati o nepravdi, a onda ćemo ih saterati u mišju rupu! Samo vi izdržite!

BEN: Godinama?... Joj... moraću da pređem na jaču vodu - mineralnu!

Noć. Čekaonica je prazna i osvetljena samo uličnom svetiljkom čija svetlost prodire kroz prozor. Začuje se neobičan šum...

TO: ČETVRTI DAN (TOJEST NOĆ) - GLADOVANJA!

... Iz one sobice izvlači se Ben i četvoronoške ide ka korpi za otpatke, koja стоји kraj Manjinog stola. Oprezno je isprazni, tražeći da nisu ostale neke mrvice od njene užine... Ben proba da žvaće papir, pa ga pljune... Onda se nekako uspravi i pokuša da otvori vrata - kako bi došao do hrane... Ali sve je zaključano... Odjednom, ispred njegovog nosa, u krupnom planu, naglo se otvore vrata i iz mraka se pojavi Aurelijeva glava. Obojica istovremeno vrisnu od straha.

AURELIJE: Jao... baš sam pošao k vama. Sad je, konačno, i televizija spomenula vaš slučaj.

BEN: Šta kažu?

AURELIJE: Na ekranu je bio okrugli sto o zdravstvu, pa je

voditelj pitao lekara šta treba preuzeti da onaj ludak što gladuje ne umre od gladi?

BEN: Aha, aha... i šta je lekar odgovorio?

AURELIJE: Doktor kaže da je jedini način da se štrajkač dobro najede. A ako neće, trebalo bi, po proceduri, da ode kod svog lekara opšte prakse, koji će mu otvoriti karton i dati uput za specijalistički pregled kod psihijatra, a koji će onda otvoriti drugi karton, naplatiti mu po taksi i odrediti terapiju, mada je teško prepisati veštačku ishranu, pošto se ne zna ko je nadležan za nasilno hranjenje i iz kojih fondova će se to plaćati, jer SIZ za zdravstvo nema para, a svako se pravi lud na tudi račun.

BEN: Jao... pa strašno.

AURELIJE: Naprotiv, to je divno! Tužićemo i njih.

BEN: Lekare?! Za ovrednuti ili za hranu? Ja bih najviše voleo prasenec!

AURELIJE: Tužiću i zdravstvo i televiziju. Nije ni važno zašto - bitno je da stvorimo što napetiju atmosferu i onda ćete biti na konju.

BEN: Na konju? Ja bih radije bio na ručku.

Dode i peti dan gladovanja.

TO: PETI DAN PRAZNOG ŽELUDCA

Dok se Ben zgrčio u svom sobičku, Manja telefonira.

BEN: Jeste li našli nekoga Manjice?

MANJA: Ovde se niko ne javlja, a u ostalim novinama govore da ih naš slučaj više ne zanima.

BEN: A jeste li zvali nadležne društveno-političke organizacije, sindikat, sabor...

MANJA: Niko nema odeljenje za politička samoubistva, pa kažu da ta vrsta štrajkova nije zacrtana u njihovim programima... i šire!

U tom času u čekaonicu ulazi, u pratnji svog šofera, frau Beti.

BETI: (Šoferu) Daj taj paket i čekaj. Idemo odmah.

Ona prilazi ka Benu noseći u ruci lepo zavijeno pečeno pile i tepajući mu kao što se tepta detetu.

BETI: U-u-u... ko je mali nevaljali dečko, a?... Ko je Ben?... Evo donela frau Beti pečenog piceka...

BEN: Jao... nemojte me provocirati frau Beti, pa ja sam se zarekao - ni da gricnem!

BETI: A nogicu?

BEN: Ni da čupnem.

BETI: A trticu?

BEN: Ni da pipnem!

BETI: Bože, ala ste vi glupi. Zašto ne biste jeli ako niko ne zna? Kod nas je to normalno: nešto se obeća, donešu se i pismene odluke i stavovi, ali to je tako za javnost, a šta te briga šta posle ko radi? I kome ćete vi nauditi ako malo krišom gricnete? Samo ćete duže izdržati u svojim gladnim principima.

Dolazi i Aurelije noseći sudski poziv i mašući njim.

AURELIJE: Došao je veliki dan, građanine Ben - sutra imamo

ročište na sudu! Doživećemo veliki trijumf protiv samovolje opštinskih vlasti. Tako je uvek bilo kroz istoriju: glasni su uvek pobedivali!

Sudnica. Sudija, sa dva porotnika, još nije zauzeo svoje mesto, već u ugлу priča sa njima i gricka kiflu.

SUDIJA: Neko kaže da je za čir dobra i jabuka, ali mene smiri samo kifla...

U tom času u sudnicu ulazi Ben, koji jedva hoda od iznemoglosti, pa ga pridržavaju Aurelije i Manja. Kad vidi sudiju kako grize kiflu, odmah pođe ka njemu, kao izglađneli pas. Oni ga zaustavljaju i spuštaju na klupu.

BEN: Onaj tamo jede
AURELIJE: (Tih) To je sudija Iskusan, ali nervozan zbog
čira.

A sudija je prgav starčić, pred penzijom, kome je već beskrabno dosadno da radi to što radi. U sudnici su inače i predsednik opštine i neki njegov advokat, ili opštinski pravnik, jer nosi akt-tašnu, iz koje će vaditi dokumenta, ali govoriti neće. Njih dvojica se zasmeju kad vide jadnog Bena. Sem njih je tu i nekoliko novinara koji se po sudu vrzmaju, jureći neke zanimljivosti. Predsednik opštine govorи glasno, da ga Ben čuje...

PREDSEDNIK: ... A ja sam rekao: banket može, ipak je proslava, ali da se štedi! Neka kao predjelo budu samo kulen, krvavica, kuvana šunka i sir, a kao glavno jelo dovoljni su pečeni prasići i salate. možda dva-tri jagnjeta, ko ne voli masno, i šta

ćeš više, na ovu besparicu?!

BEN: (Aureliju) Koliko ću dobiti ako predsednika opštine udarim kamenom usred sudnice?

AURELIJE: Ne govorite gluposti. Odakle vam kamen?

A sud se već postavio.

SUDIJA: Otvaram glavni pretres. Ivina Benkovićević protiv opštine Gornje i Donje Barice. Tužbu zastupa doktor Aurelije Freskar.

AURELIJE: (Ustane) Prisutan, druže sudija.

SUDIJA: A skupštinu opštine?

PREDSEDNIK: Niko. Nema potrebe niko da nas brani, kad nismo krivi nikom živom!

On i njegov pajtaš zadovoljno se nasmeju.

SUDIJA: (Nervozno) Šta je smesno? Tišina, kazniću vas.

BEN: Bravo! Njih ne treba samo kazniti, njih treba odrati. Ko jariće.

SUDIJA: Tišina. I vas ću kazniti! (Porotniku) Bože, što mi je muka...

AURELIJE: Poštovani sude, moram da vama, a i drugovima iz štampe koji su došli u ovolikom broju...

Mi vidimo dva otrcana novinara sa beležnicama.

... naglasim da je ovo tek prva od tužbi predatih ovom sudu, jer smo mi povodom nepravde nanete mom klijentu, nevinom, a unesrećenom drugu Ivini...

On mura Bena, pa se ovaj nekako podigne i pokloni sudu i štampi. Predsednik se i dalje tikoće.

... tužili sve odgovorne instance do Federacije, Saveznog izvršnog veća i Savezne skupštine. I te parnice će uskoro doći pred vas druže sudija, jer je povređeno jedno od osnovnih ustavnih načela - pravo na rad. Naš društveno-ekonomski razvoj, poštovani sude, vrlo je brz i buran. Za proteklih tridesetak godina mi smo 27 puta pravili reforme, promene, integracije, pa dezintegracije, tražeći sve bolje puteve razvoja, spajali smo preduzeća, pa ih razdvajali, donosili programe, pa ih menjali... a moj klijent Ivina Benkovićević pratio je te napore, razrezivao je uredno porezu kad god mu je rečeno, uvek sve veću... zbog dobrobiti našeg državnog

NACIONALNA
DRŽAVNA
CRNE GORE DURDE
CRNOJEVIĆ

Sudija, zgrčen od bola, žurno muti u čaši vode fosfaluget i pije ga.

... I s kakvim razlogom sad, bez ikakvog razloga da opština ukine njegovo radno mesto? Pa gde je onda samoupravljanje samoupravljača u samoupravnom društvu? Još od vremena Rimljana, u rimskom pravu...

PREDSEDNIK: Izvinite!... Druže sudijo, mogu li ja samo nešto da pitam, iako mi se govor druga advokat mnogo dopada?

SUDIJA: Pitajte.

PREDSEDNIK: U čije ime drug sve to govori? Ko nas uopšt

tuži?

AURELIJE: Zastupam tužioca, druže predsedniče opštine, vašeg službenika Ivinu Benkovićevića.

PREDSEDNIK: To je onda neka zabuna, jer pokojni Ivina Benkovićević, umro je još prošle godine.

On podnosi dokumenat sudiji.

... Ovo je zvaničan izveštaj matičara o smrti našeg jadnog druga Ivine!

U sudnici odjednom nastane tajac.

BEN: He, he, ja umro? Pa ako sam ja umro, druže predsedniče Pajo, ko sam onda ja?

PREDSEDNIK: To već nije moja stvar. Ja imam potvrdu da si ti umro... (Kazneće se)

AURELIJE: Kakve su to gluposti, druže sudija!

SUDIJA: To nisu nikakve gluposti, druže Freskar, nego zvaničan dokument, sa pečatom, o smrti Ivine Benkovićević. Kako se vi druže zovete?

BEN: Pa Ivina Benkovićević.

SUDIJA: Rođeni ste u Donjim Baricama 27. II. 1944. godine?

BEN: Tačno.

SUDIJA: Od oca Marka i majke Marice?

BEN: Tačno. Bog da im dušu prosti.

SUDIJA: Znači da ste vi umrli 3.VI. prošle godine. I zašto sad pravite ovde gužvu oko službe i otkaza, kad ste umrli? I kako možete štrajkovati glađu do smrti, ako ste već pokojnik?

BEN: Kako umro, molim vas? To je onaj pijani Štef,

matičar, nešto zabrlja. Ko zna koga je on sahranio, a stavio moje ime. Molim vas pozovite za svedoka Štefa.

PREDSEDNIK: Druže sudija, drug matičar Štef se prošle nedelje šlogirao i leži kao cepanica. Uostalom, imate zvaničan dokument, pa vas molim da ovu lakrdiju prekinete.

AURELIJE: Molim vas da pitate druga predsednika opštine poznaje li on ovog čoveka? Pozivam ga kao svedoka da prepozna tužioca i da pred sudom kaže da li je on mrtav?

PREDSEDNIK: Pa mnogo živahan baš i ne izgleda, ali ja nisam doktor da znam ko je živ a ko je umro. Ja imam dokumenta i verujem u dokumenta! Kuda bi nas kao društvo odvelo kad bismo počeli da sumnjamo u dokumenta koja smo doneli?

SUDIJA: Doktore Freskara, ja imam još tri meseca do penzije, imam mamutski čir na dvanaestercu i alergiju na ljudsku glupost... zašto ja uvek dobijam vaše parnice?

AURELIJE: Pa ovo je bar jednostavan slučaj druže sudija: neopravdano su čoveka izbacili iz službe.

SUDIJA: Nisu čoveka - nego pokojnika! Ne mogu ja vraćati u službu mrtvaca, doktore! (Viče) Šta ja mogu što je on umro? Zakonski - on ne postoji! BEN: (I on odjednom počne da viče) Ako ne postojim, zašto sam onda ovoliko gladan?

Sekvenca završava na predsedniku, koji se zadovoljno kikoće.

Kabinet doktora Freskara. Naši junaci se vraćaju iz sudnice. Vrlo su neraspoloženi, a Ben odmah odlazi u svoju ostavu i

klonulo se namešta u pozu za gladovanje.

AURELIJE: Ne vredi više da gladujete, čoveče. Čak i ako umrete od gladi - ne možete umreti pošto ste već zvanično mrtvi.

BEN: Znači: ja ne postojim?

AURELIJE: Ne. U tome je zakon vrlo precizan. Dokaz ljudskog postojanja su dokumenta. Propisno ovarena. To je pravno konačno sređeno još u Austrougarskoj monarhiji.

BEN: I sad, dok gledate mene, vi vidite vampira?

AURELIJE: Apsolutno.

On odlazi u svoju kancelariju.

BEN: Manja, hoćete li biti dobri, kao što ste lepi, pa doneti za ovog vukodlaka tri porcije bifteka... krvavog... kilo krvavice a za piće -bledi Meri, krvavu Meri od paradajza i votke!

MANJA: Jadni naš Ben. Dajte mi novac - doneći vam.

BEN: Neka plati doktor Freskar - kod nas, na onom svetu, mi se hranimo besplatno, na rajskom kazanu.

Ben odjednom dobije ideju pa, batrgajući se, uspe da ustane.

... Čekaj! Ne treba mi ništa! Ne treba meni sud, ne treba mi advokat, srediću ja njih sam! Drhtaće i Gornje i Donje Barice od vampira Ben! Doneću im poruke direktno s neba!

Seoska ulica. Opet onom ulicom ide Ben. Ali sad nosi table i

na grudima, i na ledima, a u rukama veliku kobasicu i veknu hleba. On halapljivo jede, a izmedu zalogaja "izbacuje" parole. Na grudima i ledima pišu uvredljive parole, koje on izvikuje.

BEN: (Viče) I na nebu svi znaju da predsednik opštine krade taksene marke!...

Grupa musave seoske dece zablenula se u njega i table koje on nosi.

... Da je sekretar partije Pero pijan svake subote!

Jedna grupa počinje da pljeska.

... da predsednik sindikata Ivelja ne pita radnika nego pipa radnice!

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE DURĐE
CRNOJEVIĆ

... Zato: skinimo ih s vlasti da ne mogu krasti!

Puno sveta, koji se okupio oko njega, počinje da pljeska viče: "tako je"!

Dok kamera pokazuje parole koje su ispisane na njegovim tablama, on ide ulicom, a povorka za njim.

... Ovo su, narode, poslednje vesti sa onoga sveta.
Dole birokratija koja je Bena poslala u vampir

Masa se već divno zabavlja i viće sve ono što on traži. Kada je došao cirkus u selo. Tako dođu i do opštine. Izlazi predsednik i grupa službenika i zaprepašćeno gledaju Benu

kobasicom i tablama.

BEN: (Viće) Drugovi... hoće li neko da kaže kolika je lična tarifa druga predsednika Paje za komasaciju?
Opšti aplauz i radovanje mase.

... Ili da nam to kaže sam predsednik?

PREDSEDNIK: Ivina, jesi li ti normalan?

BEN: Nisam, ja sam mrtav!

Opšti smeh i poklici "Živeo".

PREDSEDNIK: (Pomoćniku) Zovi milicionera... (Benu)
Rasturaj ovaj narod da ne rasturim ja tebe!

BEN: Jeste li ga čuli drugovi? Naredio je da se rasturite, jer je upravljanje samo kad on upravlja...

SVI: Dole!...

Narod počinje da pljeska i peva.

BEN: Pošto sam ja, narode, odlukom opštinskih vlasti umro pre godinu dana, pozivam vas na moje zadušnice, a tamo ću da vam ispričam sve novosti sa ovog i onog sveta! Joj, šta ja sve znam! Daću vam podatke o svima ovima redom... i šire!

Cela povorka pljeskajući i derući se, krene niz ulicu...

Sudnica. Opet je isti sastav kao i prošli put i jedino što sad

Aurelije i Ben sede tamo gde je sedeo predsednik, a predsednik sa svojim pravnikom je na njihovom - "tužilačkom" mestu. Sudija opet ima napad čira. Predstavnika štampe ima mnogo više i sada oni slikaju Bena koji se sve vreme zadowoljno smeje. U stvari - kikoće se.

SUDIJA: Tišina. Otvaram glavni pretres: Opština jedinstvene Barice... kakva je sad to opština.

PREDSEDNIK: Fuzionisana, druže sudija. Spojile su se Gornje i Donje u jednu veliku Baricu. To je u duhu opštih zaključaka... i šire.

SUDIJA: Znači: Jedinstvena opština sa svim društveno-političkim zajednicama, strukturama i sizovima protiv Ivane Benkovićevića.

Ben se prosto zacenio od smeha

NACIONALNA
BIBLIOTEKA

CRNE GORE
GRAD PODGORICA

SUDIJA: Tišina. Predmet tužbe za uvredu, klevetu pokušaj nanošenja političke štete, obaranje opštinskog političkog sistema...

Ben se prosto zagrcne.

AURELIJE: Druže sudija, ceo slučaj spada samo u delikt reč a o tome se u poslednje vreme mnogo govori raspravlja kod nas. Kod optuženog ne posto nigde primer ili dokaz da je on sem reči pokuša i nešto gore. A ne može se valjda neko okriviljati što se ne slaže sa predsednikom opštine?

SUDIJA: Dobićete reč. Ko zastupa tužbu?

PREDSEDNIK: Ja. Predsednik opštine. Ja bih vam dru sudija htio da opišem kakve je sve skandaloz

stvari dotični radio i pričao kada se vratio u selo.

Ben cikne od smeja.

BEN: Narod se više smejava nego na premijeri naše amaterske družine. Ali, mogu li ja nešto da pitam, druže sudija?

SUDIJA: Pitajte. (*Porotniku*) Bože što mi je muka.

BEN: Ovde piše da sve opštinske strukture tuže Ivinu Benkovićevića, a na prošloj parnici vi ste lično, druže sudija, utvrdili da sam ja taj dotični i da sam - umro. Pa kako se može tužiti mrtav čovek? Ako mrtvac ne može da tuži, ne može valjda ni da bude tužen!

On se toliko zasmeje da sve lupa šakama po stolu. Raduje se svojoj pobedi, a novinari se adnjašljate oko njega. Sudija se razlјutio na predsednika

SUDIJA: To je tačno. Vi ste, druže, lično doneli potvrdu da je Benkovićević umro, a sada ga tužite zbog uvrede i klevete. Na koji to način mogu pokojnici da vas kleveću? Pišu vam pisma iz raja, ili iz pakla?

PREDSEDNIK: Izgleda, druže sudija, da je bila zabuna i da taj mangup i nije umro. Možda se on samo pravio mrtav.

SUDIJA: Znači li to da ste prošli put podneli lažnu umrlicu?

Ben i Aurelije se ponovo zasmeju.

BEN: (Vič) Dobro pitanje.

AURELIJE: A za pokušaj obmane suda...

Predsednik odjednom ustane, napravi pauzu i tihom kaže.

PREDSEDNIK: Umrlica je prava.

SUDIJA: Prava?

PREDSEDNIK: Kod zvanične administracije ne može biti greška.

SUDIJA: Znači da je vas klevetao pokojnik?

PREDSEDNIK: A, ne, pokojnik je pokojnik i neka mu je laka zemlja. Klevetnik je, druže sudija, ovaj nepoznat čovek. Predaćemo stvar istražnim organima i organima gonjenja, da ga uhapse i otkriju ko je on? Jer ko zna ko je ovaj čovek, koji se prvo predstavljao kao Ivina Benkovićević, pa zatim kao pokojnik! Očigledno je da je htio da kompromituje. NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE DURDE Mi ćemo sad podneti tužbu protiv tog, njega nepoznatog!

BEN: (Aureliju) Šta ovaj to priča?

PREDSEDNIK: Možda je to neki ubačeni provokator?...

BEN: Pazi ti Pajo šta govorиш!

PREDSEDNIK:... ili neki švercer droge...

BEN: Oho!

PREDSEDNIK: ... Kriminalac, ili politički protivnik naše samoupravne zajednice?! Ko zna zašto on krije svoj identitet? Ali mi ćemo to utvrditi i pobediti neprijatelja!

On sa svojim pratiocem napušta sudnicu.

BEN: (Aureliju) Šta to ovaj trabunja doktore? Kako sme?

AURELIJE: Pa sad... on, kao vlast, ima pravo i da sumnja i da trabunja. Vlast mora da bude oprezna.

BEN: I ako me zna 30 godina?

AURELIJE: Baš zato. Kod naših vlasti nema familijarnosti. Zato je naša vlast tako jaka.

BEN: I šta ja sad da radim?

AURELIJE: Razmisliću... ali znate kako se kaže: udariš li maljem o glavu, ili glavom o malj - strada uvek glava!

Manja, koja sve vreme sluša razrogačenih očiju, odjednom se zaplače.

MANJA: Ijao, što mi je žao onih kitova! Tako su se i oni nasukali!

Ulica ili trg pred Sudom NATIONAL
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ *Aurelije, Manja i Ben polako
odlaze.*

BEN: *(Samo što se ne zaplače)* A kako bi bilo, doktore, što rekla ona frau Beti, da se ja polijem benzonom i zapalim?!

AURELIJE: Ne mislite na takve gluposti, čoveče... Znate li pošto je danas benzin?

Oni odlaze polako od kamere dok se slika ne zamrzne.

Druga priča

Kabinet advokata. Izlazeći natraške iz advokatove kancelarije i klanjajući se nevidljivom Aureliju, Ben stiže do stola na kome Manja menja vodu u vazni sa crećem. Ben sve vreme zahvaljuje...

BEN: Mnogo vam hvala, doktore... (*Pokloni se*) ... Bićete sigurno zadovoljni, jer ja sam genije za takve poslove! (*Poklon*) Ne brinite - počinjem da radim odmah. A ja sam vam čudo: i kad nema posla - ja radim!

Još jednom se pokloni, a onda se vrata od advokatovog kabineta zatvore.

... Drugarice Manja, upoznajte se sa novim kolegom. Doktor Freskar mi je rekao: (*Imitira advokata*) DRAGIĆAN BIBLIOTEKA
JANE GOŠA PURHE CRNOJEVIĆ Ben, šer ami, uzimam vas za istražitelja: *Cuge* istražitelj! Sakupljaću na terenu podatke o našim strankama, o našim protivnicima... naročito o protivnicima!

Iz svoje kancelarije proviri Aurelije.

AURELIJE: Da zapamtite: radno vreme kod advokata ne postoji, radi se dok se posao ne obavi.

On nestane, a Ben se pokloni.

BEN: (*Viće za njim*) Dogovoren, doktore! (*Manji*) Te najviše volim. Ubijao me je šablon u birokratiji dođi u sedam, pauza za kafu u devet, pauza za doručak u jedanaest, posle podne ne znaš šta b

od sebe...

Aurelige ponovo proviri.

AURELIJE: Plata vam je procenat po parnici na kojoj sarađujete... (*Nestane*)

Ben se pokloni.

BEN: Ohoho... bogato društvo, bogate parnice, obogatiće se i Ben!

Još jednom se otvore vrata i proviri Aurelige.

AURELIJE: (*Strogo*) Kafa!

... i nestane!

BEN: Gazda nam je strog, ali to je dobro - što više strogošti, više reda!

MANJA: Samo se pravi takav. U stvari, otkad ga je ostavila žena, pa je sam, on je stalno zaplašen. Za zdravlje, za posao... za celo čovečanstvo...

Aurelige proviri i strogo dobaci.

AURELIJE: I ne slušajte ono što govori moja tajnica, nego ono što ja kažem! Kafa.

On nestane u svoju sobu, a Ben se uzmova.

BEN: Za kafu sam majstor. U opštini su me zbog mog

kuvanja zvali Lukrecija Bordžija.

On u žurbi, da se pokaže i dokaže, ispusti šoljicu i tacnu i sve se polomi.

MANJA: Ostavite to meni. Ja znam kakvu kafu piye naš Zlatko. A vi, ako baš hoćete, zalijte mi ovo cveće na prozoru... to u saksijama.

Ben uzima od nje bokal sa vodom i odlazi do otvorenog prozora. Zaliva, ali se usput i osvrće i priča sa Manjom.

BEN: I za zalianje sam stručnjak! A možda je moj odlazak iz Donjih Barica i one opštinske službe bio moj srećan trenutak? Jer ovde ču moći da pokažem svoju spremnost, snalažljivost... svoje kvalitete

Pričajući tako i okrećući se on gurne jednu saksiju i ona poleti sa prozora. Pokuša da je uhvati, ne uspe, pa se zagleda za njom i vršne...

Ulica pred advokatovom kućom. Ispod tog prozora, a prozor je, recimo na drugom spratu, prolazi mladi čovek sa velikom vrećom u ruci. Saksija ga udara pravo u glavu i on se same sroza u nesvest... Na ulicu panično istrčavaju Ben i Manja prilaze nepoznatom, dižu ga, a on se budi... Čistče ga od prašine, a on zbunjeno gleda čas nju, čas njega.

BEN: Izvinite, molim vas... Promaja. Promaja, znate udarila mene, ja udario prozor, prozor saksiju, a saksija nije imala bolji pravac i mesto nego ba-

u vašu glavu!

NEPOZNATI: Da... razumem... Dobar dan...

MANJA: Imate li nesvesticu? Da prilegnete za svaki slučaj? Jeste li vi odavde?

NEPOZNATI: A gde je to: ovde... i odavde? Gde smo?

BEN: Pa u Zagrebu.

NEPOZNATI: Je li? Zagreb? A šta ču ja tu?

MANJA: Pa odakle ste?

NEPOZNATI: Ko?

MANJA: Pa vi!

NEPOZNATI: Ja? ... Izvinite, ne mogu da se setim... Ovaj... Ja?... A kako se ja, ono, zovem?

Ben počinje da ga miluje i ljubi.

BEN: Ne govorite tako... Sve će biti dobro. Manja, da ga povedemo gore, da se odmori i sredi?...

Opet ga ljubi.

NEPOZNATI: Hvala. Baš ste ljubazni.

I on poljubi Bena, pa se okreće i poljubi i Manju.

NEPOZNATI: I mala je ljubazna.

MANJA: Ovo je vaša torba?

NEPOZNATI: Torba? Nemam pojma. Zlatni ste... Mama mi je uvek govorila: sine kaži i tetama i čikama hvala... Hvala!

Sad on njih poljubi.

BEN: Ja će poneti vašu vreću. Oslonite se slobodno na mene, pa idemo da se malo osvežite i odmorite. Ja će i kaficu da skuvam.

NEPOZNATI: A da li znate koji sam ja razred? I šta će ovde? Mada mi je priyatno.

BEN: Joj, Manja, prvi dan sam na poslu a ako se po jutru dan poznaje - ja sam ga... s oproštenjem... razumeš?

Oni ulaze u kapiju kuće vukući nepoznatog i njegovu torbu.

Kabinet advokata. Prolazeći kroz čekaonicu Ben ostavi vreću kraj Manjinog stola i svi ulaze u advokatovu sobu. Aurelije baš piće lekove, poređane po stolu, kad oni upadnu.

AURELIJE: Šta je sad ovo? Kakav je to način, Manja?

MANJA: Oprostite NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE
DURDE CRNOJEVIĆ, ali ovaj drug ne zna ni ko je, ni šta je.

AURELIJE: A šta se to mene tiče? Pa ni ja ne znam ni ko je on ni šta je on?

BEN: Pa pala je vaša saksija sa prozora, pa je onda pao on, a niko nije kriv. Jel' tako druže?

NEPOZNATI: Sigurno je tako i da nije tako, kakogod vi kažete. Dobar dan, kako ste?

AURELIJE: Nisam dobro. A vi?

NEPOZNATI: Valjda nisam ni ja, ali nemam pojma.

MANJA: Drug je izgleda dobio amneziju, ničega se ne seća, pa smo mislili, ako dozvolite, da se tu malo odmori, da vi utvrdite ko je... Možda i lekara da pozovemo.

AURELIJE: Pametno. Uostalom, to je lako. Imate li isprave kod sebe?

NEPOZNATI: Isprave? Šta je to? Nešto što se ispravlja?

AURELIJE: Pogledajte džepove, čoveče. A vi Manja pokušajte da pronađete doktora Martija, pa mi dajte vezu.

Čovek je, uz pomoć Bena, isprevrtao džepove, ali oni su prazni. Manja je otišla u svoju sobu.

BEN: Nema ni hartijice, doktore. Pa kako ideš tako kroz grad?

NEPOZNATI: Tako me je sigurno mama poslala. Vi znate moju mamu?

BEN: Otkud znam? A gde je ona?

NEPOZNATI: Ne znam ni ja. Hoćete li da je nađete?

BEN: Što si ti, tako mator navalio na mamu? Hajde, druškančiću, seti se... Seti se gde si bio, odakle si pošao... (Razdvojena sredina) Pa hajde, majkoviću, ne gledaj u menе као пљујући šarena vrata!

NEPOZNATI: Jao...

AURELIJE: Nemojte vikati na gospodina i plašiti ga. Vidite da je u šoku. To treba polako, da mu se asocijacijama probudi sećanje... Zažmurite, dragi moj, pa zamislite, recimo, šumu... Šta vidite?

NEPOZNATI: A kako mogu da vidim kad žmurim?

AURELIJE: Tačno. Vidite, враћа mu se inteligencija. Ali na šta vas podseća, recimo, šuma?

NEPOZNATI: Na Crvenkapu. Ona je išla kroz šumu da odnese baki kolače.

Nepoznati govori sve vreme ljupko, nežno, kao lepo vaspitan dečak.

AURELIJE: Potpuno tačno. On se, Bene, izgleda najbolje seća detinjstva. A ti bi, je li, voleo da budeš onaj lovac?...

NEPOZNATI: Ne, ja bi voleo da budem vuk i da pojedem babu. Jer babe stalno gnjave: uči, uči sine, da ne postaneš baraba.

AURELIJE: Pametno. I šta ste vi postali?

NEPOZNATI: Ja?... Ne znam. Možda baba.

BEN: Koliko sam ja razumeo, on je htio da postane ljudožder! Joj, bože, mi se ovde mučimo, a ja sam zaboravo da je on nosio sportsku vreću. Možda su mu tamo dokumenta, ili neki detalj za raspoznavanje?

On pozuri u čekaonicu kod Manje.

AURELIJE: A šta vole da radite?

NEPOZNATI: Da pevam. To Zapeva Šubertovu serenu: "Čuj slavu ja, mile glase, glase ljubavi..." možda čak peva i na nemačkom?)

A u čekaonici Ben stavlja vreću na Manjin sto, dok ona bezuspešno pokušava da dobije doktora.

MANJA: Kad ti treba bolnica, bolje odmah zvati pogrební zavod... Alo... Alo... Misliš li da neko diže slušalicu? Ni u snu.

BEN: Nizašta se ne treba uzbudjivati, Manja. Život treba da teče mirno.

MANJA: Halo... doktor Marti?... Trenutak, traži vaš advokat doktor Aurelije Freskar.

Ben istresa sadržaj vreće na sto, a to su sve sami paketi krupnih novčanica. Čitava velika gomila. I samo ispada, ispada...

BEN: ... (*Mirno*)... Joj, šta je sad ovo?

MANJA: Koliko ja vidim: prljav veš nije.

Ben zaviruje u torbu, izvrće je, ali nigde ništa drugo, samo bezbrojni paketi novčanica.

BEN: ... i nigde ništa drugo...

MANJA: Pa kad imaš toliko para, drugo ti i ne treba, sve možeš da kupiš.

BEN: Brojte Manja. Da zapisnički konstatujemo iznos, da nas posle ne okrive kako nešto fali. Ja sam bio poreski organ, ja znam na šta sve može da se izvrti! Brojte i slažite nazad u torbu!

Oni počnu da broje pare i da ih tražeju, a u svojoj kancelariji Aurelije sluša telefonske savete doktora i ispituje nepoznatog, koji i dalje peva, sedeći čedno i skromno u fotelji.

AURELIJE: Dobro, doktore, pitaću... (*Nepoznatom*) Čujete li neko zujanje u ušima?

NEPOZNATI: (*Prekine pesmu*) Zujanje? Ne znam da li čujem. Hoćete li malo da zujite?

AURELIJE: Z-z-z-z.

NEPOZNATI: Čujem.

AURELIJE: (*U telefon*) Čuje! (*Nepoznatom*) Ustanite i hodajte tačno po zamišljenoj liniji.

Nepoznati ustane, pa pevušeći i dalje hoda lelugevo, u cik-cak, sa raširenim rukama.

AURELIJE: (U telefon) Leprša u cik-cak kao drogirani leptir...
(Nepoznatom) Pita gospodin doktor zar ne
možete da idete tačno po zamišljenoj liniji?

NEPOZNATI: Pa ja idem tačno onako kakvu sam liniju
zamislio.

*Na odškrinutim vratima pojavi se Benova glava. On šišti
nekim polušapatom, zovući Aurelija.*

BEN: Gospon Aurelije... pod hitno!

AURELIJE: (U telefon) Čuj, stari, zovem te malo kasnije.

*On zatvori telefon i pored nepoznatog, koji i dalje hoda
pevušeći svoju pesmicu, pozuri do vrata. Sada i on i Ben
šapuću u otvoru vrata, glava uz glavu.*

AURELIJE: Šta je to tako hitno?

BEN: (Jedva govori od straha) Četrdeset dve milijarde i
još neki sitniš od 5-6 stotina miliona. Sve ured-
no, u paketićima.

AURELIJE: Ne razumem.

BEN: Ni ja. Da zovemo policiju?

AURELIJE: Zašto policiju?

BEN: Ne znam.

AURELIJE: Ama o čemu vi to pričate, glupane?

BEN: Kod ovog pevača u torbi je 42 milijarde i sitniš..

AURELIJE: Od 5-6 stotina miliona?

BEN: Zapisnički utvrđeno.

*Aurelije samo proturi glavu kroz vrata, pored Ben, i Manja
mu prinese torbu da može da zaviri u nju. Sad i on jaukne.
Muzika nekim timpanima podvlači misterioznu atmosferu,*

kojoj oni zaprepašćeno šapuću... Aurelige naglo povuće Benu ka svojoj spavaćoj sobi.

AURELIJE: Dodite ovamo... (*Brzo se vrati*) Manja, vi budite oprezni. Torbu pod sto, a vi nemojte ni da trepcete!

Prolazeći ka svojoj spavaćoj sobi on dobaci nepoznatom:

... Vi samo pevajte! Pevajte!...

Kad on i Ben uđu u spavaću sobu, Aurelige oprezno zatvori.

AURELIJE: Šta ste doznali?

BEN: 42 milijarde i nešto sitnina od ...

AURELIJE: To sam čuo. Ali odakle to i toliko u torbi?

BEN: Ko zna? Da zovemo policiju?

AURELIJE: Šta ste zapeli s ~~tom~~ policijom? Zašto policiju?
Posmatrajmo slučaj razložno i mudro.

BEN: Mudro? To meni odgovara.

AURELIJE: ... Čovek nema pamćenje, a ima pare! Odakle mu? On to ne zna - čim ih ne traži, a ne znamo ni mi - iako smo ih našli! Za advokata - to je prava poslastica! Imamo fantastičnog klijenta za koga treba raditi, raditi...

BEN: Ja to volim!

AURELIJE: Primo: možda je čovek poneo novac da kupi, recimo, mercedes...

BEN: Za to su mu potrebne i devize, doktore, a on u torbi nema ništa zeleno - ni dolarčić, ni zelenu salatu.

AURELIJE: U redu. Sekundo: možda je čovek prodao stančić,

restorančić, ili diskopločić i sad mu treba advokatska pomoć da novac pametno uloži?...

BEN: Niko to više ne prodaje za dinare - zbog inflacije samo valuta.

AURELIJE: (Plane) Pa za koga vi navijate, Bene: za nas i saznanje, ili za neznanje?! Terco: mogao je dobiti nasledstvo, pa mu treba pravna pomoć, ili je dobio na lotu...

BEN: A možda je pare ukrao?

AURELIJE: Tek mu za to treba advokat! U svakom slučaju on je na pravom mestu. A vi se mladi čoveče pokažite... Prvi dan ste na poslu, a već...

BEN: ... a već sam vam doveo super klijenta. Ja sam saksijom i - gotovo. Ne brinite - i sutra ću...

AURELIJE: Sutra je sutra. Danas nas čeka posao. Trčite u policiju pa se oprezno raspitajte da li je neko prijavio nestanak nekotolikih para ili nestanak takvog čoveka...

BEN: To je znači: primo!

AURELIJE: Promuvajte se i oslušnite gde i ko ima mnogo para, je li neko pare izgubio...

BEN: ... Ili prodao...

AURELIJE: Pare se ne prodaju. Bar ne naše. Prodaju se samo devize. E, vidite ko menja devize, ko mučka stanovima...

BEN: Pa to treba pola grada da saslušam. Većina Jugoslovena i živi od nedostatka dokaza, šefe.

AURELIJE: I mi od toga živimo, Bene. Hoćete li vi to sve umeti?

BEN: Ne brinite, ja imam specijalni način da postanem blizak ljudima: uvučem im se pod kožu pa onda okolo, naokolo i sve saznam. To mi je praksa iz

opštinskog poreskog odeljenja. (*Pođe pa se vrati*)
Ali šta ćemo sa njim?

AURELIJE: On je moja briga. Zvaču ponovo doktora radi konsultacije. Trk?! Znate li koliko je pet posto od 42 milijarde? Ili možda čak 10 posto?

BEN: Bolje je 20 posto - suma je okruglija.

AURELIJE: Treba biti skroman Bene. Skromnost je velika vrlina.

BEN: Još nisam čuo da je nekoga skromnost usrečila.
(*Odlazi pevušeći*) Mani, mani, mani.

On projuri kroz advokatov kabinet, pa se vrati i poljubi nepoznatog.

BEN: Samo ti pevaj! U sigurnim si rukama.

Protrčava i kroz čekapnicu kad ulazi frau Beti, praćena svojim šoferom.

BETI: Gutentag svima. Mala, najavi me gospon Aureliju.

BEN: Doktor je trenutno okupiran, Manja je okupirana, ja sam okupiran - totalna okupacija frau Beti.

BETI: A ko vas je okupirao!

BEN: Pare!

On pokušava da odjuri, ali ga Beti zaustavi.

BETI: Onda ću vam ja biti oslobođilačka snaga. Ja sam za pare stručnjak. (*Šoferu*) Dođi po mene mercedesom za jedan sat, a ja ću dotle da ih sredim.

BEN: Ništa vi ne treba da sređujete - imam ja saksiju!

(*Tiho Manji*) Manja, ne puštaj nikog kod šefa dobro otvori oči i kao što znaš - ništa ne znaš (*Istrči*)

MANJA: (Viće za njim) Znam da ne znam. Amnezija.

BETI: Šta ste se vi danas uzmivali kao guske pred oluju? Mala, moram kod doktora - doneta su dva nova zakona o maloj privredi.

MANJA: Znam.

BETI: ... A kako se meni čini: oni su kontra od onih ranijih, koji su opet bili kontra od prošlih, a suprotni od starih.

MANJA: Znam.

BETI: Otkud ti znaš?

MANJA: Ja, znate, sve pamtim, pa sve znam. Takva mi je i memorija i posao.

BETI: E, fino. Ja bih htela da mi doktor, zbog moje tvornice, protumači propise o porezima po tom novom zakonu u odnosu na stare zakone, da bih ja znala šta je kod novih novo, a šta je novo postalo staro?

MANJA: Kod nas, frau Beti, postoji preko dva miliona važećih zakona, propisa, odluka, dogovora, sporazuma na raznim nivoima od opštine do federacije... Statistika je izračunala da bi samo za čitanje svih tih dokumenata čoveku bilo potrebno, naravno, ako ne bi ni spavao ni jeo... samo za brzo čitanje dve hiljade 36 godina. A gospodin doktor ima jedva pedeset. Pa kako može da zna?

BETI: Vi to meni ozbiljno?

MANJA: Moji podaci su uvek provereni i apsolutno tačni. Kao iz kompjutera.

- BETI: Meni bi trebalo tako neka koja sve zna. Za moj biznis. Ko je kod gospod doktora?
- MANJA: Ne znam.
- BETI: Klijent?
- MANJA: Ne znam.
- BETI: Je li nešto veliko u pitanju?
- MANJA: Ne znam.
- BETI: A kako se zove?
- MANJA: Ne znam.
- BETI: Ne znaš ni koliko će se zadržati?
- MANJA: Zaista ne znam.
- BETI: Pa znaš bar da li je muško?
- MANJA: Ne znam. I sami znate koliko je danas pedera.
- BETI: Znači: ono maločas što te nisam pitala, sve znaš, a ovo sad što pitam - ništa ne znaš?!
- MANJA: Tačno. Jedino za ovo današnje ja znam da ništa ne znam.
NARAZUMEĆE?
BIBLIOTEKA
MATEJO DUDJE
CRNOJEVIC
- BETI: (Plane) Znaš sta mala; idi ti kući i pravi svog čaću budalom, jer da frau Beti ne zna ono što zna, ne bi sad imala ono što ima!

Ulica pred stanicom policije. Iz stanice izlaze milicioneri, odlaze, ili se vraćaju iz patrole. A iza ugla proviruje Ben. On merka milicionere, pa kad odabere jednog, namesti se kao da je slučajno tu u prolazu. Očigledno je da glumi priglupog seljaka.

- BEN: Izvinite, druže... Joj, što ste mi vi poznati... Da niste iz Osjeka?
- MILICIONER: Nisam.
- BEN: Nisam ni ja. Znači - zemljaci! Odmah sam osjetio. Pa kako je zemljak? Da popijemo nešto?

MILICIONER: Hvala, ne pijem.

BEN: Ni ja. A hoćeš cigaru? Pušiš?

MILICIONER: Ne.

BEN: Eto, baš smo slični. Ko braća. Znaš kako se kaže: Ne pije, ne puši, ne juri ženske - živi kao svinja! Ko mi zemljaci.

On se nasmeje "svom vicu". Milicioner pođe dalje, ali od Ben-a se nije lako osloboditi. On odmah krene za njim.

BEN: Vi ponekad sigurno imate mnogo posla... Čitam u novinama: ako neko krade - vi morate da ga jurite, pa nestanu pare, a vi njih tražite. Ali ovih dana kao da je zatišje.

MILICIONER: Vraga. Juče su na tri mesta opljačkane benzinske pumpe.

BEN: Oho! A koliko milijardi fali?

MILICIONER: Fali benzин. Mnogi zalepe hartiju na broj, dođu na pumpu, napune rezervoar, pa kidnu! Prodavac trči za kolima, gleda u tablicu, ali ništa ne može da vidi.

BEN: To je znači samoposluživanje, zemljak? A danas?

MILICIONER: Šta danas?

BEN: Je li danas negde nešto opljačkano? Veliko?

MILICIONER: A zašto to tebe zanima, zemljak?

BEN: Mene? Mene uopšte ne zanima. Ja to samo radi razgovora...

Pauza. On trčka za milicionerom...

BEN: A šta je najvažnije da bi se otkrio, recimo, lopov?

MILICIONER: Nos.

BEN: Ma nemoj?! Znači: kukast nos - to je lopov, prćast - prevarant, a ko ima kriv - ubija žene?

MILICIONER: Ne lupaj. Moj nos, drugar. Organ mora da ima nos. Da nanjuši. Da oseti.

BEN: E, onda idem za tobom da vidim kako nekog hvataš. Ukrao recimo, grdne milijarde, pa misli - pobeći će... ali ti imaš nos.

MILICIONER: Nikog ja na jurim - ja sam na odmoru.

BEN: Jel? Onda ništa. Bog, zemljak...

On se odvojio od milicionera, a ovaj odmah uključi tokivoki.

MILICIONER: Pauk... javljam se... Ne idem na pauzu, pojavio se jedan sumnjivi... (Iz tokivokija se začuje nešto nerazgovetno kao na željezničkim stanicama)... U redu je, pratim ga!

NACIONALNA
LIBELA
CRNE GORE DURDE
CRNOJEVIĆ

Kabinet advokata. Dok nepoznati i dalje tihopева Šubertovu serenadu, Aurelije razgovara telefonom.

AURELIJE: A da ipak skokneš do mene? Pa kaži na konziliju da imaš hitnog pacijenta... Ma, daj Marti, kako ne radite u bolnicama za vikend pa nikom ništa? Naši ljudi su naučili da čekaju. Ne moraju umirati subotom i nedeljom, neka ostave za ponедeljak... Pa ne mogu da zapamtim sve to. Čekaj da pozovem Manju - ona je kompjuter.

On pozuri do vrata čekaonice, ali kad ih otvori, primeti frau Beti i ukoči se.

MANJA: Izvolite doktore.

AURELIJE: Ništa ništa... samo vi tu sedite. Izvinite, frau Beti, kasnije...

BETI: Nije zbog one parnice, doktore. Imam nov problem.

AURELIJE: I nov problem - kasnije.

BETI: Da uplatim novu akontaciju za savet?

AURELIJE: Nova akontacija može odmah, a novi savet - kasnije.

On se vrati u sobu.

Znate li da kucate na mašini?

NEPOZNATI: Ne znam da li znam.

AURELIJE: Onda vi slušajte na telefonu i govorite mi, a ja ću kucati...

Nepoznati uzima telefon, a Aurelije počne da kuca na mašini.

NEPOZNATI: (Prenosi lekarski savet) Pod jedan: unesrećeni treba da miruje... i da drži hladne obloge na mestu udarca...

AURELIJE: (Ponavlja dok kuca) Na mestu udarca...

NEPOZNATI: Tako je i meni mama privijala.

AURELIJE: Mama privijala... kakva sad mama... (Više) Marti, doktore... kakvo privijanje mame?

NEPOZNATI: Moje mame...

U čekaonici Beti sedi, nervozna.

MANJA: Ne vredi više da čekate, frau Beti. Čuli ste doktora - kasnije!

BETI: Znaš, mala, da nisam žensko, ja bih možda i otišla. Ali ja vidim da ste vi svi nešto smućeni, da ti stalno nešto guraš i kriješ ispod stola i mene sad odavde ne mogu odneti ni na nosilima!

U tom času ulaze dvojica bolničara sa nosilima.

BOLNIČAR: Stigli smo.

BETI: (Zaprepašćeno) Joj...

MANJA: Hitna pomoć? To je za Pavlovića, sprat više.

Šalter u "Lotu". Službenik koji стоји за šalterom prilazi Benu.

BEN: Zdravo. Kako ste?

SLUŽBENIK: Izvolite...

BEN: Joj, što ste vi meni poznati... jeste li vi iz Zagreba?

SLUŽBENIK: Nisam.

BEN: Nisam ni ja. Znači - zemljaci. Zemljak, jel' biste popili nešto?

SLUŽBENIK: Vrlo rado, da nisam u službi.

BEN: I ja. Pušite?

SLUŽBENIK: Mnogo.

BEN: I ja. Pravi zemljaci. Isti smo. Znaš kako kažu: pićeš, pušiš, juriš ženske - živiš kao svinja.
(Zasmeje se svom vicu)

Ulica. Kroz izlog se vidi Ben u razgovoru sa službenikom. Prođe onaj milicioner, skloni se u stranu i zove toki - vokijem.

MILICIONER: Pauk... javi se...

Šalter u "Lotu". Unutra se nastavlja razgovor. Ben se odomačio. Smeje se, galami, dok ga službenik gleda kiselo.

BEN: ... i kad se sve skupi, zemljak, sedmice, šestice, koliko je dobio srećni dobitnik?

SLUŽBENIK: Ja o tome što ti pričaš nemam pojma, ali da pitam ja tebe, zemljak?

BEN: Pitaj. Zato zemljaci i postoje.

SLUŽBENIK: Da ti nisi mala privreda, pa hoćeš da kupиш tikete, koji su dobili da bi imao potvrdu odakle ti lova? Mislim, zbog poreza.

BEN: Jeste, ja sam za porezu stručnjak.

SLUŽBENIK: Ja, da znaš, nemam pojma ko prodaje tikete, ali preko puta, u bifencetu pitaj za Boška, možda on zna koliki procenat traže i da li su danas tamo jučerašnji dobitnici.

BEN: Baš u bife... Ne u kafiću?

SLUŽBENIK: Ne, u kafiću se prodaju stanovi i lokali. Pitaj za Vladeka. A o vezi iz Hong Konga za Japance, moraćeš da nadeš Paju u frizeraju... Ja, zaista, nemam pojma o tim stvarima.

Kabinet advokata. Aurelige još uvek kuca.

NEPOZNATI: ... To su lekovi koji mogu koristiti, a sećanje se može povratiti i posle ponovnog šoka, ili udarca.

AURELJE: ... šoka ili udarca... (Viče) Dosta mi je doktore, pa neću ja držati simpozijum o amneziji... (Uzima slušalicu) Čuj, Marti, možda ipak bolje da ga ja ne lečim, nego da sačekam tebe. (Zatvori telefon) Kažite mi, mladiću, a pare, odakle vam pare?

NEPOZNATI: Pa sigurno mi je dala mama. Ali se ne sećam da

li za čokoladu, ili za lizalicu?

U čekaonicu žurno ulazi Ben.

BEN: (Manji) Je li još uvek sve u redu? (Frau Beti)
Kasnije, gospodo, ništa me ne pitajte - kasnije.

On pojuri kod advokata.

BETI: E, dakle, ja sam ovakvu misteriju videla još samo u bioskopu, kod onog... de, Manja, setite se... kod onog što se zove kao agrokoka... kod Hičkoka! To je bilo strašno. Ispričaću vam: jedan je bio lud, bio je psihičan, nije znao za sebe, a imao je majku... u stvari mrtvu majku, koju je slušao i kao mrtvu! A onda dođe mlada ženska... tako kao vi.<sup>NACIONALNA
BIBLIOTEKA
SRBIJE
GENOGRAD
CRNOJEVIĆ</sup> ta mrtva majka je starija... tako kao ja... a on, taj lud, tako kao Ben. Imao je veliki nož.

A u kancelariji Ben i Aurelije prave poslednji dogovor, dok se nepoznati vratio svojoj pesmici.

BEN: ... i ništa drugo! Našao sam, doktore, i odlične rikordere iz Japana ispod ruke, ako vam treba, gala... i vilu na Tuškancu za trostruku zamenu i porniće na kasetama i to prima, sa umetničkim prevodom, ali o ovom udarenom niko ne zna ni da postoji. I milicija ništa. Bleji.

Aurelije mu pokazuje otkucane papire.

AURELIJE: Moraćemo ga ipak u bolnicu. Gledajte koliko načina lečenja mi je nabrojao profesor - od sedativa do udarca u glavu! Ali sve to traži stručnu negu.

BEN: Udarac u glavu?

AURELIJE: Po onom principu: kako došlo tako prošlo.

BEN: Pa to je najjednostavnije. I ne košta ništa, i ne traži vreme.

Ben uzme jednu od saksija sa cvećem i oprezno prilazi s ledom nepoznatom.

AURELIJE: Nemojte, Bene! Pa vi niste stručno lice.

BEN: Ja? Za saksije - jesam. Ja sam pokvario, ja ću i da ga popravim!

Nepoznatom, koji još uvek pokuši, on sruči na glavu novu saksiju. Nepoznati se sklopakoviđe počne da trese glavom kao kuće kad se brani od krpelja. Ben čuće kraj nepoznatog i hoće da ga poljubi, kao što je to radio i prvi put, posle prvog udarca.

BEN: Izvini drugar - morao sam. Za tvoje dobro...

Ali ovog puta reakcija je upravo obrnuta. Čovek skoči kao zver i zgrabi za grudi Bena.

NEPOZNATI: Ti to mene? Mene udaraš?! Pa ja sam, bre, likvidirao Šarla Svinju da bih preuzeo Pariz!

On Bena prosto nosi po kabinetu, derući se na njega.

BEN: Ja to iz ljubavi, drugar...

NEPOZNATI: Iz ljubavi? Pederu!

AURELIJE: Niste ga razumeli, gospodine...

Nepoznati baca u fotelju Bena, a zgrabi Aurelija.

NEPOZNATI: Znači ja sam glup? Ne razumem. A ko si ti, pokojniče?

AURELIJE: Kako vi to meni? Ja se lečim.

NEPOZNATI: Stoj! Ne mrdaj!... Gde su mi pare?

BEN: Evo, setio se. Kako ja udaram?

AURELIJE: Ne brinite - čuvamo ih. Ja sam advokat, doktor Freskar, ako želite da pare pametno investirate, ja sam vam na usluzi. Je li to nasledstvo? Od nekog srećnog pokojnika... ili biznis?

NEPOZNATI: Biznis, čića, biznis. Nisi slušao radio, a mora biti da ~~sukmed~~ objavili: očistili smo poštu! Šta će pošti lova, kad punje njihova? Od mene i Zrike trese se i Pariz i Minhen. Vi ovde, u Jugi, ne znate ni da čuvate pare... Goveda! Gde je torba? Lovu na sunce, ili počinjem da ujedam. Odgrizem grkljan, isčupam srce... ja, bre, imam crni pojas!

On odjednom skoči i napravi udarac rukom i nogom, vičući kao karatista.

... Jamamoto! -

Sve se lomi pred njim.

BEN: Pa dajte mu pare, doktore, kad lepo traži. On je

ukrao, znači da su njegove.

NEPOZNATI: Ćut! Niko da ne pisne. Pare...

AURELIJE: Pare su kod Manje.

NEPOZNATI: Ćut! Ne može manje nego samo više!

AURELIJE: (Šapatom) Samo da vam objasnim...

NEPOZNATI: Tu! Tu pare da legnu i da se smeše na mene.

sad lepo da mi pevnete ko je hteo da mi otm
moju pljačku? Meni, koji sam likvidirao i velik
svinju Šarla. Šarla Košona. Ajde - pevajte!

Aurelije i Ben zapevaju njegovu pesmu, koju je pevao kad je bio udaren: "Čuj slavuja mile glase"...

NEPOZNATI: Ne krekeći dečje pesme nego pevaj ko je od vam
hteo da mi drpi lov?

BEN: (Peva na istu melodiju) "Niko... čaaaasna reč"
(Recitativ) Saksija je kriva.

BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

Nepoznati odjednom zadigne nogavicu. Za nogu mu je pričvršćen revolver. On ga izvlači.

NEPOZNATI: E, sad ću početi da vas bušim!

Kako uperi revolver u njih oni složno vrissnu i dignu ruke i vis. A u čekaonici Manja i Beti začuju njihovu vrisku i ob potrče ka kabinetu.

BETI: Rekla sam ja da je ovde u pitanju neka misterija

Ali kad uđu i one, uz ciku, zastanu, jer se Nepoznati munje vito okrenuo ka njima i uperio revolver.

NEPOZNATI: Jel' ovo podzemna željeznica, kad ispadaju tolike barabe. Uza zid!

BETI: Jao, kao kod onog Agrokoke... Ili Hičkoke.

NEPOZNATI: Ja ništa ne razumem, iako sam baš mnogo bistar. Jutros sam sa Žikom Zrikom na miru, i po propisu opljačkao poštu, pošao lepo kući po pasoš, da furnem preko grane, a sad sam ovde sa nekim ološem koji mi je čornuo lovnu. (Vrisne) Pare na sunce, ili ubijam redom!

Aurelije pruži dva prsta isred njega.

AURELIJE: Dozvolite da kažem, dragi gospodine: pare su sve sačuvane. Po zapisniku. Manja, dajte torbu da gospodin može na miru da ode svojim poslom. Vidite da putuje.

MANJA: (Jako zaplašena) Ne pucajte u mene, ja sam najmlađa. Postoju validna neki normalan redosled i u ubijanju?

Ona odlazi ka čekaonici...

NEPOZNATI: Ne zatvaraj vrata! (Primiče se Aureliju) A ti misliš da je Crni Nele - krele, pa će da kaže: čao daci i da izide na štraftu, a ti da zvrneš murijama? Vezuj se sam lešu, da te ja ne bacim na lešo! Skidajte svi kravate, kaiševe, šta imate, pa se vezujte!

Manja donosi i spušta na pod vreću sa novcem.

MANJA: (Plaćući) Izvolite: 42 milijarde i 520 miliona. Tu

je i cedulja sa našim potpisima i overa. Sve je propisuo.

NEPOZNATI: Ti si dobra ženska. Tebe ču da povedem u Pariz. Sad kao taoca a posle ćeš da radiš sa mnom.

On prilazi pisaćem stolu i obrće telefon.

(Benu)... Ne pilji ovamo - broj te ne zanima... ali daj mi Zriku... Čao, Crni ovde. Jesi li čornuo koza put?... E, neću pežota, neću nikakve prdaljk. Baci to dubre negde i nađi crnu mečku kao što sam ti rekao... Mercedes sa najmanjim brojem nula i nešto... Idi, Zriko, pred Izvršno veće i uzmi... ili ako su već furnuli, naći ćeš ih pre nekim barom ili Esplanadom, pa kad budu zaglave na banketu - ti odvezи... Ama nije samo zbog komforata nego crnu mečku niko ne sme da kontroleše.

BIBLIOTEKA
MANJAK
DURDE
CRNOJEVIĆ

BETI: (Šapuće Manji) Čovek ima ukusa...

MANJA: (Plaćući) Zato što hoće mene da kidnapuje?

BETI: Ne, nego što hoće mercedesa.

NEPOZNATI: (U telefon) Onda dođi po mene... Koja je ovila, broj i stan, lešu?

AURELIJE: Zagorska 77, stan broj 7. I ne zovite me lešu, meni samo pankreas nije sasvim... i arterioskleroza...

NEPOZNATI: (U telefon) Zagorska 77, stan broj 7. Tu sam slučajno... Dodi ti slobodno ja ču dotle da sredim ovaj ološ. Hajde sad, bagro, pošto imam još vremena, da se igramo društvenih igara, da ne gubimo vreme. Poredajte se svi pored onog zida - volim da gledam u takve lepotane! A šta je

tobom pederu?

Primetio je da Ben sve vreme čuti i stoji ukrštenih nogu i grčeći se, kao da ga je priterala neka muka.

BEN: Izvinite... ja se ne bih pomerao. Znate, kad dođu tako krizne situacije meni je... kako da kažem... kao da se parališem i oneredim. Pa ne bih sad pomerao noge...

NEPOZNATI: Sredio si se? Od straha? Volim kad me se boje. Zato će prvo s tobom i da se igram. Vadi sve iz džepova, da vidim i tvoju lovnu.

BEN: Moju? Beda. Ja sam danas prvi dan u službi. A i sami znate kolike su sad plate i da se primaju unatrag.

NEPOZNATI: Ti si otpisan. Molim nakit od dama, a gotove pare od ACADEMIA
BIBLIOTEKA
GRAD CORDUDBR
CRNOJEVIĆ Kad ste hteli da se upoznate sa mnom red je da to platite. Matora, ne sklanjaj tu lančugu u dekolte nego je pruži svom Neletu.

BETI: To je moja lična stvar.

NEPOZNATI: Pa daj mi je za uspomenu. (*Manji*) Luče, kaži svojoj babi da se ne koprca.

BETI: Ja baba? Pa ja sam još u medenom mesecu.

NEPOZNATI: Siroče. Nemoj da brojim do tri, jer sam već na dvojku kao zver, a na tri, mame mi...

BETI: (*Manji, brzo skidajući nakit*) Skidaj sama, jer ako on počne da nas skida... Vidiš da spominje mamu, kao onaj u bisokopu. Izvolte gospone...

Nepoznati zgrabi debeli zlatni lanac, zagleda ga, pa joj ga baci nazad.

NEPOZNATI: Ovaj drek možeš da zadržiš.

BETI: (Plane) Drek si ti! Glupi balavi razbojnik! Ne zna ni šta su mlade žene, ni šta je zlato! Ovo je Kartije! Pariz!

NEPOZNATI: To? Ti užaši metlu i radi svoj posao, a nemo mene da učiš šta je nakit. Da nisi kupila ko onog što ima jedno oko zeleno, a drugo crno?

BETI: Pa šta? Gospodin je stranac.

NEPOZNATI: Jeste - Mustafa iz Prizrena. On drži vezu za drek - zlato iz Istanbula... (Imitira ga) "Moljim te, ljepo, valjam original Kartije iz Pariza, izuzetno priljika"...

AURELIJE: Zašto nam to radite, dragi gospodine? Pa imate već punu torbu.

NEPOZNATI: A šta je to kod ovolike inflacije? U inostranstvu kad čorneš - znaš šta imaš. Za milion franaka znaš koliko dobiti cipela, koliko leba, koliko godina rođenja. Meni nikad dodem u Jugu na letovanje, uvati takav bes jer nikad ne znam šta sam uradio. Taman negde ukradem pare, a oni lopovi iz raznih preduzeća opale takve cene da moram ponovo da kradem. A sudija uvek odreže čorku bez obzira na inflaciju i kurs prema zdravoj valuti. Pa kuda to vodi? Stvara se opšta nesigurnost. Što ne učite, recimo, u Švajcarskoj. Tam svako radi svoj posao: preduzeća rade i prave lov, trgovci trguju tom robom, a lopovi robu kradu. Niko se nikome ne meša. A ovde bi svaki da drpa! Diletanti! Pare na gomilu, mame van ga, pa ako vam je lakše i ako ste tako navikli - zamislite da sam vam uveo novi porez na promet, ili nove cene, ili da sam vam zakinuo na

meri... Meni je svejedno, pljačka je pljačka i važno je da mi date lov!

Ulica pred advokatovom kućom. Milicioner stoji ped ulaznim vratima i javlja se tokivokijem.

MILICIONER: Pauk... (*Čuje se nerazumljiv glas iz tokivokija*)

Sumnjivac ušao u kuću sa tablom: advokat Freskar... (*Mumlanje iz aparata*) Da uđem za njim,? (*Neko krčanje*) Ama obilazi sve punktove gde se prevrću velike pare, a svima priča istu glupu priču o zemljaku... (*Nerazumljiv odgovor*) Razumeo. Ulazim pažljivo!

Kabinet advokata. Aurelije je izvadio pare iz džepova i ladice od stola i sada sve slaže na stoćić dok im Nepoznati drži predavanje.

NEPOZNATI: ... A ne - mala ide sa mnom da tako vama podvežem jezike... Jer ako napujdate plavce - odmah šaljite i sanduče za nju... Jel' vidite kako mala plače? Nemoj posle da sam ja kriv što joj držite zadušnice. Ljudi se samo besnih plaše! To sam ja razumeo, pošto sam po prirodi pametan i zato sam stalno besan! Je li to sve lešu?

AURELIJE: Sve, časna advokatska reč.

NEPOZNATI: Al si naš'o zakletvu! Nemoj da pronađem nešto sakriveno. Jedan badža u Milanu sklonio od mene lovnu u kutiju sa šećerom. Nije znao da ja ljubim slatko. Bože, koliko sam ga tukao! (*Manja opet zajeca*) Što sad opet plačeš?

MANJA: Pa zbog tog badža iz Milana. Žao mi je.

AURELIJE: Ona je strašno osetljiva pa je bolje da je ne vodite. Sve će vam pokvariti svojim plakanjem.

U tom času začuje se zvonce na vratima.

... Ko li to zvoni kad je kod mene uvek otvoreno?

NEPOZNATI: Kako otvoreno? Pa ti nisi normalan. Kao da ne znaš koliko ima lopova?

On odškrine vrata pa i on i mi vidimo kako u čekaonicu ulazi milicioner.

... Ko je zvao muriju? Prvo će njega.

AURELIJE: (I on šapuće) Ja sam advokat, možda je došao poslovno.

NEPOZNATI: (Šapatom) Najuri ga!... Ali ako pisneš o meni, lešu...

AURELIJE: (Šapatom) Biće sumnjava jer klijente ne sačekujem ja...

NEPOZNATI: Ovu će pitati zašto cvili, onaj se usro, ti baba izlazi i najuri ga kako znaš. Govori glasno da sve čujem i pazi - gađam pod plećku!

On izgura Beti, a sam ostane kraj odškrinutih vrata sa uperenim revolverom da bi kontrolisao scenu.

... (Oštros) Na pod! Lezite potruške.

Aurelige i Manja legnu, ali Ben se i dalje uvija.

BEN: Izvinite, ja ne bih mogao.

NEPOZNATI: Dobro. Ćuti!

U čekaonici, Beti se primiče milicioneru. Ona je vrlo, vrlo uplašena, jer stalno oseća revolver uperen u svoja leđa. Govori vrlo glasno, da bi nepoznati sve čuo i da ne bi posumnjao u nju, ali očima i grimasama pokušava da milicionera nekako obavesti da je u drugoj sobi - strašno!

MILICIONER: Izvinite, drugarice...

BETI: *(Odvajajući pažljivo reči kao diletantski glumac)*
Izvolite... druže... milicioner... ali džabe... dolazite... jer nema... nikog *(Ona zakoluta očima)*

MILICIONER: Tražim jednog zemljaka. Mislim da je ovamo ušao.

BETI: Bože sačuvaj!... Možete se... odmah vratiti... jer zemljaci ovamo ne ulaze. Zemljake tražite po zemlji...

MILICIONER: Ne morate vikati drugarice, ja dobro čujem.

BETI: *(Daje mu ^{NAOČIMA} znake)* Ja govorim kako ja...
BIBLIOTEKA
GRADSKOG DURDE CRNOJEVIĆ
moram... *Fhoču...*

MILICIONER: Baš mi je krivo, hteo sam nešto da ga pitam.

BETI: *(Viče i dalje)* Pa pitajte ga... na drugom mestu.
Tamo ćete ga i naći. *(Ona prstom pokazuje na sebe, to jest na sobu iza sebe)*

MILICIONER: A mogu li da vidim druga advokata?

BETI: Ne možete. I on je na drugom mestu... *(Opet pokazuje prstom)*

MILICIONER: A vi ste mu sekretarica?

BETI: I ona je na drugom mestu. *(Opet isti pokret)*

MILICIONER: Izvinite. A šta vam je sa tim prstom?

BETI: Ništa. Na pogrešnom je mestu. I prst i ja.

U sobi Nepoznati napeto viri kroz vrata. Odjednom Ben nečujno, na prstima, prebaci se do prozora i skine jednu sak-

siju sa cvećem. Nepoznati se okrene, a Ben se "ukopa" u svoj pozu.

NEPOZNATI: Šta ona to lupeta o nekom drugom i pogrešnom mestu?

U čekaonici.

MILICIONER: Znači - nikog nema sem vas? A znate li ko staneće u ovoj kući?

BETI: To ne znam, ali znam da ste i vi na pogrešnom mestu... i da treba da idete na drugo mesto. (*Opet znak prstom*)

MILICIONER: Dobro, drugarice, izvinite na smetnji.

On pozdravi i napusti čekaonicu, a Beti samo prošisti kružni izduvani balon i posluša takrog u nasnog straha skljoka se u fotelu - u nestvest. A u kabinetu dolazi do preokreta. Ben, koji se rešio na samozaštitu, kao munja dojurí do nepoznatog, koji još viri kroz vrata i tesne ga onom saksijom po glavi. Nepoznati se opet sroza u laku nesvesticu.

AURELIJE: Bravo Ben. A ja sam mislio da vi ne možete ni da se pomerite... iz određenih razloga.

BEN: Lagao sam šefe. Da o meni više ne vodi računa. Igrali smo mi jedan komad o našoj narodnoj samozaštiti. Znate onu parolu: "ništa nas ne može iznenaditi", pa tu smo se svi, po zamisli reditelja, da bismo zavarali neprijatelja, kobajagili se oneredili.

On uzima od nepoznatog revolver.

AURELIJE: On mene da zove lešom? Mene? Manja, prestanite odmah plakati i zovite hitno miliciju. Moram stvar da uzmem u svoje ruke. Recite im da je bio njihov čovek, da je vraćen tamo, ali da treba opet da bude vraćen ovamo.

Manja obrće telefon, a Ben i Aurelije počinju da skupljaju pare.

BEN: Doktore, ja bih ove pare ipak sklonio... Znate da dolazi onaj njegov pajtaš.

Ulica pred advokatovom kućom. Milicioner govori u tokivoki.

MILICIONER: Pauk... čuj... Kod tog Freskara nema nikog sem neke lude babe. Tražim dalje... (Čuje se nerazumljivo mrmanje) Da se vratim? To javlja baba ili neko pametan?... Ma nemoj... Ne brini, završavam slučaj! Moj je!

On odjuri u kuću.

Kabinet advokata. Ben, Aurelije i Manja sređuju stanje u sobi.

AURELIJE: Da se zaključamo i zabarikadiramo?

MANJA: Iz milicije su rekli da ne brinemo, naći će nekog i poslaće...

BEN: Ja imam revolver, ali nisam nikad pucao iz njega.

AURELIJE: Lako je njima da govore kad imaju stražu,

naoružanje i kad kod njih ne dolazi nikakav Zrika!

U čekaonicu bučno ulazi milicioner. U kabinetu čuju taj zvuk i Aurelije panično zgrabi jednu saksiju.

BEN: Dolazi Zrika!

Milicioner podiže Beti, ona se vraća k svesti, samo mu očima i prstom pokaže na kabinet pa opet klone, a on jurne na vrata. Ali kad uđe u kabinet dočeka ga Aurelije saksijom, koju snažno sruči na njegovu glavu. Sad i milicioner pade u nesvest.

BEN: Zašto njega? To mi je zemljak.

AURELIJE: Joj... Sad ču još odgovarati za napad na vlast.

BEN: A zašto vi radite taj posao doktore? Zna se ko se razume Ursaksijeđ

MANJA: (Zaplače se) Jadan plavi anđeo.

BEN: Ne brinite, ja idem da sačekam Zriku!

On brzo izide u čekaonicu, uzme jednu saksiju i smesti se iza vrata. A vrata se zaista otvaraju i ulazi šofer frau Beti.

ŠOFER: Stigao mercedes!

Ben, koji mu stoji iza leđa, to čuje, zamahne saksijom i opali ga u glavu.

BEN: E, mečku i čekamo, pa da vidimo pred čijom će kućom da zaigra!

Šofer pada, svi istrče u čekaonicu. Čak se i Beti probudila.

BETI: Šta je mom šoferu?

Aurelije i Ben stanu u zasedu kraj ulaznih vrata.

AURELIJE: Vidite li šta ste uradili? Dolazi Zrika a mi nemamo više saksija!

Treća priča

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE

DURDE
CRNOJEVIĆ

TETREBOVA LJUBAVNA PESMA

Ulica. Između ljudi, u uobičajenoj dnevnoj gužvi, probija se Maca. Očigledno je da beži od nekoga jer se stalno osvrće i krije... Čas iza bandere... čas hoda polučućevi iza povorke dece. A u ruci vuče neseser. A da je zgodna - zgodna je. Mnogo. Ima sve provokativno: i spreda i otpozadi i lepo lice sa razbludno napućenim usnama. Dok ona trči trotoarom, kolovozom se probija, u svom mercedesu, Vlada, zvan Rambo, razbijač i nasilnik, a teški parajlja, jer je nakupac i "poslovni čovek". On vozi polako, razgledajući okolinu i tražeći svoju ženu Macu, udarajući s vremena na vreme u sirenu. Usput i gunda neke nerazumljive psovke, jer on je, od silne ljubomore i urođenog sadizma i vrlo besan. Najzad zaustavi jednog čoveka.

RAMBO: Ej, bratac, da nisi video jednu strašnu mačku?

ČOVEK: Mačku? Uličarku?

RAMBO: Nije uličarka, idiote! - moja mačka!

ČOVEK: Sijamka, mi obično domaća? Možda je kidnula, jer se tu vrzma jedan gadan šarplaninac?!

RAMBO: Tako mi i treba kad razgovaram sa budalom!

On da gas pa poleti u rikverc... A Maca, čućeći iza klinaca, vidi da je auto sa Rambom prošao kraj nje, gleda kuda bi kidnula i tako spazi tablu sa firmom advokata doktora Aurelija Freskara. Eto spasa! I Maca, gubeći usput sandalice, skupljajući ih, pokazujući svoje lepe noge u mini suknjici - utrči u Aurelijevu kuću... Rambo naglo zakoči, pa se proturi kroz prozor, uzalud tražeći ženu. Najzad zgrabi jednog čiću.

RAMBO: Čića, jeste li videli da je prošla jedna super ženska?

ČIĆA: Zgodna?

RAMBO: Mnogo.

- ČIĆA: Plava?
- RAMBO: Plava.
- ČIĆA: A noge joj do ramena... Joj...
- RAMBO: Joj!
- ČIĆA: A sve nabreklo. Ako pipneš, pa pritisneš spreda, pući će otpozadi.
- RAMBO: (Zamahne na njega) Ne gustiraj! Kuda je otišla?
- ČIĆA: Ko?
- RAMBO: Pa ta ženska. Gde ste je videli?
- ČIĆA: Pa ovde. Sipila je kiša, a ja pomislio: uh da sam mlađi, pa da mi je da se podvučem pod njen kišobran...
- RAMBO: Kakva sad kiša? Pa kad si je video?
- ČIĆA: Juče. Predveče.
- RAMBO: Jao, skote!...

On ga besno odgurne
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

Kabinet advokata. U čekaonici su Manja i Beti.

- MANJA: Sudija je čvrsto obećao doktoru, frau Beti, da će vaš predmet imati ročište ove nedelje. Ja sam čula. Lično.
- BETI: E, najzad da ih pritisnemo. Platiće ga, majci!...
- MANJA: Kad spomenustе plaćanje: doktor Freskar je imao dva odlaska na sud, Ben istragu u preduzeću koje tužimo, pa možete uplatiti te troškove... (*Pruža joj priznanicu*) Znate kako je - inflacija!

Beti gleda priznanicu.

- BETI: Opet ste poskupeli? Pa koliko je sada taj

advokatski dan?

- MANJA: Usaglašen, frau Beti. Poskupele su vaše vreće i smeće, pa odakle da plaćemo i vreće i smeće ali ne podignemo cenu? Pojeftinite vi pa čemo i n
- BETI: Kako mogu da pojefitnim ja - kad ste skupi vi? znate li koliko mene košta sirovina, pa repromerijal, a moje radnice svaki dan traže sve viš Hoće i kod mene samoupravljanje pa stalno vič daj još, daj još... Došli smo dotle da svi zaraduj milione. Sve moje cure su postale milionerke. To nema nigde u svetu. Još malo pa čemo svi biti milijarderi, a tog nema ni u Švabenlandu. Ja bi znam.

U tom času u čekaonicu utrči Maca. Ona odmah pokuša da za sobom zaključa vrata.

- MACA: Gde je kćiuc? Zablijedite. Brzo.
- MANJA: Ovo su advokatske kancelarije, to mora biti otvoreno za stranke.
- MACA: (Uplašeno) Ali Rambo će onda upasti ovamo, ako sve porazbija, nemojte reći da vam nisa skrenula pažnju. Advokat je tamo. Ne puštaj Ramba onamo, dok sam ja tamo, nek sedi ovdje dok sam ja onde...

Ona odjuri u kancelariju.

- MANJA: (Viče za njom) Ne možete tamo drugarice.
- BETI: Ova mala je rođena za političara! Misliš da nemam pojma šta govori. (Imitira je) On je tamo, ovamo, drž onamo... Tuc - muc... ali upade pre

reda! Zna ženska znanje!

I ona podje oštro ka kancelariji, ali Manja stane ispred nje.

MANJA: Pa nemojte bar vi, frau Beti. Vi ste bar poslovna žena, znate red.

BETI: Tačno, tačno. Mi poslovni ljudi radimo sve po propisu, pa zato uvek i nadrljamo!

U kancelariji dr Aurelija drugačija je atmosfera. Advokat je prosto šokiran Macinom lepotom, a Ben, po običaju, gleda zblanuto.

AURELIJE: Samo se vi smirite gospodice, ili drugarice...

MACA: Kako da se smirim? Ako me muž nađe - ubiće boga u meni. Znate, on je sadista.

AURELIJE: Gospodo OČAJNA
BIBLIOTEKA
CHRISTOPHER REEVE
CRNOJEVIC je ozbiljna optužba...

MACA: Sadista, kad vam kažem! Recimo, odemo na plažu, ja hoću da se sunčam, pa zamolim nekog mladića da me po telu namaže kremom, a on poludi!

AURELIJE: Mladić?

MACA: Ne, muž! A bije!... Bože, kako on bije. Zato ga i zovu Rambo. Evo, jutros... Baš sam pogledala na sat kad mi je pocepaо spavaćicu, a onda me je tukao, tukao i kad se zver zamorila, ja pogledam - prošlo je tačno 42 minuta. Čiste tuče, molim vas. Evo, pokazaću vam modrice...

Ona zadiže mini suknju do iznad gaćica, a njih dvojica samo što se ne zagrcnu.

AURELIJE: Nema potrebe, drugarice...

MACA: Maca. Zovu me - Maca.

BEN: Baš pokažite te modrice, Maco, ja mislim da je dobro da vidimo... zbog suda. Ja ne mogu da svedočim ako nisam lično video.

AURELIJE: Ben, ne mešajte se, ja znam kako se to radi. Zapisaćemo... Gde vas je sve tukao?

MACA: (Počinje da skida bluzu) Svuda. Možete prebrojati.

BEN: Ja ču. Ja brojim vrlo pedantno.

AURELIJE: Čekajte. Moramo ići redom.

BEN: Idemo redom, drugarice Maco. Sve da pogledamo. Hoćete li odozgo ili odozdo?

AURELIJE: Bene, bolje da nas ostavite same.

BEN: Da pošaljem Manju kao svedoka?

AURELIJE: Dobro, NACIONALNA
BANJALUKA
CRNE GORE BURDE dobrite. A što ste se, dragi gospodari?

MACA: Ljubav. Ljubav na GRČKI pogled. Bila sam, znate, u jednom diskaću... a Vlada... taj moj budući, to jest sadašnji, a daj bože biće bivši... dakle Vlada se napio i svima pokazuje knjižice sa ušteđevinom Dinari i valuta! A na knjižicama puno, puno milijardi i on se onako, kao dete, pravi važan. Ide od stola do stola i svima pruža knjižice pod nos. Bio je tako sladak, da se zaljubim u njega. Otkušam mogla da znam da je ljubomoran kao buba. znate onu bubu bogomoljku, koja usred polne ljubavi pojede glavu partneru! Ustvari, da bij malo, pa u redu... ima u tome i nekog zadevoljstva! Ali on, molim vas, rastura! Kad bi, navedi, daj bože, bio ljubomoran na vas, on bi vam u cugu slomio bar jednu nogu.

AURELIJE: Ne brinite, postoje zakoni, organi, sudovi... Daćete mi punomoć i ja ću ga već i srediti i smiriti... (*Odjednom nežno*)... jedno tako nežno... naivno stvorenje... da neka baraba...

MACA: Baš ste zlatni. Ja se sad bojim i da se vratim u hotel! Znate, imamo apartman u "Interkontinentalu" ali ko tamo da me zaštiti?

AURELIJE: Vi niste iz Zagreba?

MACA: Ne, mi smo više - manje stalno na putu. Takav je njegov posao... Kad bi vaša supruga...

AURELIJE: Ja nemam ženu. Sam sam.

MACA: Kad bih mogla tu negde kod vas da se sklonim...
(*Počinje da plače*)

Ben se značajno iskašljava.

AURELIJE: Nemojte ~~plačati~~ ^{NACIONALNA} Kad tako lepa žena počne da plače, mene ~~odmah~~ ^{CRNE GORE DURDE} nešto stegne...

BEN: Ako vas steže, da vam dam vaš lek doktore?

AURELIJE: Ne mešajte se!

MACA: Ne bih vam smetala. Samo da prenoćim, a sutra bih našla način da pobegnem iz Zagreba. Jer ako odem u neki hotel, on će me naći. Sigurno će me naći.

Aurelije je potpuno zbumen. Tako mlada i lepa žena...

AURELIJE: Samo ako vam nije nezgodno. Ja sam... znate... sam...

MACA: Ali valjda ne bijete?

AURELIJE: Šta vam pada napamet? Evo, stojim vam na usluzi!... Ovde... tu... mislim, sve što želite...

Ben ponovo i još jače kašlje.

... Ja svojim klijentima... uvek, draga gospođo.
hoću reći - Maco... štogod hoćete... i još više!

Ben kašlje.

... Vi ste nazeblji Ben?

BEN: Ne, hteo sam da kažem drugarici da ste vi poz
nati po ljubaznosti, pa sam se zagrcnuo.

Macu se zavodljivo primakne Aureliju, jer ona je mala dražesna koketa i nimfomanka. Gledaju se trenutak bez reči

MACA: Ala ste vi neobičan čovek. Snažna ličnost... Čin
sam utrčala ovamo osetila sam da će ovde biti
moj spas. NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE
DURDE
CRNOJEVIĆ Moći da vas poljubim? Kao čerka?

Aureliju su se tako osušila usta od uzbudjenja da mu glas nije izlazi na usta, iako pokušava nešto da kaže, pa samo šišti.

BEN: Ne brinite, on će vas paziti - kao tata!

Macu čedno poljubi Aurelija u obraz, pa joj se učini malo gricne ga za uvo. Aurelije samo što se ne onesvesti.

MACA: Zahvaliće vam se... na svemu!

Ulica. Rambo istrčava iz kola i prilazi jednoj mršavoj ženi. Oštrog, šiljatog nosa.

RAMBO: Izvinite, gospođo, jeste li vi udati?

- ŽENA: Jesam, pa šta?
- RAMBO: Pomozite mi. Zamislite da vas, recimo, malo istuče muž...
- ŽENA: Mogu da zamislim samo da ja bijem njega.
- RAMBO: Dobro, prebijete vi muža. Šta mislite: Kuda bi on pobegao?
- ŽENA: Trčao bi kod svoje mame da je živa, a pošto nije, bežao bi kod advokata da traži razvod, ali bi zato dobio još veće batine...

Rambo joj poljubi ruku.

RAMBO: Vi ste genije! I zbog novih batina i zbog advokata.

Kabinet advokata. U Aurelijevoj kancelariji Maca potpisuje punomoć.

- MACA: Treba li ~~jos nesto~~ ~~dase~~ potpiše?
- AURELIJE: To je dovoljno. Sada ja brinem o vama, Maco.
- MACA: Slatki ste.
- BEN: Doktore, da vas podsetim: vreme vam je za lekove!

Aurelije ga samo besno pogleda, pa se opet razneži gledajući mladu ženu. Otkad je ona ušla u njemu se probudio stari, galantni ljubavnik.

MACA: Recite mi, Aurelije... neobično ime... mogu li tako da vas zovem?

Aurelije samo značajno gleda, kao ljubavnici u nemim filmovima.

... Gde će ja onda da se smestim? (*Uzima nesesar*)
Ponela sam najnužnije stvari kad sam pobegla...
Trčala sam, dal' bih mogla da se istuširam?

AURELIJE: Dobićete moju spavaću sobu... a ja će... tamo... mislim, ja će tu blizu!

On je vodi ka spavaćoj sobi, a usput se sapliće, priča, priča, a ne zna ni sam šta...

... Tu vam je kupatilo... a ako vam treba nešto...
ja će da vam pokažem... ili sekretarica...

A u čekaonicu, u tom času, utrčava ljutiti Rambo. Gleda Manju... gleda Beti...

RAMBO: Advokatska kancelarija?
MANJA: Pa videliceste firmu na vratima.
RAMBO: Možda je ovde ušla. Vi ovde radite? A vi - vi čekate? Otkad?

On se oštro zagleda u Beti i onda je prepozna pa se razvedri. ... Teta Jalžabet?!

BETI: Ne lupajte gluposti mladiću, kakva Jalžabet, ja sam frau Beti.
RAMBO: Ama ja sam Vlada, teta Jalžabet. Zar me se ne sećaš sa tržnice? Ti si donosila pavlaku iz Šestina, a ja sam drpisao voće. Vlada dripac!
BETI: O, bože!... Koliki je divan magarac ispaо od onog malog đubreta!

Oni se radosno rukuju i grle.

RAMBO: A vas nema pa nema. Na tržnici se onda pričalo: otišla Jalža u Švapsku i postala velika frau - klozetfrau!

BETI: Vidiš kako naši ogovaraju čim čovek uspe i postane biznismen?! Ja jesam držala honorarno javne veceje. Prvo jedan, lično, pa sam onda preuzeila ceo Marijenplatz i šire, pa sam dovela žene iz Juge... kod Švaba se, dragi moj, drek najbolje plaća. Da nije Turaka i nas oni bi se podavili u sopstvenim... razumeš?

RAMBO: Pa ako vam je dobro išlo zašto ste se vratili teta Jalža?

BETI: Treba valjda učiniti nešto i za domovinu. I kod nas ima drecka. A ti, dripac, gde sad kradeš?

RAMBO: (Zasmeje se) Ja?... ja sam sad gazda. I vrlo sam načitan čovek, tetu jalža. Video sam da nema ni napretka, ni posla, dok se čovek ne načita. Naročito one nedeljne i šarene novine. Tu svega ima i toga sam se zbilja načitao. Tako sam saznao da država u socijalizmu odumire, a zna se: i čovek kad mu dođe kraj, nije ga briga ni za šta, prosto se šlogira. I tako ja rešim da pomognem šlogiranoj državi i da preuzmem njene poslove. Koga je, kad hoće da se upokoji, briga za snabdevanje? Nikoga. To ja shvatim pa odmah rešim da papriku iz Makedonije odnesem u gladnu Sloveniju, a iz nje da prebacim talijanski šverc pirinač i kafu u Bosnu, a u Bosni nameračim sir za Crnu Goru... i tako unakrst. Kad ne može država, ja stvaram jedinstveno tržište, kako se to

moderno kaže u novinama. Imam svoje kamion
svoje ljude, imam tuđe pare - pa spasava
domovinu. Kupujem gde je jeftinije, prodaje
gde je skuplje - što da se šlogirani etatiza
muči?

U advokatovoj kancelariji su samo Aurelije i Ben.

BEN: Treba li, šefe, da ispitam poslovanje i prihod
njenog muža, zbog alimentacije?

Aurelije uzima vaznu sa cvećem.

AURELIJE: Svakako.

BEN: ... i da pregledam te modrice zbog potvrde
sadizmu?

AURELIJE: To će lekar Benezena pati, mladi čoveče, im
muža kojem ko zna kakva džukela, a vi se sv
vreme nešto podsmećujete i kašljucate. Odneć
malo cveća u svoju sobu... to jest - u njenu sobu.
To žene vole.

*On svečano nosi vaznu sa cvećem u spavaću sobu, otvo
vrata, uđe... pa izleti iz sobe, zatvarajući vrata za sobom.
Jedva govori, a ide ukočeno, očaran onim što je video.*

AURELIJE: (*Prošapuće*) Gola!!!

BEN: Molim?

AURELIJE: Gola!... Pošla valjda u kupatilo... skinula se
samo je tiho rekla: Iju!... A modrice zaist
svuda... negde belo... negde crno... negde plavo.

BEN: Baš idem da vidim!

AURELIJE: Ne budite bezobrazni, Bene!

BEN: Samo modrice!

U čekaonici su Beti i Rambo još uvek u razgovoru, dok Manja nezainteresovano čita novine.

BETI: Dobar je i taj pos'o, ali ja sam više za industriju.

RAMBO: Pa jel' i kod tebe kaplje para?

BETI: Curi, hvala na pitanju. Kome ne trebaju vreće za smeće!?

RAMBO: Čekaj samo teta Jalža da uđemo u komunizam, pa da država potpuno odumre. Prestaće da važe svi zakoni pa ko ume - ima da uživa! To ti tvoj Rambo garantuje. A Rambo je potkovani. Mislim politički.

BETI: Šta će ti takvo ime? Ružno je.

RAMBO: Rambo NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE DURDE. Snaga, kao ja! Ja kad udarim... *(Odjedanom skoči)* Što me, bre, zagonjava - zaboravio sam da sam došao da bijem. Jel mi ovde ušla žena?

BETI: Kakva žena?

RAMBO: Imam jedno šašavo ženče. Mlado - ludo. A znaš kako se kaže: batina je iz raja izašla. Decu treba ponekad pritisnuti. A ona razmažena, stidljiva, pa čim je malo jače pipneš plače i beži... dečija posla. Da nije ovamo ušla? Rekoše mi da je ovo jedini advokat u ulici.

BETI: Takvo dete nije ulazilo. Upade maločas jedna opajdara, nafrakana ko da je jela decu, a samo ljulja.

RAMBO: Pa to je ona! Sad će da mi plati, mamu joj maminu...

Beti pokušava da ga zaustavi.

BETI: Nemoj, Vlado...

Rambo je samo odgurne, pa ona padne u fotelju...

RAMBO: Ne mešaj se!

I Manja pokuša da ga zaustavi ali i nju odbaci nazad u stolicu...

... Ne mešaj se ni ti...

... pa upadne u Aurelijevu kancelariju.

RAMBO: Gde je?

AURELIJE: Danas više ne primam.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE DURDE
CRNOJEVIĆ

U tom trenutku iz spavaće sobe izide Maca, uvijena samo u peškir.

MACA: Izvinite, a gde je kupati...

Vidi Ramba, vrisne i zalepi se za zid. A Rambo se preteći primiče Aureliju, dok se vrata od pred soblja otvaraju i kroz njih vire glave Manje i frau Beti. Tako su svi na okupu.

RAMBO: Znači, ne primaš muške, primaš samo ženske?!
Zgodne, pa tuđe.

AURELIJE: Pre svega, molim vas da se kao kulturnan čovek predstavite.

RAMBO: Ja sam muž od te tamo što si je skinuo. A ti?

AURELIJE: Ja sam advokat od gospode koja se, primo: sama skinula, sekundo, to nije ono što vi mislite, terco - sud će stvar razmotriti...

RAMBO: Znači - sud? E, pa pošto smo se upoznali, ja mogu na miru da te bijem!

On ga zgrabi, podigne i baci u jednu fotelju... Opšta cika.

MACA: Nemoj Rambice, još ništa nije bilo...

RAMBO: Ne deri se unapred, ti ćeš tek dobiti svoje...

AURELIJE: Moram vam skrenuti pažnju da će sud...

RAMBO: Ko doživi do suda!

BEN: Ne brinite doktore, ja ću svedočiti za svaki udarac!

Rambo zgrabi i njega, pa ga baci u drugu fotelju.

RAMBO: A ko će svedočiti za tebe, mumijo?

BEN: Pa on.

BETI: (Manji) Tako je bio gadan i kao dete. Samo je onda bio slabiji pa su ga i zvali nežnije - dripac!

A Maca je iskoristila napad na Benu i Aurelija pa je sa vriskom odjurila u spavaću sobu i pokušala da se zaključa. Međutim, Rambo je kao tenk prosto uteo za njom. Sada se odande čuje luppenje, cika, tresak, dok se u kancelariji vodi razgovor. Aurelije, skljokan u onoj fotelji, dobacuje Benu...

AURELIJE: Bene, ne budite kukavica, pomozite dami... branite je!

BEN: To je lako... ali ja se ne bih mešao u tuđi brak.

MACA: (Off) Nemoj Rambice, sunce moje...

... pa se začuje ponovo tresak i vriska. Njih dvojica oprezno ustaju iz fotelje.

AURELIJE: Možda da zajednički upadnemo!

BEN: Mislite - kao svedoci?

AURELIJE: Tačno. Možda će se uplašiti zakona? Suda...

Ali čim se primaknu spavaćoj sobi iz nje izjuri Maca, a za njom, sa kaišem u ruci, Rambo. Njih dvojica se brže bolje vrate u svoje fotelje i sednu onako, kako ih je Rambo bacio.

RAMBO: (Jureći Macu) Koga ti najviše voliš? Hajde, kaži mače... kaži... (Kaiš fijukne)

MACA: Pa tebe... ti si moj slatki meda... Jao!

Oni opet izjure iz sobe i tamo se tuča nastavlja.

AURELIJE: Čovečanstvo, pogleda, deli na one koji biju i one koji dobijaju batine.

BEN: Tačno doktore. Kod nas u opštini se uvek znalo ko udara u glavu, ko sve vodi i rešava, a ko su oni drugi koje narod, s oproštenjem, zove jebena strana!

MACA: (Off) Jao... Rambo, ljubavi! (Tresak i jauk)

BEN: Sad joj, od ljubavi, prebija noge!

AURELIJE: Kad tebe gledam, rekao bih da podela nije sasvim tačna. Postoje i treći: oni što sve samo posmatraju i ne mašaju se!

BEN: To su gledači. Voajeristi. Oni najbolje žive i ja ću da se ugledam na njih. Takvih ima i u raznim forumima i na vlasti, šefe. Takvi sede i u partijsi. Oni godinama gledaju, vide... ali čute i ne

mešaju se. Gledači.

Oni zastanu u razgovoru za trenutak. Tišina. Iz spavaće sobe se više ništa ne čuje...

... ne čuje se više ništa.

AURELIJE: Bože... nije je valjda?...

MANJA: (Sa vrata) Možda se divljak umorio?

BETI: Pa ne radi on to za platu, pa da se brzo umara..

Aurelije oprezno ustaje i pode ka spavaćoj sobi, ali se hitro vрати jer u sobu ulaze zagrljeni, Rambo i Maca.

RAMBO: (Tepa joj kao detetu) Šta sad želi moja Maca?

MACA: Da ide kući...

RAMBO: Nije to...^{NAS}(Uštine je i ona tih vrisne)
BIBLIOTEKA
CRNE GORE DURDE
CRNOJEVIĆ

MACA: Maca hoće da se mazi. Da prede u krilu kod svog mede.

RAMBO: Dobra maca. Kaži ovom deki papa!

MACA: Doviđenja i izvinite.

RAMBO: (Opet je uštine) Slušaj šta pametniji govore!
Nemoj da mučiš svoga medu.

MACA: Papa deko!

I oni napuštaju kancelariju.

AURELIJE: (Tiko Benu) Spašću ja to dete, od te zveri!

Noć. Lepo, starinsko ogledalo. Pred ogledalo staje Aurelije, u pižami, spreman za spavanje. Gleda se. Zagleda bore, uvlači

trbuh, koči se, uživa u sebi.

AURELIJE: Šta on to njoj: deda?! Moje godine nigde u svetu nisu neke velike godine... (*Unutrašnji monolog*) Šta ti, Aurelije, još imaš od života? Ustanet ujutru, radiš, jedeš, dremneš, jedeš, radiš spavaš... Zar je to neki život? A ona mala... Kad me pogleda - stane srce. (*Glasno*) Jesam li popio za srce inderal, ili ritmohin... ili nisam ništa? (*Unutrašnji monolog*) Ako je srce simbol ljubavi da li treba, kad se zaljubiš, uzimati pilule za smirenje srčanog rada, ili za aktiviranje? (*Glasno*) Možda da pustim dužu kosu? Zna se da u sedom ima specijalnog šarma... (*Unutrašnji monolog*) Da li je lepše umreti od ljubavi, ili u ljubavi? Ofelija... Kleopatra... Romeo i Julija svih su umrli u želji ljubavi. Ali oni su bili mladi... A kako je starijem gospodinu kad počne da pati... Šta on da radi!? O tome нико не пише. (*Glasno*) Još si ti zgodan momak... zlatni momak - Zlatko. (*Unutrašnji monolog*) Imaš pamet, čoveče, imaš para, čoveče, žena te ostavila pa imaš i slobodu, čoveče... (*Glasno*) A Irina je mislila da će mene unesrećiti kad ode. Videćemo ko je bolje prošao... (*Unutrašnji monolog*) Šta čekaš Aurelije!? (*Glasno*) Na spavanje!

Sutradan, u čekaonici, Manja čita novine i plače. Zvoni telefon.

MANJA: Ja sam... Zdravo Oto... Ma kako da ne plačem: čitam u novinama... onaj Kingsli... ma znaš ga - jedan od najbogatijih ljudi na svetu... e, on -

ubio se. Njegov lekar je izjavio da se ubio jer je pao u depresiju, a pao je u depresiju jer je sve imao, pa nije znao šta još da želi... Strašno, Oto... Život je stvarno postao surov: ne smeš ni da se obogatiš, jer može da te uhvati očajanje i gotov si... Ne, nema gazde ni dalje. Već pet dana. Doktor je jednostavno - nestao.

U kacelariju ulazi Ben.

BEN: Je li stigao?

MANJA: Nije. Izvini Oto, javiću se kasnije.

BEN: Da li bar spava kod kuće?

MANJA: Otkud ja da znam? Javio mi se samo jutros telefonom, rekao da prolongiram sve parnice i suđenja zbog bolesti i da jedino urgiram za ročište one ženske.

BEN: Mace? BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURDE
CRNOJEVIĆ

MANJA: ... i onog njenog razbijanja.

BEN: Sinoć sam ga opet čekao ovde pred kućom do dvanaest. Ako stojim - bole me noge, ako sednem na beton - bole me krsta... A pokupio sam mu podatke šta sve mučka taj Rambo i koga je sve tukao taj Rambo i koliko ljudi radi za tog Ramba...

MANJA: A koliko zarađuje taj Rambo?

BEN: Kao nakupac, prekupac, zakupac... Hajde, zini, pa da ti kažem koliko hvata love.

MANJA: Evo... (*Zine i čeka*)

BEN: Neću. Jer ako ti kažem, udariće te šlog, pa ćeš ostati tako zinuta, a to nije lepo za tako zgodnu devojku. Nego, daj mi adresu te ženske. Možda

nam je šef, kao tetreb, dolepršao do njenog gnezda. Znaš kako to rade tetrebi? Kad im dođe nagon za parenjem potpuno oćorave i samo krešte svoju ljubavnu pesmu.

MANJA: Ona je u Interkontinentalu. Ne znam broj sobe.

BEN: Ja i nisam kamikaza pa da ulazim u njenu sobu.

On pozuri napolje i skoro se sudari sa frau Beti i njenim šoferom.

BETI: Bravo, dobila sam... (*Šoferu*) Čekaj me u mercedesu.

BEN: Šta ste dobili?

BETI: Poziv za suđenje.

BEN: Greška...

On odlazi sa šoferom

BETI: Šta on to priča?

MANJA: Doktor Freskar je odložio sve parnice koje vodi.

BETI: Zašto?

MANJA: Indisponiran je.

BETI: Je li to nešto sa temperaturom?

MANJA: Nije.

BETI: Onda nema opravdanja. I kud nas uopšte vodi ta neodgovornost? Kod nas svi kao da treniraju odlaganje. Odlažu se odluke, odlaže posao, plaćanje. Nema reda, Manja, i zato smo tu gde smo. A znate li kako je kod Švaba? Red i disciplina. Kod njih, recimo, svaka porodica planira godinama unapred i kad će da ide u kafanu da se provede. Zna se: četvrtak je njihov dan i svako

četvrtka u isto vreme videćete porodicu kako ulazi u pivnicu i još sa vrata poručuje pivo, pevaju i deru se i žure da se napiju što pre da bi se duže provodili. To je i normalno kad znaju da im je to dan za provod. Ja sam, na primer, imala mušterije koje su uvek u isto vreme dolazile u moj klozet. U minut. Mogla sam sat da navijem po tome kad her Franca pritera! I naravno, takav narod mora da napreduje. Kod njih nema tih... kako ste rekli?... Indisponiranih bez temperature. Zna se kad se radi, kad se piće, a kad se piša!

Parking pred Interkontinentalom. Ben zagleda hotel, ulazi i najzad na parkingu primeti auto doktora Freskara. Pritrči mu, a tamo zaista sedi Aurelije, izmučen, neispavan, a zagledan u prozore hotela. Ben sedne kraj njega.

BEN: Pa gde ste poštoju, gospod doktore?

AURELIJE: (Sa uzdahom) Tu sam... Već danima sedim i gledam u prozore. Čekam... Možda će se otvoriti okno i ja ću je videti.

BEN: A jel' se pojavljuje?

AURELIJE: Kako, kad je tamo zbog erkondišna sve hermetički zatvoreno?

BEN: Ajdmo kući šefe, čekaju vas stare parnice, stari klijenti...

AURELIJE: (Tužno) Više me ne zanima ništa staro...

BEN: Pa dolaze i novi. Znate kakvi odvratni slučajevi: jedno ubistvo sopstvene žene, dve pljačke sopstvenih preduzeća... prosto - lepota! Uživaćete.

AURELIJE: Ne zanima me. Neka drugi kradu, biju, uživaju... Ja sam Bene, došao do kraja. Ana Karenjina je

skočila pod voz, Sokrat je popio otrov, Romeo je imao nož... a kako da se ubije savremen čovek u višenacionalnoj samoupravnoj zajednici, član Advokatske komore i delegat u SIZ-u? Kako? Kako da usaglasim svoje samoubistvo sa stavovima koji su doneti po tom pitanju?

BEN: Jel' vi to ozbiljno?

AURELIJE: Zaljubio sam se Bene! A od svega imam samo svoje pilule... kapi... na tri sata, na šest. I šta sad?

BEN: A niste mislili na Savu? S mosta!

AURELIJE: Ako skočim - isplivaću. Nemam ja takvu duševnu snagu da se ne koprcam kad zagusti Hteo sam da se obesim, ali ja imam osjetljivo grlo, pa čim se vežem oko vrata, odmah mi se povraća.

BEN: Kako možete tako ružno da pričate u ovako leđan?

AURELIJE: Nema ~~zatrmene~~ ^{NACIONALNA BIBLIOTEKA SRBIJE CRNOJEVIĆ} lepih dana Bene. Danima mislim na nju, ali dani su crni, jer je ovaj divljač sa crnim pojasom između nas! Kad si nesrećno zaljubljen sunce te ne greje, nego peče, vetric te ne miluje nego pišti kroz uši, oko tebe ne peva ju slavuji i ševe, nego grakću svrake. Znaš li da sam juče ukrao iz onih tvojih glumačkih stvari jednu periku? Ne ljuti se...

BEN: Ako ste, šefe, samo šta će vam?

AURELIJE: Hteo sam, zbog nje, da izgledam mlađi... Kao i njene generacije.

On vadi plavu periku sa dugačkom "paž frizurom" i stavlja je.

... stavio sam periku... ovako... ušao u hol hotela i ona je zaista naišla. Silazila je niz stepenice kao vizija!

BEN: Pa jel' vas videla?

AURELIJE: Jeste. Kad me je spazila, ciknula je i pala u nesvest. Jedva su je povratili.

BEN: Pa potresla se što vas vidi.

AURELIJE: Šta vredi - kad ja ne znam kako da se oslobodimo onog ljubomornog orangutana? Je li sudija dao rok za razvod?

BEN: Ništa još ne znam. Ali, doktore, pljunite vi na sve to!

AURELIJE: Na Macu? Da pljunem na Macu? Kako smete to da kažete? Da nisam nesrećan - udario bih vas!

BEN: Pa vi ste bar čovek od velikog iskustva: bili ste ženjeni, a žena vas je, srećom, varala pa napustila.

AURELIJE: Rospija!

BEN: Eto vidite *Zene su uštice!* Uostalom, vi to znate bolje od drugih. Pricaju da ste vi kao mladi...

AURELIJE: Drugo je to. Sve su to bile balavačke koještarije. Tek kad čovek sazri on shvati suštinu ljubavi. Zdravo!

On odlučno izlazi iz kola, pa se seti i skine periku i baci u auto.

BEN: Kuda čete, šefe?

AURELIJE: Zakazaću joj sastanak, pa ako nas uhvati onaj orangutan - takva mi je znači sudbina i bar više neću morati da se brinem za samoubistvo.

On ode odlučno prema hotelu.

Apartman u hotelu. Na krevetu se izležava i lenčari Maca u kratkoj spavačici, čitajući neki glupi ženski, ili seksi časopis, a Rambo govori preko telefona.

MACA: Ija, vidi, vidi Rambice, šta pišu da će biti hit ove sezone...

RAMBO: (U slušalicu) Ako si siguran da će da nestane šaljem ti odmah tri petotonca, pa sve otkupi...

MACA: ... Jao vidi: be-en-ve kabriolet, pa otvoren krov i kosa leprša... Rambice, zašto mi nemamo kabriolet sa otvorenim krovom?

RAMBO: ... Čuti glupačo, vidiš da govorim poslovno! (U telefon) Lageruj celu količinu, a ja ću da ti javim kada da pošalješ i gde i koliko... Ma ne, tek kad nestane i poskupi...

MACA: ... A zašto mi ne kupimo vilu sa bazenom, kad to imaju svjetski znače, nego se potucamo po interkontinentalima?

RAMBO: (U telefon) Sačekaj na vezi trenutak.

On vadi kaiš, pride Maci i opali je preko stražnjice. Ona cikne, ali sa dozom uživanja.

... Dokle ću da te učim da čutiš kad ja govorim?

MACA: Pa moram da ti pričam, medo, kad si bez veze: samo mani, mani... a ne znaš ni gde se sastaje naš džet set u Zagrebu, gde u Beogradu, ni koji su restorani, diskači, gde je dovoljno fino...

Ona se uvija oko njega, on je malo bije, a malo gricka. Ona se istrči da je on udari, pa cikne i uživa.

- RAMBO: A ti bi na jahtu, mače?
- MACA: Jao... to!
- RAMBO: ... A onda ko koga uvati?
- MACA: Ma to je samo štos, macane...
- RAMBO: Fino društvo može, glupačo, može gledanje, ali ne može pipanje! Za uživanje imaš mene!

On je još jednom udari pa se dohvati telefona.

- ... Ej, Žuti, izvini, potpisivao sam neke račune.
Idem do garaže i šaljem ti kamione hitno. Čao...
- MACA: Ijao... vidi hondicu!... Samo pet stotina kubika, a koliki motor! Kupi mi da ga pojašem!
- RAMBO: Odoh. Ne izlazi iz hotela dok se ne vratim...

On ode a tada zazvoni telefon.

- MACA: Halo... 0-60... baš ste me obradovali!

Govornica u recepciji. Aurelije se priljubio iz telefon, uzbudjen je, smeten, a Maca je uvek spremna na mazna koketiranja.

- AURELIJE: Prolazio sam slučajno ovuda... pa rekoh... kako ste?
- MACA: Tugujem. Sama... Sedim ovako sama, zatvorena... ustvari - ležim.
- AURELIJE: Nije vam dobro? Bolesni ste?
- MACA: Ne, samo onako... mrzi me da se oblačim, pa sam gola...
- AURELIJE: Molim? Recite još jednom, nisam razumeo.
- MACA: Gola sam. Kažem: tako volim.
- AURELIJE: Oh... to je mislim telesno, a kako ste - duhovno?

MACA: Nemam pojma. Hoćete da se popnete gore kod mene, pa da vidite?

AURELIJE: Uh... ovaj... a onaj?... Mislim - taj... Rambo?

MACA: Izišao je.

AURELIJE: Ali može da se vrati?

MACA: Pa šta?

AURELIJE: Pa ništa...

U tom trenutku Rambo prolazi kraj telefona i Aurelije samo što se ne zalepi za zid, krijući se.

MACA: Alo... jeste li još tu?

AURELIJE: Bolje da nisam. Možda je sigurnije da se vidim napolju. Baš bih htio nešto i kao vaš advokat. Uopšte...

MACA: Ja nikako ne mogu da zaboravim kad sam bio kod vas

AURELIJE: I vi?

MACA: ... pa ona vaša komoda u uglu. To je sad velika moda. Što bi to meni pasovalo, kad kupim novu kuću...

AURELIJE: Mislite na onaj tabernakl? Sedamnaesti vek...

MACA: E taj sedamnaesti je sad hit, iako ja više volim da je stvar novija, očuvanija. Doktore, ja sad sile im dole u hotelski bazen i saunu. Skinite se i dodite. Čekam vas.

AURELIJE: Da se skinem... pa da... uh...

Macat zatvara slušalicu, skače, baca sa sebe spavaćicu i počinje da se sprema za bazen netalentovano pevušeći neki hit...

Bazen u hotelu Interkontinental. Do ulaza u bazen sti

Aurelige i Ben.

BEN: Ali šta će vam ja doktore? Ja sam vam ispitao sve podatke o Rambovim mućkama, utaji poreza, o najprljavijim radnjama. Ali sa drugaricom Macom možete i sami. Šta ja tu imam da ispi-pavam?

AURELIJE: Ne budite prosti. Vi stojte tu i ako se pojavi ono čudovište - zviznite mi!

BEN: Kad se uplašim ja dosta slabo zviždim. Kao da me neko stegne za grlo.

Prilazi im čuvar bazena.

ČUVAR: Skinite se, drugovi, ne možete u bazen u odelu.

BEN: Ja i ne idem, ja zviždim odavde.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
Aurelige daje čuvaru veliku novčanicu.
CRNOJEVIĆ

AURELIJE: Znam propise, prijatelju, ali propisi i postoje zato da se izbegavaju.

On skida cipele i čarape i ostavlja ih kod Bena, pa podvrne nogavice, prođe kroz bazen za dezinfekciju i tapkajući, bosonog, odlazi u prostor kraj bazena. Osvrće se. Nekoliko kupača u uglovima, kraj bifea... A tada se pojavi Maca. Zbaci bademantil i ostane u minimalnom bikincu. Prilazi doktoru.

MACA: Ijoj, ijoj, kakvo zadovoljstvo. Mogu li da vas zovem Zlatko? Meni je slatko da budete Zlatko!

Ona ga koketno povuče za nos, pa prostire sunđer za ležanje

i legne kraj samog bazena.

MACA: Sedite kraj mene...

Aurelije se jedva nekako sklopi i sruči kraj nje, pokušavajući da sedi kao jogi. Naravno, stare kosti se teško nameštaju.

... Da li biste me namazali kremom? Smeta moja ova voda na koži, a još kad posle odem u saunu... (*Pruža mu krem i leže potrbuške*) Cela leđa Zlatkiću!

AURELIJE: Kad nemam sreće da budem nešto drugo, bar da budem mazalica.

MACA: Ne govorite tako... Bili ste toliko slatki kad ste ušli onda u sobu, nosite cveće, a kad ste videli da sam se skinula, vi zaokruglili očima... kao da nemom filmu. Eto, kao sad...

AURELIJE: Ne šalite se, gospodina Maco...

MACA: Hteli ste da se nabacite, jel' da? Onako - na brzaka! Ženska tu, pa već gola, što da ne...

AURELIJE: Ne govorite tako...

MACA: Jeste, jeste, osetila sam. Žene uvek osete namenu muškaraca. Naročito ako su bezobrazne.

AURELIJE: Bezobrazne? Pa gde bih ja... u ovim godinama.

MACA: Namažite mi i noge.

Aurelije je maže i sve se više uzbuduje.

MACA: ... a godine i nisu važne. Ustvari - jesu. Ja ne volim ove mladiće iz moje generacije. Kod njih nema ni romantike, ni uzbudjenja... Oni odmah kažu: ribo, imam praznu gajbu i počnu da se skidaju.

daju. Vi stariji imate stila, vi lepo uzdišete, prevrćete očima, kupujete cveće, u restoranu znate stara vina... (*Okrene se na leđa*) Mažite i napred...

AURELIJE: (*Sve uzbudniji*) Starost ima iskustva... ali vi još ne možete znati šta je to - biti star! Dodeš u godine kad ti u ličnu kartu upišu: važi trajno, do kraja života! Znači da ti je lice već postalo kao mumija koja više i ne može da se menja. A želje nam ostanu mlade, srce zadrhti kad spaziš nešto lepo. Dobro... popiješ pilulicu, srce se smiri, ali ostane strasno. Razumete?

MACA: Sto vi lepo mažete, čika Zlatko. Kao da milujete.

Sad se ne uzbudi samo stari gospodin, već i ona.

AURELIJE: Kod čoveka se ~~nista~~ ne menja... sem biološki. Ali zato postoje gerijatrijski lekovi. Čovek, zbog iskustva sazri, mudriji je, pametniji... a sad su pronađene i odlične pilule za memoriju. Fantastično. Prosto si kao mladić... Da... Šta sam ono htio?... Ipak postoji strah od kraja. Jedete recimo prve prolećne jagode i pomislite: možda mi je to poslednju put! Ili čovek u mojim godinama sretne tako lepu mladu ženu, kao što ste vi, pogleda se u ogledalo i kaže sebi: zaljubi se, evo još jednom... jer to ti je sigurno poslednji put! Život je ionako prošao. Brzo i glupo. Pazi dušo, svakome mladost prode brzo, sa mnogo propuštenih prilika. Što ne doživiš danas, nećeš imati priliku - sutra! I tako se čovek zaljubi i shvati: to je poslednji put!

MACA: (Rasplače se) Jao što je to tužno, čika Zlatko! Imala sam dosad pet prvih ljubavi, a nijednom - poslednju! Je li sigurno da će vam ja biti poslednja?

AURELIJE: Sigurno. Garantujem.

MACA: Dajete reč? Poslednja!?

AURELIJE: Zaklinjem se.

MACA: E pa ja to moram da osetim.

Ona ga zgrabi i povuče ka sebi, pa počne da ga ljubi. Ali on je gospodin, a ne dečak i on počne uplašeno da se otima, jer vidi da okolo ima sveta, i to mu je, naravno, beskrajno neprijatno.

AURELIJE: Šta vam je, gospoda Maco... Pa nećemo valjda ovde - pred svetom!

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE
ČRNOJEVIĆ

On se otima, ali ona će mlada, jača, strasnija i navaljuje.

AURELIJE: Čekajte... nisam popio lekove! Ma šta mi to radite, neću ovde...

MACA: Ćuti! Ćuti, ja te moram silovati!

Ali dok se oni koprcaju i otimaju, nailazi hodnikom Rambo i Ben počinje panično da šišti i zviždi... Aurelije je čuo zviždanje i podvukavši glavu pod Macu gleda u Bena.

AURELIJE: Jao... vaš orangutan!

MACA: Kaži: jesam li ti ja poslednja ljubav?

AURELIJE: Sad je sigurno da je poslednja!

Ne znajući kako i kuda da pobegne, on se, onako u odelu,

samo prevrne u bazen.

RAMBO: (Viće) Dolazi, glupačo, imam iznenadenje za tebe...

Macă skuplja svoje stvari i pogleda u bazen iz koga samo izlaze mehuri sa mesta gde se vide tamni obrisi nesrećnog Aurelija.

MACA: (Trčeći) Ti uvek praviš neka iznenađenja macane.

Oni odlaze, a Ben se nagne nad ivicu bazena i preplašeno šišti...

BEN: Izlazite, doktore, izlazite!

Kad vidi da će se ovaj od straha i udaviti Ben se strmoglavi u vodu, isto tako u odelju.

Kabinet advokata. U čekaonici je velika gužva. Mnogo klijenata skoro u glas govori Manji. Žale se što im se parnice zapostavljaju. Njih predvodi frau Beti, koja je nekakav glasnogovornik ojadenih.

BETI: Vi mislite da je nama lako da se parničimo, gospodice Manja?

SVI: Nije!

BETI: Mi smo uložili svoje pare, svoje živce, svoju mržnju...

SVI: Tako je!...

BETI: I svi smo verovali gospodinu Freskaru, jer smo čuli da je čovek od reda, da je čovek od veze, a

sad njega nigde nema. Dobijamo od suda pozive, pa odzive, zakaze, pa otkaze...

SVI: Tako je...

U čekaonicu, spolja, ulaze Aurelije i Ben. Sa odela im se cedi voda, ali pokušavaju da izgledaju dostojanstveno.

AURELIJE: Čemu nervoza? Čovek mora da sačuva svoj mir. Pozivaču vas redom... (*Ulaze u sobu*)

MANJA: (*Dotrči za njim*) Izvolte poziv doktore. Brakorazvodna parnica one gospođa Mace, zakazana je za sutra.

AURELIJE: Hvala... (*Zaneseno, Benu*) Oslobodiću je te zveri. Bene! Sutra će biti slobodna.

BEN: (*Očajno*) Ona će dobiti slobodu, a mi tuberkulozu. Ako smem da pitam, šefe; šta će sve to vama?

AURELIJE: Ni ti ne razumeš... maločas, na bazenu, Maca me je ljubila. BIBLIOTEKA
FNRV
PURP
CRNOJEVIĆ Zlatko, čuti, ja te moram silovati! Zar ne shvataš Bene: ja nikad u životu nisam bio silovan!

Sudnica. Tu su sudija, porotnici, Aurelije, Ben i Manja.

SUDIJA: Pa gde su vam stranke, kolega Freskar? Ja moram da čekam još samo penziju, parničare neću čekati.

AURELIJE: Ja zastupam tužilju druže sudija i ja sam došao sa svojim svedocima, a sa optuženim divljačkim suprugom ja i ne želim da imam kontakte, pa za njegov dolazak i ne odgovaram. Uostalom još je bolje da se spor rešava u njegovom odsustvu, jer on je opasan.

U sudnicu bučno ulazi Rambo, vukući za sobom Macu. Ona ima flaster na licu, zavoj na ruci...

- RAMBO: Šta uopšte znači ovaj poziv i ova tužba, druže sudija?
- SUDIJA: Tišina, dobićete reč. Postoji red u sudu.
- RAMBO: Ja znam sudski red, druže sudija, tužakali su mene razni i javni tužioc i tajni tužioc, ali s kakvim pravom mene tuži jedan matori seksualni manjak i traži razvod braka? Pa ja se i nisam oženio sa njim. (*Zasmeje se*) Ne volim muškarce ni mlade, a pogotovu drtine...
- SUDIJA: Dosta. Danas se menja vreme i sve me žiga, a vi tu lupate gluposti. Doktor Freskar zastupa vašu suprugu.
- RAMBO: Hoćete da kažete da moja Maca hoće da se razvede od meni? Mače, kaži drugu sudiji: jel ti mene volis?
- MACA: Mnogo.
- RAMBO: I nećeš da se razvedeš?
- MACA: Neću.
- AURELIJE: Druže sudija, ona se njega boji. Imam svedoke koji će potvrditi kakav užas ona doživljava sa njim.
- MACA: Ja? Nemojte tako čika Zlatko. Moj macan je baš nežan prema meni. Baš juče mi je pripremio strašno iznenađenje. Pogledajte, druže sudija... (*Ona pokazuje ključeve od automobila*) Kupio mi je, moj macan, be-en-ve kabriolet sa otvorenim krovom. Pa zar to nije dokaz koliko je nežan. Luče Macino!

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
GORE DURDE
CRNOJEVIĆ

Oni polaze iz suda.

AURELIJE: Bene, kakav je to svet danas? Zar je moguće da se velika ljubav proda za malo para?

BEN: Malo? Pa be-en-ve nije jeftin doktore. Ali ne tujujte - ja sam joj probušio sve četiri gume!

Četvrta priča

Kancelarija sekretarice generalnog direktora eksportnog preduzeća. Stipe, sredovečan čovek, krupan, skoro histeričan, impulsivan, bar na prvi pogled, drži oštar i vatreni govor snažnim polušapatom, ubedljivo i gledajući ka nama, to jest ka nekom čovjeku koga mi ne vidimo.

STIPE: ... I nemojte zamišljati da će se na tome sve okončati, druže direktore. Popeli ste mi se tu (*On se snažno lupi za vrat*)... na grbaču! I meni celom kolektivu, jašete nas ka mulce, pa radim samo ono što vi hoćete. Ali ako ni ovog put mene ne pošaljete za našeg predstavnika Sofiju, ja ću vas likvidirati! Ja lično, i to ne politički nego fizički. A vi znate da Stipe nije kukavica ka ostali i da Stipe radi ono ča obeća! Rek sam i ženi i punici: ići ćemo u Sofiju, živićemo mi na ~~inostраној~~ mozi, ka druga gospoda drugovi, jer ~~ja~~ <sup>BIBLIOTEKA
ERGORE</sup> ~~to~~ ^{CRNOJEVIĆ} ~~zaslužujem!~~ Zaslužujem, druže generalni, a vi pomislite poslednji put, jer moje pretnje nisu obične pretnje: ja osjećam u sebi strašan ubilački nagon!

On odjednom prekine govor. U sobu ulazi sekretarica, i više se da je Stipe sve to govorio nekoj zamišljenoj osobi.

SEKRETARICA: Vi ste nešto rekli, druže Stipe?

STIPE: Ne, ne... pevušio sam nešto, jedan stari šlager. Šta je bilo?

SEKRETARICA: Drug generalni će vas odmah primiti, a molio je da bude kratko, jer ima sastanak s Izvršnom veću.

STIPE: Ma ja ću začas, znam ja njegove obaveze.

On, malo povijen od brige i straha pred važnim razgovorom, tojest - molbom, krene u kabinet.

Kabinet advokata. Aurelije sedi za svojim stolom, a ispred njega njegovi saradnici Manja i Ben. Oni su sa blokovima, na jutarnjem referatu.

MANJA: Ove sedmice, doktore, imate pet ročišta: branite drugaricu Pertner, onu što je pretukla muža oklagijom zbog njegove okrutnosti, rukovodstvo "Napretka" zbog krađe društvene imovine...

AURELIJE: Za "Naspredak" nam je rano. Tražite odlaganje "Napretka".

BEN: Ne morate, ja sam vam, šefe, prikupio sve svedočekove protiv "Napretka".

AURELIJE: "Naspredak" može da sačeka. I nemojte se mešati. Bene u ~~ono~~ ^{BIBLIOTEKA} ~~što~~ ne razumete. Vi ste novi u ovom poslu. ~~Nikad ne treba~~ ^{DR. DODA} ~~hitati~~ ^{CRNOJEVIĆ}. Kvalitet advokata vidi se i po tome ume li da proceni koliko jedna parnica treba da traje, koliko ročišta ima, a kad da se završi. Jer ako se borite, recimo, za nečije nasledstvo i imate procenat od ostavštine, to treba raditi brzo, da se ne pojave neki novi, neželjeni naslednici, a i da ne padne vrednost novcu, pošto i vi imate svoj deo! Ali ako nekog branite zbog krađe - razvlačite! To se plaća po sudskom danu, po pisanju prigovora, žalbe, molbe... Tu ne treba žuriti, već raditi temeljno, polako, i savesno. A stranka obično ima i sakrivene ukradene pare. One neće propasti. Kada sam ja počinjao, dragi moj, otac mi je dao da ga zamenim na suđenju i ja sam se vratio sav

srećan, jer sam uspeo da završim slučaj koji taj godinama nije mogao. A on, kad je čuo, rasplakao se i rekao mi: ja sam tom parnicom budalo, sazidao ovu kuću. Ostao je samo krov, ti si ga srušio! Razumete?

U čekaonicu ulazi Stipe. U njemu se lome strašan bes i strah. On je, inače, kad je sam i u svojim zamišljanjima, snažan i ličnost, agresivan, ali to je samo spoljna kompenzacija za njegove strahove i malodušnost. On se osvrće po čekaonici.

STIPE: Halo... ima li koga?...

U kancelariji se nastavlja razgovor.

AURELIJE: ... Frau Beti svakako probajte da ugurate ovu nedelje. Vreme je da stigne pred sudiju kao tužilj

MANJA: Samo njoj da skine nos vratu.

BEN: Ja opet ne razumem, doktore... Zašto njen slučaj završavate kad ona ima para da plati i da ja u miru skupljam podatke i da Manja piše prigovore i da vi držite govore na sudu?

AURELIJE: Frau Beti čeka predstavu u kojoj će ona igrati glavnu ulogu i to joj treba dati! A ne moramo se bojati, jer ona je već zaražena: odmah će izmisli novu parnicu, pa drugu, treću... Ona spada grupu rođenih tužibaba i parničara.

Naglo se otvore vrata i u sobu ulazi Stipe.

STIPE: Dakle ipak ima nekog... Vi ste advokat?

AURELIJE: Da, izvolite. A ko ste vi?

STIPE: Ja sam - ubica!

Dok Manja i Ben skaču sa svojih stolica, Aurelije ostaje miran. Navikao je. Pauza...

AURELIJE: Ubica? Drago mi je.

STIPE: U stvari - još nisam. Ali će ubiti. (*Počinje da se "pali"*) Osećam da će morati da ga ubijem. Jedino ne znam kako, pa sam zato došao do vas.

AURELIJE: Ne govorite tako, dragi gospodine. Vi ste uzbudjeni i iznervirani...

STIPE: Vrlo sam iznerviran.

AURELIJE: Ali vi ste očigledno inteligentan čovek.

STIPE: Vrlo sam inteligentan.

AURELIJE: Eto, i sami kažete. A ubistvo je zločin i za to se odgovara. Vrlo se odgovara.

STIPE: Baš zato ASAMNI BIBLIOTEKA
TEATRNE KOMPANIJE
CRNOJEVIĆ sam došao do vas: htio bih da što manje odgovaram! On ne zaslužuje da ga dugo robjam!

AURELIJE: Sedite i smirite se... Ko to?

STIPE: Šta - ko?

AURELIJE: Ko zaslužuje da ga ubijete, a ne zaslužuje da zbog njega dugo robijate?

STIPE: Pa moj generalni direktor. Ali šta će ovi ovde? Neću svedoke.

AURELIJE: To su moji saradnici. Manja, skuvajte kafu za druga.

STIPE: Stipe, zovu me Stipe. To vam je zasad dosta. Neka kuva i ovaj.

AURELIJE: On mora da ostane.

BEN: Ne brinite zbog mene. Ako ćete stvarno nekog ubiti, da vam dam i ja jedno ime. To je moj

- predsednik opštine, jedno strašno đubre...
Šta me se on tiče?
BEN: Pa mislim, kad već ubijate, svejedno vam koliko ih je. O istom trošku, na istu robiju...
STIPE: Čujete li ga, doktore? Svi naši ljudi žele da neki drugi obavi njihov posao! E, nema toga više druže moj. Rečeno je da sve što ne valj promenimo i da pređemo sa reči na delo! Ja sam već sto puta rekao za tog dripca: ubiću ga, ubiću ga, ako mi se ne skine s vrata... E, sad je prevršio a i promene u našem društvu počinju, pa i ja prelazim sa reči na delo! Kako je najbolje da umre?
AURELIJE: Pa najbolje je prirodnom smrću.
STIPE: Toliko ne mogu da čekam. A koliko ću dobiti ako recimo, u toku samoupravnog sastanka skočim udavim ga?
AURELIJE: Molim?
STIPE: On, po običaju, počne da izbacuje neke političke fraze, da laže i truća gluposti, a ja ga ščepam i učutkam!
AURELIJE: Kako to mislite?

Stipe skoči i ščepa Bena za vrat a ovaj počne da se otima..

- STIPE: Pa jednostavno: zgrabim ga ovako i udavim.
BEN: Ehe... zašto mene, druže?
STIPE: Ja vas samo radi primera.
BEN: Neću da se davim ni radi primera.
STIPE: To bi bilo u afektu, jel da? Koliko se za to dobija?
AURELIJE: Ostavite se toga, čoveče. Vi rekoste da ste inteligentni... Ubistvo je užasan, nehuman akt.

STIPE: Ma nemoj?! A kad ubiješ u ratu - onda je humano! Što više ukokaš sve te više cene! Gledali ste i u filmovima: glumac samo zgrabi mitraljez pa tak-a-taka... i onda postane junak. Heroj! Pobio neprijatelje. A meni je gospodine doktore moj generalni direktor veći neprijatelj nego neki nepoznati Švaba!

BEN: Vi ste nešto pobrkali: to je bilo u ratu.

STIPE: Pa i život je isto što i rat. Ovde ratuju države i politika, a u životu ratuju obični ljudi! Mene godinama muče, pritiskaju... i u kući... poslu... ali dok ja, recimo, punici i podviknem za njene svinjarije...

Soba u njegovom stanu.

STIPE: (Besno i *podsmesljivo*) Uzjašite na metlu gospođo mama, BIBLIOTEKA
ANTON CRNOJEVIĆ pa se provozajte! Ja vas više neću vozati ni kod frizera, ni kod vaših odvratnih, nakindurenih babetina, koje samo pričaju, pričaju o nekim nevažnim predratnim stvarima. I čemu uopšte služite vi žene? Da kuvate? Pa srećan čovek hrani se u kafani, bira šta hoće da pojede, a ne da mu strpate dijetalne splaćine... za krevet? Pa to muškarac može da nađe gde god hoće i kad on hoće, a ne kada ga žene nateraju... Ćutite, gospodo! Ni da pisnete! I ići ću za predstavnika u inostranstvo kad ja hoću, a ne kada mi vi, kao veštica, popijete krv. I da znate: pljunuću vas! Evo...

On pljune. Vidi se da je on ceo monolog držao taštinoj slici,

na koju je sad i pljunuo.

STIPE: ... Pu... pu... to je za vas gospođo...

Zazvoni telefon i on brzo diže slušalicu. Sa druge strane je gospođa Margareta, stara, olinjala i pretenciozna dama...

... Halo!

MARGARETA: S kim kog vraga toliko pričaš telefonom
Znaš li pošto su sad impulsi?

STIPE: Pa odmah sam digao slušalicu, mama.

MARGARETA: Znači, ja lažem! Punice su uvek i za sve
krive! A da li bi bar bio ljubazan da dođeš po
mene, ili treba da umrem ovde?

STIPE: Ne daj bože, mamice. Recite, je li i Elvirica s
vama ili ču po nju posebno? Dobro, polazim...

*On ostavi slušalicu, obriše popljuvanu sliku... ali se pre
domisli i opet pljune ka njoj.*

Kabinet advokata. Manja donosi i poslužuje kafu.

STIPE: Imate li vi punicu doktore?

AURELIJE: Imao sam.

STIPE: Umrla? Blago vama.

AURELIJE: Razveli smo se.

STIPE: Sa punicom? Bili ste oženjeni majkom sopstvene
žene?

AURELIJE: Razveo sam se sa ženom, a majka dolazi ka
dodatak i odlazi kao dodatak.

STIPE: Punica je kod mene više izdatak nego dodatak, a
da se razvedem, kakve sam ja sreće, ona bi kod

mene ostala. Ali nije sad ona važna, sada ne ubijam nju, nego generalnog direktora! Znate, on mene od mladosti kinji i podmeće mi nogu. Dok sam ja bio na fakultetu, on je bio u komitetu, pa ja na radnoj akciji kopao, a on sedeo u štabu, ja posle dobio posao a on fotelju... I sve tako: ja dole, on - gore. Ja radim, on rukovodi. Uskočio je u kadrovski voz još u mladosti, pa se voza, voza, a sve se preko mene voza... A ja sam pametan, a on... ija... evo, pre neki dan, imali smo zbor radnih ljudi...

Govornica. Za govornicom je direktor, ali njegov lik se ne vidi jer je u kontralihtu. Naslućuje se kao crna mrlja na svetlom fonu sa jugoslovenskom zastavom iza njega, predstavlja tipičnog govornika, a ne posebnu ličnost.

DIREKTOR: Drugović drugarice, ekonomска situacija u našoj radnoj organizaciji, kao i u celoj zemlji, toliko je ozbiljna da bismo konačno morali da preduzmemos ozbiljne stabilizacione i anti inflatorne mere...

Kabinet advokata.

STIPE: To je, znate, bio njegov čuveni stari govor, od pre desetak godina, koji je bio vrlo dobro ocenjen od višeg rukovodstva, pa ga on ponavlja svakih nekoliko meseci. On misli da smo mi svi zaboravili šta je govorio i da on uvek isto priča, a ja imam sve zapisano...

Govornica.

DIREKTOR: ... ako ne zažive naše odluke o smanjenju investicija, porastu produktivnosti i prelasku na ekonomske zakonitosti, nećemo ispoštovati borbu protiv birokratije, a za samoupravni samoupravljanje...

Kabinet advokata.

STIPE: I sve tako! Vrteo je s ove, vrteo s one strane nekih reči... Nekim glupim jezikom, nekim opštinama frazama koje ništa ne znače, ali to bih mu još oprostio, jer mnogi tako već godinama govore da smo navikli, ali on se okomio na mene! Pre dve godine bilo jedno radno mesto za naše trgovinskog predstavnika u Bocuani... J NACIONALNA BIBLIOTIKA ŠKOLE GOŠTEVARD ŽENA CRNOJEVIĆ konkurisao se spremila, tašta se nafrizirala... naravno i ona bi išla, i tamo bih joj ostavio - među majmunima ili ljudožderima... a on, taj direktor, pošalje Stojčića! Razumete li vatu pakost? A sad imamo slobodno mesto u Sofiji! Jutros sam išao kod njega, a on mi kaže: Ostavite me Stipe na miru, imam ja važnija posla, razmotriću to pitanje... Kao da je i ta Sofija nekinostranstvo?! Koliko se dobija za ubistvo i afektu, a koliko sa predumišljajem?

AURELIJE: Vidite, dragi gospodine Stipe, sad ste se lepotičali, lagnulo vam je, smirili ste se... I kud ćeće odavde?

STIPE: Pa idem da ga ubijem! Ja ću vam potpisati punomoć da me branite, vi sad ceo slučaj znate

- pa možete da mi nađete olakšavajuću okolnost.
- BEN: Nemojte, čoveče, pa nije rat da ubijamo one koji ne valjaju!
- STIPE: Znači: u miru i napretku one što ne valjaju treba gajiti? Ako si ti, druže, kukavica, ja nisam! (Rasplače se) Osećam čudan nagon... Očigledno je da sam ja po prirodi ubica, ali da sam se dosad uzdržavao... Gde da potpišem? (Potpisuje) A da ubijem i punicu o istom trošku?
- AURELIJE: Zašto nju, kad nemate razloga!
- STIPE: Svako ko ima punicu ima i razloga!

On ode, jadan i čemeran... a Aurelije pozove rukom svoje saradnike.

- AURELIJE: Neurotična ličnost...
- BEN: Što neće i mog predsednika?
MANJA: Da pozovem miliciju i da im javim?
AURELIJE: Ne, otvorite dosije. Imaćemo zanimljiv slučaj. Može se smatrati i političkim, ili samoupravnim ubistvom, a to bi lepo odjeknulo u javnosti, jer to još nismo imali. Bene, vi imate zadatka...
- BEN: Da mu nađem oružje?
- AURELIJE: Šta pričate?!
BEN: Pa vi rekoste da ćemo imati lepo političko ubistvo, pa sam mislio...
- AURELIJE: Idite za njim, pratite ga da ne napravi tu glupost, probajte da ga odvratite, a obavestite i tog direktora da se čuva.
- BEN: Pa kakva nam je korist, ako on ništa ne uradi?
- AURELIJE: Razglasićemo da smo mi spasili značajnog čoveka, imaćemo reklamu, nove klijente...

Možda će i razni rukovodioci tražiti da ih zaštiti-
mo od poludelog naroda... trk za njim!

BEN: A, neće on pobeći Benu...

On istrči u čekaonicu gde je Manja.

BEN: Manjice, gde je moja glumačka torba?

MANJA: Idete nazad u selo? Imate predstavu?

BEN: Životnu. Moram da se maskiram, da bih spasao
rukovodstvo!

*Apoteka. Stipe baš dolazi na red posle jedne žene, kad trčeći
u apoteku uđe Ben. Nalepio je neke velike brkove, koji hoće
da mu otpadnu pa ih pridržava, na glavi mu je klompači
šešir... On se oprezno probija do Stipa.*

STIPE: (Nervozno) Otrov!... Treba mi otrov.

APOTEKARKA: Kakav otrov? Džedra, za koga...

STIPE: Pa... za štakore! Muči me jedan štakor... imate li
neki vrlo otrovan otrov?

APOTEKARKA: Imamo. Koliko hoćete?

STIPE: A koliko treba za jedno jako smrtno trovanje?

APOTEKARKA: Daću vam celo pakovanje. Možete koristiti i
za drugo jer ubija i drugu gamad.

STIPE: Znači i čoveka?... Mislim, ako ja to slučajno
stavim u pivo i popijem...

APOTEKARKA: Ne bih vam savetovala...

STIPE: (Radosno) Umro bih u mukama?

APOTEKARKA: Ne biste umrli, ali biste kukali danima.

BEN: (Šapuće mu) Ne bacajte pare, za štakore je efikas-
na jedino mačka. Imam na prodaju strašnog
mačora.

- STIPE: Nisam vam tražio savet. (*Ode*)
BEN: (Viće za njim) Pa ja vam i ne nudim savet nego
mačora!
APOTEKARKA: Šta vi želite?
BEN: Ja?... pa sad... ako baš moram - dajte mi jedan
aspirin. Ali napišite i račun - kupujem službeno.

Prodavnica lovačkog materijala. U prodanici su poređane puške, revolveri, lukovi i strele, udice. Prodavac sedi kraj kase i jede burek, nezainteresovan za kupce. A kupac je Stipe. On razgleda puške, a u radnju ulazi i Ben, koji je skinuo šešir pa stavio kačket i tamne naočari, a smaknuo je i brkove.

- STIPE: Pošto su vam puške?
PRODAVAC: (Preko zalogaja) Čitaj sam - na svakoj piše cena!
STIPE: Ajme, ča je skupo?
PRODAVAC: (Jede i daje) Šta je sad jeftino? Ne smeš ni da umreš, jer nemaš para da se sahraniš. Ili ćeš tim da unesrećiš nekog iz porodice, ko što je tetka mene zakopala, kad sam ja nju zakopa.
STIPE: Uzeo bih onda revolver.
PRODAVAC: Kakav? Za šta će ti?
STIPE: Za jazavca. Užiren, masan... štetočina. I šest metaka, za svaki slučaj, iako ću ga koknuti od prve. Iz bliza!
BEN: Ne bacajte pare. Za jazavca je najbolji pas. Imam na prodaju strašnog jazavičara.
PRODAVAC: Daj dozvolu.
STIPE: Kakvu dozvolu?
PRODAVAC: Pa za oružje. Ne misliš valjda da se oružje prodaje ko kiki bonbone? To u Americi svaki mani-

- jak može da kupi pušku, ili mitraljez, tenk, p
zato svakog petka imaju pravi rat po ulicama.
- BEN: Ma nemojte? A zašto baš petkom?
- PRODAVAC: Da bi budale imale šta da pitaju... (*Zasmeje s
svom vicu*) Dobar štos, a? E, vidite druže, kod na
toga nema. Manjak može da kupi samo nož.
Hoćeš dobar nož? (*Pokazuje kamu*) Vidi, oštar je
ko zmija.
- STIPE: Neću, bojam se noža... (*Odlazi*)
- BEN: A što vi lažete kupca? Otkud zmija može da bud
oštra, kad je sva okrugla. I zašto se zmija zove
vipera amodites?
- PRODAVAC: (*Zaprepašćeno*) Zašto?
- BEN: Da bi glupak imao šta da me pita!

Sad on odlazi, smejući se.

Šumoviti park. U parku klupa. Kraj jednog velikog granata, u blizini drveta, Stipe, sa tragičnim izrazom lica, proba veliko, debeli, uže... Prebaci ga preko grane... vuče, proba kako bi se obesio i tada primeti da je na klupu seo Ben, koji se ponovo pre maskirao, a iz svoje torbe je izvadio dvogled i pravi se da gleda ptice. Stipe dođe i sedne kraj njega. Njegov bes je prešao u neki tiki očaj.

- STIPE: Imate li konja ili magarca?
- BEN: Molim?
- STIPE: Nudili ste mi i mačora i džukelu, šta mi sad pro
dajete?
- BEN: Ja?
- STIPE: I šta će vam ta maskarada?
- BEN: A kako ste me poznali, kad sam ja čuven po

- prerušavanju? Mene zovu čovek sa 17 lica.
STIPE: Nisam vas ni gledao u lice, ali imate dve različite
cipele i hlače na kojima je stalno otvoren šlic.
BEN: Vidi, molim te - puko mi zip.

On pogleda u svoje cipele: jedna je žuta, druga crna.

- ... Kod mene u predsjedništvu je mrak...
STIPE: Poslao te onaj advokat da me pratiš? E, kad sam
ja budala pa hoću da ubijem uz pomoć zakona.
BEN: I ja sam imao sličan slučaj, pa znam: ne vredi
držati se zakona. Zakon i nije pisan za nas, nego
za vlast.
STIPE: A ako ubijem sebe - šta sam uradio? Opet će biti
po njegovom. A tašta će reći: (*Imitira babu*) ja
sam uvek govorila da je Stipe sposoban jedino
da napravi neku svinjariju! Sad još moram
NACIONALNA BIBLIOTEKA SFRJ
bacati pare na eminu.
BEN: Ma neće vas grđiti... na groblju uvek svi govore
lepo o pokojniku. Možda će i plakati za vama?!
STIPE: Ona!? Ona će plakati samo na sopstvenom
pogrebu. O, bože, kakav sam ja baksuz. Kad
samo pomislim: dok smo bili na fakultetu, taj
moj direktor je jurio Elviru, a ona dala njemu
nogu, a uzela mene.
BEN: Blago vama.
STIPE: Ne lupaj! Da se udala za njega sad bi moja tašta
bila njegova tašta. Shvataš li? Ali on je uvek
imao sreće.
BEN: Znate, ta misao o baksuzima vam je tačna. Ima
ljudi kojima sve ide od ruke, a ima ih koji sve
znaju, a ništa ne umiju. Razumete?

- STIPE: Ne potpuno.
- BEN: Ne razumem ni ja zašto je tako, ali je tako. Evo uzimimo mene za primer: kod nas u selu, amaterskoj pozorišnoj družini, ja prvi nauči ulogu, ja sve znam, ja imam strašnu mimiku. gledajte šta ja mogu... (*Pravi grimase*)... a redite uvek daje glavnu ulogu nekom Piceku. Jer o ume oko njega. Možeš misliti: Hamlet, a zove se Picek... a ja igram duha njegovog oca i sam vičem: "U-u-u ako ti otac ikad beše drag"... pokrio me preko glave ko vampira, pa mi se grimase ne vide! Pa jel' to pravo? 'Ajde kaži kje veći baksuz?

Oni su polako počeli da se žale jedan drugom.

- STIPE: Možda si NACIONALNA
BIBLIOTEKA
SRBIJE
CRNOJEVIĆ prav prav za Hamleta i vampira, ali je načer tako: ništa ne može da se uhvati ni za glavu ni za rep... To ti je apstrakcija. A vidi kod mene: konkretno! Bili smo na fakultetu i birala se reprezentacija Univerziteta za neko takmičenje u ribanju. Pecanj. razumeš? A ja Dalmatinac, Gospe ti, ja sam prvo lovio ribu pa prohodao. Čaća mi je pričao da sam sa dve godine i deset kila izvukao grdobinu od osam kila! Ja hobotnice berem po moru, k devojčice cviče... i možeš misliti: u reprezentaciju ne izaberu mene sa Braća, nego... pogodi, 'aj pogodi?
- BEN: Nego nekog sa Hvara!
- STIPE: Ma vraga! Izaberu člana univerzitetskog komite ta, onog što mi je sad direktor, onog što je dotle

od vode video samo ovaj potok, ovu Savu, a vatao je samo sitne ribe pljuckavice. I ti sad hoćeš reći da si ti veći baksuz od mene?

BEN: I tako reprezentacija propadne?

STIPE: Ne, on je osvojio prvo mesto. Po političkoj liniji. Bilo je potrebno, po ključu, da bude neko iz naše Republike.

BEN: Ipak sam ja gore prošao u životu.

STIPE: Ti? Kad bih ja tebi sve rekao...

BEN: Ali prvo da ti čuješ mene. Moj ti je život za onog Ginisa...

Oni se sve više raspaljuju, kukajući svaki svoju priču...

STIPE: Ne znaš ti šta znači kad te život pritisne kao neka crna vreća, pa priguši, misliš pući ćeš...

BEN: Meni se NACIONALNA BIBLIOTEKA
BEOGRAD
CRNOJEVIĆ nesreće poredaju jedna za drugom, ko koze kad izlaze iz tora...

STIPE: ... a svi govore: ne tako Stipe, ne može to Stipe, budala si Stipe...

BEN: ... i samo skaču na mene. Skaču i mekeću.

STIPE: Nesreće mekeću?

BEN: Koze.

STIPE: Kakve imaju veze koze?

BEN: Ja to kao poetsku sliku...

STIPE: Ne trabunjaj - nema poezije u meketanju. Ti samo pričaš da bi mene smutio da ne učinim ono što moram da učinim...

On naglo zgrabi ono uže i počne da vezuje Bena.

BEN: Ostav se toga, druže Stipe, šta radiš to?

STIPE: Vezujem te. Da se ne mešaš dok ne obavim posao. Vala, ubiću ga zbog Sofije, ubiću ga što je pecao umesto mene, ubiću ga što se nije oženio umesto mene, ubiću ga strašno... a ti ćeš da sedиш vezan. Ja znam i mornarske čvorove, mrtve čvorove moj druže!

Dok je to govorio Stipe je vezivao Benu ruke. Ben se otimaо kukao, ali ga je Stipe najzad vezao za naslon od klupe.

STIPE: Ne vredi kukanje i otimanje... Mrtav čvor... Ne možeš mrdnuti dok se ja ne vratim!

On odjuri iz parka. Ben zagleda onaj konopac na rukama...

BEN: Stvarno je baksuz: ni ovaj mrtvi čvor mu nije mrtav!

On jednostavno izvuče ruke iz konopca pa i on otrči.

Kabinet advokata. U čekaonici sedi sama Manja, čita novine i po običaju - neutešno se rasplače... Okrene stranicu pa se smiri... a čim okrene novu opet je nešto rasplače.

Šofer otvara vrata i pušta frau Beti.

BETI: Sačekaj me u kolima - ja ću brzo. (*Manji*) No... u velikom svetu plakanje na radnom mestu nije dozvoljeno. Stranke mogu pomisliti da firma propada, ili da je život postao tužan, da ekonom-ska situacija nije vesela...

MANJA: Izvinite, molim vas.

BETI: Za mene nije važno, i ja sam takoreći do juče bila

- u vašim godinama. Jeste li vi udati?
- MANJA: Nisam.
- BETI: Znači nemate razloga za plakanje. Jeste li završili škole?
- MANJA: Još nisam diplomirala.
- BETI: I to je dobro. Jer tek kad završite studije možete da plaćete što ste učili, a za vašu struku nema mesta...
- MANJA: Pa ne plaćem ja iz ličnih razloga. Znate, kako ja sve pamtim i prosto ne mogu da zaboravim, čitala sam pre tri godine i osam meseci kako su tu u blizini podigli modernu fabriku, pa kako se tek kasnije ispostavilo da su pare bačene, jer fabrika i ne može da posluje rentabilno... (*Zaplače se*)
- BETI: Pa zašto sad plaćete zbog onog što je bilo pre
toliko vremena? Vi tako možete pamtiti sve događaje od cara Franje na ovamo, pa svaki dan plakati zbog neke godišnjice: ubili Ferdinanda... joj... uhvatili Principa... joj, joj... a dok dođete do Sutjeske...
- MANJA: Ne plaćem zbog prošlosti, frau Beti. Sada čitam da su tu nerentabilnu i zatvorenu fabriku kupili jeftino neki stranci, rekli su da je baš dobra i sad je oni iskorišćavaju i to rentabilno. (*Zaplače se*) Pa vidite li kakav smo mi nesrećan narod: nama ne valja ni dobra fabrika, a strancima su dobre i one loše?
- BETI: Neka, neka, a razvoj čovečanstva je neumitan. Doći će i kod tih stranaca samoupravljanje pa ćemo videti ko će hteti da im radi i kako će onda da žive!

Ona ulazi kod advokata.

Telefonska govornica. Ben uzbudeno govorи.

BEN: ... Direktor sad ima šanse da ga spasem, doktor jer mrtav mornarski čvor, nije bio mrtav...

Kabinet advokata. Aurelije na svom telefonu. Razgovor s vodi iz ta dva objekta.

AURELIJE: Kakav mrtav mornar?

BEN: Na konopcu. Ali njemu je stvarno teško, doktor on se silno muči.

AURELIJE: Mornar?

BEN: Ne, Stipe. On je i pecao umesto njega. Iako je još u drugoj godini izvukao ogromnu grdobin metnuli su ipak njega.

AURELIJE: Stipa? NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE GRNOJEVIĆ
BEN: Ne, direktor je bio u reprezentaciji. A punica nije trebalo da bude njegova...

AURELIJE: Direktorova?

BEN: Ne, Stipova. Jer i onaj je jurio njegovu ženu...

AURELIJE: (Besno) Slušajte Ben: napišite mi pismen zabelešku koji mornar je pecao tu ribu sa pun com i kakve ko ima veze sa našom strankom, ja ništa ne shvatam.

BEN: Važno je da ja razumem doktore i da trčim da ga stignem.

AURELIJE: Direktora? Dobro.

BEN: Ne. Nego Stipa. Jer ako ne ubije svog generalno spasao se, a ako ga ubije, onda se direktor nije spasio.

AURELIJE: Opet ne razumem. Možda je veza loša...
BEN: Ne treba mi veza, ja ču mu sve lepo objasniti.
Imajte poverenja u mene! Jurim...

On zatvori slušalicu. U kabinetu su Aurelije i frau Beti.

AURELIJE: Izvinite, frau Beti. Poslovi, poslovi. Inače, imam lepu vest za vas: kroz nekoliko dana mi smo u sudnici. Uhvatićemo bika za rogove!

BETI: Valjda kravu. U agenciji koju tužim žena je direktor.

AURELIJE: To se samo tako kaže. Figurativno.

BETI: I po figuri je ona ko krava, ali ja nisam zbog toga došla. Hoću jednu novu tužbu i novu parnicu.

AURELIJE: Znao sam. Baš danas sam rekao svojim saradnicima: gospođa Beti je od onih koji se bore za pravdu. NACIONALNA BIBLIOTEKA SFRJ
CRNOJEVIĆ Ona se neće zaustaviti na jednom slučaju, ona je pravi horac... Bravo! Bravo, bogamini. Koga hoćete sad da tužimo.

BETI: Mene.

AURELIJE: Oprostite, nisam razumeo...

BETI: Mene. Hoću sebe da tužim.

AURELIJE: O... divno! Duhovito. Kao šala je fantastično.

BETI: Možda je fantastično, ali nije šala.

AURELIJE: Kako to mislite? Pa ne ...

BETI: Zašto? Može li čovek da tuži državu, da tuži sudu sud? Može. A zašto da ne može da tuži sebe, ako je sam pogrešio u odnosu na sebe?

AURELIJE: Pa sad... po zakonu... možda i može - nisam imao taj slučaj, a mi imamo toliko zakona i propisa, da možda neki i predviđa takav slučaj... Znači: uzmimo da po zakonu to može, ali po logici je

manje moguće. Jer ako vi sebe, jelte, zbog neće oštetite, izvolite to raspraviti sama sa sobom, nemojte uplitati sud i treća lica. Ako ste ljuti na sebe jer ste, izvinite za izraz, ispali budala - stanite pred ogledalo pa se izgrdite...

BETI: Pa nisam ja ljuta na sebe, nego na druge. Ja sam grešila zbog drugih, a ne mogu te druge da tužiti zbog sebe, nego sebe - zbog njih!

AURELIJE: Mora biti da sam popio malo više sedativa slabije razumem.

BETI: I ne možete razumeti, ako me stalno prekidate. Sve je počelo od starih Grka.

AURELIJE: Od Grka? ... Opet ču ja nešto popiti...

BETI: Čitala sam da su stari Grci imali mnogo bogova i da im je bila jaka mitologija. To je naravno, normalno: bog za ovo, bog za ono, svakom da mali mito pa mitologija postane velika. Tako je sad i kada je došlo do decentralizacija, pa svaki resor ima svog nadležnog samoupravnog samoupravljača, a naši nadležni su daroviti, naročito kad se darovi deviznog porekla... I znate li koliko onda to nas iz male privrede, košta? E, zato hoću sebda tužim. Zbog mitologije.

AURELIJE: Ma ne, draga gospodo, tužićemo mi njih.

BETI: Ma ne, dragi gospodine, ako tužim njih, oni će reći da to nije istina, ja ču da vičem da jeste, onda nije, optuženi ne priznaju, dokaza nema i šta može sud? A ako tužim sebe, ja ču da priznam da sam se bavila tom mitologijom i sudija im priznanje optuženog. Sve ču da priznam: kom sam davala i zašto i koliko i onda su gotovi!

AURELIJE: A vi? U takvim slučajevima krivica je obostrana

BETI: Znam, ali ko prizna - pola mu se opršta, a za drugu polovinu vi pronađite nekog darovitog sudiju koji će shvatiti da sam ja nevina. Jer kod sudske je najvažnije lično uverenje!

Kancelarija sekretarice generalnog direktora. Kada Ben proviri sekretarica baš govorи preko telefона.

SEKRETARICA: Ja?... (Zasmeje se)... Joj!... On?!... Joj... Mene?... (Smeh) Ne... Njega?... Otkud?...

Ona rukom da znak Benu da uđe, ali ne prestaje sa svojim poverljivim, jednosložnim razgovorom.

... S kim?... (Smeh) ... Ju!... S njim?... Nikad!...
(Smeh)... Ko?... Šta?... Daj... (Smeh) Oho...
svašta!... qheko

BEN: Ja bih kod druga generalnog direktora
Petraničevića.

SEKRETARICA: (I dalje u telefon) Kako?... (Smeh) Baš neću...
(Smeh)... O njemu?... Zašto?

BEN: Hitno mi je. Tojest: nije meni hitno nego njemu.

SEKRETARICA: (U telefon) Sutra?... Mi?... (Benu) Nije tu! (U telefon) ... Tamo?... (Smeh) Sami?... Joj...

BEN: (Viće da bi pokrio njen smeh i ciku) Baš "joj"
drugarice. U pitanju je život. Vi znate druga Stipa?

SEKRETARICA: Stipa? Znam. (U telefon) Misliš?... (Smeh) On
je lud... (Smeh)

BEN: (Viće) Nije lud, on je nesrećan drugarice, pa je
zato besan.

SEKRETARICA: (U telefon) Na mene?... Joj... (Smeh)

- BEN: Nije na vas nego na direktora.
- SEKRETARICA: Čekaj Cico za čas, imam stranku... (Ben) Recite mu da drug direktor još nije stigao i potpiše, ali tu je rešenje, kod mene... (U telefonu) Tu sam... Ja s njim? (Smej)... Nije fer.
- BEN: Ne znam ja šta je potpisano, a šta nije, ali a Stipe dođe...
- SEKRETARICA: (Ljutito prekida) O bože, kažem vam da treba još da dolazi jer direktor nije stigao i potpiše rešenje za Sofiju. Potpisće u ponedeljak kad se vrati sa vikenda. Rekao mi je da pripremim i da je sve u redu. To je njegovo pravi i ne treba odluka radničkog saveta. (U telefonu) Tu sam... Joj... (Smej)
- BEN: Ali ako ga Stipe ovde nađe... Mene je, recimo mrvim mornarskim čvorom...
- SEKRETARICA: Ne može da ga nađe jer je direktor otišao svoju vikendicu (U telefonu) Moraš ispočetku prekidaju me... Ja? (Smej) Joj... On?... Mene? Joj, ne... (Smej)
- BEN: (Odlazeći) Neko veselo preduzeće!

On izlazi.

SEKRETARICA: Sa njim?... Joj!...

Kabinet i spavaća soba kod advokata. Aurelije se nervozno šeta po svom stanu. Veče je, on je sam, a još i nije toliko srećan da ne želi, bar po nekad, da se malo provede. Pogleda na sat, popije neku pilulicu, jer je prekonstrolisao svoj puls, pa obrati pažnju na telefon. Uzima telefon i poziva jedan telefonski broj.

AURELIJE: Ti si Marko?... Bog... Šta radiš večeras? Mislim, ako ti i Sonja... A, ništa, onda ništa... Ma ne, nije važno... Ne, Mirko sa Vandom ide na koncert, Tomica je u Beču, Žil je već u Opatiji... Čuj stari - nema problema... Televizija uvek stoji kao sedativ, sa njom se bolje spava... Ćao...

On razočarano počinje da se skida, ostavljujući pedantno, kao i svaki stari momak, svoje odelo i pevušeći predratni šlager.

"Tužna je nedelja, mada je cveće svud.
Čekam te dragana..."

Zazvoni telefon. On ga brzo dohvati.

... Alo... Da, ja sam... Ko? Margareta? Koja Margareta? Mala Margo?... O, bože, otkad tebe nisam čuo? Pa, mala Margo?... Ne, ti znaš u kom delu mojih grudi stoji tvoja slika?... Zauvek!... Ne, ne, dušo, nisam ja nestao, nego sam ja čeznuo, a ti si otišla... I kad si se vratila?... I od onda se na javljaš?... Čuj, sad sam ljut... Hoćeš?... Oko mi je već na prozoru. Nestrpljivo... Čekam vas... Kako, on je umro?... Baš se radujem... Izvini, nisam to mislio, žao mi je što je on mrtav pa ne može, ali se radujem što ti možeš pa dolaziš...

On zalupi telefon, pa žurno i radosno počne ponovo da se oblači. Pevušeći...

"Kad ti kupim mali motorin"...

Opet zazvoni telefon.

... Da?... Hvala Marko, ali ne mogu. Ne menjam plan, ja imam gošću... Pašćeš kad čuješ (*Zasmej se*) Mala Margo... Kako se ne sećaš - bila je glavna mačka na Savi. Noge do vrata, a kad hod pliva, a kad pliva roni, a mi se svi davimo... Ta ta... ne, ja sam je samo jurio, jurio, a ona se udala za onog, onog pokojnog... nije važno. Izvini, pripremam... pričaću ti sutra. Sve detalje! Stari!

Ulica sa semaforom. Veče je. Na semaforu se zaustavlja fić u kome sedi Stipe. Namršten je i očajan. Ispred njegovih kol prolazi Ben, pa kad ga vidi, radosno pritrči.

BEN: Imam za vas lepe vesti, šećor Stipe.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ
Stipe besno zatvara bočni prozor.

STIPE: Nema za mene više lepih vesti.

Sada iz automobila vidimo Bena koji lupka u prozor i vič nešto što se ne razume.

BEN: A-ba-bu... bu-du-ba, ada-bu-bu.

Sada spolja čujemo isto tako nerazumljivog tipa koji vič njemu.

STIPE: U-bu-du-mu-bu-bu-dua?

Semafor se promenio i automobilisti koji su iza Stipa počinju da trube, ali...

BEN: Ne-bu-du-a-bu-du.

STIPE: Bu-du-bu-a-bu-du.

Razgovor je sve glasniji kao i sirene, ali se ništa ne razume. Najzad, posle nekoliko nemuštih replika i sa jedne i sa druge strane, Stipe besno otvara prozor i vikne:

STIPE: I ja tebi!

... Pa da gas i odjuri, praćen ostalim automobilima.

BEN: Ja mu lepo kažem, a on se ljuti.

Kabinet advokata. Isto veče Aurelije žustro servira sto za dvoje, pali sveću i pevusi na strašću stari šlager "Ledera" igrajući sam neki zamišljeni tango.

AURELIJE: (Peva) "Ko bršljan da se uz tebe privijem..."
(Zvoni telefon) Nisam tu... (Zvono) Kažem: nisam tu...

Međutim sad se začuje i drugačije zvono sa vrata.

... (Viče) Tu sam!

On odjuri i otvara ulazna vrata. Na vratima je stara gospođa, tašta našeg Stipa, sa naočarima sa velikom dioptrijom, dosta nakindurena, ali već od godina i povijena. Slabije čuje, pa po nekad podmetne dlan iza uha. Mala Margo.

AURELIJE: Kod Pavlovića? Sprat više.

MARGO: (Ne čuje) Izvinite, pogrešila sam gospodina Pavloviću. Ja tražim doktora Freskara.

AURELIJE: To sam ja.

MARGO: Molim?

AURELIJE: To sam ja.

MARGO: (Obradovano) Aurelije! (Ulazi pored zapanjeno advokata) Ne poznaćeš više malu Margo?

Aurelije je užasnut, jer njegova sećanja su ostala na starom liku od pre 30 godina.

AURELIJE: O-o-o... kakva radost! Izgledaš divno. Ništa si nisi promenila.

MARGO: Nećeš valjda da kažeš da sam i pre 30 godina izgledala ovako odvratno?

AURELIJE: Ne, taman poslač to jest - naprotiv... Nisi onda bila ovakva, nego si sad onakva... ako razumešta hoću da kažem. Izvoli, molim te...

Ulaze i smeštaju se, ali sve je strašno. Kao da je ledeni zid između njih.

AURELIJE: ... Joj, joj, što se radujem...

Pauza.

MARGO: Dobro se držiš.

AURELIJE: Dobar materijal. Predratni.

MARGO: Ne mislim na kuću. Ti se držiš.

AURELIJE: A, da... Jesi li za piće?

MARGO: Ne, hvala. Imam šećer. Dijabet.

- AURELIJE: I ja. To jest... ni ja... hoću da kažem: ne pijem ni ja jer imam i ja... Koliko?
- MARGO: Ko?
- AURELIJE: (Glasnije) Koliki ti je šećer?
- MARGO: Sedam koma šest.
- AURELIJE: (Preći joj prstom, praveći se na silu boga duhovit) Ti si uvek bila slatka... Pušiš?
- MARGO: Ostavila sam.
- AURELIJE: I ja. Sve što nije važno čovek ostavi. U tome je mudrost starosti.
- MARGO: Kakve starosti?
- AURELIJE: Mislim u principu. To za tebe ne važi... (Pauza) Čuj, imam dobar sladoled za dijabetičare, pa da ga malo prelijemo "slatkim grehom".
- MARGO: (Preći mu prstom) Ti uvek isti: stalno misliš na neke grebove. Nisam zbog toga došla kod tebe.
- AURELIJE: Ne? Ali sladoled je dobar.
- MARGO: Kad BIBLIOTEKA
CRNOJEVIĆ ~~mir je umro muž~~ ja sam se vratila u Zagreb i tu živim sa ~~čerkom~~ i zetom. Viđaš li onog Marka... znaš onog što je išao sa Marijom, koja se udala za Borisa što je ranije bio sa Martom, koja nije ona Marta od Franičevića, nego Silvijina prijateljica...
- AURELIJE: Viđam Marka, viđam...
- MARGO: E, fino, to sam htela da te zamolim. I zato sam došla: da kažeš Marku, da kaže svom šogoru Ivanu, koji je dobar sa Martinićem što vodi onu tvornicu kraj Zvornika, da preporuči Stipa njegovom direktoru Petrančeviću, s kojim on uvek igra preferans subotom kad svrate kod onog Ivića iz Petrinjske.
- AURELIJE: Razumeo sam. To je lako... Samo mi reci kog tipa

da preporuči i zašto?

MARGO: Mog zeta. On ti je jedna smetena budala i ako mu ja ne završim posao, on nikad neće dobiti tu Sofiju.

AURELIJE: Stipe ubica?

MARGO: Kakav ubica?

AURELIJE: Ja to onako... Sad ču ja da pribeležim: ko, kome kad i zašto... A tebi ču uključiti televizor pa ti uživaj... Baš se radujem što si me se setila. A kažeš, zet ti je Stipe? Mali je svet...

Na televizoru teku vesti.

SPIKER: Večeras je pod vrlo neobičnim i zasad neobjašnjenim okolnostima poginuo u svojoj vikendici naš poznati ekonomista i politički radnik, a generalni direktor eksportnog preduzeća drug Petranovićevi današnja je u toku.

BIBLIOTEKA
CRNOJEVIĆ

AURELIJE: (Zaprepašćeno) Stipe! Ipak.

MARGO: Jel' to rekoše za Petranovićevića?

AURELIJE: Za njega.

MARGO: Baš je baksuz taj moj zet. Taman sam otkrila ko koga poznaje do Petranovićevića, a sad moram da saznam i ko dolazi umesto njega i gde se njemu žena frizira, i ko, kome i kad mora nešto da učini... Jer Stipe bez mene ništa ne ume da uradi.

AURELIJE: Bogami ume, ali on je izgleda zadužen za grublje poslove u porodici.

MARGO: Ne ljuti se što ču da pobegnem.

AURELIJE: Neću mala Margo!

MARGO: Ja znam šta vi muškarci očekujete kad vam dođe ženska, ali ovo me je potreslo. Drugi put.

Dolazim i biću tu koliko hoćeš... i možeš...

AURELIJE: (Prateći je) I sad... opet kroz 30 godina neko zvrc... na vratima mala Margo!

MARGO: Ne brini - doći će ranije. Napasniče!

Ona ode a Aureliju lakne. Juri do telefona.

AURELIJE: Što reko taj nesrečni Stipe: metlu valjda nije zaboravila... alo, Manja... jeste li gledali vesti na TV? Onaj je ipak ubio!... Ne plaćite, nego nadite hitno Bena, pa neka on hitno nađe Stipa i da ga hitno ujutru dovede kod mene, a ja će pod hitno naći islednika, pripremiću predaju, odbranu, a vi ćete hitno pripremiti štampu... ne plaćite kad kažem, on ima olakšavajuće okolnosti... Ima, živi u užasu - video sam mu punicu!

Sutradan ujutru. Manja skoče sa svoje stolice i počinje uzdržano da plače... Jer u čekaonicu ulaze Stipe i Ben.

MANJA: Uđite... Čekaju vas... (Zaplače se jače)

STIPE: Šta vam je svima, za majku božiju?! Ovaj me poveo da hitno dođem do advokata, a sve vreme ćuti. Vi ne ćutite, vi plaćete...

Ben mu samo pokaže prstom da uđe u kancelariju. Dok oni ulaze Manja panično pritiska zvonce... A u kancelariji zvonii pa islednik i Aurelije ustaju.

AURELIJE: (Isledniku) Evo, to je moje iznenadenje, druže. Da vas upoznam: drug islednik Hakner... a drug Stipe se sam predaje. Molim za izuzetan tretman

i zato što je sam došao na hapšenje, a i što je on poremećena osoba, koju su tragični odnosi u radnoj organizaciji, a i u kući...

STIPE: (Plane) Jel' vi to za mene kažete da sam poremećen!

AURELIJE: Mírno, to je za vaše dobro. Sud će to...

STIPE: Šta sud zna? Ja éu tebi da presudim...

On pojuri na Aurelija ali ih islednik razdvoji.

ISLEDNIK: Polako, polako... o čemu se ovde radi doktore Freskar?

AURELIJE: O ubistvu druga Petraničevića. Garantujem vam da je drug Stipe ubio u afektu!

ISLEDNIK: Kakva je to glupost: pa druga Petraničevića je na njegovom sopstvenom imanju slučajno zgazio njegov sopstveni traktor. On ga je popravljao, traktor ~~nije bio dobro~~ ^{BIBLIOTEKA} zakočen, a na nizbrdici, i - gotovo. Nije znači u pitanju nikakvo ubistvo u afektu, već neka vrsta samoubistva u afektu.

Stipe odjednom počinje da se smeje. Sve više i jače.

STIPE: Poginuo? Ima boga! Joj ljudi ima i đavola... Došo đavo po svoje! Još da hoće da dođe i po moju Margaretu...

BEN: (Tužno) Ne bih se ja radovao druže Stipe. Pokojnik, bog mu duši, spremio je tvoje rešenje za Sofiju.

STIPE: Potpisao?

BEN: Nije stigao. Hteo je u ponедeljak, ali je traktor bio brži.

Stipe odjednom počne da plače.

STIPE: Eto... kad se čovek rodi kao baksuz.

BEN: Naravno, sad ti ga je žao...

STIPE: Njega? Da mogu - ubio bih ga i mrtvog! On se i ubio samo zato da bi mene unesrećio, da bi mene izradio! Jer sad treba sve ispočetka: moliti novog direktora, ulagivati se novom direktoru, grditi novog direktora, i na kraju: ubiti novog direktora!

Peta priča

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE
DURDE
CRNOJEVIĆ

OPTUŽENI KOMPJUTER

Juvelirska radnja. Dok prodavačica pakuje kutije sa kupljanim nakitom, frau Beti još razgleda i priča, priča... kraj nje i onaj veliki bilmez, njen šofer.

BETI: Dajte mi da pogledam i tu brazletnu... I to zlato?... Pa normalno! Nije ni skupo. I ja kaže toj prijateljici: Sud, draga moja, nije neki pajda se ja tamo mogu pojavit sa talijanskom bizerijom. Sudija sigurno zna šta je bofl, a šta sa ja i eht roba?! Spakujte i to i popunite ček, aću potpisati. Ne razumem se, znate, u ove vačekove, jer sam navikla na nemačke... A ja budem na sudu, kažem joj, i to kao tužilac... se, mislim, ovde zove javni tužilac, jer suđen nije tajno... ja ne mogu izgledati kao da sam bprala tržnicu! Ipak sam ja industrijalka i javna... NACIONALNA BIBLIOTEKA ČEĆIĆ Šta me gledaš? Neću valda ja nositi pakete? (*Pruža mu nekoliko kutija sa nakitom*) Odnesi i čekaj me i mercedesu... Tmi je šofer...

Ona potpisuje ček, kao svi polupismeni, teško uvrću rukom...

... Teško mi je da se potpišem na hrvatskom, jse stalno potpisujem nemački, pa nemački... A ako imate vremena, dodite u sudnicu u 11 nula, tad imamo termin. Svi kažu da će mopaonica biti događaj sezone, kao kad se Liz Tejl razvodila sedmi put. Tamo se imalo šta videti, kod mene, iako je meni ovo prvi slučaj, imaće

što i videti i čuti... Ako ima čuvara na ulazu, a mora biti da ima, jer sud je sud, pa ne mogu tamo šetati kako hoće i lopovi i ubice i manjaci... Vi recite da vas je frau Beti lično pozvala! (Polazi) Bože gde li je on parkirao mercedes? Sve je teže za mesto, a ovde ne možeš zakupiti svoje parkinge, pa si miran... Šta ćemo - još nismo Evropa!

Beti svečano izlazi iz radnje.

Ulica. Kadar počinje od mercedesovog znaka, krupno, a kada se plan proširi vidimo da je to mercedesov kamion. Šofer otvara vrata od kabine i Beti otmeno ulazi. Beti sedi elegantno naslonjena na prozor i posmatra grad, kao da je ceo njen.

Kabinet advokata. U jednom ugušenom čekaonice sedi Ben, podigao noge na drugu fotelju i uči. Manja rešava ukrštene reči. Idilična atmosfera nerada...

- MANJA: Bene, pod sedam vertikalno imam nešto što ja ne znam, a vi morate znati...
- BEN: Zašto ja da znam?
- MANJA: Pa vi ste sa sela i znate te razne poslovice i narodne izraze, koji više ništa i ne znaće. Piše: dosadan kao...
- BEN: Dosadan kao frau Beti.
- MANJA: Ne budite zli. Pet slova.
- BEN: (Ne ostaljavajući knjigu) Stenica.
- MANJA: To ne može da stane.
- BEN: A vi pišite sitnije. I ostavite me devojko, na miru,

vidite da učim. Doktor me je naterao da studiram pod starost, da bih posle radio kod njega kapičevnik, a vi me još mučite glupim ukrštenicama.

MANJA: Čim se nervirate znači da učite Rimsko pravo. A to morate savladati, jer i samoupravno pravo ima kao osnovu to robovlasničko pravo.

BEN: Još gore - učim predvojničku obuku. Kako o ljudi koji su bili u vojsci i završili vojnu obuku mogu da traže da uče predvojničku obuku? To je kao kad bi od pokojnika tražili da se ubije.

Manja brizne u plač.

... Šta je sad Manja? Pa ja vam to navodim samo kao primer, bez zadnjih misli.

MANJA: Ne plačem zbog vlasnika pokojnika. Naišla sam po sedamnaest godina na pitanje: kako se zove najveći ubica žena, pa sam se setila kako su žene kroz celu istoriju ustvari bile užasno ponižavane... (*Plače još jače*) Žene su nežne i bespomoćne, žene su dobre i nesebične...

Naglo se otvaraju vrata i ulazi frau Beti, praćena svojom šeficom.

BETI: Čekaj u mercedesu. Dobro je da ste i vi tu potrebni ste mi. Ovamo!

Ide oštroski ka Aurelijevoj kancelariji.

MANJA: Ne ulazite, doktor još pet minuta neće biti spre

man za posao, pije čaj s lekovima... ili lekove sa čajem.

BETI: Ne čekam ni minut: nervozna sam i napeta.

Ona ulazi a oni će za njom.

BEN: Žene su nežne i bespomoćne...

MANJA: A ko tvrdi da je ona žena? Rođena je u godini zmaja.

BEN: Taman sam čitao kako se zaštititi od bacača plameni. Možda će mi pomoći predvojnička.

U kabinetu Aurelige pije čaj, a Beti ga je prekinula.

AURELIJE: Manja, molim vas, pa kome ja stalno govorim i šta ja stalno govorim? Prema kineskoj medicini: da bi lek koristio on se piće u miru, sa koncentracijom na znak i !

BETI: Pardon doktore, ali ja sam upala na sopstveno traženje. Evo, kao izvinjenje i da vam olakšam, ja ću popiti lekove umesto vas.

Ona skupi njegove lekove i strpa ih u usta, a onda sve zalije njegovim čajem.

AURELIJE: Ne, frau Beti... pa tu je i lek za prostatu!

BETI: Za prostotu ili za finoću - ne pravim pitanje. Ja sam kriva, ali ja sam zaista vrlo uzbudjena doktore Freskar. Sutra je suđenje, a ja nikad dosad nisam bila na sudu, pa vas molim da napravimo probu, da me vi podučite šta ću da govorim, kako da gledam u sudiju i te porotnike, da li da

im se smešim, da li treba da im dam odma
darove, ili tek na kraju...

AURELIJE: Ne daj bože, frau Beti! To nikako.

BETI: Ne sme se? Eto vidite, ja nemam pojma, jer j
nisam navikla da se kod nas išta može uradi
dok se ne pokloni bar neki suvenir. A po pitanj
suda nisam znala ni koliki...

AURELIJE: Ništa, molim vas. Suđenje je moja stvar.

BETI: Znam, ali i ja ču biti tamo. Pitaće sigurno i meni.
Može li Ben da izigrava sudiju, jer on izgleda
dovoljno odvratno, pa da se priviknem na strahu?

MANJA: Znači da sam ja slobodna?

BETI: Vi, dušo, budite publika ili novinar, pa pljeskajte
kad ja govorim, vičite: bravo... i kako se to već
radi. Ja ču sve ovo vreme platiti gospod doktoru,
računajte po tarifi kao da smo na sudu, ali j
moram ~~vežbatati~~.

BEN: Ja ču da sednem ~~zaraš~~ sto, šefe. Meni ovo odgo
vara, ja sam na probe u teatru navikao, pa će
lako da se uživim u sudiju.

On seda i imitira sve vreme Sudiju.

AURELIJE: Nemate razloga za brigu, frau Beti, ja ovo radim
celog života.

BETI: Ja znam da vi znate, a da li biste znali oprati
klozet, dezodorirati ga, ili štancati najlon vreću
za smeće? Ne bi, jer ne znate moj posao. Tako
ja ne znam vaš, a za sutra imam poziv.

BEN: Tišina! Bože što me muči čir... Drugarice frau
Beti, kad ste rođeni?

BETI: Zar on to sme da me pita? Pa ja sam dama.

- AURELIJE: Sudija sve može. Kad hoćete probu, izvolite.
- BEN: Pitam: kad ste rođeni?
- BETI: U sredu.
- BEN: Ne pitam za dan, nego koje godine?
- BETI: Prestupne.
- MANJA: (Zasmeje se) Bravo! Znači: računa se svaka četvrta.
- BETI: Oni se sprdaju sa mnom, gospod doktore, a ja sam tako uzbudjena... (*Seda u fotelju, rastužena*) Da bi sud mogao sve da oceni i proceni on mora sve i da zna... a zar je to lako ispričati? Pa moj život je bio kao roman.
- BEN: (Imitirajući sudiju) Ako je kao Grička vještica, ne morate pričati - taj roman smo čitali.
- BETI: (Ne obraća pažnju) Otišla sam kao mlada, naivna i siromašna u strani svet...

Počinju njena sećanja
NACIONALNA BIBLIOTEKA
DURDE CRNOJEVIĆ

Kolodvor i pred kolodvorom. Na kolodvoru žuri Beti, obučena kao šestičanka, sa punim rukama nekih zavežljaja... Prate je trojica starijih rođaka, seljaka. Ona se sa svojom pratnjom probije do voza, ljubi se sa rođacima, utrčava u voz i voz odlazi... A onda taj isti voz ide unazad i cela dalja scena ide u "rikverc", i voz i ljudi i kola. Voz se zaustavlja i iz spavačih kola izlazi Beti sa brdom kofera. Pred vozom je čekaju dvoje od onih rođaka, a između njih je veliki krst.

BETI: (Off) Vratila sam se u Jugu pre tri godine...

Očigledno je da je treći umro, pa Beti, koja je jako nakindurena i sa šeširom na glavi, poljubi prvo krst pa svoje

*rođake i onda svi unazad izlaze iz kolodvora... i napolju će
saobraćaj i ljudi sve trčka unazad...*

... Bila sam bogata, puna napretka i standarda,
videla sam da je i u domovini bilo sve bolje...

Kabinet advokata. Svi sede i slušaju Betinu priču.

BETI: Prvo što sam uradila: sela sam da razmislim. Znate, razmišljanje je moja najjača strana. Tada sam naučila u Švapskoj: sedela sam tako satim u javnom klozetu i mislila... pa šta drugo i da radiš - trinkgeld pada, ljudi su tamo uredni nema posla sem ako uđe neki naš ili Turčin, pčovek od duga vremena, baca se u misli... Tak sad i ovde, doktore, nisam više u javnom, jelite ali razmišljam i latice.

AURELIJE: Ne govorite meni, frau Beti, ja to sve znam. Govorite sudiji.

BEN: Tišina! Nastavite. Bože što mi je muka...

BETI: Ja sam tako mislila, mislila i shvatila da je konačna velika ekonomski kriza zato što su naši narodi i narodnosti bezidejni! Razumete? Bez ideja su kako da zarade pare. Zbog te bezidejnosti svih su u gubicima... a ja sam u idejnosti jaka. Meni ideje prosto zuje u glavi. Kao komarci. I tako sam se setila da je najbolje da pravim vreće za smeće jer đubreta kod nas, hvala bogu, ima više od svega. Otvorila sam biznis, a odmah mi je palila pamet jedna napredna ideja, da napred, na vreću naslikam crveno srce. Razumete?

MANJA: To je po onoj pesmi: srce moje baš si đubre.

- BETI: Ne, pesmu su spevali po mojoj vrećici i tako sam imala besplatnu reklamu.
- AURELIJE: Tu su i političke asocijациje u redu: crveno i crno su boje iredente na Kosovu, a onda je poruka: iredento, ti si smeće!
- BETI: Toga se nisam setila, ali će dati za novine u južnim krajevima.
- BEN: Pređite na stvar, drugarice, ja neću sve vreme do penzije da rešavam samo vašu parnicu.
- BETI: Onda da požurim. (*Govori brzo*) Kad sam se finansijski sredila, pogledala sam se u ogledalo i rekla: Beti, još si dosta mlada, ali život brzo prolazi. Usrećuješ dubretom domovinu, usreći i nekog lično. Eto, tako je i došlo do ove parnice... to jest, nije tako - nego ovako...

Bračno posredništvo "Medeni mesec" pri SSRN i SIZ-u za stanovanje. Pred tablu staje frau Beti i čita, polusričući.

- BETI: Mračno... bračno, posredništvo... SSRN... (*Kuca na vrata*)

Beti uđe u prostoriju u kojoj sedi bezbroj ljudi i žena za pisaćim stolovima. Svi su zadubljeni u neka samoupravna akta. Beti oprezno prolazi između njih i dođe do jedne odvojene prostorije u kojoj sedi krupna žena - Referent.

- BETI: Dobar dan. Mogu li sa vama...
- REFERENT: Menjate stan, iznajmljujete stan, izdajete stan, prodajete? Recite...
- BETI: Ne, ja bih se udala.

REFERENT: I to je ovde. Neudavani, udavani, razvedeni?

BETI: Devojka.

REFERENT: Jeste li popunili naš formular?

BETI: Jesam. Dobila sam poštom i popunila. Izvolite.

REFERENT: Je li to sve tačno?

BETI: Kako to mislite?

REFERENT: Molim vas - bez laži. Brak je ozbiljan čin u životu i ne sme se počinjati podvalama. Vaše godine života, obrazovanje, imovno stanje - sve je tačno?

BETI: Kao na isposvesti.

REFERENT: Pred popom se sme lagati, ali pred naukom ne! A mi sve radimo na naučnoj osnovi. (Viče) Milena, nahranite Doru.

BETI: Imate kucu? Terijera? Obožavam ih, oni najbolje grizu.

REFERENT: Jeste li ~~učiteljica~~ ljubav prema psima? A Dora nije kuce ~~nego~~ kompjuter Komodor. Tako mu tepamo... Kompjutera Komodora zovemo Dora! (Mileni) Nahranite joj memoriju i donesite njeno mišljenje o udavači i predlog za mladoženju.

Žena odlazi do kompjutera koji je u uglu.

BETI: A ko radi na stambenim pitanjima?

REFERENT: Dora. Ona sve radi. Genijalka!

BETI: A ovi u velikoj kancelariji?

REFERENT: Oni proučavaju samoupravna akta i razne propise i zakone oko stopa za doprinose, poreze za opštinu, mesnu zajednicu, sizove, republike i federaciju, poreske procente od zarade... Znate:

kompjuter još nije dorastao i za to. To je ipak suviše komplikovano za mašinu. Ne može da shvati samoupravne odnose i obračune gubitaka i dobitaka.

BETI: Ja sam se jednom htela udati u inozemstvu. Došlo mi znate... Sedim sama, mislim, mislim... ali to vam je kod njih drugačije: svi daju u novine samo svoju sliku i stanje na bankovnom računu. Nikoga ne zanima duša. Ljubav. Ja sam dala sliku, a niko mi se nije javio. Valjda zbog duše.

Žena donosi kompjuterski list i daje Referentu.

REFERENT: Kod nas se sve uzima u obzir: sve želje, zahtevi, šta hoće devojka, šta muškarac, šta rade, šta vole... jeste ?

BETI: Izvolite uplatnicu CRNOJEVIĆ

REFERENT: Onda izvolite vi vašeg suđenog.

BETI: (Čita) Đura?

REFERENT: Đura.

BETI: Šta je to. Đura? Ko je taj Đura, gde naći Duru?

REFERENT: Sve piše na kompjuterskom listu. Imate njegov osobni broj i dobićete njegovu sliku, datum i mesto sastanka, način prepoznavanja i upoznavanja. Naša Dora sve sredi. Prema vašim zahtevima i željama Đura je vaša srećna srbina. Čestitam vam.

BETI: Jao, što sam se zbumila... A da li u toj vašoj Dori ima i drugih muškaraca, sem Đure?

REFERENT: Nekoliko hiljada.

BETI: A meni pripade baš Đura! Što ti je napredak...

Nekad kod nas, znate, ženska izide na vašar, pa gleda, gleda... a kako da se odluči? Jedan je uštine s jedne strane, drugi - s druge, treći je zove na kobasice, četvrti u grmlje... Ne može se opredeliti... A vidi sad - nauka sve sračuna i ispadne ti Đura!

*Pred katedralom šeta Dura. On je četrdesetogodišnji neradnik i hohšapler, prigospoden palančanin premazan svim farbama koje pomažu da se preživi i to što bolje da se preživi. U jednoj ruci mu je buket veštačkog cveća, u drugoj - Betina slika. Kako nađe neka žena, on je zaviruje... upoređuje sa slikom. Nešto dalje zaustavlja se mercedesov kamion, istrčava šofer i otvara vrata da bi izišla gazdarica. A Beti se doterala... I ona drži Đurinu sliku u rukama. Primiće se katedrali... I ona zagleda muškarca. Najzad: pogledi im se sretnu. Beti je prijatno Đurinom mladošću, jer on je petnaestak godina posle njegova
NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURBE* Na njegovom licu nema razočarenja - samo "zaljubljeni osmeh".

- BETI: (Stidljivo) Đura?... (Ona stavi sliku kraj njegovog lica) Đura!
- DURA: Ne treba ni da govorim šifru, vi ste - moja Beti! (Pruža joj cveće) Što sam tražio, to mi je kompjuter dao.
- BETI: Joj... nije trebalo da se trošite.
- DURA: U ovakvoj prilici i pored opšte besparice, ne pitam šta košta. Dobro cveće, kvalitetno. Trajaće vam večno kao moja ljubav!
- BETI: Znam, to proizvodi moja radionica. Uvozni najlon. Kod mene ste mogli da dobijete sa popustom...

Sad više ne znaju šta govore. Ona mahinalno pomiriše cveće, a ono, naravno smrdi. Pauza. Gledaju se.

- ĐURA: Pa... kako ste?
BETI: Hvala na pitanju... dobro...

Pauza.

- ĐURA: A još?
BETI: Šta - još?
ĐURA: Mislim: kako ste još, šta radite i u tom smislu?
BETI: Rade radnice, ja kontrolišem. A vi?
ĐURA: I ja kontrolišem. Gde ima posla, gde nema...
Uglavno nema.

Pauza. Stoje i dalje.

- BETI: Neobično mesto za upoznavanje.
ĐURA: To sam ja tražio od kompjutera. Rekao sam: ja ne počinjem nikakav posao pre nego što se pomolim našem gospodinu bogu, a za ovaj presudni slučaj mog života, molim da se nađemo direktno pred katedralom. Na glavnom božijem mestu, na najvišem nivou.
BETI: Jako pametno. Za posao je izvršno veće, a za pitanje srca - katedrala.

Dura izvadi novčanicu od dva miliona i pokazuje je Beti.

- ĐURA: Voleo bih da uđemo u katedralu da bih ja dao svoj milodar gospodinu što mi vas je poslao.
BETI: Ala ste vi Đuro galantni. Mada to i nije sredio

bog nego Dora.

Oni ulaze u katedralu. Đura maše onom novčanicom, ali kad priđe mestu gde se ostavljaju prilozi on pokaže Beti da ostavlja novac, a hitro ukrade tri takve novčanice. Sve sa čednim osmehom. Beti ono cveće prisloni na grudi, pa ga stavlja kao svoj dar "od srca". On je na to poljubi u ruku.

Zrinjevac. Ivicom parka idu Beti i Dura, a iza njih polako ide i njen kamion, da bi se gospođa mogla voziti ako se zamori. Sekvenca počinje tim što Beti uzima od šofera tranzistor, pa se žurno približi Duri i nastavljuju šetnju. Iz tranzistora se čuje neka glupa narodna pesma.

BETI: Lepše je uz muziku. A i zašto da svira mom šoferu, kad može nama?

Dura galantno uzme tranzistor i ono idući ga ispred njih.

DURA: Ja bih bio sretan da ovako danima šetam...

BETI: Znači da nemate heksenšus...

DURA: Zdrav sam u potpunosti. Imam i lekarsku potvrdu...
(Traži po džepovima)

BETI: Ne treba, ja vama Đuro, sve verujem...

Šetaju slušajući muziku.

DURA: Postoji li nešto lepše?

BETI: No, no... mislite na mene ili na muziku?

DURA: Ijao, što ste vi provokatorica...

BETI: Znate, Đuro, ja bih potpisala taj dokument... ili ugovor... kako se to zove kod matičara... ali čini

mi se da ste vi ipak nešto mlađi od mene, a to možda i nije dobro.

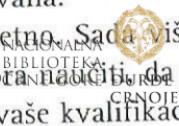
ĐURA: Grešite. Ja sam to i tražio od kompjutera. Znate, ja sam edipovac.

BETI: Edipovac? Ja znam za partijce, vanpartijce... u Švapskoj postoje šmitovci... a šta traže edipovci?

ĐURA: Ja u ženi tražim majku. Znate: nesrećno detinjstvo, ostavljen od roditelja... Meni treba sigurnost i okrilje neke zrele žene. Ne znam jeste li pratili moje oglase u nedeljnim revijama: mlad, neiskusan muškarac, lepog izgleda, 170/80...

BETI: Čitam takve oglase, ali nisam nikad znala je li to 170/80 krvni pritisak?

ĐURA: Ne, visina i težina. Pisao sam: tražim stariju žensku osobu radi predbračne poduke. Diskrecija zagarantovana.

BETI: To je pametno. Sada više ništa nema bez škole. Sve se mora naučiti, da bi kadrovi bili stručni. I kakve su vaše kvalifikacije?

ĐURA: Pa učio sam... javljale su se kandidatkinje, ali fakultet tek sad očekujem. (*Gleda je značajno*)

BETI: Najvažniji vam je jezik Đuro! Ja sam dugo bila u inozemstvu i dok nisam naučila švapski bilo je muka. Znate kako se kaže: čovek ima znanja trista, bez jezika - ništa!

Gradska kavana. Za stočićem koji je kraj prozora i kroz koji se vidi uobičajena gužva na Trgu republike sede Beti i Đura.

BETI: ... To nije neka velika tvornica... samo onoliko koliko zakon o maloj privredi dozvoljava. Ali ide... a neke devize su mi još tamo. A vi?

Kako vi stojite, Đuro.

DURA: Ja imam mnogo više. Imam - tebe!

BETI: Joj, kako ste to lepo rekli. Romantično...

Dolazi konobar.

BETI: Dajte mi kriglu piva.

Ruka sa poslužavnikom okreće se ka Đuri.

ĐURA: Meni čašu mleka. I piškote. (Beti) Izvini, ja ne pijem. Tako me mama učila.

Kabinet advokata. Nastavlja se proba suđenja.

AURELIJE: Propali smo. Ako to budete pričali sudiji, frau Beti, izgubite parnicu.

BETI: Pa ja pričam kako je bio. Ne mogu valjda lagati na sudu.

AURELIJE: A vi samo preskočite te njegove lepe osobine.

BETI: Ali takav je bio stalno do venčanja.

AURELIJE: Koliko meseci?

BETI: Dva dana. Trećeg smo se venčali.

BEN: (Kao sudija) Molim bez upadica. Za dva dana laganja sud neće praviti pitanje. Uostalom, svako ima pravo da laže, dok ga sud ne uhvati.

AURELIJE: Lagaće gospođo, i vaš muž i predstavnici te bračne agencije, lagaće i vaši i njihovi svedoci ali laganje nije važno, važno je da pričate samo ono što je korisno za vas.

MANJA: Prema podacima iz pravosuđa od 15.8. prošle godine, za poslednjih 50 godina samo je jedna

žena osuđena zbog lažnog svedočenja, ali tu je i sudija bila žena, a imale su i zajedničku prijateljicu, pa taj slučaj i nije sasvim jasan. U 37% presuda, kako kaže statistika, stoji da se ne može verovati iskazima svedoka, a niko se od njih nikad ne poziva na odgovornost...

AURELIJE: Dovoljno je podataka Manja. Jeste li shvatili, frau Beti? Kad vas sudija pita, morate govoriti samo ono što vama koristi i na čemu ja zasnivam tužbu. Pročitajte je ponovo, molim vas.

BEN: Tišina. Kazniću vas zbog razvlačenja. Ja imam žgaravicu, imam migrenu, imam drugo ročište...

BETI: Zaista ćemo imati takvog pravog sudiju?

AURELIJE: Svaki sudija je nezgodan.

BEN: Nastavite.

BETI: I kako sad: da pričam kako je bilo, ili da lažem?

AURELIJE: Za nas pričate istinu, a za sud ču ja da smislim...

BETI: I tako sam se već treći dan udala. To je bila ljubav na prvi kompjuterski pogled.

Vrata Betinog stana. Veče je. Beti, obučena kao mlada i Dura stižu pred vrata. Beti pretura po tašni, tražeći ključ.

BETI: ... Za onoliki i onakav svadbeni ručak to i nije mnogo. Jesam li ti dala dosta para za trinkgeld?

DURA: Bilo je dosta. Daj ključeve.

BETI: Ove ženske torbice su ko državna kasa: brlaš, vadiš koliko hoćeš i šta hoćeš, ali do prave stvari ne možeš da dođeš. A koji su nam oni svatovi što su sedeli sasvim levo, pored muzike?

DURA: Moji drugari. Jesi li našla?

BETI: Sad ču. A ti, bogme, popi... I to dobro... I konjaka,

i vino...

ĐURA: Ja popio, a ti kopaš po tašni već pola sata.

BETI: Evo ga... Ne, to je od radionice...

ĐURA: Šta ti je kod vraga?

BETI: Pa zbumila sam se, Miško... Devojka, pred prvu bračnu noć, ima pravo da bude i uplašena, a ne samo zbumjena. Miško - Piško.

ĐURA: Ne zovi me tako.

BETI: Tako mamica svog malog... Evo ključić! Čekaj, moraš da me preneseš preko praga.

ĐURA: Daj, ne glupiraj se - nismo balavci.

BETI: (Umiljava se) Ja kao da jesam... Nosi me!

Ona mu se nekako ubaci u naručje, a on posrće pod njenom težinom.

ĐURA: Čuj, okišimo da neću valjati ni sebi ni tebi.

CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Najzad je unese preko praga i spusti...

... a sad jednu pusu svom Đuri.

BETI: (Peva) Neću jednu, neću dve...

ĐURA: E, samo jednu, jer što pre odem, pre ču da se vratim.

BETI: Da odeš? Kuda?

ĐURA: Čekaju me tamo i kumovi i drugari. Rekli su da neće baš sve popiti, dok ne stignem.

BETI: A prva bračna noć, Miško?

ĐURA: Noć neće pobeci, mamice, a ono će se popiti. Pa čekala si 50 godina, mamice, možeš i neki minutić. Što si gladniji, mamice, više ti se jede i sve je slade!

Radionica sa Betinom kancelarijom. U nevelikoj radionici radi desetak radnika na štancovanju kesa za đubre. Nailazi Dura i u prolazu štipne jednu za zadnjicu, pipne drugu za obraz, treću pritisne uz mašinu... one se smeju, neka ga šljepne, neka mune... Iz svog sobička Beti gleda šta Dura radi. Kad on uđe...

BETI: Kako smeš da mi štipaš radnice?

DURA: Daj, stara, ne gundaj za sitnice. Proveravam čvrstinu radničke klase. Ako nam radnice omekšaju - idemo pravo u gubitke. A mala privreda nije velika privreda pa da sme loše da se radi! (*Uštine i nju*) Ala si ti tvrda mamice.

BETI: Takav mi je karakter.

DURA: Otkud ti ovde karakter? Znaš šta je novo?

BETI: Trebaju ti opet pare?

ĐURA: Obrnuto - ~~donošim~~ grđinu lov! Ide tvoj Miško da radi.

BETI: (*Zagrli ga*) Joj, slatki moj... Znala sam ja da će te naučiti da je rad najveće zadovoljstvo.

ĐURA: I jeste. Naročito kad dobiješ četiri asa. A ja osećam da će ih noćas odraditi. Daj 50 cigli, a ja vraćam celo kilo love.

BETI: Pedeset miliona?

ĐURA: Ne primaju manje.

BETI: Znači, moraš da kupiš radno mesto?

ĐURA: Za noćas. Pokerica kod Kreše. Osećam da će danas da mi krene, pa će lova da pada, da pada... napraviću im inflaciju.

BETI: Ne dam.

ĐURA: Molim?

BETI: Ne dam pare. Znaš li ti koliko ove žene treba da

rade da ja dobijem 50 miliona?

ĐURA: A ti misliš da je lako piljiti u karte celu no
Svako hoće da te izblefira, čekaš trećeg kec
čekaš... Platio bi i na dva para, al možeš
izgoriš...

BETI: Ne dam!

ĐURA: (Zaplače se) Zašto si takva mama? Ti znaš koliki
tebe voli tvoj Đura... Ali ako me mučiš - ostavite! A čula si kod matičara: po zakonu sve što
stećeno u braku - deli se! Ne muči me, Betic
otići će ti... A onda će dobiti mnogo, mnogo
više...

*Bife ili krčma. U bifeu sedi pijani Đura. Bučno ulazi Beti
počne da ga vuče.*

BETI: Pa nisam ja pogrebni zavod, da skupljam lešev

ĐURA: Čekaj... NACIONALNA BIBLIOTeka CRNE GORE ĐURĐE PETROVIĆ zašto pijem gospođo? Pije
zato što sam nesrećan! Daj mi dupli, mali...
njoj... i ona je nesrećna.

BETI: Bio bi ti manje nesrećan da nemaš s čim da
platiš. Hajmo kući.

ĐURA: Samo preko mene mrtvog.

BETI: Pa već si mrtav.

ĐURA: Od tuge...

BETI: Od pića.

ĐURA: Mnogo ti znaš moju dušu. Nesrećan sam jer
nemamo dece. Nas dvoje smo sami... sami!

BETI: Duro!

ĐURA: Jeste, to je moja tuga!... Da usvojimo jednu
bebju?

BETI: Bebu?

DURA: Da ima ko da nas nasledi. Da gledam bebu i da uživam... da je mazim... pa ona mene... imamo tolike pare, mama... greota da propadnu posle nas. Mama, hoću bebu!

BETI: Ti nisi normalan Miško, bebe treba kupati, dojiti, gajiti... one se noću deru a ja radim od zore...

DURA: Ja ču da spavam sa bebom. Ja! Sve ču ja sa bebom, samo da je usvojimo. Dodi, dodи... (*Maše nekom*)

Prilazi im jedna mlada prostitutka. Krezava, a pripita. Pruža ruku Beti.

Beba: Čao stara... ja sam Beba!

Kabinet advokata. Ben, kao sudija drema, a ostali slušaju.

AURELIJE: To je divno! *Odliečno!*

BETI: To je vama krasno? A da je vama žena dovela nekog na usvajanje?

AURELIJE: Dovela? A ne, moja žena je prvo usvojila - pa otišla... Ali ja govorim da je to odlično za sud. To lepo govori o Đurinom moralnom liku.

BETI: Pardon doktore, pogledajte šta je meni kompjuter napisao: (*Čita*) Najviše joj odgovara Dura, broj 312/5... to su neki kompjuterski brojevi i šifre, a onda piše: "Usaglašenost apsolutna. Odgovara sve od boje očiju, do obrazovanja i karaktera". E, zato hoću da tužite tu Doru. Poturila mi je škart robu, a potrošači, to jest ja, ne smeju se varati.

AURELIJE: (*Ustaje*) Ništa ne brinite, gospodo. Ja ču sad još nešto srediti sa svojim saradnicima, a sutra da se

nađemo na sudu.

BETI: (Odlazeći) I mislite da će ja moći tamo tako nastupiti? Frizura će, naravno, biti super. Znate pozvala sam i neke poznate na sud. Ljudi to vole kao teatar, svi glume, a ne plača se ulaznica.

AURELIJE: Bićete kolosalni. Aufwiedersehen...

On je vrlo ljubazno prosto izgura iz kancelarije.

BETI: Da pošaljem sutra mercedes po vas?

AURELIJE: Nema potrebe. Kis di hand. (Zatvoriti vrata z njom) Deco, na posao.

BEN: Doktore, ja će da se ispišem s prava.

AURELIJE: Šta je teško: Rimsko ili Gradansko?

BEN: Babe. Ako treba ceo život da slušam ovakve...

AURELIJE: Slušajte: oboje odmah na teren, da biste mogli sutra da svedočite! Ako ona već dovod gledaoce, napravimo joj spektakl. A i odavnim nisam imao neku lepu parnicu. Zadatak je sledeći...

Kiosk za novine na ulici. Dura kupuje neki šund magazin sa golom ženskom na naslovnoj strani. Nailaze Ben i Manja i stanu nešto dalje.

BEN: Misliš da je to on?

MANJA: Sto posto. Videla sam sliku kod frau Beti, a ja ne zaboravljam i ne grešim.

BEN: Bolje da proverimo i da ne bacamo pare na pogrešnog tipa. Ti gledaj ka njemu.

On se okrene ka drugoj strani ulice pa više i maše nekon

zamišljenom čoveku...

... Đurooooo (Šapatom) Jel' se okrenuo?

MANJA: Normalno.

BEN: Daj tvoj novčanik.

MANJA: Pa ne može da ima ženski...

BEN: (Vadi svoj novčanik) Žao mi je, to mi je tetkin poklon za maturu.

MANJA: Troškovi se uračunavaju, a ti ga prijavi Beti kao nov.

Ben se sagne sa novčanikom i pravi se da ga podiže sa zemlje...

BEN: (Duri) Druže, da nije vama ispaо novčanik?

ĐURA: Ako ima para u njemu - moј je.

BEN: (Manji) Baš prebrojte...

MANJA: Pet miliona i dvesta hiljada.

Dura priđe i uzme.

ĐURA: Tačno toliko. Ništa ne fali, hvala.

On hoće da ode, ali ga Ben zaustavi.

BEN: A da častiš po jedno piće poštene nalazače?

ĐURA: Jel' ti to čerkica?

BEN: (Namigne mu) Ma jok... pokupio je.

ĐURA: Onda može. Može piće, može trampa za nju, kod Dure sve može!

Kabinet advokata. Veče je. Sa terena se vraćaju Ben i Manja, ulaze i pale svetlo u čekaonici. Njoj su rukav i bluza

pocepani, sva je rasčupana, a Ben ima dobre modrice oko oka i naduvena usta. A još su i polupijani. Prođu kroz čekaonicu i uđu kod Aurelija.

BEN: Šefe... posao obavljen.

AURELIJE: Bili ste s tim Đurom?

MANJA: Celo popodne i veče.

AURELIJE: I kakav je vaš utisak? Možete li o nečem svedočiti na sudu?

BEN: Može. Sa Đurom sve može. Prvo, on je vrlo društven čovek...

AURELIJE: (Beleži) Dobro, da zapišem.

BEN: Nije dobro. Zove na piće, a onda čeka da drug platи.

AURELIJE: Možda nije imao para kod sebe. Uostalom, to nije važno.

BEN: Važno je mu poturio novčanik, kao probu za potpisnje, a posle je on meni poturio lažne kockice za bārbut i potpuno me opelješio. Na kraju mi je isekao i kravatu, jer nisam imao da platim. Gledajte patrljak.

AURELIJE: To je odlično.

BEN: Jeste - odlično seče!

MANJA: Pošto je pio, pio, pio...

BEN: A mi smo ga potst... post... izvinite, ne mogu da kažem potsticali...

MANJA: ... on je počeo da se kocka sa Benom i da ga dere, dere, dere...

BEN: Ja sam mu se suprotst... suprotst... teška reč - suprotstaviti...

MANJA: ... a onda je počeo mene da hvata, hvata, hvata...

BEN: Pa mu se Manja uspr... uspr... uspr.. znate šta

hoću da kažem!

AURELIJE: (Beleži) Dakle, divan slučaj. On je i seksualni manjak.

MANJA: Dotle nismo došli, jer sam ga ja udarila cipelom malo niže...

BEN: ... a on se naljutio, pa prebio mene! Znači - proverio sam, on je siledžija! A bije, šefe, konsekvi... konsekvi... konkretno!

AURELIJE: Bravo, dragi moji. Takve vas volim!

MANJA: Hvala, doktore.

BEN: Izvolite i drugi put.

Sudnica. U sudnici su svi: Beti i Đura, koji je svu noć bančio, pa samo gleda kako da se dokopa stolice da odrema, Aurelije sa Benom i Manjom, nekoliko žena, kojima Beti maše. Tu su i sudija i potornici i zapisničarka. Sprema se početak glavne rasprave.

AURELIJE: Druže sudija, ja imam i dva svedoka tužbe.

MANJA: Bili smo lično prisutni.

BEN: I lično prebijeni.

SUDIJA: Uneli ste, kolega, njihove podatke u tužbu?

AURELIJE: Izvolite dopunu. To su sasvim novi dokazi.

SUDIJA: Svedoci neka čekaju - zvaću ih. Bože, šta li sam to sinoć pojeo...

Ben se pogleda sa Manjom, jer sudija govori isto kao on kad ga je imitirao. Nasmeju se pa izidu iz sudnice.

AURELIJE: (Sudiji) Imam i ja mamutski čir na duodenumu. Uzimate li želuzilak, ili fosfalugel?

SUDIJA: Oba mi padnu na želudac kao da sam progutao

živu žabu!

AURELIJE: Ja, istina, još nisam gutao žabe, ali verujte, dobro je dok vas boli. Ja uvek govorim: kada se čovek u tim godinama probudi, a ništa ga ne boli, možda je i mrtav, ali to još ne zna. Zvuči kao šala, ali je tačno. Na primer, ja...

SUDIJA: Da počnemo druže Freskar. Tišina!... Počinjemo.

Beti odmah skoči i stane pred sudiju.

... Ko ste sad odjednom vi?

BETI: Ja sam tužiteljica. Mogu li da počнем?

SUDIJA: Šta da počnete? Ne razumem. Bože, što mi je muka.

BETI: Da ispričam svoju tužnu sudbinu, ili da odgovaram na pitanja. Ja sam spremna. Štogod vi hoćete.

SUDIJA: (Jadno) NACIONALNA RIBLIOTEKA CRNOJEVIĆ
Nastaja mrežu, a i vi nemojte ništa, jer imate svog advokata. Doktore, počnite, neću do odlaska u penziju da vodim ovu parnicu.

Aurelije ustaje i počinje svečano.

AURELIJE: Pred vama je, uvaženi sude, eklatantan primer delikventnih odnosa jednog poduzeća i njihovog izabranog pojedinca prema jednoj nezaštićenoj ženi. Ako samo pogledate ovog kompjuterovog miljenika...

Beti gurne Duru koji je zadremao i već lagano hrće. On se trgne...

DURA: U redu je... imao sam dva litra belog i sodu...
(*Vidi da nije kafana*) Pardon... ovde nisam imao
ništa. Može jedna ljuta.

AURELIJE: Videli ste? I zato ja kažem kao Ciceron u rim-
skom senatu: "Kvouskve tandem o Katilina
abutere pacijencija nostra"?

BETI: Ja se slažem sa advokatom.

AURELIJE: ... ili prevedeno na naš slučaj: O dokle ćeš, Đuro,
iskoriščavati strpljenje drugarice Beti? (*Snažno*)
Ja ћu ovde dokazati, jer imam verodostojne sve-
doke...

Naglo uđu Ben i Manja.

BEN I MANJA: Izvolite.

SUDIJA: Ne još. Zvaćemo vas. Ja ћu zvati.

BEN I MANJA: Molim (*Izidu*)

AURELIJE: ... Da je čovek ~~koga~~ je firma Bračno i stambeno
posredništvo "Medeni mesec" pomoću kom-
pjutera izabraala, mojoj klijentkinji, neadekvatan
njihovim preporukama i da je on, poput Zolinog
romana "Zver čovek", a da čedna i naivna i ovde
prisutna gospođa Beti ima puno pravo i na
odštetu za falš izabranika od strane "Medenog
meseca" i na razvod od strane Đure.

BETI: Mogu li ja nešto da kažem?

SUDIJA: Ne upadajte u reč, kazniču vas.

BETI: Samo da pitam...

SUDIJA: (*Besno*) Pitaćete svedoke, drugarice, a ne mene...

Odmah uđu Manja i Ben.

MANJA I BEN: Tu smo...

SUDIJA: (Vikne) Napolje!

MANJA: Pa vi ste rekli: pitaćete svedoke...

BEN: Nismo mi krivi što su vrata bofl, pa se sve čuje.
Iako ne prisluškujemo.

SUDIJA: (Porotnicima) Bože, svaki dan je sve gore. Kakvi
to ljudi sad rastu? Kad sam ja bio mlad prosto je
bilo zadovoljstvo nekoga oterati na robiju, ili
obesiti... I uopšte - baviti se pravdom!

AURELIJE: Mogu li da nastavim druže sudija?

SUDIJA: Ne prekidajte me dok se konsultujem sa porot-
nicima. Pa vi bar doktore, znate sudske propise...
(Porotnicima) Šta sam ono počeo?... Bože, što se
loše osećam... Setiću se kasnije... (Aureliju)
Nastavite.

BETI: Ama ne može da nastavi on dok ja nešto ne
pitam. Sud, ili usud, ja sam dama i
pitam: gde su optuženi? Koga ja to, molim vas,
tužim.

SUDIJA: A ko je taj što sedi pored vas... tojest, što drema
kraj vas?

BETI: To je moj muž Đura.

SUDIJA: Pa sa njim se razvodite. Eto vam tuženog.

BETI: Vi ste mi rekli, doktore, da sudija može da pita i
da kaže šta hoće. Ali ne sme valjda da priča glu-
posti?! Ko se razvodi od Đure?

AURELIJE: Pa vi, frau Beti. Kad sam juče čuo vašu priču,
razumeo vašu nesreću i poslao moje svedoke...

Ulaze Manja i Ben.

BEN: Sad smo valjda na redu. Mi smo bili lično.

AURELIJE: (Beti) ... Prepravio sam tužbu. Prvo ćemo se razvesti od Đure, a to će nam biti i sudsko mišljenje da možemo da sredimo i bračno posredništvo. Fenomenalno!

BETI: Ali ja ne dam mog Đuru?! Hoću onima da uzmem pare: prvo da mi vrate uplatu jer su mi isporučili škart Đuru, onda da plate, mislim na to bračno posredništvo, sve što mi je on prokockao, propao, što su mi pobegle od njega dve radnice, a one su mi stvarale dohodak, pa da izvršimo valorizaciju ondašnjih para i sadašnjih, pa da plate sve sa kamatama... jer ja sam bar poslovna žena doktore. Šta ja imam ako tužim Đuru? Može samo sud da uzme od njega moje pare pa da ih da meni. A na ovo đubre Đuru ja sam se već navikla.

SUDIJA: (Vikne NATŠIMA!
BIBLIOTEKA
IRINEGORE ĐURĐE
CRNOJVIĆ) Sve ću da vas pokažnjavam. Objasnite mi štoovo znači?

BEN: Znači da smo Manja i ja džabe dobili batine!

Bračno posredništvo. U Bračno posredništvo ulazi kao furija frau Beti, vukući Aurelija. Tako dolaze do Referenta i kompjutera.

BETI: Evo, to je krivac i njega gospodine Freskar, hoću da tužim. Kažu: kompjuter je nauka, on je nepogrešiv, a šta je meni izabrao?

AURELIJE: Znamo - Đuru! Drugarice, vi radite s ovim metalnim mozgom?

REFERENT: Šta vam treba?

AURELIJE: Postavio bih mu nekoliko pitanja, pre nego što ga predam sudu. Pitajte ga jel' uzeo u obzir sve

želje bračne kandidatkinje Beti?

Referent kuca na kompjuteru i štampač izbaci odgovor.

REFERENT: Dora kaže: sve. Tražila je da je mlađi od nje, da ima zelene oči i da odgovara njoj po znanju i obrazovanju. Đura od svih kandidata jedini ispunjava sve uslove.

AURELIJE: Zašto? Pitajte zašto?

Referent kuca i dodaje odgovor.

REFERENT: Izvolite, pročitajte sami.

AURELIJE: Hoćete li vi, frau Beti?

BETI: Ja bolje čitam ako je na nemačkom. I to goticu.

AURELIJE: U redu, ja ču. (Čita) Kandidatkinja Beti celog života je radila sa dubretom, imetak je stekla na dubretu, njeno uživo najviše odgovara dubre, a od Đure mi većeg dubreta nemamo!

Kamera se zaustavi na Betinom zaprepašćenom licu.

BETI: Kad već imam para, moraću da kupim i ovo dubre, kompjuter!

Šesta priča

SAVREMENA DOMAĆA BAJKA

Zagrebačke ulice. Ulicom hita Horvatek. Jadan, odrpan starčić, poput francuskih klošara, stegao je na grudi veliku novu i sjajnu kožnu torbu...

Horvatek proviri iza ugla, pa kad vidi milicionera - promen pravac... naiđe pored kontejnera, nagne se da zaviri u njega ali kad pruži ruku, da po običaju izvuče nešto što još može da se koristi, shvati da ne sme da odvoji ruku s torbe, pa ponovo, snažno zagrli i žuri dalje... Na jednoj kući prime firmu: "Advokat dr Aurelije Freskar". On čita sričući i vukuc prstom, da ne promaši neko slovo...

HORVATEK: Dr... Au... au... aure... lije... Fr... fr... nije važno

On se oprezno okrene da vidi motri li neko na njega, pa šmugne u kuću...

Kabinet advokata. *U čekaoni* je Manja, koja nešto kuca na mašini. Horvatek božnjajno proviri.

HORVATEK: Ja bih morao kod gospodina advokata...

MANJA: Budite ljubazni pa malo sačekajte, da proverim je li slobodan?

HORVATEK: Dobro bi bilo da je slobodan jer je stvar vrlo važna i hitna.

MANJA: A vi ste?... Koga da najavim?

HORVATEK: Horvatek... Kažite: Horvatek, iako mu to ništice ne znači... Pričali su vam, sigurno, kad ste bili mali o dobroj vili... o čarobnom štapiću... ja možda ne ličim na Pepeljugu, ali u životu se nikad ne zna kad će da se desi čudo...

Horvatek ulazi u kancelariju kod advokata, skidajući usput

šešir i klanjajući se Manji... Uđe u kancelariju...

HORVATEK: Ja sam Horvatek... ali to i nije važno...

On pruža ruku i rukuje se sa Aurelijem, koji se posle toga okrene i krišom pere ruku alkoholom. Tu je i Ben, koji je beležio nešto u svom bloku. Atmosfera radna.

... Treba mi savet.

AURELIJE: (*Sa blagim cinizmom*) Hoćete da napišete testament i nekom ostavite nasledstvo?

HORVATEK: Ne, otkud?... Ja, znate, i nemam nikog i nemam ništa. Slobodan sam kao golupčić na Zrinjevcu. Uvek negde padne neko zrnce, neka korica hleba... Pa šta će božijem stvoru više?

AURELIJE: Izvinite, ali ja sam vrlo zauzet.

BEN: Gospodin doktor, čiko, vodi velike parnice, velike poslove, pa ako ste došli zbog socijalne pomoći, za to imate plaćene pravnike u opštini.

HORVATEK: Ne tražim ja pomoć ni od koga. Ja sam celog života slobodan i svoj. Ovo što hoću je možda glupo, jer je za mene strano...

AURELIJE: Oduzimate mi vreme, gospodine...

HORVATEK: Horvatek... Ja sam mogo i kod drugog advokata...

AURELIJE: Odlično. Pa zašto niste?

HORVATEK: Vašu firmu sam prvu pronašao. Da je to nešto malo, ne bih vam dosadivao... Ali ovoliko... ko s neba.

AURELIJE: Ben, hoćete li da otpratite gospodina?

BEN: Hoćemo li, čikice, na kaficu? (*Vadi novac i daje*

mu) Ima tu, preko puta, kafanica... Ne zahvaljujte, drugi put ćete vi platiti meni... (Vuče ga)

HORVATEK: Vrlo ste ljubazni, ali samo prvo da pokaže gospodinu advokatu... kad sam već tu...

On dođe do pisaćeg stola, otvorи svoju torbu i čušne je posnos Aureliju. Mi još ne vidimo šta je u torbi, ali Aurelije zin posrne i spusti se u svoju stolicu.

AURELIJE: Gospode bože...

Horvatek se okrene i prinese torbu i Benu.

HORVATEK: Pogledajte, molim vas... pa ko da se ne uplaši

Još ne vidimo o čemu je reč, ali i Ben izmiče pred torbom složi se u fotelju.

BEN: (Krsti se) Marijo, majko, moli za nas...

HORVATEK: Shvatate li sad zašto sam dosadan? Ja to, moli vas, prosto ne mogu preživeti...

AURELIJE: U redu, gospodine Horvatek. Stavite na sto, pa razmotrimo situaciju.

Horvatek iz torbe vadi lepo sredene pakete novčanica od sto dolara. Vadi, vadi... ređaju se pare...

AURELIJE: Pre svega... Bene... zaključajte vrata!

Ben spremno odjuri do vrata i zatvara ih.

... Sedite, gospodine. Ovde, koliko vidim na pr

pogled, ima... sedam puta... pet... plus... i ovo ovde... oko pet-šest stotina hiljada dolara.

HORVATEK: Je li to mnogo?

AURELIJE: To su vaše pare?

HORVATEK: Ne. Otkud?

AURELIJE: Nasledstvo iz Amerike?

HORVATEK: Nemam pojma.

AURELIJE: Ukrali ste?

HORVATEK: Kako se usuđujete? Našao sam. Ja sam pošteni nalazač.

BEN: Pa što nas mučiš čića? Što to nisi odneo u miliciju, nego da doktor dobije infarkt?! On čovek ima slabo srce, a ti tu izručuješ...

AURELIJE: Moje srce je moja stvar, Bene, kao što je i slučaj poštovanog gospodina Horvateka moja stvar! Mogu i ja naći nesrećnog vlasnika za srećnog nalazača. Apropo: kako da niste prvo svratili do vlasti? Mislim Mislim re milicije...

HORVATEK: Pa ne znam kako bi drugovi gledali na to? Jer oni mene znaju... ništa strašno... normalno: teraju me kad pridremam na klupi, pokušavaju da me strpaju u neki dom, kao da sam ja baba...

BEN: Ne brinite, obradovali bi se da vide tolike pare.

HORVATEK: Pa nisam baš siguran.

BEN: Još bi vam dali deset posto...

HORVATEK: Pa nisam baš siguran.

AURELIJE: To ćemo vam mi obezbediti. Mora se poštovati zakon za nalazača. A gde ste to našli?

HORVATEK: E, u tome je stvar. I zato i nisam otišao kod njih, nego kod vas. Bilo je to ovako...

Kolodvor. Horvatek tumara po kolodvoru, tražeći pikavce i

neku izgubljenu paru...

HORVATEK: (Off) I kolodvor je...zname... jedno od mojih radnih mesta...

Muvajući se među putnicima on nađe neku paricu... jednu mu devojčica, iza leđa svoje majke, doda pola svog sendviča... a on sa nežnim i srećnim osmehom skida šešir za njom... Sa jedne trafike mu mlada prodavačica, sa osmehom, pruža cigaretu. On je zadene za uvo.

HORVATEK: (Starački ljudko) Ti si kao dobra vila. Kad si tdežurna, ja svašta i nađem i dobijem...

On odjednom spazi ključić na podu. Diže ga i zagleda staračkim očima...

... Broj sedam! ~~četvrtac~~ broj... Sedam debeli krava, ko sedam dobrih godina... da ne budemo samo mršave? ... I krave i godine...

Čikica mrmlja i svečano noseći svoj ključić odlazi do ono dela gde su pregradci u kojima putnici ostavljaju svoj garderobu. Traži pregradak broj sedam... otvara ga... U njemu nova lepa torba. Puna. Verovatno veša... A baš je dobro da mu bog pošalje malo veša, jer se sav isprlja i pocepao. Horvatek oprezno, ali brzo, izvadi torbu, ponovo zaključi pretinac, pa žurno izlazi iz stanice...

HORVATEK: (Off) Računao sam: ako gaće u torbi budu male daču nosatom Pajčeviću, on se baš ofucao...

Kad izide pred stanicu on nađe mesto gde ne pilje svi u njega, pored stanične zgrade, pa otvorи torbu... ali kad vide šta je unutra - zid ga spase da se ne sruši od straha! Pogleda levo... Pogleda desno... Pa požuri nazad u zgradu kolodvora... Ali kad otrči do odelenja sa pregradcima - tu se šeta milicioner! On sad prevrće po rukama torbu, kao da je žar u njoj, pa najzad zbunjeno beži...

Kabinet advokata. Horvatek nastavlja svoju priču.

HORVATEK: Da su unutra bile gaće... razumete... ili, uopšte, neki veš, pečeno pile, ili ono što putnici obično nose... to i ne bi bio neki zločin: oni izgubili, ja našao... Ali, molim vas, ja nisam lopov. Otkud znam... Jelte... a i šta će to meni?

AURELIJE: U pravu ste: vi ste u neprijatnoj situaciji, gospodine Horvatek NA PRIMO: vi ste napravili delikt, BIBLIOTEKA
HORNATIĆ
CRNOJEVIĆ otvaranjem tugeg uprjetinca. To je kažnjivo.

HORVATEK: Uh, uh... mator pa pogrešio...

AURELIJE: Sekundo: dolari nisu prljav veš, pa da vam vlasti progledaju kroz gaće, tojest, kroz prste.

HORVATEK: Ama znao sam ja da treba da dođem kod pametnog čoveka.

AURELIJE: Terco: najbolje je novac vratiti direktno vlasniku, a on neka nam da procenat po zakonu.

HORVATEK: To, to... ja njemu: izvolite... on meni: izvolite i vi... a onda ja vama: izvolite i vi.

AURELIJE: Ali ko je vlasnik? To je pitanje!

BEN: To se pitao i Hamlet.

HORVATEK: A jel on dobio procenat?

BEN: Ubili su ga.

HORVATEK: Uh, uh... a da ja to bacim? Jednostavno, odne-

sem na most, pa u Savu... I nema problema.

AURELIJE: Ne pričajte gluposti, nisu to dinari pa da ništa vrede! Bene, vi ćete na kolodvor, da nekako sazname ko je vlasnik...

BEN: Za to sam stručnjak, šefe...

On otključava vrata i žuri u čekaonicu po svoje rezervizite.

AURELIJE: (Dovikuje mu) Manja neka zapisnički konstatuj koliko je novca, a ja ću uzeti stvar u svoje ruke.

HORVATEK: A šta ja da radim?

AURELIJE: Vi čekajte. Nadite neko mestašce, smestite se čekajte.

HORVATEK: Ja ću onda dole u haustor. Navikao sam. A imam jedan poslovni predlog doktore: hoćete da kupite neki dolar?

AURELIJE: Od koga?

HORVATEK: Od mog srećnog načinazeceg dela. Meni to stran dubre ne treba, a prijeo mi se burek.

AURELIJE: Ne pravite ražanj dok je zec još u šumi.

HORVATEK: Taj, sa tolikim parama, nije zec doktore - to je neki lav!

Iz čekaonice se vraća Ben sa slepačkim naočarima, štapon velikim šeširom... On se posipa talkom, da izgleda prašnjava neuredan i kači na grudi tablu sa krupnim slovima: "SLEP"

BEN: Šefe, ja sam spreman. Kao slepac ću ga najlakš naći! Jer slepi vide i ono što okati ne vide, okati se često i prave čoravi...

On se vraća u čekaonicu, a za njim utvrčava Horvatek.

HORVATEK: Kolega, da pođem i ja sa vama?

BEN: Ne idem ja da uživam, kao što vi radite kad radite, nego da radim, kao što ja radim kad radim...

Ali Ben ne uspe lako da ode jer ulazi Beti. Ona primeti slepcu, pa mu pruži novčanicu kao milostinju.

BETI: Izvolite, jadni čoveče...

BEN: Hvala!... Manja, jeste li videli šta znači dobra maska? Ni frau Beti me nije poznala.

BETI: Poznala sam vas, ali sam mislila da je doktor Freskar pao na prosjačke grane i da vas šalje kao gastarbajtera na ulicu, u prošnju. I zapamtite: kad vam neko da milostinju, nemojte reći samo: hvala... nego kažite: "Bog vam platio"... jer ljudi vole da veruju da ako naprave dobro delo nisu uludo bacili novac, nego da su ga investirali kod Boga i da će im se vratiti...!

BEN: Računaju oni tu i na zaradu, jer Bog valjda neće vraćati u dinarima, nego u nekoj čvršćoj valuti.

Ben odlazi.

BETI: Manja, ja bih kod doktora. Proširujem tužbu...

MANJA: To je mudro gospodo, jer što je više tužbi veća je mogućnost da neka tužba dobije. Kvantitet prepresta u kvalitet. A to je i po Ajnštajnovom zakonu verovatnoće.

BETI: Ja bih radije po krivičnom zakonu.

MANJA: Sedite. Samo da proverim je li slobodan...

Ona odlazi, a Beti odmah zgrabi Horvateka.

BETI: A koga vi tužite? Po odelu i vašem stanju, rek
bih da tužite i socijalno i penzijsko i celu držav
od opštine do federacije...

*Manja je ušla kod Aurelija, a on je posmatra užagreni
očima.*

AURELIJE: Manja, zaključajte! Hoću da budem sam sa vam
MANJA: (Zbunjeno) Kako?... Baš da zaključam?

AURELIJE: Ne želim da neko upadne i vidi...

MANJA: Da vidi?

AURELIJE: To mora ostati samo između mene i vas. Mora
biti apsolutno diskretni. Razumete? Nikome
reći!

MANJA: Doktore, da kažem...

AURELIJE: Dodite bliže. Doživećete nešto što nikad niste
doživeli!

MANJA: A ako ja neću?

AURELIJE: Ne možete da nećete kad vam šef kaže:
Zažmurite, i otvorite oči tek kad vam
dozvolim...

*Manja sva u nedoumici i strahu, zažmuri, misleći bog zn
šta, a on otvara torbu i izruči novac na sto...*

AURELIJE: Sad!... A?... Da živimo pet stotina godina tolik
pare nećemo videti. I sve zeleno! Ka
nepokošena livada! Mogao bih danima d
gledam i uživam.

Manja pritrčava vratima.

MANJA: Ipak ja da zaključam!

Kolodvor. "Slepi" Ben se namestio preko puta onih pretinaca i prosi. Na grudima tabla, na očima naočari, a na podu šešir, u koji prolaznici ubace po nešto. Prilazi žena u krznu i baci mu neku sitnu paru...

BEN: Neka vam bog plati...

Jedna baka, skromno obučena, spusti veliku novčanicu...

BEN: S kamatom, bako...

Jedan Ciga prolazi, pa se hitro sagne da iz šešira izvadi tu banknotu, ali ga Ben opali stajom...

BEN: Marš!... Kradeš slepog kolegu?! Đubre!

Kabinet advokata. Završava se brojanje para.

MANJA: Tačno pola miliona dolara, doktore.

AURELIJE: Šta biste vi Manja, radili da iznenada nađete, ili dobijete, tolike pare?

MANJA: Pa... ne znam... verovatno bih odmah kupila kišobran. Juče sam tako pokisla... bože moj... a kad razdelim platu: za stan, pa za hranu, pa prevoz... nikad za kišobran ne ostane!

I u čekaonici teče razgovor. Beti je uzela pod svoje jadnog Horvateka pa ga ne pušta iz ruku.

BETI: Ne, ne, dragi gospod, mala privreda je rešenje!
Kažete da ćeće možda dobiti mnogo miliona?...

HORVATEK: Možda. Ako je po zakonu. Mada se bojim da bi
to za mene bila velika muka.

BETI: Zašto? Uložite pare kako treba - otvorite, recimo,
kafić!

HORVATEK: Kafić? A jel to teško?

BETI: Jeste da se radi od jutra do sutra...

HORVATEK: Uh, uh.

BETI: Jeste: uh, uh, ali para pada! Kaplje, kaplje kao iz
oluka u bure.

HORVATEK: Oh, oh... i kad napuni to bure?

BETI: Trknete u drugi grad i otvorite još jedan kafić. Pa
i tamo kaplje. Posle otvorite i treći i više ne
kaplje nego curi.

HORVATEK: Ko potočić?

BETI: I više. Znam jednog sa Kosova je, ima po Jugu 27
restorana zdravljaka.

HORVATEK: Znači curi? A ja? Sta ja da radim?

BETI: Pa kad zapnete i otvorite nekoliko kafića, oni
onda sami prave pare, a vi možete na miru da
uživate.

HORVATEK: A što da se mučim i otvaram kafiće, kad ja i
ovako uživam?! A i ne volim kad kaplje i curi -
vlažno je i hladno.

Kolodvor. Ben čuva stražu pred pretincem broj sedam, a šešir mu je već dobro popunjeno isprošenim novcem. Odjednom, pred pretinac broj sedam, stiže drug Tomislav, u pratnji službenika kolodvorske garderobe. Tomislav je elegantni rukovodilac jednog uvozne preduzeća. Drži se samouvereno, mada je napet i nervozan.

TOMISLAV: Ma dajte čoveče... svakome može da se desi da izgubi ključ! Zato - izvolite, imam potvrdu da sam pretinac uplatio, mogu vam opisati moju torbu koja je unutra: svetla, kožna, nova... Otvorite.

SLUŽBENIK: To bi, zapravo, trebalo komisijski. A kad ste, zapravo, vi torbu stavili unutra i kad je, zapravo, trebalo da je izvučete van?!

TOMISLAV: Jutros sam dočekao gosta iz inozemstva... ne? ... i kako nas je čekao šofer da nas vodi u poduzeće... ne?... ja sam ostavio torbu, da je ne vučem sa sobom, ne? Onda sam primetio da sam ključ izgubio, ne... a tašna mi je potrebna, tu su mi osobne stvari, ne?...

On vadi i daje mu krupnu novčanicu.

... Ovo je vaš trud, ne?

SLUŽBENIK: Pa ja vidim da ste, zapravo, ozbiljan čovek...

TOMISLAV: Rukovodeći.

SLUŽBENIK: Tim pre... zapravo, mislim da je i formalno sve u redu! A mi, srećom, imamo duplike, mada se, zapravo, gubitak originala plača... zapravo!

TOMISLAV: (Daje još para) Ne pravim pitanje. Požurite!

Službenik otvara pretinac broj sedam. Prazan je. Tomislav je užasnuto. A i ko ne bi bio? Gura ruku, iako je kaseta mala i vidi se da je prazna.

... Kako sad ovo?... Imate li vi još neki broj sedam?

SLUŽBENIK: Nemamo. Zapravo, to bi bilo i protivzakonito. A

vi ste, zapravo, torbu odneli pa zaboravili. Ne?

Ali Tomislav nema nameru ni da odgovori. Kao izgubljen, a napregnuto razmišlja, polazi ka kolodvoru... Ali tu je naš Ben. On je sve video, razumeo, i sad ne misli da ispusti vlasnika. Treba saznati ko je, šta je, pa mu tek onda vratiti torbu. Zato se podmetne, da bi se sudario sa Tomislavom i dobio povod za razgovor.

BEN: (Tomislavu) Izvinite, gospodice...

Tomislav ga gurne i naravno čuti, zaokupljen svojim strašnim saznanjem.

... Ne gurajte me - izvinio sam se. Znate, ja ne vidim, pa vas ne vidim...

ON NE DA DA BUDA ODGURNATE
NACIONALNA BIBLIOTEKA DURDE CRNOJEVIĆ

... Oh, izvinite gospodine, sad osećam da ste muško. Vi ste odavde?... Ili ste doputovali, recimo, iz Ljubljane? I kud idete?

Tomislav uspe da osloboди jednu ruku, strpa mu veliku novčanicu u šake, otrgne se i izjuri sa kolodvora. Ben trči za njim, kuckajući štapom jer se pravi da ne vidi kuda trči... Tomislav stiže do svojih kola i uleće u njih... Ben ne zna šta bi sad... pa ugleda nekoliko parkiranih mopeda. Skoči na jedan i uspe da ga upali, pa pojuri za kolima koja odlaze... Vlasnik mopeda pokušava da trči za njim... Na mopedu sedi "slepac" sa tablom na grudima i slepačkim naočarima, pa saobraćajac, kad to spazi, uplašeno zaustavlja ceo

saobraćaj... A Ben juri za Tomislavom. Pozornici zvižde... zvižde... a kočnice škripe... škripe... Ali Ben ne ispušta svoju žrtvu!

Ispred poslovne zgrade. Pred zgradu stiže Tomislav, ostavlja kola i žurno ulazi... Ali stiže i Ben. Kad vidi da treba da uđe za njim i sazna ko je, on ostavlja svoju slepačku tablu, šešir i štap, pa i on ulazi...

Kabinet advokata. Aurelije i Manja još uvek sede i maštaju nad onim silnim parama.

AURELIJE: Ne, ne, nemojte me pogrešno razumeti: ja se potpuno slažem sa postavkom da je kapitalizam odvratan, da je bogaćenje nehuman i sebičan čin. Ali ja sam, izgleda, devijantna ličnost - ja bih pristao da budem ovoliko nehuman! (On lupka po onim parama)

MANJA: I ne biste taj toliki novac podelili i siromašnima? A vaša svest?

AURELIJE: Pa ja, znate, nisam partijac. To, verovatno, oni dele svoje viškove para sa radničkom klasom. Oni sigurno traže sreću u tome, a ja bih pristao i da budem odvratno bogat i zato nesrećan. Ja znam da sreća nije u novcu, ali sumnjam i da je naročita sreća biti bez para!

I u čekaonici se vodi razgovor o sreći.

BETI: Znate, gospod Horvatek, može pričati ko šta hoće, ali jedina prava sreća je - ljubav! Gledate osobu koju volite više od svega i čini vam se da

vidite anđela!...

HORVATEK: Ja anđele još nisam video.

BETI: Niste nikad bili na groblju? Oni krasni anđeli na Mirogoju... stoje, sklopili ovako ruke i čedno oborili glave...

HORVATEK: Tako vam je čedan muž?

BETI: Kakav muž?! Moj Đura je pokvarenjak.

HORVATEK: Onda nisam razumeo. Govorili ste o ljubavi i kako gledate ljubljenu osobu...

BETI: Pa valjda ne mislite da ja mislim na Đuru? Govorila sam o sebi. Pogledam se u ogledalo, i vidim da nema veće sreće od ljubavi - prema sebi. Jer, znate, zavolite neku budalu, a ona vas sutra pljune, pa ostavi! A sam sebe ne možeš ni pljunuti ni ostaviti. Bez sebe ne možeš ni da živiš. Popovi govore: ljubi bližnjeg svoga. A koliko je bližnjeg sebe? Sebi ćeš sve učiniti, sebe gajиш, sebe nikad ne gradiš, ne ogovaraš... To je jedina prava ljubav. I sreća! Jer, kako piše u svim časopisima za dame - ljubav je najveća sreća. A uvek se voli nešto lepo. A nema ništa lepše za tebe od sebe.

HORVATEK: Pa sad... ima raznih mišljenja o tom pitanju. Moj brat je mislio da je sreća u radu. On je bio pravi mučenik... i svetac. Posle rata kad je proglašen socijalizam, on je radio za državu... kao mrvlji! Posle je uveden liberalizam, pa je radio za sebe, kao pčelica! Kad je stigao ovan ekonomizam - on je zaradio i skupljao parove, kao hrčak da bi platio porez i ove strukture... a kad je došlo i do stabilizacije - on se šlogirao i umro. Napravio je lepu vilu na Tuškancu, ali

BIBLIOTEKA
GENEORETNIKE
CRNOJEVIĆ

sreću nije dočekao - šlog je jači od sreće.

BETI: A vi?

HORVATEK: Šta ja imam s tim... I sa srećom? Ja nisam nikad radio, pa nemam šansu ni za šlog. Više sam voleo da sedim na Savi i gledam kako teče... A teče, bogte, ko da sanjaš: ovde se zavrти... onde klokoće i kao da skakuće... pronese nešto, pa izbaci na obalu... Imaš šta da gledaš. Ceo život da ležiš kraj nje, a ona teče, teče i ne dosadi ni sebi, ni tebi.

BETI: To je lepo, naročito ako bih ja legla pa da nosi i mene!

Hodnik i mala sala u uvoznom preduzeću. Jedan čovek žuri hodnikom. S druge strane ide Ben i zagleda gde li je nestao čovek koga prati... Onaj čovek otvori vrata, Ben bi za njim, ali on ga ne pušta...

ČOVEK: Kolegijum je...

On ulazi. Ben proviri i ugleda dugačak sto za kojim sede članovi kolegijuma. Tomislav baš ustaje da govori... tada čovek zalupi vrata, pa Ben počne da se vrti, ne znajući kako bi ušao... Pojavi se žena koja nosi poslužavnik sa kafom i kiselim vodama. Ben joj oduzme poslužavnik.

BEN: Ne možete - zatvoreni kolegijum. Zatvoreni dnevni red o otvorenim problemima!

On ulazi u malu salu trapavo noseći poslužavnik. Stalno izgleda kao da će sve sručiti na nekog.

TOMISLAV: ... i mogu vam reći: te multinacionalne kompanije, naročito ove iz srednje Amerike, rade izvanredno poslovno, ali neumoljivo: morao sam odmah da dam nalog za kompletan avans od pet miliona dolara. Ali zato su i tripice, koje uvozim od njih, nešto neviđeno: bele kao sneg, popuno bez mirisa, a ne kao one naše... Senjer Fernandez de Butragenjo produžio je za Belispratio sam ga ponovo na kolodvor... na kolodvor... Ti naši aranžmani potpuno su usaglašeni sa intencijama SIV-a da se uvozom regulišu monopolističko tržište i obori inflacija. Za čemo uvoziti tripice, pa i ostale deficitarne svjetske iznutrice, sve više i više pomažući ekonomsku stabilizaciju domovine u tim svinjarijama!

Ben trapavo ispušta kafu NACIONALNA BIBLIOTEKA
SRBIJE
CRNOJEVIĆ *pred jednog člana kolegijum
prskajući ga mineralnom rodom, brišući... a usput hoće i
nešto i da sazna.*

BEN: (Šapatom) Ala ovaj govor - ko da čita iz novina? Ko nam je ovaj drug?

Kabinet advokata. Sve je u kabinetu drugačije namešteno raspoređeno, jer Manja spremila mali koktel za uvaženog vlastika torbe. Dok ona servira piće i razne grickalice za njega idu Ben i Horvatek kradući po nešto i uživajući... Aurelija piće svoje lekove... Razgovor se odvija u prijatnoj i svečanoj atmosferi isčekivanja.

AURELIJE: Minjone stavite tamo, Manja... tamo!

MANJA: Ne budite nervozni doktore, pa nije mi prvi put

da spremam koktel za vaše izuzetne klijente.

BEN: (Horvateku) On je direktor uvoza. Važna budža.

HORVATEK: Sad sam miran... A toliko me je grizla savest!
Zavukao sam se sinoć u svoj kokošarnik, ali ne mogu zaspati: grize pa grize!

BEN: Da ne spavaju sa vama kućići? Hoće na ove asfaltere...

HORVATEK: Dušu mi grize, dušu! Jel se obradovao kad ste mu rekli?

BEN: Ništa mu ja nisam govorio - to je doktorov posao. On će ga razveseliti, a i podsetiti na propis od deset posto za nas, srećne nalazače.

AURELIJE: (Manji) Šampanjac neka bude u ledu.

MANJA: Izgleda da ste i vi na ledu, doktore? Da stavim jednu ružu na torbu, jer to mu ipak dođe kao čisti poklon. Ko bi mu to vratio?!

Začuje se zvono na vratima.

AURELIJE: (Pogleda na sat) Vidi se svetski čovek. U minut!
Primite ga Manjice...

Manja odlazi i otvara ulazna vrata. Stigao je Tomislav.

TOMISLAV: Advokat Freskar?

MANJA: Izvolite, čeka vas.

TOMISLAV: A šta treba da znači ovaj poziv? Saobraćajku nisam imao, ne curi mi kupatilo na susede... ko me je tužio?

MANJA: Sve je mnogo lepše... Ovamo!

Kad on uđe u kancelariju, ona trojica zapljeskaju. On se

osvrće, vidi posluženje... ali nervозa u njemu ostaje.

AURELIJE: Izuzetno sam srećan što mogu da vas oslobođim
briga. Zahvaljujući ovom časnom starom
gospodinu, pare su ponovo kod vas!

On pruža torbu... Tomislav prvo krene ka torbi, ali se brzo povuče. Postao je oprezan.

TOMISLAV: Izvinite... jedno pitanje: vi ste advokat Aurelija Freskar?

AURELIJE: I stoji vam na usluzi.

TOMISLAV: A o kakvim parama to govorite?

AURELIJE: O vašim. Iz vaše torbe, iz vašeg pretinca
kolodvoru. Pronađene su i komisijski prebrojani
tačno pola miliona dolara! (*Pruža mu torbu*
Prebrojate pa čemo posle o svemu ostalom.
Hoćete *prvo da popijemo?*

TOMISLAV: Ja uopšte ne razumem o čemu vi to govorite?

HORVATEK: Ono iz broja sedam. Greškom je otvoren
Verujte.

BEN: Dozvolite da se i ja predstavim: ja sam vlasnik
pronašao! Iako nije bilo adrese u torbi, ja sam
njuškao ovde, njuškao onde... ja sam talentov
istražitelj!

TOMISLAV: Istražitelj?... Da... vi ste mi poznati. Kakva je
nameštajka, drugovi? Odakle meni pet stotina
hiljada dolara? Kako ja mogu imati tolike par
I to u devizama? Vas se sećam: stajali ste kraj
slepi prosjak... a posle ste odjednom bili konobar...

BEN: Transformacija u razne likove. Ja sam poznat

tome.

TOMISLAV:(Plane) I šta znači ova igra? Hoćete da mene, časnog ekonomistu i rukovodioca kompromitujete, pa mi poturate nekakve pare?

AURELIJE: Kakve teške reči dragi druže!... Gospodin Horvatek je pronašao vašu torbu i doneo meni i evo, ja je vraćam vama. Nikakve tu igre nema.

TOMISLAV:Ako je dotični gospodin našao taj novac, zašto ga nije odneo miliciji?

Nastane tišina. Iskusni Tomislav sve to dobro oseća.

... Zašto to nije kod vlasti, pitam vas? Zašto vlast ne traži vlasnika nego vi? Ko ovde nešto namešta, kome podmeće i zašto?

AURELIJE: Ne govorite tako slobodno uzmite svoje pare!

TOMISLAV: To nisu moje pare! Zar ne razumete šta govorim?

BEN: Kako da nisu kad ste komisijski otvorili vaš pretinac na kolodvoru i tražili svoju torbu? Izvolite torbu i - gotovo! Dajte procenat za poštene nalazače i tek onda je gotovo!

TOMISLAV: Pre svega, druže istražitelju, ja u pretincu nisam tražio nikakvu svoju torbu, već mi je poslovni partner iz Venecuele De Butragenjo telefonirao da je zaboravio torbu sa svojim stvarima na kolodvoru i da je podignem i pošaljem. Šta je bilo u torbi ja pojma nemam, a ne znam ni sad! To je njegova stvar. Čovek putuje po svetu, mora da ima gotovinu zbog suvenira, poklona... verovatno velika porodica... Uostalom šta je to nas briga.

HORVATEK: (Zgrabi jednu čašicu) Bože, što sam ja postao baksuz? I šta da radimo doktore kad te pare ne pripadaju ovom drugu? Ja neću da ih uzmem da znate!

MANJA: (Poslužuje piće) Poslužite se molim vas... možda je najbolje da se sve ipak predaj miliciji?

TOMISLAV: Neću da se uplićem u to, jer me se to ne tiče, a milicija će ovog starog pitati odakle mu torba zašto je uzimao tuđe i tako dalje, a onda će vam doktore, i vaše pomoćnike pitati zašto ste preskočili njih kada ste tražili vlasnika, zašto ste tolike devize držali kod sebe... Biće dosta nepriyatno!

BEN: A da pošaljemo torbu tom Butragenju? Daj nam adresu vlasnika pa ćemo...

TOMISLAV: Kako to mislite? Poštom? Preko tolikih granica? Tolike dnevnice? Preko banke? A kako ćete banku objasniti odakle vam je torba i zašto šaljete njemu? I ja sam bar stručnjak za saradnju sa strancima znam šta se sme, a šta ne sme.

AURELIJE: Vi očigledno imate na umu kako ovo treba riješiti? (Diže čašu) Živeli!

TOMISLAV: Kada sam već greškom ovde mogu vam reći k nezainteresovani posmatrač: najbolje tu torbu vratiti tamo odakle je i uzeta, zaključati je... neka je nosi đavo! A vlasnik, kad mu zatreba neka dođe po nju i odnese je. Jel tako? Sve svoje mesto, kao da se ništa nije desi. Zaboravimo sve i - gotovo! Rešen problem.

AURELIJE: Onda izvolite torbu i ključić pa tako i uradište. Slažete li se gospod Horvatek?

HORVATEK: Ako dobijem još rakijice - ja sam zadovoljan

TOMISLAV:(*Vraća torbu*) Ja sa tim neću da imam nikakve veze. To su velike pare, devize, ja sam poznat čovek, ja sam na kadrovskoj listi... neću da sutra neko počne da me proziva i da priča kako sam mučkao sa strancima.

BEN: Dajte, doktore, ja će u odneti to đubre.

TOMISLAV:(*Otima mu torbu*) A, ne! Sami nikako! Izvinite, ja se ne mešam, ali nije zgodno zbog vas - može vlasnik strepeti da li ste pare vratili, ili pobegli sa njima. Ipak je to prilično novca.

AURELIJE: Vi ste u pravu: otići ćemo svi, deponovati torbu, a ključ... šta sa ključem? Kod koga će ključ da stoji?

TOMISLAV: Ključ da bacimo. A vlasnik neka trlja glavu i nek se muči, kako da dođe do svoje torbe. Zašto nije vodio računa?

Svi dižu čaše...

... Živeli!

Kolodvor. Aurelije, Tomislav, Ben i Horvatek izlaze iz kola druga Tomislava, pa idu kao kolona, jedan za drugim. Aurelije, na čelu, svečano nosi torbu. Tako prolaze kroz kolodvor do pretinca broj sedam. Horvatek uplašeno otvara... i torba nestaje. On ključ predaje Benu, ali Tomislav uzima ključić od njega i polazi napolje. Svi idu za njim, sada u obrnutoj koloni. Pred kolodvorom dolaze do slivnika, okruže ga, i Tomislav po malo svečano i teatralno baca ključ u kanalizaciju. Onda se svi rukuju i razilaze na razne strane... Horvatek ka Zrinjevcu... Tomislav u svoja kola... Aurelije i Ben u tramvaj...

Kabinet advokata. Jutro je Manja dolazi na posao. Ostavlja svoje stvari, pa ulazi kod Aurelija, koji kraj prozora meri sebi pritisak, a tokom razgovora prilazi stolu na kome su mlekovici i voda.

MANJA: Dobro jutro, doktore, kako ste?

AURELIJE: Normalno, Manja: puls mi nije dobro punjen pritisak donji visok, a gornji nizak, holesterol veliki, hemoglobin mali, očajno sam spavao, ali mi, za čudo, jutros nije muka. Normalno.

MANJA: Kako se završilo sinoć ono sa valutom?

AURELIJE: Kakvom valutom?

MANJA: Pa sa torbom i dolarima.

AURELIJE: Rekli smo da to više ne spominjemo, ali će van ipak reći: završilo se normalno. Ili, bolje reći kao u bajci! A u bajkama se uvek sve srećno završava!

Aerodrom. Nekoliko službenika prati druga Tomislava do carinskog prolaza. On staje u red... Oni mu mašu...

TOMISLAV: (Dovikuje im) Kažite drugovima da ne brinu srediču ja one glupake preko bare!

On prilazi do carinika i podiže onu torbu. Sjajnu, kožnu novu.

TOMISLAV: Ovo su moje lične stvarčice, drugovi... nemam ništa metalno unutra!

I on je prigrli na grudi i prođe kroz carinu... Kamera sa njega odlazi u stranu i otkriva Horvateka koji po holu gleda ima l...

negde nešto. Podigao je jedan pikavac, pa se naglo sagne i podigne - stohiljadarka!

HORVATEK: (Ozareno) Ala ja ovih dana imam sreće!

Sedma priča

Kauč kod psihijatra. Na kauču leži Manja. U prvom planu je samo rame doktora, beležnica i ruka koja zapisuje njenu ispovest.

MANJA: Svi mi to govore, doktore... i roditelji i moj Oto... i na poslu: ne plači, Manja, ne plači, ne izazivaj sudbinu kukanjem za svaku sitnicu, ali šta ja mogu kad je život tako naopako napravljen? (Zaplače se) Čula sam da je jadnog Majkla Džeksona ostavila žena... ili muž, ne znam tačno... shvatate li? Napustiti takvog pevača i igrača, sa takvim licem, slavom i bogatstvom?! Pa šta ostaje nama običnima? Znači da i Oto može sutra pobeći od mene... (Zajeca) Na poslu, isto tako, uvek neke nepravde: ili krivac podvali sudiji, ili sud osudi nevinog! A ja imam, za nesreću, takvo pamćenje da se u meni sve sačuva kao u kompjutoru i šta pamtim? Nevolje, nesreće, baksuzluke... Pa i sreća je, doktore, u ovom našem savremenom društvu postala takva da se prosto ubijaš od plača. Kažu: ti si, Manja, plačljivica! (Zajeca) Ali ko može da se smeje na ovo što se meni dešava? Evo vam primera...

Kabinet advokata. Čekaonica. U jednom uglu sedi Oto, zgodan mladić, Manjin dečko i prevrće časopise koji stoje na stočiću, da bi klijenti imali šta da čitaju dok čekaju.

OTO: Imate li, mala, nešto gluplje od ovih časopisa? Ovo je suviše inteligentno za mene.

MANJA: (Dok bira brojeve na telefonu) Ne držimo zabavu za električare. I ne ogovaraj moje radno

mesto, jer ti nemaš ni takvo, ne budi đubre, mili!... (*U telefon*) Ne kažem vama, druže... Izvinite... Traži vas doktor Freskar... (*Zatvorи telefon*)

OTO: Idi, pitaj ga da te pusti, pa neće te pojesti.

MANJA: Moj rođendan još nije državni praznik, pa da se ne radi.

OTO: Ako nije za državu, on je za tebe i mene. Još ako mi pozajmiš lovu vodim te u kino i na kikiriki. Vraćam od prve plate, mame mi.

MANJA: Oto, ti si finansijski genije.

Iz kabineta izlazi Aurelije noseći buket cveća i flašu mirisa.

AURELIJE: (*Svečano*) U savremenom demokratkom društvu postoji samo jedan dan kad rukovodilac sme da vuče za uši svoje saradnike - rođendan!

Predaje joj poklone i vuče je za usi.

... a to je i jedina prilika kad lepa, mlada devojka, ne može da odbije poljubac starog gospodina!

On je poljubi i Manja se zaceni od plača.

... Manja, zar i na današnji dan?

MANJA: Od sreće, doktore!

OTO: Dosadilo joj je da plače zbog tužnih gluposti, pa sada plače samo zato da bi bilo veselije.

AURELIJE: Ko je ovo?

- MANJA: Moj dečko.
- AURELIJE: Vi ste čuveni Oto? (*Rukuju se*) Priča se o vama, mladiću, spominjete se...
- OTO: Ako vam je sve ispričala - mislićete da sam baš potpuna propalica.
- AURELIJE: Naprotiv: Sanjar! Sanjate o doktoratu, sanjate o zaposlenju, sanjate o pronalascima u elektronici, sanjate o bogatoj lepoj budućnosti...
- MANJA: (*Ponovo se zaplače*) Sve ga to čeka.
- OTO: Samo ako toj sudbini ne dosadi čekanje?! Kao meni ovde.
- AURELIJE: Hajde, Manja, momka za ruku pa u provod. Firma vam poklanja i slobodan dan.
- OTO: (*Manji*) Vidiš kako ti je šef fini čovek, a ti ga toliko ogovaraš.
- MANJA: Marš!... Laže, doktore... Smem li? (*Poljubi Aureliju*) Hvala za sve.
NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

U tom trenutku ulazi frau Beti.

- BETI: Zar je po našim propisima dozvoljeno ljubljenje na radnom mestu? Ja sam mislila da se na poslu sme samo svađati i ogovarati?!
- OTO: Ako ste ljubomorni gospodo, evo, poljubite vi mene. Valjda će preživeti?!
- BETI: Pomogla bih vam u samoubistvu, ali sam gadljiva.
- MANJA: Ne ljutite se frau Beti, moj Oto se samo šali. Danas mi je rođendan.
- BETI: I koji pakosnik vam je njega poklonio? Evo, devojčice, i od mene mali dar... Nisam znala za praznik, pa ti dajem samo komplet mojih vreća

za smeće. Pasovaće ti uz momka.

OTO: Dozvoljavate li da sad ja vas poljubim? (*Poljubi je!*) Sa vama treba biti u dobrim odnosima, jer što rekli moji drugari, vi ste opasan babac!

Svi se zasmeju.

BETI: Kakav sam ja babac - zna se. A kakav ćeš ti biti "dedac" - tek će se videti. Jer svako se živo biće rađa sa nekom vrstom slobodne čekovne knjižice. Pretpostavimo da je to vrednost od sto godina, u čekovima. Svrha života je potrošiti što više godina, to jest čekova! Gospon Aurelije ih je već podosta potrošio...

OTO: A je li i vama nešto ostalo?

BETI: Ženu ne smeš nikad pitati koliko troši. Samo popunjavaj čekove! Ja tih za ovo Manjino slavlje, kao jedna pametna i iskusna žena, svečano rekla: pred vama su dani trošenja... to jest življenja! U životu treba platiti mnoge radosti i mnoge gadosti. Trošite svoje godine sa uživanjem i gledajte da sve čekove upotrebite. Sve do sto godina. A ti, Manja, ako si već toliki baksuz da proživiš u istoj banci sa ovim Otom, vodi računa da ti ne poturi čekove bez pokrića! Možda je talentovan pa je brzo naučio od starijih!

Svi zapljeskaju.

OTO: (*Manji*) Stvarno opasan babac! Hajde da krenemo i spliskamo buduće godine.

MANJA: Čekaj... šta je mislila sa tim lažnim čekovima?

Neću više da te vidim sa onom Majom, da zna

A tada uđe Ben.

BEN: Dobar dan... (*Stoji i gleda*) ... Oh, pardon, šef smem li ja kao vaš čuveni istražitelj da pogadašta znači ovaj skup?

AURELIJE: Napred. Ispašće nešto kao u kvizu...

BEN: Svi stojite svečano, kao na koktelu... Manja pliče... frau Beti se smeška... znači: komemoracija. Moje saučešće. Ko je umro?

Svi se smeju.

AURELIJE: Čorak! Manji je rođendan.

BEN: Pa to je isto: ko se rodio, mora da stigne i do komemoracije. Ja sam samo bio vidovit. Manjic dozvolite, za vlasnika dvadesetak i popoljak godina dobiceće od mene toplu pusu...

BETI: Pazite da se ne istrošite.

BEN: Zatečen sam. Dao bih vam, naravno, mnogo više...

MANJA: Ovo je najlepši poklon, Bene...

BEN: Da imam para - kupio bih vam, recimo, fiću... a on se više ne proizvodi! (*Odjednom se seti*) Ev daću vam poklon, pa vi kupite šta se van dopadne. Popunio sam kombinaciju za loto. Izvolite, nek vam je sa srećom.

MANJA: Hvala... (*Poljubi i ona Bena*)

AURELIJE: Bogami, da Manja već nema Ota ja bih ovo lak protumačio: Ben daje svoju sreću Manji.

BETI: Nisam primetila da je on dosad i sebe usrećio.

- OTO: Ej, mala, kako da stucamo tolike pare sa lota?
- MANJA: Vodim sve na kolače u Gradsku...
- AURELIJE: Ne žurite, tek je večeras izvlačenje... a i frau Beti i ja idemo na sud. Imamo ročište.
- BETI: Samo vi odmah javite da naprave dosta torti za toliki novac, pa kad sutra sednemo...
- BEN: Podsmevajte se vi... podsmevajte... ali ima tu nečega: brojevi su kombinovani od godine i datuma mog rođenja, a izvlačenje je večeras na Manjin rođendan! Ima tu neke sudbine... pazite šta vam govori Ben!
- AURELIJE: Bene, mi idemo na parnicu, Manji sam dao slobodno, pa ste vi sad umesto svih nas.
- MANJA: (Ljubi Bena) Još jedno njuškanje, zato što me zamenjujete... i hvala, hvala, hvala...
- OTO: Ostavi malo nežnosti i za mene, ili će sad da odjurim da pitam nešto Maju.
- MANJA: Marš!

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE DURDE
CRNOJEVIĆ

Svi izlaze uz graju... Ben sedne u Manjinu stolicu... Na stolu buket cveća koji je dao Aurelije. On ga podiže i gleda. Počinje muzika "Sanjarenje".

BEN: (Unutrašnji monolog) Dečko joj doneo cveće, a ona ga zaboravila... Ili ga je bacila? Pa šta je i našla u njemu?...

Uspinjača. Ben stoji pred uspinjačom, podmlađen, doteran, sa ružom u ruci... Nailazi Manja, primeti ga i prvo se samo dugo zbunjeno, gledaju...

MANJA: Vi ovde?

- BEN: (*Pruža joj ružu*) Ne, to nisam ja došao... samo sam dopratio ovaj cvet, koji je htio da vas sačeka!
- MANJA: Kako ste vi romantični! A ja sam mislila da mi se samo pričinjava kako vas svako jutro primećujem u gomili dok čekam uspinjaču.
- BEN: (*Sentimentalno prevrćući očima kao u nemom filmu*) Tu sam ja i kad u podne idete nizbrdo.
- MANJA: (*Uzima cvet*) Mom Otu tako nešto ne bi nikada...
- BEN: (*Prekida je*) Ne pominjite to ime u mom prisustvu!
- MANJA: Kako to da razumem?
- BEN: Kako vam drago... što rekao moj prijatelj Šekspir.
- MANJA: Bene... recite mi otvoreno: da vi niste u mene... u mene...
- BEN: (*Samo tužno klimne glavom*)
- MANJA: Blagi bože, gde su mi bile oči?
- BEN: Nikada nije kasno. Manja...

Oni se ukrcaju u uspinjaču... Zagledani jedno drugom u oči stoje na prozoru... Između njih jedino ruža... Nastavlja se "Sanjarenje". Uspinjača ide gore... dole... gore... dole...

Kabinet advokata. Na Manjinom mestu, mirišući ona odbačeni buket, Ben sanjari... Zvoni telefon i to ga trgne.

BEN: (*U telefon*) Alo... da?... Ne, doktor Freskar nije uredu... Ni ona nije ovde - u uspinjači je! Ne, nja... to jest ni on... i on je sa Manjom... (*Zalup slušalicu*)

Sutradan. Aurelije izlazi iz svoje kancelarije u čekaonicu,

Manja baš ulazi.

AURELIJE: Je li proslava bila burna? Jesmo li spremni za nove pravničke podvige?

MANJA: Dobro jutro, doktore. Vi nam uvek dajete podstrek.

AURELIJE: Život se deli na tri razdoblja, i svaki period ima svoje aksiome. Mladost: učiti, učiti, učiti... Zrelost: raditi, raditi, raditi...

MANJA: A starost?

AURELIJE: Kukati, kukati, kukati.

Ulazi i Ben, koji je potpuno sluđen.

BEN: Ma... Manja... vi i ja... dobro jutro, šefe...

MANJA: Jeste li vi Bene bili maločas kod uspinjače kad sam ja ušla?

BEN: Ja... i vi...

MANJA: Ali vi ste se negde izgubili?

BEN: Išao sam po druge novine... da proverim. Ako nisam pogrešio u nekom broju, Manja... a sigurno jesam - suviše je lepo.

AURELIJE: Pozovite mi druga Pribaka. A vi Bene dodite posle kod mene.

On odlazi u svoju sobu, Manja počinje da okreće brojeve, a Ben grozničavo prevrće po novinama i mrmlja...

BEN: Mora biti tačno... tad sam rođen!

Manja ga utišava rukom da bi mogla na miru da razgovara telefonom.

MANJA: Stan Pribak?... Dobar dan. Ovde je kancelarij
advokata Aurelija Freskara. Imam poruku
vas...

BEN: Manja, šta ste radili sinoć?

MANJA: Šta vas se tiče? (*U slušalicu*) Izvinite, ne kaže
vama.

BEN: Niste pratili televizijski program?

MANJA: (*U slušalicu*) Za vas imam sledeću poruku... treba
da što pre...

BEN: (*Viče, unoseći joj se u lice*) Jeste, ili niste?

MANJA: (*Zaprepašćeno*) Šta vam je zaboga?

BEN: Niste gledali? Onda uzmite novine... (*Gura pri
nju novine*)

MANJA: Imala sam pametnija posla: slavila sam sa Oto
(*U slušalicu*) Izvinite, neko me ometa. Dak
treba što pre da pribavite potvrdu o razrezan
porezi..

Ben joj ljutito prekine vezu i Manja je već na ivici suza.

MANJA: Jeste li vi normalni, čoveče?

BEN: Nisam! Jel' da jesam... ama pogledajte Manju
(*Gura joj novine pod nos*)

MANJA: Ako mi poturate nova poskupljenja...

BEN: Ako je ovo tačno, od jutros su za nas dvoje s
poskupljenja smešna!

MANJA: Za nas dvoje?

BEN: Manja, mi smo milijarderi!

MANJA: Vi i ja?

BEN: Sedam pogodaka! Pogledajte!

MANJA: (*Zbunjeno gleda u novine*) Dva... tri... dev
naest...

- BEN: Shvatate?
- MANJA: Ništa.
- BEN: Pa naši brojevi: vaš rođendan i moj rođendan udružili rad i - eto! (*Poljubi je*)
- MANJA: Jeste li vi odjutros nešto popili?
- BEN: Nisam. Treba mi bistra glava dok završim formalnosti. A onda vi i ja: malo Havaji, malo Rogaška Slatina. Proverite!
- MANJA: Šta će ja sa vama u Slatinu?
- BEN: Možemo na Bohinj, u Honolulu... Milijarder može da bira.
- MANJA: Ali ko kaže da sam ja milijarderka, čoveče?
- BEN: (*Više hysterično*) Pa u ruci vam je izveštaj! Proverite brojeve!

Manja nervozno prevrće po tašni i najzad izvlači tiket.

- MANJA: Evo ga: NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE DUBROVNIK CRNOJEVIĆ
dva, tri, četiri, pet, šest, sedam, osam, devet, deset, jedanaest, dvanaest, trideset jedan, sedam pogodaka! Pa ja sam...
- BEN: Mi smo...
- MANJA: ... ja sam milijarderka?!
- BEN: Pobedili smo Manja! Vaš rođendan i moj rođendan udružili rad i - eto!

Ali Manja ga više i ne sluša. Ne čuje ni telefon koji zvoni.

- MANJA: Manja milijarderka... da sam juče... Alo?... Kancelarija danas ne radi... Eventualno sutra, ako do tada uspemo da izbrojimo pare. (*Tresne slušalicu*)
- BEN: Tako, Manja, bravo! Imponujete mi, časna reč...

MANJA: A da nije greška u novinama?
BEN: Ne, svuda piše isto...

Manja počinje da okreće telefonske brojeve.

BEN: Ako zovete lutriju, prepustite to meni.
MANJA: Zašto vama?
BEN: Zašto da ne, sad smo mi najbliži, kao ortaci
MANJA: Vi i ja?
BEN: Mislim samo u kombinaciji brojeva... rođendan i moj rođendan.
MANJA: (U telefon, ne slušajući ga) Halo... Oto, ti si sediš?... Čvrsto?... Dobro bi bilo i da se veže redu, u redu... nemoj da si tako nervozar onda čuj: imam sedam pogodaka na lotu... - ja! Baš ja!

Ben oduševljen aplaudiše

BEN: Bravo!...
MANJA: Sedam! Pa tako, našlo se... Srećna kombinacija dobar spoj brojeva...
BEN: Recite mu: moj rođendan i vaš...
MANJA: Halo?... Ne, niko ne mumla ovde... Sama sam uredu... Da, pa da... kako: odakle mi? Pa da sam na poklon, zaboga! Nije od idiota nego našeg Bena! Pa sećaš se juče. Ne nemam po koliki je dobitak... Da... Pa učini i ti nešto zajedničku stvar. To su naše pare... hajde, čete... (Poljubac preko telefona) Bog! Moj Otočić lutriju da se raspita.
BEN: Mogao sam i ja.

- MANJA: Nemojte se gnjaviti zbog mene.
- BEN: Kao ortak, mislim...
- MANJA: A zašto stalno pominjete neke ortake?
- BEN: Hoću reći: vaš rođendan i moj rođendan i... eto... ispalо ovako kako je ispalо... Razumete?
- MANJA: Blagi bože, do juče samo suze, a danas... (*Krikne*)
Ljudi, je li to moguće?! (*Zarida*)

Iz svoje sobe izlazi Aurelije.

- AURELIJE: Manja, dušo, zašto plačete od ranog jutra.
- MANJA: Ljudi, jel' to moguće?!
- AURELIJE: Sve je moguće, devojko, takva su danas vremena.
- MANJA: Ali da to mene snađe?!
- AURELIJE: Život ne bira. Ali tu smo mi da vam pomognemo.
(*On gestom pita Bena o čemu se radi*)
- BEN: Manja ima to jest Manja i ja imamo sedam pogodaka na lotu. Kao neki srečni ortaci: datum mog rođenja, a kupljeno na njen rođendan, plus moj rad i sve to lepo ukomponovano...
- AURELIJE: Vaš rođendanski poklon?
- BEN: Tačno. Bili ste prisutni. Ako treba možete i posvedočiti... Njen rođendan, ja popunjavao, platio, jel' tačno Manja?
- MANJA: Da... od jutros sam milijarderka.
- BEN: Jeste videli kako ja to... za nas dvoje...
- AURELIJE: Devojko, to nije razlog za suze. Gore glavu i zahvalite se Benu na sreći koju vam je nesebično poklonio.

Manja zagrli i nežno poljubi Benu.

- MANJA: Hvala vam, Bene! Od danas ste mi kao drugi otac.
- BEN: Pa valjda i ortak, Manja... i ortak! Datum vašeg rođenja, to jest datum mog rođenja plus vaš rad - pardon - samo moj rad...
- MANJA: Kako ste vi srećne ruke!
- BEN: Sada nam počinje drugi život!
- MANJA: I ispalio je da sam ja milijarderka! Ne, neću vi plakati. Milijarderi ne troše suze nego pare!

Ona počinje histerično da se smeje, a Aurelije povuče Becka svojoj sobi. I oni tako prelaze u njegovu kancelariju.

AURELIJE: Dodite Ben.

BEN: Šefe, imate li vi nešto za živce? One male, žučne pilule?

AURELIJE: Ne treba to njoj.

BEN: Ali treba meni... (Prikaže ruke koje drhte)

AURELIJE: Zašto vama? To je Manjina sreća u kojoj nismo dvojica možemo samo da učestvujemo sa dobrim pićem... (Bira flašu iz bifea) Jeste li za dobro konjak?

BEN: Ja bih radije ako imate neki dobar otrov?

AURELIJE: Ne pričajte gluposti Bene. Zar otrov u ovakvoj danu?

BEN: Zar vi zbilja ne shvatate? Toj devojci sam poklonio sopstvenu sreću. Dobitak je moj! I sam uместо cele sume, ja treba da dobijem samo polovinu.

AURELIJE: Vi polovinu? Zašto?

BEN: Na tiketu je datum mog rođenja. Mog!

AURELIJE: Znam na šta mislite...

- BEN: Bili ste svedok.
- AURELIJE: O tome vam i govorim: pred svima nama poklonili ste joj tiket za loto...
- BEN: Ispunjen! I plaćen. Ja platio!
- AURELIJE: Znamo to, ali znamo i to da se poklonom odričete sopstvenih prava, jer ste ih preneli na drugog. Na Manju. Shvatate.
- BEN: Pa to i ja govorim: propao mi je ceo dobitak i sad sam sigurno samo ortak!
- AURELIJE: Niste. Ukoliko vam ona ne prizna taj ortakluk. Mada se tu nema šta priznavati, može samo da vas časti.
- BEN: Kako da me časti? Čime?
- AURELIJE: Pa nekim pićem... poklonom... Uostalom, već vas je častila pred mojim očima! Poljupcem.
- BEN: Poljubac za jednu milijardu? Toga nema ni u Holivudu.
- AURELIJE: Nemojte biti neskromni. Bolje i to nego ništa.
- BEN: I šta mislite - koliki je dobitak?
- AURELIJE: Ja ne pratim to redovno, ali mislim da možete računati... to jest Manja može računati na desetak milijardi!

Ben užasnuto zgrabi flašu.

- BEN: Deset milijardi?!
- AURELIJE: Naravno starih. Sto miliona ako vam je tako lakše.
- BEN: I mislite da ona meni neće dati ništa sem onog poljupca? Ni polovinu?
- AURELIJE: Ne znam, ali zašto bi ona to uradila?
- BEN: Pa postoji li neki zakon u ovoj zemlji? Shvatite:

to je moja kombinacija. Ja uplatio, ja iskombinovao, tiket bio u mom džepu... a neko rekao: daj poklon za rođendan?! (*Nategne iz flaše*)

AURELIJE: I sad je u njenoj tašni. (*Zagrli ga*) Bene, upamitite: postoje ljudi na koje jednostavno naleću pare.

BEN: Na primer na Manju?

AURELIJE: Recimo.

BEN: A možda pare ne idu na blesave?

AURELIJE: Možda.

BEN: E, taj sam! Šefe, ja sam idiot.

AURELIJE: Pa šta!

BEN: Pa onda se poklon valjda ne uvažava. Bio je neuračunljiv čovek. Idiot!

AURELIJE: I?

BEN: Onda je tiket moj.

AURELIJE: Ne kombinujte Bene ništa, jer tek tada nije. Idiot je idiot i kada priznaje, a kad to još i dokaže, automatski gubiće poslovnu sposobnost. A čoveku bez poslovne sposobnosti ni jedan zakon neće napuniti džepove milijardama... Možete samo dobiti staraoca! To je logika stvari i protiv nje se ništa ne može.

Ulazi Manja, sva razdragana, noseći kafu.

MANJA: Izvolite kafu iz mojih rezervi. Počelo je rasturanje bogatstva!

AURELIJE: Tako i treba. Bravo Manja!

Manja prilazi Benu i kako mu daje šoljicu sa kafom, tako ga i ljubi.

MANJA: Bene, nikad vam to neću zaboraviti...

U kancelariju uleće Oto. Od oduševljenja dere se...

OTO: Osamnaest milijardi, osam stotina dvadeset i šest miliona i četrstotrideset i pet hiljada.

AURELIJE: Šalite se?! Toliko?

OTO: U dinar druže Freskar. Upravo dolazim iz lutrije.

BEN: (Polako se spušta u fotelju, potpuno ošamućen) Koliko?

Oto mu prilazi i poturi mu cedulju pod nos.

OTO: Ovoliko! Možete zadržati.

Ben gleda u cedulju i mrmlja.

BEN: Oh... što je lepo umjeti...

Polako se onesvesti. Aurelije počinje da ga šamara.

AURELIJE: Bene, za ime boga, šta vam je?! Zar zbog nekih glupih para... Manja, dajte vode!

MANJA: Šta bi čoveku iz čista mira?...

Ona mu saspe čašu vode u lice, a Ben otvori oči i počinje da cvili...

BEN: Ostavite me mrtvog... Tolike pare!... Osam milijardi!

OTO: (Veselo) Nije osam nego osamnaest! Ili u paru: osamnaest milijardi, osamsto dvadeset šest mil-

iona četristotridesetpet hiljada!

BEN: Osamnaest?! Oh... što rekao duh Hamletova oca: "Tu je skoro moj čas, kad treba da se vratim u sumporni oganj mučenja"... (*Ponovo se onesvesti*)

Aurelige ponovo šamara i poliva Bena.

AURELIJE: Mladiću, ubićete čoveka.

OTO: Ne brinite, to je samo laki verbalni delikt. Kako će tek izgledati kad Manja i ja počnemo da brojimo lovnu. Taj neće izići iz nesvestice do novog milenijuma!

AURELIJE: Prestanite da gorovite gluposti!

OTO: E, neću? To je tipična staračka pakost, od koje niste imuni, gospodine!

AURELIJE: Šta pričate, mladi čoveče?!

OTO: Samo govorim crnjicu. Otkako se naš život promenio, pogledajte ivice vaših zenica - sve sama zavist. Curi vam iz očiju!

AURELIJE: Manja, čujete li? Ko ste vi da se usuđujete...

OTO: Ja sam Oto, a ovo je moja Manja! (*Zagrli je*)

AURELIJE: To je običan srednji vek! Šta vam to znači: "moja Manja?!"

OTO: To znači da Manja sluša svoga Ota, to jest mene. Reci mu Manjice da se otkači od nas i da bi mogao da ode pravo, pa levo, pa onda operi pravo u vražiju mater...

AURELIJE: Oho!

MANJA: Oto, šta je tebi? Zar tako za gospodina Freskara?... Izvinite... (*Zaplače se*)

OTO: Kome se izvinjavaš? I zašto? I za koga suze? O

danas se svaka kap tvoje suze meri u karatima!
(Preteći Aureliju) I da se više niste usudili da u ovom divnom stvorenju izazivate ovakve provale suza!

AURELIJE: Ja njoj suze?

OTO: Vi! I ne samo suze. Zbog vas je ona i frustrirana.

AURELIJE: Zbog mene?

OTO: Zbog vas nosi tugu u srcu, ima razorenu dušu...

AURELIJE: Ama o čemu vi to pričate, čoveče? Manja...

MANJA: Ja... ne znam ništa... to kaže Oto...

OTO: Rekla bi i ti, ali ti si fina priroda, pa ne možeš čoveku u lice. Ali ja, koji sam isto tako fina priroda, ja mogu i hoću da vam kažem i ponovim: vi, matori mučitelju mlade generacije, vi odvratni šefovi porobljene mladosti, vi...

AURELIJE: (Plane) Jel' vi to, mladiću, pravite kod mene neki protestni miting saveza omladine? Ja istina mogu da razumem da vas je ovaj iznenadni dobitak bacio u sitnosopstveničko ludilo, ali morate shvatiti da nekakve bedne milijarde...

Na pominjanje milijardi Ben se trgne i otvorí oči.

BEN: (Promuca) Osam milijardi?! Koliko je to tek miliona?!

OTO: (Besno) Nije osam nego osamnaest i osamstodvadeset šest i po miliona.

BEN: Toliko? Od toga naravno odbijaju porez?

OTO: Ne, to je čisto, porez je već odbijen.

BEN: Blagi bože! (Ponovo utone u svoju nesvesticu)

AURELIJE: S kakvim pravom vi, mlađi sadisto, mučite čoveka koji vam je doneo sreću? Umesto da mu

- date jedan deo...
- MANJA: Pa naravno da će dati.
- OTO: Šta je "naravno" Manja? Šta?
- MANJA: Pa mislim...
- OTO: Rekao sam ti, luče moje, da nije tvoje da misliš. Za to postoji tvoj Oto. A što se tiče vašeg pitanja gospodine, imam i ja pitanje: šta je on nama? Tata? Striček?
- AURELIJE: Ali da nije bilo njega...
- OTO: "Da nije bilo njega"? Po toj logici ispada i da nije lutrije - ne bi bilo para. Zar sad treba da jurim direktora igara na sreću i da delkam dobitak sa njim?
- MANJA: Ja mislim, Oto, da ipak moramo Bena...
- OTO: Molim te da čutiš dok ja govorim i borim se za tvoje interese!
- MANJA: ... a i ne možeš tako razgovarati sa gospodinom Aurelijem.
- OTO: U redu, razgovaraj ti sa njim i reci mu sve što misliš o njemu. I o tome kako mu po ceo dan kuvaš čajeve i kupuješ lekove za njegovu hiphondriju. I kako stalno pereš šoljice za kafu i da je to najmisaojiji deo tvojih poslova! I reci mu da se osećaš kao kućna pomoćnica! I reci mu da ti je svega - dosta! I reci mu da podnosiš momentalni otkaz... Reci mu!
- AURELIJE: Otkaz, Manja?
- MANJA: Pa ne znam... ako to Oto insistira... a i ne treba mi više posao. Bolje da neko drugi... siromašniji... Bože! Što ne mogu da zaplačem, lakše bi mi bilo.

Ona i Oto izlaze iz kancelarije u čekaonicu. Za njima ide Aurelije, koji, očigledno, ne može da prekine započetu diskusiju i svađu.

AURELIJE: Ali otakaz zbog tričavih milijardi?!

Opet na reč milijarda Ben dođe k sebi.

BEN: Osam milijardi...

OTO: (Sa vrata) Osamnaest!

BEN: Tačno... I kako to preživeti.

On ponovo klone u fotelju i sada počinju nova njegova san-jarenja. Kabina koja ide gore-dole.

Uspinjača. Ben se krije iza gomile koja čeka uspinjaču. Dolazi Manja... Ben polako vadi revolver... Manja ulazi u uspinjaču, okrene se kroz prozor primeti Benu. Sa osmehom baca mu poljubac... Ben nišani i puca... Jako izražen pucanj revolvera.

Dok uspinjača klizi, Manja pogodena nestaje sa prozora. Sada uspinjača ide nadole i opet Manja maše Benu i šalje poljubac. Ben ponovo vadi revolver i puca. Manja sklizne pored prozora pogodena. I tako gore, dole...gore - dole... Jak šum vrata prekida san.

Kabinet advokata. Manja se vraća i to prekida Benu u razmišljanju. Dotrčala je da ga poljubi.

MANJA: Ne mislite da sam nezahvalna Bene... Odužiću vam se. Kad vam je rođendan?

BEN: Kroz dva meseca. Zašto?

MANJA: Doneću vam jedan srećan listić za loto. Ne jedan - hiljadu listića ču popuniti za vas. Obećavam!

Ona ga poljubi i istrči iz sobe, dok on ostaje i samo što nije zaplakao. A u čekaonici Oto skuplja Manjine stvari i govori Aureliju, koji besan i šokiran, prosto ne može da dođe do reči.

OTO: Čuo sam ja za vašu mudru podelu života, gospodine, čuo sam i reći ču vam: menjamo onu vašu parolu za zrelost: raditi, raditi i samo raditi, jer mislim da je ona potpuno besmislena i izabrali smo mnogo bolju: trošiti, trošiti i što bolje živeti, a za vas, matore, neka ostane: kukati, kukati i kukati! To ste i zaslužili! Idemo Manja. Brzo! Kad čovek ima mnogo para, život postane kratak i treba ga brzo živeti...

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE
BURDE
GRNOJEVIĆ
Oni istrče a Aurelije se uprati u svoj kabinet, mrmljajući u sebi neke neizrečene i nerazumljive optužbe.

BEN: (Jadno) Znate, doktore... i ja imam nešto ubilačko u sebi. Osećam da bih mogao nekog da ukokam! Ja sam mislio... ja uplatio... razumete?

AURELIJE: Najbolje je, Bene, da ubijete sebe, jer budale zaista nisu nikom potrebne.

Sudnica. Jutro. Sudija ulazi u praznu kancelariju, a tamo, u ugлу, šćućurio se i čeka ga Ben.

SUDIJA: Šta čete vi ovde?

BEN: Čekam vas od zore druže sudija. Računao sam pre nego što počnete da sudite... vi mene znate?

SUDIJA: Čini mi se da vi trčkarate za advokata Freskara.
BEN: Tačno.

Sudija polako ostavlja svoje stvari, sprema se, vadi kiflu i za vreme razgovora jede.

SUDIJA: I šta hoćete?

BEN: Savet. Vi ste najpametniji čovek koga ja znam.

SUDIJA: Dobro, dobro... nema tu moje zasluge. Pamet je prirodna osobina.

BEN: (*Samo što ne zaplače*) ... a moj problem je od životne važnosti. Ja sam izgleda - budala!

SUDIJA: Ne kukajte čoveče, i to je prirodna pojava. Uostalom, tolike budale lepo žive.

BEN: E, u tome je moja muka: ja ču zbog gluposti očajno da živim. Došao sam, druže sudija, da pitam može li neki zakon da mi pomogne? Znate; ako preduzeću počinju da se glupo troše pare, da se razbaciće i upropasće imovina, pojavi se radnička kontrola i kaže: e, ne može više tako, zabranjujemo... ukidamo... i šta ti ja sve znam! Postoji li po zakonu neka kontrola koja može da spreči pojedinca da živi kao pijani Amerikanac?

SUDIJA: Ja stvarno jesam pametan, ali vas ništa ne razumem.

BEN: Ukratko: može li neko da naredi da se poklon koji sam dao meni vrati, jer to mene upropasće?!

SUDIJA: Kakav poklon?

BEN: Poklonio sam 18 milijardi i osam stotina miliona dinara.

SUDIJA: Poklonili?... Toliko?
BEN: Da. Za rođendan.
SUDIJA: Vi to meni... najozbiljnije?
BEN: Uz čestitku!
SUDIJA: Pa šta ste vi? Koliko je para tek vama ostalo?

*On žurno vadi kesicu fofsafalugela i nervozno je sisa jer
dobio napad čira.*

BEN: Nije mi ostalo ništa. To je sve što sam imao.
SUDIJA: I sve si dao? 18 milijardi?
BEN: I osamsto i nešto miliona... i još neka sića...
SUDIJA: Dodajte mi onu času. ... Ja sam, znate, pred per-
zijom... ceo život sam radio, mučio se sa čirom
kriminalcima, a da se sakupe sve moje plate... n
plate cele moje porodice... jao, zašto mi to go-
orite posle doručka?
BEN: I sad... vi, kao pametan čovek, recite: šta ja
radim?
SUDIJA: Marš! Marš napolje! Nemam ja pameti za 18 mi-
lijardi. Šta si očekivao od mene? Da se ubije
umesto tebe? Šta me gledaš: idi, ubi se lepo, ka-
čovek... za tebe drugog rešenja i nema!

*Kabinet advokata. U praznu čekaonicu ulazi Aurelije
lekovima i čašom u ruci.*

AURELIJE: Uzimam li ja ovo pre jela, Manja... tojest - nen
Manje! Zaboravio sam...

*Ali tek što je primetio da nema nikog začuje se tresak i nag
se otvaraju vrata male ostave. Odande ispada Ben, sa užeto*

oko vrata i otkinutom sijalicom.

BEN: Jao... i to je predratna gradnja?! Fui!

AURELIJE: Odakle vi to ispadate, Bene?

BEN: Sa plafona! Nema za mene rešenja, doktore!... A vaša instalacija treba da se menja. Slaba je.

AURELIJE: Pa niste valjda hteli da se ubijete?

BEN: A šta mi je drugo ostalo i šta ja još mogu imati od života?

AURELIJE: Sram vas bilo! Ako vam nije stalo do sebe - pomislite bar na druge, koji vas vole.

BEN: Na primer na Manju?

AURELIJE: Na nju ne morate, nju ste već usrećili. Moći će lepo da živi, da nabavi i vozi lepa kola...

BEN: Moja kola!

AURELIJE: Da kupi stančić...

BEN: Moj stan

AURELIJE: ... lep nameštaj...

BEN: Moj nameštaj!

AURELIJE: ... da na miru završi fakultet.

BEN: Moj fak... ne, to nije moje... Na to me ni tolike pare na bi navukle.

AURELIJE: Neki traže sreću u ispunjenju idealja, drugi u ljubavi, poneko u veri...

BEN: A najlakše je naći u parama. Naročito tuđim! Još kad pomislim da onaj mangup sad rastura moje pare... celu noć nisam trenuo... i znate li do kakve istine sam došao?

AURELIJE: Znam: da ste potpuna budala!

BEN: Ne, to sam zaključio još juče, to je bilo lako. Ali našao sam rešenje za napredak čovečanstva! Za šta se, recimo, sve ekonomije sveta zalažu? Da

podignu ljudima standard, da ljudi bolje žive... sad, pazite: jedni se muče na kapitalistički način drugi na realno - socijalistički, mi se ubismo o samoupavnih reformi, a postoji jednostavan recept! Treba napraviti dovoljno lutrija, da svaki čovek bar jednom u životu dođe do premije i tako će imati dovoljno para. Razumete? Što da se radi, ako postoje igre na sreću?... Treba ih samo tako organizovati da dobijete i vi i ja... i sredom... ali da se zabrani poklanjanje tiketa! I sam smislio noćas... a odjutros odem kod ono sudiće, da ga pitam za savet... a on... (Zazvoni telefon) Alo?... Da... Ne... Ta devojka nije ovde Ne, ne, postoji ona, ali će doći tek kad potrošim milijarde. Moje milijarde!... Pa ako se razumete inflaciju, izračunajte koliko jednoj savremenoj devojci i njenom kretenu treba da potroše 1 milijard! Osam stotina miliona. Pa još ako orodju na tri meseca, pa dobiju godišnju kamatu... Alo Ko idiot? (Zatvori slušalicu) Dobro i kaže - ja sam idiot!

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE
DOBRAN
CRNOJEVIĆ

Aurelije ga je slušao sedeći snuždeno na stoličici i drže svoje lekove u ruci. Najzad je i on došao do reči.

AURELIJE: Znate li vi, Bene; uzimam li ja ove pilule pre jela za vreme, ili posle?

BEN: Mogu li ja dobiti neku?

AURELIJE: Za šta? Šta vama fali?

BEN: Sve mi fali. Naročito pamet.

AURELIJE: Takve pilule nemam... jelte, kako je samo ona mogla da se veže sa onim balavim siledžijom?

BEN: Ne spominjite ga, doktore, jer taj Oto mi je "oto" milijarde. I sad ja ovde pijem pilule, a on piće šampanjac. On kači o vrat zlatne lance, a ja uže o luster. Kreten!

AURELIJE: Ko?

BEN: Pa ja. On će još postati poslovni čovek, direktor, ili funkcioner. Jer onaj koji uspe da otme pare, a da ne odgovara, smatra se uspešnim privrednikom!

Odjednom ulazi Manja. Uplakana je i skrušena. Zastaje kraj vrata, jer joj je neprijatno i oseća se krivom.

MANJA: (Tiko) Dobro jutro.

AURELIJE: (Posle pauze - hladno) Zaboravili ste nešto?

MANJA: (Bez reći odmahuje glavom)

BEN: Možda milijardesa hoće iz dosade malo da radi?

MANJA: Gospon doktore... Molim vas dajte mi neku od vaših pilulica.

AURELIJE: (Benu) Znate, pare često zadaju glavobolju. Gledali ste na filmu kako su nesrečni ti američki bogataši.

MANJA: Bene... ljutim se na vas. Mnogo se ljutim!

BEN: Jel što nisam popunio duplo? Ili triput?

MANJA: Što je veća radost i tuga je strašnija. A vi ste za sve krivi. (Pruža im novine) Pročitajte - poslednja vest.

AURELIJE: (Čita) Velika bruka u poslednjem kolu igre loto. Dogodilo se nešto bez presedana: videli smo u televizijskom prenosu kako se u jednom trenutku pokvarila mašina koja meša i izbacuje kuglice, ali izvlačenje se ipak nastavilo ručno i komisija

je tek naknadno, noćas, poništila celo kolo kao neregularno. Prema tome: svi dobitci se smatraju neispavnim i nevažećim. Kolo će se ponoviti Auh!

MANJA: (Grcajući) Jesam li dobro razumela taj izveštaj?
AURELIJE: Vi uvek sve dobro razumete.

Odjednom Ben počinje da se smeje. Sve jače i jače.

MANJA: Čujete li ga? Mene je unesrećio, a on se smeje Uživa.

AURELIJE: Dozvolite: to je ipak neka ženska logika - po čemu je on vas unesrećio?

MANJA: Prvo... ili kako vi kažete šefe, primo: dao mi je lažne pare... (Pokazuje novine) Vidite da su lažne Ja sam se toliko radovala, radovala, a onda sekundo... NATO ME JE PRETUKAO...

BEN: (Toliko se smeje da sve cici)

BIBLIOTEKA
CRNOJEVIĆ

AURELIJE: E pa on je zaista siledžija. Kako se usudio?

MANJA: Ja sam htela polovinu para da dam Benu, jer to je pre svega bila njegova sreća, a on me je napao! Pogledajte: za svaku milijardu sam dobila po modricu!

BEN: (Odjednom prestaje da se smeje) Hteli ste da podelimo?

MANJA: Ostavila bih i Ota ako treba, ali vi biste svoje dobili! Došla sam kući, radovala se i onda se postidela...

BEN: I zašto mi to sada govorite? Zašto da gubim nešto što nisam ni dobio? (Zaplače se) Doktore.. molim vas još jednu žutu...

MANJA: Šefe, izmisliću sva najlepša izvinjenja... mogu

da ostanem ovde?

AURELIJE: Naravno. Čujte me, dragi moji... Ovo je zaista strašno, ali čovek ne sme da živi sa ružnim sećanjem. Sreća, kao i slava, vrlo je nesigurno i kratkotrajno osećanje. Znate li kako su nekada sveštenike učili skromnosti? Zapalili bi seno govoreći: sik tranzit gloria mundi... Tako prolazi slava sveta. Bukne pa nestane! Dajte taj tiket... bacite ga, spalite ga, da više ne mislite na to, ili će vam pojesti dušu. Jer ako počnete da nagađate šta bi bilo, da je bilo, šta bismo - da smo...

U čekaonicu ulazi frau Beti.

BETI: Dobar dan... jeste li čuli za ovu svinjariju: ljudi pogodili brojeve na lotu, a oni im ne daju pare. Ustvari, izvlače im ih džepa. To vam je kao sa porezom: radiš, radiš, zaradiš, pa se raduješ, a poreznici ti to lepo pokupe, pa onda možeš samo da kukaš! Ali vidim ja da vas to ne interesuje, jer uopšte ne reagujete... A ja bih, da mene neko pita, uvela zakon protiv oporezivanja! I to bi bilo ispravno, jer ono što je moje, treba da ostane moje... A šta je svima vama odjutros?

AURELIJE: Ništa... Pametni pamte samo lepo. Bacite ono, deco, spalite...

Manja vadi tiket iz tašne, i cepa ga na dva dela.

MANJA: (Plaćući) Izvolite pola, Bene.

BEN: (I on plače) Nema potrebe: to je moj poklon

vama...

MANJA: Ali, učinite mi...

AURELIJE: Sik tranzit gloria mundi!

Oni stavlju pocepani tiket u pepeljaru. Ben hoće da zapali ali šibica nikako da kresne... a i ruke mu drhte...

BEN: Dame imaju prvenstvo!

Predaje šibice Manji. I Manja proba, ali bez uspeha.

MANJA: Ne mogu... i meni drhte ruke.

BETI: Ako niste znali: šibica se pali sa ove strane!

Ona uzme šibicu i upali tiket. Hartija bukne u pepeljari.

MANJA: Hajde sad da radim! Imam utisak da se smirujem.

Naglo se otvaraju vrata i upada Oto. Zadihan je od trčanja ali radostan.

OTO: Manja, brzo ovamo.

MANJA: Kako te nije stid da posle svega ulaziš u ovu kancelariju?

BEN: (Tih Aureliju) Sad ču da ga bijem, a vi se ne mešajte... sem ako on ne počne mene da bije!

OTO: (Radosno) Ostavi se malograđanskog stida, mače Beži odavde, javili su maločas preko radija platiće obeštećenje dobitnicima. Deset posto Nemaš osamnaest milijardi, ali imaš bar milijardu i osam stotina osamdeset miliona!

Manja i Ben se bez reči bace ka pepeljari, ali unutra je samo pepeo.

MANJA: (Očajno) Kako ste rekli, šefe? Sik tranzit gloria mundi?

BEN: (Preteći podje ka Beti) A vi ste gospodo okrenuli šibicu, pa kresnuli?! Vi? (Razdere se) Jaoooo!

Dok Aurelije i frau Beti beže ka kabinetu od Bena, Manja se skljoka u svoju stolicu.

Kauč kod psihijatra... Scena sa početka.

MANJA: Tako je bilo, doktore, Vi ćete reći: pa milijarda danas i nije neki novac... U redu - i da bacimo novac, ali ko da podnese: vruće-hladno, vruće-hladno... cene, plate, suze-smeh... i to nije samo kod nas... zamoslite! Majkl Džekson je tolike pare dao da ga lekari pretvore u belca, a svi ga slave kao najveću crnu zvezdu... (Zajeca) Pa kako da se ne rasplačeš.

Osma priča

GROTESKA O GLUPOSTI

Dvorište. Neko polurazrušeno, bedno dvorište na periferiji Zagreba. Iza zida prvo izviri puška, pa bersaljerski šešir sa perjem. Proviri i glava... To je Đovani da Barbarella, glumac reditelj i producent iz San Marina, sredovečan, uvek egzaliran i pun mahanja rukama, pozera... U ovom trenutku igra italijanskog vojnika u ratu, u mjuziklu - filmu o ratnoj ljubavi Italijana i Jugoslovenke. On govori naš jezik kao i svih Talijani umekšavajući konsonante. Kako proviri i obazrivo gleda gde je neprijatelj - opali jedan fulminat iznad njegove glave i on se preseče od straha...

ĐOVANI: Ragaci... rat je strašan!...

On počne da šeta kao stražar, pevajući...

(Peva) "Bezame, bezame mučo"...

Kad malo otpeva tu poznatu staru vojničku pesmu, on san prekine.

ĐOVANI: Stop! Stop kamera!... Perfeto! Gracie sinjori. Bilo je odlično... (Smeje se radosno) Vi snima perfeto, ja glumi i peva perfeto... tuto perfeto!

Dok to govori on prilazi kamermanu, koji je na far-kolicima sa kamerom, i tako se otkriva i deo filmske ekipe koja snima film u tom dvorištu.

... Mala pauza!... Ima intervju na Teledornale.

On prilazi nekom reporteru koji mu potura mikrofon i dok on govori, članovi ekipe prolaze iza njega, mašući u kameru da

bi se videlo da i oni učestvuju u snimanju.

... Kari prijatelji u Jugozlavija, ja molto srećan što snima film u vaša divna patrija. Io sono autore kompleto: ja i producent, daje pare, ja ređista... režiser... ja glavna muška zvezda. Vi sikuro mene znate: Đovani da Barbarela iz San Marina. Ovo je koproducione činematografika San Marino a Jugozlava. Ovo će biti ljubavna priča... lav stori... između vojnik Italiano... ja, io... i mlada partizanka Jugozlava. Puno plače, puno muzika, srce drhti, drhti i hepi end. Dole rat, viće ja! Dole rat, viće ceo svet! Vi možda pitate gde je našo kvesta neobična storija? Mio patre... tata... bio u ratu, bio u Jugozlavija, on ovde sreo lepa ragaca i to je bila posle moja mama. Mama mia! Kapiši!? Ke bela storija! Zato ja govorim naša jezik, a sada po tome i pravi film. Koproducione. Strasan rat, strašan rat, a mnogo muzika i amore...

Iznad njegove glave ponovo opali metak i fulminat odnese parče maltera. On se uplaši.

... Ne puca, kretino! Sad ne snima film, snima intervju per Teleđornale!

*Kabinet advokata. Frau Beti, uhvaćena kamerom u trenutku kad ulazi u Manjinu čekaonicu i stoji tako "zaledena" dok preko toga ide krupni natpis DAN PRVI.
Beti se "odledi" i tako počne sekvenca.*

BETI: E, danas ču uči pravo kod doktora Freskara, ma šta vi govorili kao njegova gorilica!

Manja skoči i zaustavlja je kraj vrata.

MANJA: Nažalost, nećete uči ni pravo, ni krivo, jer je kod njega - kinematografija.

BETI: A šta glumi gospon Aurelije? Petricu Kerempuha?

MANJA: Ne morate biti sarkastični frau Beti, u pitanju je fantastičan posao: zastupamo filmsku radnu zajednicu koja snima koprodukcioni film.

BETI: I ko je kod doktora?

MANJA: (*Poverljivim šapatom, vukući je ka svom stolu*) Direktor filma i glavna glumica Ana Praksa.

BETI: (*I ona se unosi u tajnu*) Ona lično? Je li to ona što je u NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE
DURDE
CRNOJEVIĆ bila sa onim? Znate na što mislim?

MANJA: Znam. Ta.

BETI: Pa pričalo se da će zbog nje doći u Jugoslaviju Robert Retford, a on otišao u Brazil kod onih čupave Sonje Brage. Ova naša Ana valjda nije bila dovoljno kosmata.

MANJA: To ne znam, a ne znam ni zašto je ona došla kod šefa, jer ona nije poslovna žena, nego zvezda.

BETI: U kinematografiji se nikad ne zna ni ko je ko, ni šta je ko, ni ko će koga... To je velika, ali jak zamršena umetnost!

Kod Aurelija. Sa njim su Ana Praksa, koja ima više u telega nego u glavi i više atraktivnosti nego talenta, mlada, mazna i namazana... i Direktor, sredovečni maher za domaću

koprodupcionu filmsku umetnost.

DIREKTOR: Ne, ne, ja pouzdano znam da će gospodin Đovani de Barbarela vama da se obrati. Vi znate da se kod nas uvek sve sazna i što je veća tajna, utočište se pre otkrije.

ANA: Jao, fantastično!

AURELIJE: Pa onda neka dođe. Biće dobro-došao.

DIREKTOR: To je u redu, ali ja sam prvi došao, prvi sam postao vaš klijent, pa naša ekipa, mislim domaći deo koprodukcione ekipe, očekuje da ste više na našoj strani nego na njegovoj. Shvatate? U pitanju je veliki posao za domovinu. Za našu umetnost uopšte.

ANA: Jao, fantastično!

AURELIJE: Ja, naravno, mogu zastupati i vas i tu stranu firmu, ali ne znam na čemu vi to insistirate?

DIREKTOR: Vidite: Potreban nam je precizan ugovor o koprodukciji. I u njemu uslovi koje mi pružamo stranom partneru i što je još važnije - koliko on donosi para, kad nam plaća i kojim ritmom. Što više plaća, toliko je bolje i za ekipu i za državu i za sve narode i narodnosti.

ANA: Jao, fantastično!

AURELIJE: A zar vaše poduzeće nema svoju pravnu službu?

DIREKTOR: Imaju oni, ali mi smo radna zajednica formirana oko filma "Mama, vraćam se"! Gospodin Barbarela će uzeti vas za advokata, pa mi želimo da smo u toku njegovih kombinacija. On ima filmsko preduzeće u San Marinu.

AURELIJE: Ali ugovor ćete potpisati i vi kao direktor filma i sve ćete znati.

DIREKTOR: Tačno.

AURELIJE: To će, znači, biti jedan ugovor kojim ćemo sve uslove precizirati, pa ne razumem zašto me posebno angažujete?

DIREKTOR: Hoću da znam šta on misli, šta sprema, a da on ne zna šta ja mislim i šta ja spremam. Razumete?

ANA: Jao, fantastično!

DIREKTOR: Ja, naravno, ne mislim da prevarim partnera, ali sa njim treba biti oprezan. Oni su bogati, imaju para, a mi imamo samo talente.

ANA: Ali fantastično!

U čekaonicu kod Manje ulazi Ben. Razdragan je.

BEN: Gledajte me, Manja i divite se! Dobar dan frau Beti. (*Manji*) Na šta vam ličim?

BETI: Bolje da ~~MANJA~~ - uvredićete se.

BEN: Prelazim BIBLIOTEKA
CRNOJ VIDIĆ jer sam srećan. Čak ću vam reći da ste lepi i sarmantni.

BETI: Baš ste zlatni. A za ono maločas sam se šalila.

BEN: I ja za ovo.

MANJA: Ličite na čoveka koji je položio građansko pravo.

BEN: Još više.

MANJA: Niste valjda već diplomirali?

BEN: Još bolje: profesor mi je na ispitу rekao - dragi druže, govorim vam kao otac... zašto se u tim godinama mučite i studirate pravo kad vi to razumete koliko i avganistanski?!

MANJA: Baš je bezobrazan. A zašto se vi radujete?

BEN: Pa oslobođio sam se muka. Reći ću našem šefu: nećete imati bednog pripravika Bena, ali možete zadržati genijalnog istražitelja istog imena.

čoveka sa 17 lica, momka koji se prilagođava svakoj situaciji kao kameleon! Idem odmah da ga obradujem.

MANJA: Zauzet je. Kod njega su filmadžije.

BEN: Vi to ozbiljno? Filmadžije? Eto, znao sam da je danas moj dan.

On utrčava u Aurelijevu kancelariju, iako Manja pokušava da ga zaustavi.

BEN: (Potpuno egzaltiran) Stigao sam, šefe. Stigao sam koleginice... Zdravo kolega! Film je moja specijalnost i moja slabost. Mislio sam da će mi film biti budućnost, a ona ispade sadašnjost! Koleginicu, naravno, poznajem: Milena Dravić!... A vi ste reditelj? Odmah sam znao. Ja sam, kao amater, igrao svu od duha Hamletovog oca... i svi kažu da sam bio najbolji vampir u Slavoniji... do vuka u Crvenkaplji.

ANA: Jao, fantastično!

AURELIJE: Ne preporučujte se uzalud Ben, to nije gospodin reditelj, već drug producent.

A u čekaonicu je teatralno ušao Đovani da Barbarella.

ĐOVANI: 'Đorno... Dotore Aurelio Freskar?... o,o,o, ke bela sinjorina... Pardon!... Stani!... vrti glava, vrti glava.

On joj okreće jedan profil, pa drugi, a Manja zaprepašćeno bulji u njega.

... Vi igrali na film? Talent! Io sono Dovani da Barbarela... Vi super star! Ooo!

MANJA: Ne, ja sam sekretarica doktora Freskara.

ĐOVANI: Elke Zomer bila sobarica, pa zvezda, Liz Tejlo devojčica, pa baba... život je čudo! Mirakolo!

BETI: Šprehen zi dojč?

Dovani se naglo okrene ka Beti, jer sve radi impulsivno i vrlo teatralno.

ĐOVANI: Oooo fantastiko! Ana Manjani! Ana Manjan oridinale! Ja ne zna dojč, ali ja kažem moj prijatelj Sigmund fon Švarcenland, redista d Alemanja, da zove vas...

Opet se okrene ka Manji i malo joj zadigne suknju.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
SRBIJE
CRNOJEVIĆ
... Oooo, igra pevaž *Zapeva*, pozivajući rukama da i ona peva) "O sole mio..." Ajde... kantare... peva, peva...

MANJA: (Pevušeći, stidljivo) "O sole, sole..."

ĐOVANI: Oooo fantastiko! Ja zove i mi provare... proba za film!... Kapiši? A sinjor dotore?

MANJA: Mislim da on ne peva.

ĐOVANI: On ne mora peva - ja hoće njega poslovno.

MANJA: Moment... (Zove telefonom Aurelija) Doktore ovde je gospodin Đovani da Barbarela.

Kod Aurelija u kancelariji.

AURELIJE: Italijanski reditelj? Čekamo ga.

DIREKTOR: Ne!... Ne puštajte ga. On ne sme da zna da sam ja već bio ovde.

AURELIJE: Manja, zadržite ga dok vas ne pozovem.

DIREKTOR: Možete li negde da nas sakrijete, ili postoji neki sporedan izlaz?

AURELIJE: Uđite tamo u moju spavaću sobu.

BEN: Reditelj? Ja ne idem odavde.

ANA: A ja? Kuda ču ja?

Direktor je vuče ka sobi.

DIREKTOR: Ne treba da vas vidi sa mnom. Vi ste naša zvezda, tojest, i njegova zvezda, a ja ne znam šta on sve hoće od nas, tojest od vas!

Oboje beže u sobu, a Ben se postavlja u neku glumačku pozu.

AURELIJE: (U telefon) Uvedite gospodina.

Dovani prosto utrčava, a u sobi kod Manje i Beti, nastavlja se razgovor.

BETI: Mislite li da će vas on stvarno uzeti za film?

MANJA: Ma ne, samo je ljubazan. Uostalom, to je ratni film, a ja nisam herojski tip.

BETI: A šta mu smeta što ja znam nemački? Mogla bih da igram turistkinju iz Bavarske. Pa valjda je bilo i u ratu turista?!

Kod Aurelija razgovor već teče, a Ben se sve vreme premešta u vidno polje reditelja, jer temperamentni Đovani stalno skače i šeta po sobi dok govori. Aurelije hvata beleške.

ĐOVANI: Vaši zakoni danas ovako, sutra onako i ja to razume!... Zato sve da piše: koprodukcija fifti! Eksploracija: fifti-fifti! Ja prodaje film na zapad, Jugozlavo fifti na istok i nesvrstani
AURELIJE: Zapisao sam.

Ben se iskašlje i postavi u pozu.

ĐOVANI: Gospodin kašlje... ima primedba?

AURELIJE: Ne, ima grip.

ĐOVANI: Ja plati dolari, Jugozlavo dinari...

AURELIJE: Poštено.

ĐOVANI: Koliko oni, toliko ja!

Ben se iskašlje, a Đovani ga pogleda bez reči.

AURELIJE: Znači potpuno jednako?

ĐOVANI: Si. Dok NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE DUBROVNIK CRNOJEVIĆ snima film sve plaća Jugozlavo, snima ovde. Kada film gotovo - oni meni rač i ja plati sve moje pola. Posle svecana premijere u San Marino! Molim tako piše! Oni premijera Zagabrija - bravo, bravo... ja premijera u S Marino - pare, pare... molim da to piše preciz. Oni odmah dinari, dinari, a ja posle premijere San Marino - dolari, dolari. (*Ben se pono iskašlje*) Gospodin opet kašlje. Čim ja ka dolari, dolari, gospodin kašlje. On policija?

AURELIJE: Ne, on je glumac.

ĐOVANI: Oooo, kolega?! Fizionimija fantastika.

BEN: (*Radosno*) Ja imam lice kao od gume. Ja im strašnu mimiku i transformaciju. Hoćete li vidite moje likove?

On počne da pravi grimase, ali se Dovani okreće od njega.

DOVANI: Okej, ja vas zove. Provare... Pevate?

BEN: Svako jutro, u kupatilu.

DOVANI: Igra?

BEN: Tango, valcer... kolo u šest koraka...

DOVANI: (*Aureliju*) Vama ne platimo vaša tarifa, jer to je malo. Za vas je honorar jedan posto od onoga što plati za koprodukciju! Dam milion dolari ekipi Jugozlava, vama deset mile dolari... Ekipa duo milioni, vama dvadeset iladi... okej. Ali kontrola vi! Sve što oni rade, gde daju pare - vi kontrola.

AURELIJE: U redu je. I o vašim interesima više ne brinete vi - jer ču brinuti ja!

DOVANI: Potpiše ja, potpiše vi, potpiše diretore Jugozlavo.
Kad to bude?

AURELIJE: Doneću sutra u vaš hotel.

BEN: Doći ču i ja... pa ako treba proba - ja provare...
ako treba pevati - ja kantare.

DOVANI: (*Odlazeći*) O... parlate italijano? Bene...

BEN: (*Prateći ga*) Jeste, mene zovu Bene. Ne znam italijanski, ali ako treba da igram Italijana - naučiću. Ja sve mogu da naučim sem rimskog prava.

*Kad njih dvojica izidu Aurelije pozuri u svoju spavaću sobu...
kad tamo: direktor i Ana u njegovom krevetu vode ljubav.
Aurelije se zaprepašćeno ukoči.*

AURELIJE: Pardon... šta to radite?

DIREKTOR: Vežbamo scenu iz 17 sekvence. Koleginica Ana

ne zna dobro italijanski pa je ja učim.

ANA: Jao, fantastično!

AURELIJE: Ali kako to u mom krevetu?

DIREKTOR: Scena se, istina, dešava na livadi, ali gde sad
nađemo travu?

AURELIJE: Izvinite, to nema smisla.

DIREKTOR: Ima. Ona čuva ovce, a naide italijanski vojni
skoči ovako na nju... (*On sve i pokazuje*)... vi
amore mio, amore mio... i ona popusti. Tako
rodi ljubav.

AURELIJE: Koliko se ja razumem: tako se obično rodi dete.

DIREKTOR: Bože, pa ne mislite valjda da mi ozbiljno vodim
seksualnu ljubav? To je na filmu sve samo
markirano. Ovo što drugarica Ana Praksa s
uzdiše, prevrće očima i grebe me po leđima, to
sve samo gluma. Uživljava se u sceni.
Razumete? Probaj amore... probaj...

BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

On ponovo navaljuje da je ljubi i oni se kopcaju ispod pokrivača.

*Dvorište. Filmska ekipa, u kojoj je i Direktor, spremila se
snimanju. Ana, obućena kao čobanica, ali sa natapiranim
frizurom i jako našminkana, sedi i drži u ruci belu radu.
Đovani, obučen kao vojnik.*

ĐOVANI: Atencione!... kamera!...

Udari se klapa i on nestane iza zida.

ANA: (Otkida listiće bele rade) Voli me, ne voli me
voli... (Zapeva na ariju "Volare") "Dragana"

oho... gde si sad... ohoho".

Iza zida iskoči Đovani sa uperenom puškom.

DOVANI: Predaj sebe!

ANA: Jao!

DOVANI: O, ke bela ragaca! Nema više: dragane, dragane... ja sad tebi dragane!

ANA: (*Tužno*) Nikad! Pre će umreti nego voleti okupatora!

DOVANI: Stop kamera!... Bravo!... Bravissimo...

On joj pride, zagrli je i poljubi.

... Vi veliki talent! Kad ste rekla: ja umre - neće voli okupator - ja sav naježio sebe.

Direktor ga gleda sa mraćnjom. Natpis: posle trideset dana.

Kabinet advokata. Kod Manje opet ulazi frau Beti i maše nekim papirom.

BETI: Pa šta je ovo Manja? Izgubili smo moju parnicu o mojoj porezi protiv moje opštine...

MANJA: Znam, dobili smo i mi presudu.

BETI: Ali doktor je rekao da je to unapred dobijeno, jer su moji porezi u mojoj opštini veći nego tuđi porezi u tuđoj opštini.

MANJA: Tako je bilo, ali su u međuvremenu promenjeni propisi i tarife, pa je i tuđe i vaše usklađeno na još 70 posto povećanja, pa je sudija rešio kao u dispozitivu, to jest da je i vaše i tuđe kao vaše, a

- ne kao tuđe. Razumete? Jasna pravna stvar!
- BETI: Možda je jasna, ali on lično mora da mi kaže hoćemo li opet da se žalimo višem sudu?
- MANJA: Morate sačekati - filmadžije su kod njega.
- BETI: Opet oni?

Kancelarija Aurelija. Kod njega su Dovani, Ana i Ben.

- ANA: Pusti karo Dovani, ja će mu reći...
- DOVANI: Si.
- ANA: Gospodin Barbarela ne želi više da stanuje u hotelskom apartmanu. Nema mira od publike.
- DOVANI: Si.
- ANA: Neki mu traže angažman, neki autograme...
- DOVANI: Si.
- ANA: ... a kadgod imamo on i ja posebne probe smetnam neko iz ekipe. Naročito Direktor.
- DOVANI: On stalno pita ovo, pita ono... a kame provare? I gde?
- ANA: Ne uzbuduj se, karo, ti samo čuti, ja će sve...
- AURELIJE: Pa šta biste želeti?
- ANA: On bi želeo zasebnu vilu.
- DOVANI: Si.
- ANA: Da ekipa pronađe i plaća kuću, a on će poslatiti sve zajedno, sa opštim ugovorom.
- DOVANI: Si. Kada bude premijera...
- ANA: Čuti i ne uzbuduj se karo. Čuvaj snagu. Mi sa toliko radimo, a nikako da vežbamo. A za tretiju treba snaga.
- AURELIJE: U redu je. Primo: napraviću aneks ugovora sekundo: naći će odgovarajuću kuću...
- BEN: I terco: kada će ja imati probno snimanje?

- DOVANI: Sutra... Bene? Ali ne sutra sutra, nego jedno drugo sutra!
- BEN: I kvatro: ja učim italijanski svaki dan (*Govori brzo prvu lekciju iz udžbenika*) Bondorno, Bruno! O, čao Mario, ke pjaćere, benvenuto, kvesto e mia molja bjanka?

Čekaonica. Beti i Manja.

- BETI: Ako mene pitate Manja...
- MANJA: Ne pitam vas.
- BETI: I ako me ne pitate - reći ću vam, film je jedina prava umetnost. Pogledajte, recimo, slikarstvo. Bila sam jednom na izložbi: ramovi lepi, zlatni, a šta je unutra? Nešto zamazano, bez veze... Jedan slikar u Minhenu mi se nudio. Kaže: naslikaću **vas** NACIONALNA BIBLIOTEKA ČRNTE GORE DURĐE KRNOVIĆ Beti, bićeće pljunuti vi, pa se obešite o **sta, onda?** Celog života da gledam sebe obešenu? **Āškupo** - ne pitajte!
- MANJA: Ne pitam.
- BETI: Ili muzika? Nešto gudi, gudi, neko lupa... dobro, može da bude i po neka lepa pesma, kao ona: (*Pevuši*) "Ostavio uplakanu ženu"... ali sad je uglavnom taj rok... pa rokću, rokću... ili ona književnost! Sedi neko i izmišlja svašta, a onda vi treba da kupujete te njegove fantazije. I to za kolike pare? Književnost spasavaju nedeljnici. Oni izaberu te prave romane, pa možeš da plačeš u nastavcima. Neko kaže: teatar! Ali ako se predstava igra u Beogradu, kako to da vidiš iz Zagreba? Samo je film prava umetnost. Nije ni skupo, vidi ga ceo svet, ima lepe garderobe, ne

mordaš iz llice a vidiš i Kopakabanu i neko lepo ubistvo i jaka muška ramena. Nećete moći verovati: ja sam film "Mama Huanita" gledala sedamnaest puta. I čim onog lepog oficira povodom na streljanje baš na mamin rođendan i on zapeva: (Zapeva) "Mama Huanita"... cela sala vrivne od tuge i plača. Pa na kojoj drugoj umetnosti se narod toliko tužno dere? Nema tako osećajne ni slike, ni muzike.

Ulazi Direktor i zastane, da ne bi prekinuo Beti.

... Zato ja i tvrdim: film je jedina prava umetnost

DIREKTOR: Gospođa je kritičar?

MANJA: Ne, ona je poslovna žena. Industrijalka. Ali je ljubitelj filma.

DIREKTOR: Industrijalka, a ljubitelj? Imam posao za vas... M
primam NACIONALNA BIBLIOTIKA CRNE GORE DURĐE ČANOJEVIĆ za partnera na filmu samo izabrani preduzeća. Uložite novac, imate procenat premijerne uloge i ceni koštanja i na kraju: Hop dobijate silne pare. A možda čak i u devizama.

BETI: Nije iz moje branše. Ja, znate, pravim vreće za sveće.

DIREKTOR: Pa šta smeta? Smeće ili kinematografija - svejedno. Biznis je biznis. Devojčice, najavite mi advokatu... a vi ne biste probali sa filmom?

MANJA: Ja nemam para kao frau Beti.

DIREKTOR: Mislio sam na glumu. Za film neko daje pare, a neko sebe!

Dok ona zove Aureliju, on seda kraj Beti.

... Dajem vam fantastičnu šansu, gospođo. Znate li onu reklamu: platiš pet, dobiješ šest...

Kabinet kod Aurelija.

ANA: Verujte, nije zgodno da nas vidi zajedno. Može svašta da pomisli.

ĐOVANI: Ko misli svašta, ne radi ništa.

ANA: Samo ti pusti mene da govorim. Možemo li da se sklonimo onamo?

Polaze ka spavaćoj sobi.

AURELIJE: Ja još nisam u toku tih umetničkih zbivanja... je li to običaj na filmu da se svako krije od svakoga i da niko ne voli nikoga?

Oni su otišli.

BEN: Ne znam šta ko kome radi, ali nas, talente, zabilaze.

DIREKTOR: (*Ulazeći*) Druže Freskar, ima li nekih novosti za mene?

AURELIJE: Gospodin Barbarela želi da stanuje u posebnoj vili.

DIREKTOR: Odlično! Nađite što veću i što luksuzniju. Samo neka troši - ne pravim pitanje kad je u pitanju umetnost i devize. Kad je bio?

AURELIJE: Nedavno.

DIREKTOR: Sam?

AURELIJE: Mislim da je bila sa njim gospođica Praksa... ali nisam obratio pažnju.

DIREKTOR: Zanimljivo. (*Benu*) A što ste vi tako snuždeni
(*On polazi a Ben trčka za njim*)

BEN: Ja učim, čekam, a niko mi ne zakazuje snimanje
druže Direktore.

DIREKTOR: Samo imajte strpljenja. I Bert Lancaster je, recimo, godinama u cirkusu skakao sa trapeza, do nije uskočio u kinematografiju.

BEN: Ja i ako uspem da nadem trapez sigurno ću ga skrkat i slomiti nogu.

Oni su izišli pa Aurelije ide ka svojoj spavaćoj sobi, mrmljujući.

AURELIJE: Koliko je komplikovan taj film.

On otvori vrata i vidi u svom krevetu Dovanija i Anu. San sada je ona odozgo i ponaša se kao direktor u prošloj sličnoj sceni.

AURELIJE: Oh, pardon... opet proba?

ANA: Sinjor Barbarela ne zna dobro naš jezik pa ga vežbam.

DOVANI: Uči padeže. Ja pao, ona pala...

AURELIJE: Izvinite, ja sam pristao da radim na filmu, a da iznamljujem sobu. Ovo ipak nema smisla.

ANA: Ima!... Kad dođe do kapitulacije Italije, ja skočim na njega da ga poljubim, a on se preda... (*Nastoji da ga ljubi*)

DOVANI: Ja viče: dole rat! E viva pacifizam!

AURELIJE: I šta sad ja da radim gospodice Praksa?

ANA: Pa možete da pomognete...

AURELIJE: Ja? Kome?

ANA: Pa njemu. Uzmite scenario pa mu suflirajte šta treba da radi, šta da kaže, kako da se raduje i uživa... tamo sve piše... (*Navali na Đovanija*) Drž se, karo...

ĐOVANI: (Vrisne) Oh, mama mia...

AURELIJE: Moraću da vam nađem neku usamljenu vilu. Zbog suseda.

Dvorište. Filmska ekipa je spremna za snimanje. Ispred kamere je probušena cev iz koje će padati kiša.

ĐOVANI: Atencione... kamera!

Klaper udara klapu.

(Zapeva) "Ćao, ćao, bambina..." Stop! Stop!...
Zašto ne pada kiša? Ja peva: "E, pjove, pjove..."
pada kiša, pada kiša, a nema kiša!? Diletanti!
Atencione... kamera!

Klapa udara. Iz cevke prokuri voda.

(Dovani peva) "E pjove, pjove... sul nostro amor...
O, bambina, io voljo da murire..."

Zazvoni poljski telefon kraj njega i Đovani zgrabi slušalicu.

Alo... ke koza?... Ooo... mama mia... Kapitulacija?

On baci telefon i počinje da se raduje i viče.

... La gvera e finita!

Odjuri iza kuće, a tamo sedi uza zid Ana sa vezanim rukama. On je dreši.

Gotova rat! Amore! Italija kapitulirala, ja ne okupator, ti slobodno voli mene!

Oni se zagrle i pevaju u duetu.

(Zajedno pevaju) "Iluzione... dolče kimera sej t' Ke fai sonare sperare, d' amare tutta la vita..."

Istrčava Partizan sa mašinkom.

PARTIZAN: Gotov si, fašisto! (Puca)

Ana pada pogodenom, a Đovani je pridržava.

ĐOVANI: Zašto puća kretinu? Kapitulacija!
NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Ana se teško podiže, ali stane ispred Đovanija, bliže komu i zaklanjujući ga, da bi ona bila važnija na snimku i imala svoj krupni plan.

ANA: Oh, dolazi smrt... karo... valjda neću umreti a tako se rat završio?

Đovani se istrgne i stane ispred nje, pred kameru, zaklanjući sad on nju.

ĐOVANI: Ne dam te, amore...

Ali Ana ne pušta svoju šansu, već opet preigra partnera stane pred samu kameru.

ANA: Ne daj me, karo...

DOVANI: Stop! Stop kamera! Krupni plan mene! Mene!
Ona je ranjena, ali ja patim! Ja!

Direktor pakosno grize prste. Kadar se zaustavlja na Dovaniju i Ani koji se otimaju za bolju poziciju, pa preko toga ide natpis: DODE I ŠEZDESET PRVI DAN.

Kabinet advokata. U kancelariji kod Aurelija nalazi se frau Beti.

AURELIJE: Izvolite ugovor gospoda Beti i možete biti sigurni da ste novac dobro investirali. Proveravao sam u San Marinu: firma gospodina Barbarele leži na velikim parama.

BETI: Hvala ~~vam, doktore~~, ali došlo je takvo vreme da čovek ~~mora da vodi~~ BIBLIOTEKA
DODA
CRNOJEVIĆ računa o svakoj milijardici.
(Pokazuje ugovor) Da li ovde sve piše: i kad vraćaju glavnici i kad dobijam zaradu, koliko dobijam...

AURELIJE: Sve je uneto prema dogovoru!

BETI: A kako stoji u našim zakonima: mogu li ja da imam svoju kinematografiju? Kao što je mala privreda, da bude i mala kinematografija?

AURELIJE: I vi biste sa smeća prešli potpuno na film?

BETI: To vam je sve isto - posao je posao.

AURELIJE: Ipak postoji razlika: vreće za smeće čim napraviš, napuniš pa baciš, a film se vuče, vuče...

Ulazi Ben, sav u zavojima, usta otečena, masnica oko oka, a govorí kao da ima knedlu u ustima.

- BEN: Izvinite šefe što kasnim.
- AURELIJE: Bože, Bene, šta vam se desilo?
- BETI: Kamion! Čim je udaren tako visoko - znači da je kamion. Limuzina bi mu slomila samo noge.
- BEN: Nije kamion.
- AURELIJE: Gradski autobus? Ako ste zapamtili broj, teraćemo ih do svetog Petra!
- BETI: Ne vredi - oni ne veruju niušta.
- BEN: Nije ni gradski prevoz, ni šovinistički obračun, nego šminka!

On vadi tampon iz usta, izvlači ruku iz poveza...

... Čujem da na ovom našem filmu snimaju završne bitke, pa sam se maskirao u ranjenika. A umem odlično da kukam i da jaučem. Sad neće moći da me zaobiđe.
BIBLIOTEKA
CRNOJEVIĆ

U tom trenutku utrčavaju Đovani i Direktor. Govore u glas, nadvikujući se.

- ĐOVANI: Raskine ugovor, dotore! Uzme, cepa, baci... porka mizeria... skuzate senjora.
- DIREKTOR: U redu, raskinite, ali onda sve te scene snimajte ispočetka! Neću ništa defektno. Za kvalitet ne žalim da platim, ali neću da se inatim!
- ĐOVANI: Nema snima ponovo - ja bio perfeto!
- AURELIJE: Molim vas da ne govorite uglas - ne razumem šta da raskidam, ili koga da raskidam, šta je defektno, a šta perfektno?
- BETI: I ja hoću da znam - i moje su pare uložene u tu

umetnost!

BEN: (*Počne da kuka*) Jao, jao... kuku (*Đovaniju*) Treba li da kukam na našem, ili na italijanskom?

ĐOVANI: Ama šta je ovo? (Viče) Silencio! Tisina!

BEN: U redu, ja mogu i da čutim i da igram mrtvaca.

ĐOVANI: Dotore, ja hoću da neću Ana Praksa! Ja imam krupni plan, ona trci, pa stane ispred mene! Ja plače - ona brise suze! Ne sluša režisera, to jest ja, hoće samo ona slika, slika... nikad dosta! Basta! Nema vise. Raskine ugovor!

DIREKTOR: Ali ostala je još samo završna scena: odlazak posle borbi, sa vama u Italiju u novi, bolji život!

ĐOVANI: Za nju nema novi život, nema bolji život, nema Italija! Ja prepravio scenario i ona umrla. Morte... Ja onda snimim samo velika scena kako ja plačem, ja molto tužan. To će biti fantastiko. Partizanka tu sanio smeta.

BEN: Evo, ja mogu da je streljam. Pogrešila, izdala domovinu i ja je ubijam.

ĐOVANI: Ne treba - ona je već ranjena, pa će umreti.

BEN: I to je fino: ja ču onda da je zakopam i da održim govor nad grobom.

Čekaonica. Kod Manje dolazi Ana Praksa. Ljuta je.

ANA: Pustite me kod doktora Freskara.

MANJA: Samo trenutak sačekajte, jer ima klijente. Najaviću vas.

ANA: On misli, ako je iz San Marina, da je uhvatio boga za bradu! A jaka mu i država - manja je nego naše Vrapče! On misli ako sam ja mlada i naivna da može da radi što hoće?! Znate li koliko

ki su u svetu penali za raskid ugovora u to snimanja? Odraću ga kao mačku. A oni su onako ljubitelji mačaka.

MANJA: (U telefon) Doktore, stigla je drugarica A Praksa.

ANA: On se sigurno nabacivao i vama. Poznati fazor, ala ste vi talenat. Samo da malo probare gospodice... ne pristajte na probu pre ugovora! Znate kako se kaže: plati pa klati!

U advokatovoj kancelariji je gužva.

DOVANI: Ja sam džentlmen, gospodo, ja nemam ništa njom, ugovor raskine Diretore, plati pa Diretore...

DIREKTOR: Ali ja ne tražim raskid sinjor Barbarela. Ne raskine NAC doktor Freskar, neka plati doktor Freskar, on je naš pravozastupnik.

DOVANI: Ma bravo... mi idemo tamo... diskusija o završnoj sekvenci i ja putuje u Italiju. Bravo!

Oni polaze ka vratima spavaće sobe.

AURELIJE: Nije u redu drugovi i gospodo, vi ste sa njom probali i snimali, a ja da plaćam.

DOVANI: (Na vratima) Samo piši dotore, a na krov obračun! Plati Jugozlava, plati i San Marino.

Oni odlaze u spavaću sobu a u kancelariju furiozno ulazi Ana, pa se primakne Aureliju, zavodeći ga.

ANA: Dragi doktore, kažu u ekipi da se svi naši ug

ori rešavaju preko vas. Htela bih ja lično da angažujem vas lično da raspravimo moj lični sukob sa onim bezličnim mangupima.

- BETI: Doviđenja, gospod Freskar, ja u filmu učestvujem samo finansijski. U lične odnose se na bih mešala.
- BEN: (*Izlazi za njom*) Ja bih se mešao, ali mi niko ne daje.

Oni izlaze kod Manje.

- BETI: Baš je zanimljivo raditi na filmu.
- BEN: Znate, ja prosto osećam da sam rođen za film. Ako nema nekih herojskih, ili naprednih uloga, mogao bih ja da budem i izdajnik! Junak, ili narodni neprijatelj - to vam je svejedno. Ista slava, a isto se i plaća.
- MANJA: Hoće li nas sef ostati čitav sa ovom?
- BETI: Šta mu mogu, on je jaka ličnost.

Otvaraju se vrata i izlazi Ana, praćena Aurelijem. Ona je vrlo mazna i dalje, a on stari, raspaljeni kavaljer.

- ANA: I vi ćete mi to sigurno srediti?
- AURELIJE: Posle premijere u San Marinu počinje definitivna isplata svih ugovora. Vi ćete biti prvi - obećavam.
- ANA: Znam ja to, Aurelije... Dozvoljavate da vas tako zovem?
- AURELIJE: Tako me zovu svi koji su mi bliski.
- ANA: Ala ste vi opasni... da završim: znam ja sve o ugovoru, a kako će mi platiti ovu svinjariju?

AURELIJE: Ispitaću kako to stoji po Ženevskoj konvenciji
ANA: Ispipaj sa svih strana. I kad sve to ispipam
zovete vi, ili zovem ja?

AURELIJE: Ako je do mene - zovem već večeras.

ANA: (Mazno) Tako nestrpljiv momak! Ja
fantastično.

Ona odlazi ljuljajući se, a Aurelije se vraća u svoj kabinet

BETI: Nema više čvrstih karaktera.

MANJA: Šta li samo vidi u njoj?

BEN: Samo klijenta. Šta bi drugo.

Aurelije otvara vrata spavaće sobe, pa se šokiran vrat unazad do svog stola. Tu žurno uzme neke svoje pilule guta... Jer... Otvaraju se vrata i iz njegove spavaće sobe izlaze Đovani i Direktor držeći se za ruke i gledajući se nežno u oči. Prolaze pored zanemeloga Aurelija i idu ka izlazu, tijekom crnog vremena

Dvorište. Ekipa snima završne kadrove. Kamera šeta farom a kraj zida sedi Đovani, vezanih ruku. On sedi kao da se koncentriše.

DIREKTOR: Tišina tamo! Zar ne vidite da se sinjor Đovani koncentriše?

Đovani se još malo zagleda nekud u daljinu...

DOVANI: Kamera! Moze!

Udara se klapa.

DOVANI: Oh, mama mia... povere Renato... (*Pokazuje vezane ruke*)

Izlazi Partizan noseći mašinku u jednoj ruci a u drugoj bebu u nekom čebetu. Prilazi Đovaniju.

PARTIZAN: Izvini Renato... Marija je na samrti priznala da si ti bio fini neprijatelj.

DOVANI: Marija morte? Iznenada? Jao...

PARTIZAN: Još je rekla da je ovo njeno dete, ustvari tvoje dete! Slobodan si... (*Daje mu dete u čebetu*) Evo ti ga, na... Srećan put u Italiju!

Dovani uzima dete i počinje da peva.

DOVANI: (*Peva*) "Mama son tanto feliče, perke ritorno da te..."

On prilazi kameri sa detetom na rukama.

Stop, kamera!... Gracija ragaci... Tuto e finito!

Dok svi okolo čestitaju jedni drugima i galame, njemu prilazi opet onaj reporter sa mikrofonom.

... Teledornale? Bene... Dragi prijatelji, ja molto srećan što lavorаре у Југозлавија. Овде филм има одличне узлове, овде се прави одличан филм, овде одлични људи... мој филм "Мама, враћам се" јесте одличан спектаколо. Све је било одличан. Perfeto. Idemo по Оскара! А акоmafija не буде дати

Oskara, dobićemo velika Pula, jer ovde g samo kvalitet, a kvalitet je nostro film: "Ma vraćam sebe!"

Kamera se zaledi na njegovoj nasmejanoj slici i preko ide natpis I TAKO DOĐE POSLEDNJI DAN.

Kabinet advokata. U svojoj kancelariji Aurelije sebi meri tisak, a Ben stoji sa spremnom čašom vode.

AURELIJE: Ne čuje se uopšte. Ni gore, ni dole. E, sad ću urno umreti! Što me tako gledate Bo Proverite je li zaključano, oslušnite da li još Č jaju?

BEN: Pa deru se, šefe, zar ne čujete?

AURELIJE: Ako ne umrem prirodno, da li da se sam ubij ili da prepustim zadovoljstvo njima?

A u Manjinoj čekaonici - haos! Tu su Manja, Ana, Direktor, i onaj što je igrao Partizana. On je i sad sa mi jezom u rukama. Okolo i cela ona filmska ekipa. Svi už galame i trenutno se deru na Direktora.

DIREKTOR: Ali zašto mene, drugarice i drugovi? Ja sam organizovao, film je snimljen, prikazan, dob prošao...

ANA: Prošao je kod kritike, a deca viču za m "Mrtva Ana"!

DIREKTOR: ... Prodat je u mnogim zemljama na zapad njegove strane i Bugarskoj od naše...

PARTIZAN: Pa gde su pare? Prošlo je već tri meseca od mijere. Kad ćemo dobiti honorare? Drugov

stalno tvrdim da smo sve te strance i domaći direktore trebalo da pobijemo još za vreme rata. Samo tataratata.

DIREKTOR: Ne maši tom rekvizitom. Koga plašiš, kad se znamo da su unutra filmski čorci?

SVI: (Skandiraju) Pare! Pa-re!...

BETI: (Viče Direktoru) Da mi se plati po ugovoru: sve do dinara i lire. Ja nisam SIV pa da oprštaš gubitašima!

DIREKTOR: Ali čekamo pare od sinjor Barbarela iz San Marina. Čim on uplati što je dužan, ja plaćam svima. Ali Advokat Freskar je njegov predstavnik, on sve zna, pa je on i odgovoran.

PARTIZAN: On je odgovoran, a ne odgovara. Treći da dolazimo a on nas ne prima, jer gospodinu nije dobro...

Dok svi galame i žnizde, Manja sve vreme sedi i plače.

BETI: Zašto ste se vi rasplakali? Zbog jadnih filmadžija ili zbog jadne mene?

MANJA: Plačem nad sobom. Da sam imala sreće i mene bi primili u glumce pa bih i ja sad bila sa njima vikala, protestovala... Zamislite: ja nisam jo nikad ni štrajkovala, ni učestvovala u mitinzima u dranju i pobunama... pa u šta mi prolazi mladost? (Ona skoči pred grupu koja hoće da prova kod advokata) Ne vredi da vičete. Gospodin Freskar traži već danima telefonom San Marino

Svi složno lupaju po stvarima i deru se.

U kancelariji advokata.

BEN: Mrtvi ili ne, moraćete najzad da razgovarate s njima.

AURELIJE: A ako me napadnu? Ne umire se uvek samo od bolesti.

BEN: Najbolje da im prvo podelimo fotokopije njegovog pisma. Neka pročitaju, a vi im posle protumačite slučaj sa pravne strane. Možda će vam tako manje tući.

AURELIJE: Ali zašto da biju, kad je sve po zakonu? (Popis vodu) Budite uz mene, Bene...

Oni otvaraju vrata pa Ben izide i stane kao brana ispred Aurelija, koji samo viri kroz otškrinuta vrata. Žagor se smeti na utiša.

AURELIJE: Podelite, podelite...

BEN: Ovo je pismo koje je stiglo od sinjor Dovani Barbarele...

SVI: (Pljeskaju) Bravo! Bravo!

BEN: Svako dobija po fotokopiju...

Oni razgrabe pismo.

PARTIZAN: Pa ovo je na italijanskom?! Šta piše - je li uplito?

AURELIJE: Ja sam preveo njegovo pismo dragi prijatelj. Pročitaću vam, ali vas molim da mi ne prilazi jer imam jak grip, pa da se vi... mislim... (Kine)

BEN: Nazdravlje!

AURELIJE: (Čita) Poštovani gospodine Freskar... pišem va

kao svom zastupniku... Ne znam zbog čega mi vaša filmska radna zajednica iz Jugoslavije piše ružna pisma, kad se ja u svemu držim ugovora koji smo potpisali. U svemu. Film je prodat na zapadu i donosi dobre prihode...

Svi zapljeskaju i oduševljeno viču.

... Vrlo sam zadovoljan. Što se tiče moga plaćanja, saopštite svima: ja sam dužan da uplatim polovinu vrednosti filma posle premijere u San Marinu. Nažalost, ja sam u svadi sa gospodinom koji drži bioskope kod nas i ne dam mu svoje delo! A prema ugovoru - tačka tri - dok nema svečane premijere u San Marinu - nema ni para! S poštovanjem vaš...

Zaledi se slika na *Aurelijevoj uplašenoj glavi u vratima i preko toga ide krupan natpis: PĀRE, NARAVNO, JOŠ NISU STIGLE!*

Deveta priča

Kabinet advokata. Kod Manje, u čekaonici, nalazi se Vesna, mlada i vrlo atraktivna žena. Htela bi kod dr. Freskara, ali on još nije počeo da prima.

MANJA: Moraćete malo sačekati. Znate: doktor Freskar, kad nije u sudu, počinje da prima klijente tačno u deset časova. Ni minut ranije, ni minut kasnije. Dotle proučava predmete koje zastupa, pravi plan za govor u sudnici...

U Aurelijevoj kancelariji. On meri sebi pritisak, a na radnom stolu su poređani njegovi lekчиći.

AURELIJE: (*Kucka u merač aparata*) Pa spadni malo... spadni... visok si, brate, za jutro... Sad ју ja tebe jednim inderalom od 40 miligrama! (*Proguta pilulicu pa zakljevi vodom, a onda se ponovo zagleda i punpaora aparat.* Preko njegove slike idu Manjin tekst)

BIBLIOTEKA
CRNOJEVIĆ

MANJA: (Off) On je fantastičan borac! Uporan, mudar, sređen, hrabar...

Aurelije stavi ruku na srce, pa brže i na puls...

AURELIJE: (*Uplašeno*) Ako me sad ne čukne - neće nikad. (*Brzo proguta i drugu pilulu*)

U čekaonici.

MANJA: Jeste li pročitali šta pišu danas o šefu? (*Šire novine i čita*) "Senzacionalni govor na sudu advokata doktora Aurelija Freskara. Hoće li na

- poznati pravnik oboriti fudbalsko prvenstvo Jugoslavije kao neustavno?"
- VESNA: Pročitala sam. Zaista su mu postavke neobične. A vi ste mu ljubavnica?
- MANJA: (Zaprepašćeno) Molim?
- VESNA: Mislim: živite li sa njim?
- MANJA: Šta vam pada na pamet?!
- VESNA: Zašto? Koliko znam, radite kod njega već četiri godine... to bi bilo normalno...
- MANJA: (Naljuti se) Šta - normalno?! I otkud znate od kada radim?
- VESNA: Nije bitno... Smeta vam što je stariji?
- MANJA: Sad već ne znam da li da se smejem, ili da vas izbacim?
- VESNA: Zašto? Zar sam rekla nešto ružno? Pa ljubav je divna stvar. Ako vas on godinama gleda ovako, u svom stanu, a vi ste baš zgodni... i ništa ne preduzimaš. Šta je sa njim? Peder?
- MANJA: (Zasmeje se) U redu je - neću da se ljutim, iako se raspitujete o stvarima koje vas se ne tiču. (Pogleda na sat) Najaviću vas. Po kom pitanju želite da razgovarate?
- VESNA: To vam ne mogu reći.
- MANJA: Znači intiman problem?! Znate, doktor, jeste razveden, ali nije bračno zainteresovan. I niste njegov tip!
- VESNA: Ljubomorni ste? Zanimljivo.
- MANJA: Glupi ste, a to je nezanimljivo. Koga će da najavim?
- VESNA: Nikoga.
- MANJA: Kako to mislite?
- VESNA: Zovem se Vesna, ali to mu ime ništa ne znači.

Prema tome, recite doktoru Freskaru da moli da ga primi neko, ko za njega nije niko, po pitanju nečega, u čemu nema ničega, a od toga što je sasništa, može da ispadne svašta. Možete li to da zapamtite?

MANJA: Ja pamtim sve, od reči do reči. Čak i takve besmislice. Deset je... mislim da će vas doktor Freskar moći da primi. (*U telefon*) Doktore...

Ali tog trenutka ulazi frau Beti.

BETI: Manja, ne morate me najavljivati, dogovorili sam se telefonom.

MANJA: Izvinite frau Beti, ali drugarica već čeka.

BETI: Ko čeka - dočeka. A za nju ima vremena dovoljno je mlada. (*Pode ka vratima*)

VESNA: Tačno, pustite gospodu. Njoj je, očigledno poslednji trenutak da napiše testament.

BETI: Ja bih vama, gospodična, iako sam fina, rekla sad jedan glagol, ali mi, iz male privrede dogovorili smo se da budemo ljubazni prema mušterijama. (*Vadi crnu kesu za smeće*) Izvolite na poklon. Možete sesti u tu vrećicu za smeće i baciti s u kontejner!

Ona besno uđe kod Aurelija.

AURELIJE: Ooo... frau Beti... izvolite. Nisam vas dana očekivao.

BETI: Ovakvi članici u novinama, a da ja ne dodam. Čestitam... ala ste ih prodrmali, doktore! Takvo uzbudjenje je bilo u gradu samo kad je drmnula

zemljotres ispod Sljemena i kad se čulo da će SIV sigurno zaustaviti inflaciju.

AURELIJE: Sedite... Kad pomenirate zaustavljanje - neko je morao zaustaviti to divljanje u fudbalu! A onda me je, preko Bena, angažovao klub iz Donje Barice i ja sam uzeo stvar u svoje ruke.

BETI: Ja bih, doktore, pokrenula jednu sličnu parnicu... naravno, iz svoje oblasti! Zato me toliko to i zanima. A nigde ne piše šta se tačno dogodilo?!

Aurelije počinje zadovoljno da šeta kabinetom, izlažući svoje ideje.

AURELIJE: Moja tužba protiv fudbalskog saveza postavljena je logično: ovakav liga sistem je unitaristički i ruši naš federalizam! Jer, ako svaka republika ima svoju državnost, svoju autonomiju, svoje vlade, NACIONALNA BIBLIOTEKA SRPSKE CRNOJEVIĆ siozove akademije nauka i sve ostalo, a u federaciji svako ima isti broj delegata, kako može u fudbalskoj ligi iz neke republike da učestvuju tri kluba, a iz druge dva, jedan, ili nijedan? Gde je tu nacionalna i republička ravnopravnost? Ergo, i u fudbalu se mora stvoriti sistem adekvatan našem delegatskom sistemu, a da svako daje isti broj učesnika. Recimo: svaka republika delegira po dva kluba i liga znači ima 12 timova. I ispadaju iz lige oni za koje baza iz republike smatra da ih treba zameniti.

BETI: Morao bi, doktore, da uđe i bar po jedan iz pokrajina, inače će oni biti obespravljeni. Ne znam jeste li pokrenuli pitanje: ima li pravo klub

iz jedne republike da pobedi klub iz druge,
mora da bude nerešeno!

AURELIJE: Vi se sad šalite, frau Beti. Pa pobeđe se mora
dozvoliti, to je takva igra.

BETI: Ja govorim ozbiljno. U tome i jeste nevolja i
razvija gadne navijačke strasti. Znate i sa
kako se sve deru na utakmicama, šta viču pri
tivnicima: cigani, grobari... a onda pitanje prva
ka! Ja baš pratim taj fudbal i znam: po nekoliko
godina uzastopce jedan tim uzima prvenstvo.
Popne se, takoreći, na grbaču ostalim i stalno
on prvi! I naravno - svi ostali su besni i to mo
da postane politički problem u našim odnosima
bratstvu i jedinstvu. Razumete? A zašto se
lepo ne sredi po uhodanom delegatskom sistemu
svake godine druga republika daje prvaka! Ka
bi građani znali da će iduće godine njihov kl
sigurno BIBLIOTEKA CRNOJ MATERICE CRNOJEVIĆ CHAMPIONA, ne bi više b
nacionalnog ushićenja, očajanja i dranja.

AURELIJE: Pa to ipak ne može, frau Beti, fudbal nije poli
ka.

BETI: Nego šta je? I ne radi se tako samo u politici.
Film je to savršeno upražnjavao godinu
nagrada su se delile pažljivo, po ključu, da
niko ne oseća obespravljenim.

U čekaonici Manja i Vesna vode laki, neobavezni razgovor

VESNA: (Smeje se) A uveče? Pa ne sedi valjda i noću sa
između četiri zida.

MANJA: Nisam kontrolisala, ali lako je moguće.

VESNA: Mora biti da ima neki hobi? Ne mislim na skupljanje

maraka, ili pasijans, nego nešto društveno: sedeljke, pijanke, spiritualističke seanse, grupni seks...

MANJA: Imate vrlo čudna interesovanja za doktora Freskara.

A u kabinetu se razgovor razvija.

BETI: E, to sam htela da čujem!

AURELIJE: ... Onda je suđenje prekinuto, jer je fudbalski savez ostao bez argumenata. Mislim da će morati svaka republika da osnuje svoju ligu, sa svim takmičarskim pravilima, a njihovi prvaci bi se onda borili na saveznom, nivou za drugo, treće i ostala mesta. Jer prvo bi bilo, kako ste vi primetili, verovatno određivano po ključu.

BETI: Molim vas, doktori, da sada smislite takvu tužbu i za mene. Zamislite dokle smo stigli: videla sam ovde u prodavnicama vreće za smeće koje se proizvode čak negde kod bugarske granice! Ima li pravo neko iz druge republike da skuplja naše đubre? Gde je zaštita naših interesa i našeg đubreta? Ja užasno gubim na tome. Treba se, ustvari, vratiti onoj paroli: tuđe nećemo - svoje ne damo!

AURELIJE: To, oko zaštite domaćeg đubreta, izgleda mi lako izvodljivo. Mogu pokrenuti postupak... Ali šta bismo sa saveznim? Kako rešiti problem federalnog smeća?

U čekaonici.

- VESNA: Pa ako dotična gospođa tako često dolazi i stano pravi nove parnice - možda se nabaci vašem šefu?
- MANJA: (Očigledno se naljutila) Neću da vam kažem.
- VESNA: Znači - pogodila sam. Ali on valjda nije spao takve babe?
- MANJA: Neću da vam kažem.
- VESNA: ... ili ljudi u tim godinama izgube kriterijume, dokazuju svoju bivšu muškost po principu: cista daš!
- MANJA: Neću da vam kažem.
- VESNA: I nije važno. Ja pričam samo zato da mi bi prođe čekanje. A svakome je mnogo zabavnija sam govori, nego kad slušam drugog koji govori. Je li tako?
- MANJA: Neću ni to da vam kažem!

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
ČINE GORE DUNAV
CRNOJEVIĆ

U tom trenutku izlazi Ben, župan kancelarije.

- BETI: (Sa vrata) Dobro, doći će sutra sigurno... (Izlazi Vesna)
- VESNA: (Ustaje i polazi ka kabinetu, pokazujući Manji frau Beti) Kao što sam vam rekla: sistem navikovanja - kao na drogu!

Ona pokuša da uđe, ali u tom času utrči Ben, koji nosi ogromne putne torbe, i zaustavi je.

- BEN: (Ulazeći kod advokata) Izvinite, ali ja moram kafića na trenutak. Ja sam ovde domaći i imam važnu poruku.
- VESNA: Ništa, ništa... sačekaću! Meni će izgleda postati hobi da ovde sedim i čekam.

A u kabinetu, Ben vadi stvari iz onih torbi.

BEN: U Baricama je, šefe, nastao narodni praznik zbog vašeg istupa na sudu. Naš seoski fudbalski klub vam šalje šunke, krvavice, čvarke, kobasicice i ostale svinjarije...

AURELIJE: Ne spominjite to Bene! Znate da se ja toga gadim. Prešao sam potpuno na zdravu markobiotsku hranu.

BEN: A šta je zdravije od debele krmače. Da nije zdrava ne bi mogla da nabaci dvesta kila. Probajte da ugojite nekog bolesnog? Kad sam rekao u selu da imate slabašno srce, oni svi kažu: neuhranjen! Kad sam spomenuo vaš slabи puls - babe su rekле: treba mu jaka hrana. Masna, da krv bolje klizi. Neka jede tri put dnevno sveže kobasicice na pasulju, a za užinu kuvana šunka sa renom, jer snaga udazi na ustal!

AURELIJE: Joj, Bene...

BEN: I ja sam reko: joj, ne sme on to zbog čira, a jedan deda kaže: za čir je najbolji lek dve velike pogache dnevno, narasle, pa šupljikave, da pokupe kiselinu, a po režanj slanine svaka dva sata, da zamaže želudac.

On sve vreme vadi te specijalitete, reda po stolu i priča li priča.

AURELIJE: (Jadno) Sklanjajte to i ne pričajte... Muka mi je i od gledanja.

BEN: Vi ste zdravstveno upušteni doktore. Moji seljaci vam zahvaljuju i poručuju: za dobro zdravlje

mora se jesti polako i dugo, dok se ne podriga
- da se izbaci nepotreban vazduh. Nije čudo što
mudri Kinezi zadovoljstvo pokazuju podrigivaju-
jem - samo siti čovek je srećan čovek! A kad nis-
te čini da će pući, on to sve zalije belim vino
da se rastvori i slegne... (*Primeti da se Aurelio
skljokao u fotelju*) Nesvestica? Od gladi! Sad
čekam da vama nešto narezati!

On istrči iz sobe u čekaonicu.

... Manja, dajte mi jedan nož, tanjur, čašu...

VESNA: Konačno sam ja na redu. (*Polazi*)

Ali se žurno vraća Beti.

BETI: *(Manji)* NACIONALNA BIBLIOTEKA
BANE GORE DURDE CRNOJEVIĆ još nešto dodam gospođi
Freskardu

*Ona pokuša da uđe u kancelariju, ali je Vesna odlučno za-
tavi i gurne u fotelju.*

VESNA: Dosta mi je! Nema više ni dodavanja ni oduzimanja!

I Ben pođe ka kancelariji, ali ona i njega gurne u drugi fotelju.

BEN: Čekajte, drugarice, doktoru nije dobro.

VESNA: (*Nervozno*) Danas nikome nije dobro, pa ipak život teče normalno. A ovde je normalno da se zatavi na redu! Ja!

Ona besno uđe u kancelariju i tamo zatekne Aurelija koji sedi jadno u fotelji i ječi od muke, gledajući one svinjarije po stolu. Vesna se odjednom promeni. Nežno ga zagrli i poljubi u čelo.

VESNA: Ne brinite, ja ću vas paziti. (*Opet ga poljubi*)

AURELIJE: Oh... to je priyatno... Izvinite, a ko ste vi?

VESNA: Još se ne zna ko sam ja, ali ja bih prvo pitala vas: jeste li bili na omladinskoj radnoj akciji pre 29 godina?

AURELIJE: U drugoj smeni. To je bila savezna akcija.

VESNA: Devojke su vas zvalе lepi Zlatko...

AURELIJE: Pa sad... nisam bio ružan.

VESNA: Kažu da ste bili neodoljivi.

AURELIJE: ... Bilo je to politički značajno vreme!

VESNA: ... pevali ste kraj logorskih vatri...

AURELIJE: Ja sam malo i školovao glas...

VESNA: ... voleli se po okolnim šumarcima...

AURELIJE: Bilo je i toga!

VESNA: U vašoj brigadi radila je i Mila. Sećate li se: kosa boje lešnika, oči zelene, duge noge...

AURELIJE: Tada je bilo mnogo dugačkih nogu. Kažete: Mila?... Oh, ko se ne bi sećao Mile?! Gurala je kolica graciozno, kao da vozi rols-rojs, izbacivala je parole punih grudi... mislim: grudi su joj bile pune! A noći su bile tople.

VESNA: Koja vam je krvna grupa?

AURELIJE: Krvna grupa? Zašto? AB er ha negativna.

Vesna odjednom prileti Aureliju, zagrli ga i počne da ljubi.

VESNA: Tata!!!

AURELIJE: Pardon?! Čiji tata?

VESNA: Moj! I ja sam AB, tatice! Na samrti mama mi je rekla: Vesna, nećeš ostati sama, u ovom gradu živi i tvoj otac. Ako se zaželiš očinske ljubav nađi Aurelija Freskara, lepog Zlatka iz moje mlađosti. Začeli smo te jedne vrele juliske noći posle kulturno-umetničkog programa.

AURELIJE: Otkud sad to? I zašto ja to ne znam?

VESNA: Mama je bila ponosna i nije htela da je ženi samo zbog deteta! (*Ljubi ga*)

AURELIJE: (*Ljubi i on nju*) Kakav šok za mene... Postoje i srećni šokovi!

VESNA: Moraš mi mnogo pričati o sebi tata! Kako živiš, kim živiš, šta radiš, šta radiš kad ne radiš...

AURELIJE: Izvini, dušo... potpuno sam zbumjen.

VESNA: (*Ljubi mu ruke*) Nije važno, tatice sad sam ja tu

AURELIJE: Kažeš: Mila Neobično... A mama ti je umrla
Mala Mila, a već uređuju CRNE GORE DURDE GRNOVIĆ

VESNA: Pa više nije bila mala, tata.

AURELIJE: Tačno. Reci mi nešto o sebi: da li učiš, ili radiš, imaš li stan... treba li ti nešto?

VESNA: Ništa mi ne treba, tata. Baš ništa! Ja imam sve, a sad sam dobila i tebe! Važno je da sam ti videla, a ako nekad poželiš da budeš sa mnom ovo ti je moja adresa i broj telefona. Ali sam tako se zaista zaželiš, tatice.

Aurelije je posadi na kolena i zagrli kao dete.

AURELIJE: Dušo moja - već sam te se zaželeo! (*Zagrle s snažno*)

U čekaonici. Ben je pripremio tanjur, čašu, pribor... i sad ne zna šta da radi. A tu su i Beti i Manja.

BEN: Ja će ući, jer je šef potpuno na ivici snage.

BETI: A kad izbacite dotičnu - dolazim i ja.

Ben otvara vrata i kad vidi Vesnu na kolenima Aurelija, u čvrstom zagrljaju, on od zaprepašćenja ispusti ceo pribor. Tresak! I Beti i Manja provuku glave kroz vrata. Zaprepašće.

MANJA: (Šapatom) Rekla sam vam da je ona seksualni manjak!

VESNA: Sad idem. Suviše je uzbuđenja za tvoje srce... koje je sada moje! Kad zaželiš - javi mi se.

Ona ga poljubi, pa počne napole. Kada se ona trojka povuče da je propusti ona zastane... CRNOJEVIĆ

... Čao, lučići! I ne lomite tatin porcelan!

... pa odjuri. Tri glave se zablenu jedna u drugu.

AURELIJE: (Očarano) To mi je čerka! Pojavila se iznenada, kao da je anđeo sleteo sa oblačka pravo meni na krilo.

Ben oštro zatvori vrata i njih troje ostanu u predsoblju.

MANJA: Otkud mu čerka? Pa žena mu je bila nerotkinja!

BEN: Onda je rodila tetku...

BETI: Bio je takav slučaj kod nas u Šestinama: kad je

čića Bubek potpuno posenilio, a imao je do imanje, pojavio se jedan mladić koji je svu pričao: on je bio strašan švaler, evo i mene greškom napravio!

BEN: Takva greška kod nas ne može proći. Naš šef i Manju i mene, ako je hohštapler oslobodićemo ga!

A u svojoj kancelariji Aurelije zaneseno pevuši. Mahina dohvati nešto od onih svinjarija koje je doneo Ben, stava usta, žvaće i uživa... pa se odjednom seti da on to ne smre, zgrozi se, pljunuo bi... ali ipak nastavlja da jede i uživa.

Kafana. U kafanu ulaze Manja i Ben. Maskirali su naočarima, šeširima, da ih Vesna, koju prate, ne bi prepozala. Ben mune laktom Manju i ona samo što ne padne. To je njegov znak da Manja u ugлу sedi Vesna sa jednim mladićem. Naši junaci sedaju u stol u blizini, ali tako da okrenuti leđima Vesni, a onda Manja vadi tanki usmereni mikrofon i protura ga kroz cveće u vazi. Uperen je u Vesnu Ben uključuje magnetofon, stavlja i slušalice na uši. Požagora u kafani čujemo i krčanje, pa Vesnin glas, preko mikrofona.

VESNA: ... i molim te raspitaj se koga sve ima, šta ima?

BEN: (Šapatom) Dobro je, čuje se.

MANJA: Snimaš li?

BEN: Pa normalno. Napiši nalepnicu na kasetu: deo broj 1.

Vesna se vidi u dubini iza njihovih glava, a njen glas čuje se preko slušalica, koje su na Benovim ušima.

- VESNA: ... u kojoj je bio brigadi, krvna grupa, ima li sluha... sve kao i obično...
- MANJA: O čemu pričaju?
- BEN: (Šapatom) Kako da znam kad ne čujem odgovore ovog blesavka? Govori kao da guta knedle.
- VESNA: ... zasad sve ide izvanredno. (Zasmeje se) Toliko su svi slatki...
- BEN: (Šapatom) Bez veze, sad priča nešto o kolačima Izgleda da voli slatko.
- MANJA: I ja volim. Imaćemo barem na snimku recept.
- VESNA: Čuj... reći će ti detaljno šta će sad da radim... ne Aurelije je poseban slučaj... Ma matori mačak kažem ti... Moj zadatak je sledeći...

Ali u tom trenutku konobar uđe u kadar i stane tačno izmeđi mikrofona i Vesne.

- MANJA: Šta kazati?
- NACIONALNA BIBLIOTEKA
GORE ĐURDE
CRNOJEVIĆ
- BEN: Nju ne čujem, a konobaru krče creva.
(Konobaru) Ekspres kafu. Ali ekspresno i idi donesi.
- MANJA: Dve. Ja bih i đus... ne, sok od ananasa!
- BEN: (Brzo) Donesite tri kafe, pet kafa, pet đusova. donesite šta hoćete - samo brzo!

Kad se kelner izmakne opet je u kadru Vesnina glava, i njegova glas iz kasetofona.

- VESNA: Sad znaš sve!
- BEN: (Manji) Nije tačno - sad tek ne znam ništa!
- VESNA: (Ponovo se smeje) Ne brini, nema razloga da se ne ispadne kako treba. On je džentlmen. Idemo!

*Oni ustaju i odlaze, a kelner žurno reda pet kafa, p
đusova...*

- BEN: (Skidajući slušalice) Neko je tamo džentlmen a
sam izgleda budala i otrovaču se kafama.
- MANJA: Platićemo popola. Da rezimiramo: šta sad znam
o drugarici čerki.
- BEN: Znamo gde stanuje, ali ne znamo kolika joj
stanarina, znamo da negde radi, ali nam uve
pobegne, jer ona ima kola, a mi samo noge, sa
nali smo sad da nešto nekome spremam, a
znamo kome ni šta, čuli smo da se mnogo smej
a ne znamo zašto...
- MANJA: E, nešto ipak znamo: da je treba i dalje pratiti, j
tu nisu čista posla.
- BEN: Samo da ne ide više u kafane, jer ja ču od kofe
dobiti čir i umreli a živog krivca teško može
uhvati mirav istražitelj.

*Aurelijeva spavaća soba. Veče je. Advokat, u penjoaru, go
ori telefonom.*

AURELIJE: A zašto radiš na televiziji, ako ni to ne možeš
pronađeš?... Ma nisi drug, to ti kažem. Da
tražiš od mene, ja bih ti za svaki problem naš
odgovarajući zakon... Ne jedan, već devet!... I
toliko toga imamo: osam republičko-pokrajini
skih i devet saveznih... A ja od tebe tražim san
snimke sa savezne omladinske radne akcije. N
ima više dokumentacija, a ti prebac si na kasetu
U redu, ne moraš sve, daj šta daš!... Jeste, ljuti
se. Ćao!

On zalupi telefon, prilazi ogledalu i počinje svoju večernju masažu lica. Nabeli se kremom pa se lupka po obrazima, podbratku... doteruje se. A razgovara sam sa sobom i sa ogledalom, kao i mnogi usamljenici.

(*Unutrašnji monolog*) Šta kaže: lepi Zlatko! (*Glasno*) Luče tatino!... (*Unutrašnji monolog*) Ima baš lepu nogu... a kad zagrli: toplo je... toplo. (*Glasno*) Maza tatina... (*Unutrašnji monolog*) Pravio si me, tätze, posle kulturno-umetničkog programa... (*Glasno - zasmeje se*) Tatina šašavica.

Zazvoni telefon i Aurelije prekine svoju masažu.

... Alo... O, baš mislim na tebe, dušo...

U pola kadra pojavi se i Vesna u glava sa telefonom.

VESNA: Vidiš li šta su geni, tätze? U isti čas želimo istu stvar.

AURELIJE: I šta želi tatica?

VESNA: Da ide sa čerkom u teatar. Karte su mi u ruci, a poljupci će biti na vrhu lepog nosa, lepog tata Zlatka!

AURELIJE: Pokvarićeš me Vesna. Naučićeš me na uživanje i šta će onda tata kad se ti udaš? Joj... ja i ne znam: nisi valjda već udata?

VESNA: (Zasmeje se) Kako bih mogla bez tvog odobrenja?

AURELIJE: Dobra devojčica.

VESNA: A šta sada radi taj dobri dečko? Stoji pred ogledalom, uživa u sebi i razgovoru sa sobom?

AURELIJE: Ne sekiraj starog tatu. Ja nisam narcisoida. Prevrtao sam po Platonu koji tvrdi da su ljudi nekada bili dvostruki, pa ih je Zevs podelio svojom munjom. Zato jedna polovina stalno traži drugu. Ako su bili spojeni muško i žensko, traže se takvi, ako su bili dupli muškarci - jure se oni a ja pokušavam da nađem jesu li i očevi i kćeri nekada bili jedno biće, kad ja toliko sanjam tebi.

VESNA: Skoro si me rasplakao Zlatkišu, slatkišu! Požuri teatar da se spojiš sa svojom drugom polovinom

Teatar "Komedija". U kazalištu se očekuje predstava. Izvede se opereta "Zemlja smeška". Sala je već skoro puna. Dolazi Aurelije i Vesna, idući pod ruku i gledajući se nežno. Prolazi između redova i Aurelije mahne nekom nevidljivom ponaniku, pantomimski se malo hvali, pokazujući na čerku..

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

AURELIJE: Ne žuri, dušo, hoću da me što više njih vidi. Sutra će Zagreb brujati: videli smo advokata Freskatora, a mače sa njim - super!

VESNA: A mene će sigurno ogovarati, tatice.

AURELIJE: Preživećeš. Pred tobom je još mnogo godina očekivanja, a meni je poslednja šansa da mi zavide.

Došli su do svog mesta i sedaju, a ona se privije uz njegovo poljubi ga u obraz.

... Zašto me mučiš?

VESNA: Ja tebe? Kako?

AURELIJE: Ljubiš me kad to niko ne vidi. Čekaj da promenimo mesta, pa me poljubi dok stojimo...

Oni ustaju i menjaju mesta, smeju se, ljube... pa opet sednu.

AURELIJE: Mučiš me i zato što ništa ne pričaš o sebi.

VESNA: (Ređa, kao kad deca govore naučenu lekciju)

Rođena 5.IX. od poznate majke i nepoznatog oca, završila fakultet i magisterij.

AURELIJE: Oho!

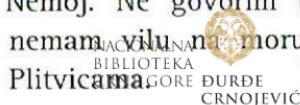
VESNA: Docent na fakultetu, nedavno se vratila iz Amerike, gde je bila Fulbrajтов stipendista...

AURELIJE: Jao!...

VESNA: ... ima dobar stan, dobra kola, i sada dobrog tatu.

AURELIJE: Dobro je što sedim, pa ne mogu u nesvest pasti, nego samo sesti! Još ako mi kažeš da imaš vilu na moru i da govorиш tri jezika - zvaću hitnu pomoć.

VESNA: Nemoj. Ne govorim tri jezika nego četiri, a nemam vilu na moru, već samo brvnaru na Plitvicama.

Ali neobičan razgovor prekida predstava. Predstava je, kao tonska podloga tekla i ranije, i oni su govorili šapatom. Na sceni je duet koji peva.

"Moja ljubav, troja ljubav
Te su iste - znaj.
Svaki stvor na ovom svetu
Ima jedan raj!"

AURELIJE: (Šapuće) Ja sam u raj već stigao - ne moram ni da umrem!

VESNA: (Pevući)

Moja ljubav, tvoja ljubav,

To je isto - znaj!

Duet sa scene:

"Moja ljubav, tvoja ljubav,

Ljubavi su dve,

Ja volim te, voliš me,

U tome leži sve!"

VESNA: (Šapatom) Da bi se sećao na ovo veče, čerk
donela jednu sitnicu...

*Ona vadi iz torbice lepo upakovanu kutiju. Aurelije o
hartija šuška, čuje se okolo: "pst, tiše tamoo..." Aure
klanja okolo, izvinjava, ali uporno otvara... U kutiji je
svilena kravata.*

AURELIJE: Diorova! Ti si moje šašavo mače... (Poljubio)

VESNA: Nisam znala što voliš.

AURELIJE: I tata ima sitnicu za čerkicu!

On iz džepa vadi kutijicu i iz nje veliki i lep starinski p
Međutim, ona to neće da primi, zatvara, vraća.

VESNA: Neću!... To stavi ponovo u džep.

AURELIJE: Vesna?!

VESNA: Neću kad kažem! Ako me budeš voleo i
primiću ga za rođendan. Dotle, mogu sa
davati poklone.

AURELIJE: Hoću da ga staviš, to ti je još prabaka nosi

VESNA: Kad postanem prabaka. Sad neću.

Okolo se začuje gromko "Pst!"

AURELIJE: (*Gledaocima oko sebe*) Izvinite, principij porodična diskusija o suštinskim problemima naše stvarnosti... i šire!

Kabinet advokata. Manja sedi za svojim stolom, čita novinu po običaju plače. Jeca. Stiže na posao i Ben.

BEN: Dobrojutro... (*Imitira njeno plakanje*) Je li ju potop tek počeo, ili se završava?

MANJA: Vi muškarci ste bezosećajni. Vas ništa ne možete da rastuži. Čitam koliko se jegulje muče...

BEN: Jegulje? Ribe se muče? Kako? Psihički?

MANJA: Da bi dobole dečicu jegulje iz celog sveta mogla plivaju čak u Sargasko more. Tamo im je nešto kao jeguljasto porodilište. A onda tamo umru, a deca plivaju nazad, u zavičaj, pa ponovo jure u Sargasko more. tako stalno. *Zamisli: jegulja iz nekog slavonskog potoka, praćaka se kroz barice kroz travu i kroz vode - čak do okeana zbog dece.*

BEN: Pa ja stalno tvrdim da su deca velika nevolja.

Otvaraju se vrata i izide Aurelije. On je sav ozaren, oko njega mu ona kravata i on je stalno miluje.

AURELIJE: Manja, da li mi se javljala Vesnica?

MANJA: Nije, ali jeste frau Beti.

AURELIJE: Nisam tu. Danas ni za koga nisam tu, senčerku.

BEN: Izgledate mi nekako blaženo šefe.

AURELIJE: Tako se i osećam. Kao na nebu.

BEN: Ne žurite na nebo - ko zna kako je tamo? Možda

i oni imaju inflaciju.

Aurelige ga samo prezrivo pogleda i vrati se u svoju sobu, hodajući kao zaneseni baletan.

BEN: Vratićemo mi njega na zemlju!

MANJA: (Zaplače) Samo da i on zbog nje ne otpušte u Sargasko more. Kako se kaže muška jegulja, Bene?

BEN: Valjda jeguljac!

Koncertna sala. U punoj koncertnoj sali sede Vesna i neki stari gospodin, nežno se držeći za ruke. Na balkon sedaju Ben i Manja. Imaju i dvogled.

MANJA: Eno je.

BEN: (Gleda dvogled) Ko li joj je onaj čića?

MANJA: To ne znam, ali znam da će od trčanja za njom dobiti noge kao fudbaler. I šta mi, uopšte, hoćemo da saznamo?

BEN: Nemam pojma, ali ja osećam da ona nešto glumi. Celog života sam glumac amater i tačno znam kad neko laže. Jedan Štef je kod nas igrao Otela i tako se uživeo da je došao kući i zadavio sopstvenu ženu. E, ova Vesna još nije toliko ušla u ulogu, ali da glumi - glumi!

Oko njih se začuje vikanje koje ih utišava, jer koncert je počeo. Međutim, oni ne obraćaju pažnju, a sad Manja gleda kroz dvogled. Njenim pogledom vidi se kako Vesna daje na poklon kutiju sa kravatom. Gospodin je ljubi. Oni nešto govore, ali to se naravno, ne čuje i zato što je daleko i što se čuje

muzika sa koncerta.

MANJA: Daje mu neku kravatu. Ako joj je ljubavnik, a još je tako mator, bio bi red da on njoj kupuje poklon.

BEN: Ama ne, ovaj joj je sigurno ujak.

Ben je oteo od Manje dvogled i sad on gleda kako stari gospodin pruža Vesni poklon, a ona ga odbija. Scena je vrlo slična onoj sa Aurelijem.

(Off) E, što su ti današnja deca razmažena - neće poklon, mali joj!

Zoološki vrt. Jeden stari gospodin stoji pred kavezom sa majmunima i hrani ih.

STARI: (Majmuni) Dodi, Miki, dodи... Nisi valjda ljut na mene? Pa nisam juče mogao da dođem, pravio sam veliko spremanje, pa sam kuvao za sledeću nedelju... Dodi, voli tebe čika Martin...

Majmunče prilazi i uzima kikiriki.

... Jesmo li se pomirili? Ti si dobar dečko...

Kavezu prilazi Vesna, a za njom, na malom odstojanju, i Manja i Ben koji je prate. Naravno, opet su se nekako namaskirali. Vesna, sa šarmatnim osmehom, prilazi Starom.

VESNA: Oprostite, molim vas... idem za vama već nekoliko dana i ne usuđujem se da vam priđem.

- STARI: Zašto - ja ne ujedam? Ni ja ni Miki. A ko ste vi?
- VESNA: Još se ne zna ko sam ja. To zavisi od vas i neko-liko odgovora. Jeste li bili na omladinskoj radnoj akciji pre 29 godina?
- STARI: Bio sam ja na 12 akcija.
- VESNA: A devojke su vas zvale lepi Martin?
- STARI: Pa sad... može se reći da nisam bio ružan.
- VESNA: Kažu da ste bili neodoljivi.
- STARI: Ko kaže?
- VESNA: Moja mama. Pevali ste kraj logorske vatre, voleli se po okolnim šumarcima...
- STARI: Pa bilo je i toga... mada sam ja pevao falš. Ali o tome se, devojko, ne priča.
- VESNA: U vašoj brigadi radila je i Mila. Sećate li se: mala, plavooka...
- STARI: Mila? Može biti...
- VESNA: A koja ste vi krvna grupa?
- STARI: Zašto? Nulta pozitivna.

Vesna ga odjednom zagrlji.

VESNA: Tata!... Tatice moj!

Ben i Manja se samo zabezeknuto pogledaju.

- STARI: Izvinite devojko... čiji tata?
- VESNA: Moj! I ja sam nulta pozitivka. A Mila je moja pokojna mati. Na samrti mi je rekla: ako se zaželiš očinske ljubavi, nadji ga. Iako on i ne zna za tebe. Tatice!

Oni zagrljeni odlaze...

- BEN: (*Manji*) Kad devojka mnogo voli da se udaje, kod nas se kaže da je udadljiva! Ova je izgleda - tatljiva.
- MANJA: Što će tata Aurelije da se obraduje kad mu referišemo da ima kompanjona u očinstvu.
- BEN: Neko voli da ima puno dece, neko puno roditelja... tatljiva ženska.

Kabinet advokata. Pred televizorom u svojoj sobi sedi Aurelije, držeći jednom rukom Vesninu ruku, a drugom čašu sa vinom. Nežna večernja atmosfera.

- VESNA: A sad mi, tatice, pričaj kako provodiš dane. Ne, ne... kako si provodio dane pre mene?
- AURELIJE: Pio sam lekove i držao se za puls.
- VESNA: Pitam te ozbiljno.
- AURELIJE: Neću da odgovaram ozbiljno, jer hoću samo da te gledam.
- VESNA: A ja hoću da pričam. I ti ustvari ne bi smeо da piješ...
- AURELIJE: (*Zapeva poznatu ariju*) "Sad pijmo, nek čaša se blista u ruci"... (*Naglo prekine*) Gde mi je pamet: imam iznenađenje za tebe!

On stavlja kasetu u video rikorder.

... nabavio sam storije sa radne akcije gde smo se mama i ja upoznali... i voleli.

Na TV se vidi grupa koja gura kolica. Stari, crno-beli film. Aurelije komentariše.

(Off) Ja se ovde ne vidim... tamo sam iza obronka. Vidiš li onaj kamp? To je moj! Bio sam strašan.

VESNA: A mama? Imaš li snimak sa mamom?

Kroz kadar prođu ženske noge, koje guraju kolica.

AURELIJE: To su njene noge.

VESNA: Divno. Jesi li siguran?

AURELIJE: Tako nešto se ne može nikad zaboraviti.

Vidi se grupa koja svira i peva kraj logorske vatre.

(Off) ... i ja sam tu pevao... ali iz mraka. Znaš kako je: Mila i ja smo više voleli osamu.

U tom trenutku ulaze Manja i Ben.
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

MANJA: Uz hiljadu izvinjenja doktore, ali morali smo da dodemo... (*Ona muva laktom Bena*) Reci ti.

BEN: Mi smo, ustvari, tražili drugaricu Čerku Vesnu u njenom stanu, da joj prenesemo pozdrave, ali ona nije tamo.

AURELIJE: Pa ne može biti tamo kad je ovde. Kakve pozdrave?

BEN: Pozdravljaju je roditelji. Majka Marina i otac Stipe. I još jedan tata Marin iz zoološkog vrta, pa tata Stefan sa koncerta, pa otac...

AURELIJE: Šta vi to pričate Bene?

BEN: (*Muva Manju*) Pa kaži nešto i ti.

VESNA: (*Zasmeje se*) Ne treba ona ništa da govori, ja ću... Već je i vreme. (*Aureliju*) Ja nisam baš sve

lagala, tätze. Zaista sam magistar i docent i sve drugo... Kao sociolog uzela sam za doktorsku disertaciju temu: razlike u životu usamljenih starijih muškaraca - onih bez dece i onih sa decom. Razgovarala sam sa mnogima, ali su svi nešto izmišljali i lagali, pa sam htela da se nekako uvučem u njihov život... (*Poljubi Aurelija*) Nisam ničim htela da te povredim, tätze.

AURELIJE: (*Ljubi je*) Ne izvinjavaj se dušo. Ovi, suviše revnosni, mnogo što šta pokvare.

BEN: Pardon! Šefe, ja sam vrlo iznenaden, da vi, tako iskusni advokat, nasednete na tu igru.

AURELIJE: Grešite, dragi moj. Ja ni trenutka nisam mogao da poverujem u Vesninu priču, jer ja nikad nisam ni bio na nekoj radnoj akciji.

VESNA: Ne laži, tätze, ja pedantno prikupljam podatke o svakom koga obrađujem. Pomaže mi i grupa studenata.

AURELIJE: A zašto veruješ podacima? Istoriji uopšte ne treba verovati. Ja sam uneo radnu akciju u svoju biografiju, ali nisam nikad bio. Prema tome nisam ležao po šumarcima, na logorskoj vatri ...

MANJA: Pa kad ste to sve znali, šefe, što ste trpeli?

AURELIJE: A ko ne bi pristao da ga lažu, ako će zbog toga da ga ljubi i mazi ovako zgodna devojka? Daj ručicu, dušo... (*Ljubi joj ruku*)

VESNA: Ala si ti, tätze, nevaljao! Pusti opet to sa radne akcije, pa laži... Ti divno lažeš, tätze.

Deseta priča

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE
DURDE
CRNOJEVIĆ

AKADEMIK ŠVERCUJE

Kabinet advokata. Ispred Aurelijevog stola sedaju Ben i Manja.

AURELIJE: Danas sam primio vrlo neobično pismo, pa moram sa vama da se konsultujem. Pažljivo slušajte, da biste mi rekli vaše mišljenje.

BEN I MANJA: (*Napregnuto*) Slušamo!

AURELIJE: (Čita) "Dragi moj Aurelije". Ovo nije važno, to su intimni pozdravi... pazite sad: "... u pitanju je, izgleda, život ili smrt! Život kao implicitno saznanje postojanja u prostoru i trajanju i smrt kao prestanak životne ekspanzije i nastavljanja u makro i mikro sferi"... Jasno?

Ben i Manja se bez reči gledaju. Očigledno ništa ne razumeju.

BEN: Potpuno
MANJA: Ja se, bari principijelno, ne slažem sa tom filozofskom postavkom.

AURELIJE: To sad nije bitno. Važno je sledeće: "Progone me! Nije to apstraktni pritisak na moju svest, već grupa ljudi koja zvoni na mojim vratima i telefonu, traži me i lupa. Zovem te u pomoć! Dođi u subotu u 18 časova kod Kamenih vrata. Čekam u užasu. Bojam se da nije strašna zamena u pitanju jer kvod lidet Jovi, non licet bovi... što bi u prevodu značilo: što priliči bogu ne priliči volu"... Šta mislite?

BEN: Čovek mnogo čita krimiće. Kod nas nema organizovanog kriminala, sem u fudbalu, a pisac pisma, prema rečima koje upotrebljava, sigurno nije golman, ni centarfor?!

Manja se zaplače.

AURELIJE: Zašto plačete Manja?

MANJA: Zbog gorila. Čitala sam: oni su čak i pod zaštitom, niko im ne preti, kao dotičnom, a svaki dan ih je sve manje.

AURELIJE: Kakve to ima veze sa mojim profesorom?

MANJA: (Jecajući) Nema nikakve, ali je i to tužno.

BEN: Znači da je to pismo vašeg profesora?!

AURELIJE: Profesora grčke mitologije i filozofa, akademika, izuzetne ličnosti... i odjednom mi šalje ovakvo pismo.

BEN: Ali zašto ne dođe ovamo, ili vi da odete kod njega, nego vas zove u Kamena vrata? I to uveče.

AURELIJE: E, to i mene zbunjuje i plaši.

MANJA: Kroz kamena vrata u rimskom Koloseumu puštali su lavove na ljudе.

AURELIJE: (Uplašeno) Zašto to kažete?

MANJA: Onako. Setila sam se.

AURELIJE: Ne vredi nagađati, Bene, poći ćete večeras sa mnom. (Sa strahom) Moraćemo da se suočimo sa tom misterijom.

Kamena vrata. Sveća i narod koji prolazi... Dok ulicom žuri svet u uglu Kamenih vrata vidimo čoveka koji je potpuno pokriven kišobranom, tako da mu se vidi samo telo od pojasa naniže. Nailaze Aurelije i Ben, osvrću se, ali ne vide profesora... Okolo je mrak, jer je već veče, sveće sablasno gore... Tada se polako i oprezno kišobran obara i iza njega proviri glava starog Profesora. On primeti Aurelija, pa pokuša da mu zviždi... ali ne ume, već samo šišti... Kad ne zna kako da dozove svog đaka počne da mu skandira na latinskom, sekući reči

prema njihovom načinu recitovanja.

PROFESOR: Jan propeluks aderat kva medis cedere Cezar...

Aurelije se okreće na sve strane.

AURELIJE: (*Tiho*) To je Profesor, čim me plaši skandiranje na latinskom.

On žurno priđe čoveku koji viri iza kišobrana. A Profesor je kao i većina sedamdesetogodišnjaka, poprilično sklerotičan, mali je, zgrbljen, ali kočoperan i naopako obučen.

AURELIJE: Šta će vam kišobran, Profesore, kad ništa ne pada?

PROFESOR: Maskirao sam se, da budem neprimetan. Ko ovo?

AURELIJE: Moj pomoćnik, Ben

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
SLOBODNA CRNOGRSKA KNJIGA
CRNOJEVIĆ

PROFESOR: Sa "Ben" počinju dobre strane reči: benevolentan, beneficija... a kod nas se u narodu, za neko je blesast, kaže "bena".

BEN: Ne brinite vi zbog mene, ni za mene, ja sam super-stručnjak!

AURELIJE: Zašto se ovde sastajemo, Profesore?

PROFESOR: (*Koji je nagluv*) Molim?

AURELIJE: (*Glasnije*) Zašto nisam došao kod vas, nego našazimo u Kamenim vratima?

PROFESOR: Tako govoril: lepo i razgovetno! Uvek si nekak mrmljao, da te ne uhvatim kad ne znaš deknacije, ili osnovne principe sofistike... Sećam kad si odgovarao Ciceronove govore - ništa n nzano!

AURELIJE: Ja? Cicerona? Pa on je moj uzor, Profesore. Čistu peticu ste mi dali.

PROFESOR: Nije tačno.

AURELIJE: Tačno je.

PROFESOR: Valjda ja bolje znam. Sve sam ja vas poznavao u dušu! I znao sam ko će šta u životu da postane. Tebi sam uvek govorio: ti si takav folirant i vagabunda, Aurelije, da ćeš sigurno biti advokat. Jel' jesam? Jesam!

AURELIJE: U redu, Profesore.

PROFESOR: Nije u redu. Tako sam se godinama gnjavio sa bilmezima u klasičnoj gimnaziji, pa sam otišao na fakultet, gde su ti bilmezi bili bar obrazovaniji, a sad sam u Akademiji znanosti i tamo opet ništa ne znaju - sem svoju usku struku... i zašto si ti došao? Hteo si nešto od mene?

AURELIJE: Pa vi ste mene evali.

PROFESOR: Ja?

AURELIJE: ... i baš sam se čudio šta ćemo ovde?

PROFESOR: A, to?!... pazi: ovde je najsigurnije. Svet stalno prolazi, neko zastane zbog sveća... ovde me ne mogu lako ubiti.

AURELIJE: Ubiti? Zašto da vas ubiju?

PROFESOR: Otkud ja znam? Zato sam i pozvao tebe... Bože što si smušen.

BEN: Izviniti, mogu li ja da se umešam i postavljam pitanja?

PROFESOR: Pitajte.

BEN: O čemu se radi?

PROFESOR: E, jako vam pitanje! Ko ti je ovaj, tako užasno bistar, Aurelije? Sve je počelo u Londonu. Bio sam tamo na Kongresu o grčkoj mitologiji

držao predavanje: uticaj mita o Herkulu na epiku o Kraljeviću Marku. Bili su svi zaprepašćeni!...

BEN: I sad neko zbog toga hoće da vas ubije?

PROFESOR: Opet ovaj truća koješta?!... kad sam se vraćao iz Londona, priđe mi na aerodromu jedan gospodin... lepo obučen... ovako kao ja... lepo govori hrvatski... ovako kao ja... Aurelije, može li ovaj tvoj da predstavlja mene na londonskom aerodromu da bih ja predstavljaog tog gospodina, a da bi ti razumeo kako je to sve bilo?!

BEN: Ne brinite, igraću ja vas. I za glumu sam stručnjak.

AURELIJE: Samo vi pričajte, Profesore, ja pažljivo pratim.

PROFESOR: (*Izmakne se pa pride Benu i počinje da glumi*) Pardon, Profesore. (*Obično*) Sad sam ja - on. Razumeš?

BEN: (*Imitira Profesora*) Evolite Profesore.

PROFESOR: Ne pričaj glupostilom, tojest ja, znači - on nije profesor.

BEN: A šta ste vi, tojest on?

PROFESOR: Otkud znam šta sam kad ga nisam pitao? Ti, tojest ja, ne treba ništa da govorиш jer sam ja, tojest ti - bio vrlo zbumjen... (*Ljutito*) Uostalom, čuti i slušaj! (*Ponovo se odmakne, pa primakne*) Pardon, Profesore, imam jednu molbu za vas. Hoćete li da ponesete u Zagreb jedan paketić? Ne mogu da šaljem poštom, jer ne smem od carine, neće primiti, a važno je za zdravlje pa i život mnogih ljudi.

BEN: A šta je to?

PROFESOR: Tačno to sam ga i ja pitao, a on mi je šapnuo... (*Naginje se i nešto mu nerazgovetno šapuće*)

BEN: Nisam razumeo.

PROFESOR: E, ni ja nisam razumeo. Znaš, Aurelije, ja malo slabije čujem... Ali šta imam to da objašnjavam nepoznatom čoveku? Još će svima pričati da sam gluvač. A on je onda rekao: (*Glumi*) Predajte ovaj paket gospodinu koji će vas čekati na zagrebačkom aerodromu... i mnogo vam hvala. Revanširaćemo vam se!

AURELIJE: Rekao je, znači, da će se revanširati?

BEN: I gde vam je paket?

PROFESOR: U tome i jeste stvar: ja sam paketić, ovako mali, stavio u svoju aktn tašnu, gde mi je bio i referat, stegao je na grudi da je ne izgubim i sve lepo doneo u Zagreb.

AURELIJE: I kako vam se revanširao?

PROFESOR: Čućeš. Na aerodromu u Zagrebu je bila velika
gužva.
NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

Počinje sećanje...

Zagrebački aerodrom. U koloni, pred carinom je i Profesor. Gura kolica sa stvarima, a na grudi je stegao svoju tašnu, kao veliku dragocenost. Jedan moderno obučeni, mlađi Lopov zagleda dolazeće putnike, tražeći žrtvu. On u rukama drži kofer, praveći se da je i sam putnik. Oči mu se prosto zalepe za Profesorovu dobro čuvanu torbu! Profesor prolazi carinu i sa svojim stvarima dolazi do kioska da kupi štampu. Spušta torbu kraj svojih nogu da bi izvadio novac... Lopov staje pored njega, kao da će i on kupiti novine i svojim "italijanskim" koferom jednostavno poklopi Profesorovu aktn tašnu. Taj lopovski kofer nema donju stranicu, pa ukradeni predmet jednostavno nestane u njemu, a specijalna poluga uhvati

ručku i torba ne može da ispadne. Lopov mirno stoji kraj svog kofera, a Profesor je kupio novine, osvrće se da vidi jesu li mu tu sve stvari... broji svoje pakete i paketiće, čudnim načinom...

PROFESOR: (Mrmlja) Ante... apud... ad... adverzus... cirkum...
cirka... imao sam kofera i paketa do cirkum, ili
do cirka?

On zna da nešto treba da drži na grudima, pa uzme paket sa vrha kolica, pritisne ga na grudi i zadovoljno odlazi. I Lopov odlazi na drugu stranu... Ali na izlazu iz aerodroma Profesoru prilazi Bradonja. To je mlađi čovek sa bradom, u farmericama i nikako se ne bi moglo, na prvi pogled, reći da je mlađi naučnik.

BRADONJA: Dobrodošli, PROFESORE. Kako je bilo u Londonu?
PROFESOR: Zar se mi poznajem, mladi čoveče?
BRADONJA: Ne, ne možete me znati, ja nisam iz vaše
strukte... Ali javljeno mi je da vas čekam.

On se nagne i šapuće nešto nerazumljivo.

PROFESOR: Kako vi to govorite, mlađi čoveče? Kao da žvaćete sopstveni jezik! A još ni usta ne otvarate... (Imitira ga) Njam, njam, žvanj, žvanj... i na kraju još kažete: okej?! Ni mačke vas ne mogu razumeti.

BRADONJA: Ne terajte me da ovde vičem šta očekujem. Dajte mi paketić i hvala! Gotovo.

PROFESOR: (Prgavo) Ja imam pakete za svoje unuke, imam cigarete za onog nikotinskog samoubicu profe-

sora Aleksića i ništa više! Ako ste i vi neka carina - ja sam to već rekao onima tamo. Ja nisam balavac pa da nešto švercujem.

BRADONJA: E, ja baš taj šverc i čekam. Ono što vam je predato u Londonu.

PROFESOR: A - to?! Pa što odmah i lepo to ne kažete? To mi je u torbi.

On počne da traži torbu, ali nje nema. Usput opet prebrojava sve na latinskom.

PROFESOR: Torba... torba... gde je torba? Imao sam... Ante, apud, ad. Adverzus... gde mi je cirka... tojest tašna sa referatom? Čujete li, mladiću šta vas pitam: gde mi je tašna sa referatom i pohvalama moga izlaganja na Kongresu. Pisao je londonski Tajms. NACIONALNA
BIBLIOTEKA
SRBIJE
CRNOJEVIĆ Nije veći prikaz, samo ovolicni, ali nauka nije tuđbal pa da je značajna za narod.

On je sve vreme tražio svoju torbu...

BRADONJA: (Nestrpljivo) I šta je sad? Gde je?

PROFESOR: Nema torbe! Pa ako logično analiziramo - nema ni vašeg paketa. Nestalo!

BRADONJA: Ne igrajte se profesore! Znate li koliko ljudi to očekuje? Uzdrmaćete nam celu organizaciju...

PROFESOR: (Više nervozno) Pa neka drma - šta ja mogu? A gde su meni Herakle i Kraljević Marko - to vas nije briga?! Čekajte da pitam one vaše carinike da nije kod njih.

BRADONJA: Taman posla! Oni ne smeju znati da je to za nas prošvercovano. Znate kakve su kazne? Bože, što

izmisli čiće?... (*Brzo ode*)

Kamena vrata. Vraćamo se u sadašnji trenutak.

PROFESOR: ... i tada sam shvatio, Aurelije, da sam napravio neki zločin! Razmišljaš sam, razmišljaš... a ti znaš da je razmišljanje moja najuža specijalnost... i došao do zaključka: prvo...

AURELIJE: Primo, Profesore.

PROFESOR: Tačno. Primo: u paketu je bila droga!

BEN: Videli zbumjenog čiću pa mu poturili.

PROFESOR: Šta ovaj priča? Koji čića? On je stvarno bena!

AURELIJE: Ne obračajte pažnju Profesore, on samo glasno razmišlja. I njemu je to jača strana.

PROFESOR: Dakle - droga. Sekundo: drogu rastura mafija... terco: ko ošteti mafiju, taj je skratio svoju biografiju!

BEN: Skratio je kratež, jer oni ubijaju uglavnom skraćenom puškom. Zovu je "kratež". Recimo, na Siciliji...

AURELIJE: Bene, ne plašite Profesora bez potrebe. Čak i da vas likvidiraju - obećavam vam da će ja njih na sudu likvidirati. Uostalo, možda i nije u pitanju mafija i preprodavci droge...

PROFESOR: A zašto mi onda neki nepoznati ljudi lupaju na vratima, zvone telefonom, govore mi: jesli li normalan, čića, nađi paket, ne igraj se glavom... gotov sam Aurelije! A još nisam završio svoje epohalno delo: Uticaj Trojanskog konja na stočarstvo kod Ilira!

AURELIJE: Pa šta da radimo Profesore? Ne smemo zvati policiju, jer će vas kazniti zbog šverca droge. A

ko zna da li ćeete i živeti dovoljno da izdržite
dugu robiju.

PROFESOR: Ako bude preko 25 godina - neću moći. Znam
sigurno.

BEN: A da angažujemo dobrog šminkera, pa da
Profesora prešminkamo u nekog mladića? Neće
ga poznati.

PROFESOR: Neću umeti da se snađem kao mladić, jer ne
znam ove nove nepristojne reči: furam, šnjuram,
kužim...

AURELIJE: Skloniću vas u moju kuću. Tu vas sigurno neće
naći dok mi ne rešimo ceo slučaj. Bene, pazite da
nas neko ne prati, a onda se promuvajte po aero-
dromu i pretražite.

BEN: Ma, torba je sigurno samo zaturena. Tako je jed-
nom moja izlapela tetka... Izvinite zbog
poređenja, gospod akademik...

PROFESOR: Uredu, ali nemojte drugi put.

BEN: Ne brinite - neću. Dakle, ta moja izlapela tetka
jednom je zaboravila ceger na pijaci. Kad smo ga
našli - sve se već usmrdelo!

AURELIJE: Ne pričajte gluposti. Otkud droga može da se
usmrди.

*Oni odlaze od Kamenih vrata, krijući se iza Profesorovog
kišobrana, a Ben ih oprezno prati...*

*Aerodrom. Uobičajena gužva. Kroz nju tapka polako Ben, sa
belim štapom. Opet je maskiran kao slepac, ali je bez table sa
natpisom, jer sad ne prosi. Ide i pažljivo zagleda mesta где
bi neko mogao nešto da zaboravi ili izgubi... Nešto dalje ide i
onaj Lopov sa svojim italijanskim koferom. Pogleda u Bena i*

*vidi kako on krišom podiže tamne naočari, da bi bolje video
šta je u velikoj korpi za smeće. Onda kreće za njim... Ben se
sudari sa nekim starijim čovekom, pa ga usput zagrli...*

BEN: Izvinite tetka...

Lopov ga gleda, pa mu se primakne.

LOPOV: (Tih) Onom kulovu levo novčanik je prosto
otekao...

BEN: (Pogleda u levo) Kom?

LOPOV: Kakav si ti slepac kad ni to ne vidiš?

BEN: Šta te se tiče?

LOPOV: Džeparenje je, drugar, posao bez perspektive.
Gotovinu ubija inflacija, pa svi drže samo
čekove.

BEN: Ostavi me Vidiš ja imam posla.

LOPOV: Zbog posla Nisi ujarmljen?

BEN: Šta lupaš?

LOPOV: Pitam da li su ti nabacili jaram, pa negde radiš, a
džeparenje ti je za džeparac, ili si slobodan
umetnik?

BEN: A ti si poreznik, pa se brineš da ja ne uhvatim
neku lovnu neoporezovanu?

LOPOV: Slab si kao slepac, drugar, a za džeparenje ti je
desni palac slabo savitljiv! A meni treba
pomoćnik. Ovde me već sumnjičavo zagledaju
jer često dolazim, a ti imaš tako blesavo poštenu
njušku, kao da si rođen za lopova.

BEN: More, otkači se od mene. Nemaš pojma šta ja
tražim?!

LOPOV: Posao je lak, a pare delimo. Napraviću ti ovaku

kofer. Samo spustiš preko tuđeg, a kulov može koliko hoće da zvera okolo, ali svoj kofer ne može da nađe. Imaš sedam sekundi da razmisliš o mojoj ponudi, toliko traje posao... Sad ču da ti prikažem tu najnoviju italijansku tehniku. Kofer je direktno iz Milana. Dobro gledaj i broj...

BEN: Jedan, dva...

Lopov prilazi ženi koja je spustila svoje stvari i osvrće se da vidi da li je neko čeka. On samo poklopi svojim koferom njen i onda podigne, a ženinog kofera više nema. Vraća se do Bena.

BEN: ... osam... devet...

LOPOV: Pa nemoj da mi računaš i hodanje. Operacija traje samo...

BEN: Pa ti si, bre strašan opov?!

LOPOV: A ti si mislio da sam nadbiskup? Očeš da radiš za mene?

BEN: Izvini, ali neću moći! Ja sam, znaš: istražitelj! Detektiv! (Oštrosno, hvatajući ga za ruku) I spusti taj ženin kofer i polazi za mnom! Tiho!... da nisi pisnuo! Imam sa tobom poslovni razgovor.

LOPOV: (Uplašeno) Koliko tražiš da me pustiš?

BEN: Prvo otvori kofer...

Lopov pritisne ručicu i izvuče svoj kofer sa ženinog.

... a sad idi mirno pored mene do toaleta. Ovde je nestala jedna aktna tašna. Ako mi sve pošteno ispričaš - praviću se lud za ovaj kofer.

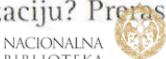
On ga energično vodi do toaleta i ugura unutra. A ona žena je primetila svoj kofer i prenela i ostale stvari do njega, čekajući i dalje. Tada se otvaraju vrata i iz toaleta izlazi Lopov. Hoće da hitro pobegne sa aerodroma, ali ne može da odoli, pa opet izvede isti trik sa koferom i tek onda istrči iz zgrade...

Kabinet advokata. Manja i Frau Beti. Iz Aurelijevog kabine ta izlazi čovek.

MANJA: Možete sad vi, gospodo Beti... i smirite se - izgledate kao atentator koji baš hoće da podmetne bombu.

BETI: Zar se to primećuje na meni?

MANJA: Pa niste se, valjda, upisali u neku terorističku organizaciju? Prevešli ste njihove godine.

Ona brzo ulazi kod advokata

BETI: Dozvoljavate li, doktore, da zaključam? Želim da budemo sami.

AURELIJE: Zašto? Pa kod mene niko ne upada kad hoće kako hoće.

BETI: (Šapatom) Nikad se ne zna...

Primiće mu se i naginje na sto, a on se povlači, jer mu se čini da ona ima neke ljubavne aspiracije, a suviše je mator da bi mu to bilo priyatno.

AURELIJE: Priberite se, frau Beti. I mirno sedite.

BETI: Ja sam potpuno pribrana i što sam naumila uradiću!

AURELIJE: Valjda se i ja za nešto pitam?

BETI: Naravno. Zato sam i došla. Otvorite krivični zakon.

AURELIJE: Zašto? Koje poglavlje?

BETI: Otkud ja znam - vi ste advokat! A pitanje je sledeće: ako ja sad izidem na Trg republike i počnem da vičem: (Viče) Dole SIV!...

U čekaonici Manja to čuje i prosto se ukoči na svojoj stolici, a pošto govori telefonom samo kaže...

MANJA: Izvinite! (Zalupi telefon)

Kod Aurelija, Beti viče i dalje.

BETI: Smenite već jednom druga...

AURELIJE: Moment! Ne želim da čujem ničije ime.
Kakva vam je to kzymite za izraz, suluda ideja?

BETI: Zbog reklame. Prodaja mojih vreća za smeće pala je za polovinu.

AURELIJE: Pa šta vam je tu krivo Savezno izvršno veće?
Standard jeste pau, para nema, ali đubrema ima i dalje koliko hoćete.

BETI: Nije mi za to kriv SIV. Mogu ja da vičem i: (Viče na isti način) Dole Predsedništvo republike!...

Manja je taman počela da okreće brojeve, ali brzo zalupi slušalicu.

BETI: (Viče) Dole birokratsko rukovodstvo!...

AURELIJE: Tiho, vi sve gore...

BETI: Zar ima neke razlike? Ja čitam da je sad počeo da

grdi ko koga hoće. Koliko se sudski kažnjava pljuvanje po saveznim organima, doktore, koliko po republičkim, koliko po opštinskim?...

AURELIJE: Mi smo demokratska zemlja, frau Beti, možete mirno grditi koga hoćete, ako on to zaslužuje.

BETI: A kako da znam da li zaslužuje?

AURELIJE: Kako da znate? Moram priznati da vas ne razumem.

BETI: Zato što ne shvatate marketing. Opala mi je predaja i ja bih se reklamirala, ali obična reklama je i skupa i neefikasna. A pratim u našoj štampi čim neko napada rukovodioce, to svi objave Besplatno.

AURELIJE: Znate, postoji staro pravilo: za novinare nije nikakva vest ako napišu da je pas ujeo čoveka ali je vest: čovek ujeo psa! Znači: objaviti da je neki mangup, mangup, to nikoga ne zanima, ali vikati da je mangup šef države - to je jako uzbudljivo.

BETI: E, to sam ja primetila i zato hoću da se derem na Trgu republike! Onda će novinari pitati ko sam šta radim, ja će reći da radim u maloj privredi da pravim divne vreće za smeće, a da bi sad u njih trebalo trpati drugove te i te... znate li kakvo bi to bila reklama?

AURELIJE: (*Prevrće knjigu*) Sad ću vam naći koliko se kažnjava kleveta, koliko uvreda... morate izračunat da li vam se isplati. A što ne vičete nešto protiv predsednika mesne zajednice? To će lakše proći.

BETI: Ali to i ne pravi nikakvu reklamu - koga interesuju malecki rukovodioci?

AURELIJE: Ja ću vas, draga gospođo, rado braniti u takvom

procesu, ali morate me slušati. Prvo, ili primo: efekat je sigurno veći što je ličnost poznatija i na većem položaju...

BETI: To i ja mislim. Šta mislite - koga je najbolje da grdim?

AURELIJE: Redom madam... Drugo, ili sekundo: vredanje treba da bude - bez vredanja!

BETI: Kako to? Pa ne mogu se palačinke sa orasima, praviti bez orasima.

AURELIJE: Mogu, recimo vičete: (Viče) Ispitajmo, drugovi, šta je drug taj i taj radio poslednjih dvadeset godina?!

Manja, u svojoj čekaonici, potpuno pretrne.

MANJA: Jao... i doktor!

BETI: A šta je radio?

AURELIJE: Otkud znam? To možda niko i ne zna, ali zvuči odlično. I ko još može da se seti šta je sve u životu radio, ako je mnogo radio? To zvuči mnogo opasnije nego da kažete nešto određeno, a svaki čovek ima bar neku sitnicu koju krije, makar - ljubavnicu! A ne može vas tužiti, jer vi ne tvrdite ništa protiv njega već samo tražite. (Viče) Ispitajmo šta je drug radio...

Manja ustaje i žurno oblači mantil...

MANJA: Ipak je najbolje da ja odem odavde...

AURELIJE: Razumete? Postavljati pitanja nije kažnjivo, vest je izvanredna. To je samo, takozvana: prozivka!

BETI: Znate li, doktore, koga bih ja najradije prozvala...

tojest drala se za njega? Ovaj naš... kako s zvaše... što je sad... uh, bože...

AURELIJE: Ne, ne molim vas: nikako ne dirajte nekog i naše republike, jer on iako vas ne tuži, njegov saradnici mogu da vam odrede veliku porezu, d izmisle neku krivicu, ili će zabraniti objavljanje u štampi. Vičite protiv rukovodioca iz drug republike, ili naroda, jer ako vam on slučajno odgovori, reći ćemo da je to nacionalistič napad na vas i neka gleda da čisti u svojoj kući

BETI: Onda je lako. Imamo, hvala bogu, dosta republika i pokrajina, naroda i narodnosti... Moguće godine da se derem i pravim sebi marketing (Viče) Drugovi, dosta je obećanja!...

Iz spavaće sobe proviri Profesor.

PROFESOR: Aurelije, Čeđe do to neki miting, demonstracija i štrajk. Treba li i naučnici da se potpisuju?

A Beti se ozari kad vidi Profesora.

BETI: Joj... gospod Profesor!... Ljubim ruku, Profesore!

PROFESOR: Po dranju bih rekao da vi to štrajkujete druge, ali mi ne ličite na radničku klasu.

BETI: A zar industrijalci nemaju pravo da se bune. V se mene ne sećate Profesore? ... Jalžabet. Jalža Radila sam kod vas pre mnogo godina, spremala kuću... kad sam iz Šestina došla u Zagreb, a p nego što sam iz Zagreba otišla u Minhen.

PROFESOR: (Obradovano) Vidi malu blesavicu.

BETI: Sad sam već velika.

PROFESOR: Setio sam se, Aurelije, nečeg vrlo važnog za našu stvar...

BETI: (Prekida ga) Sećate li se Profesore, da ste uvek govorili: Jalža, Jalža, kakva ćeš ti opaka baba biti...

PROFESOR: Da, da... sećam se toga... ali sad ne mogu da se setim šta sam hteo?!

AURELIJE: A što stojite u vratima, Profesore? Sedite. Već će vam ta misao doći. Sad ću ja reći Manji da spremi kafu...

On odlazi u čekaonicu.

PROFESOR: ... a tu mi je, na vrh jezika!

BETI: Pa pljunite ga.

PROFESOR: Šta?

BETI: To što je na jeziku

PROFESOR: Ne glupiraj se, Jalža!... A znam: kada sam polazio iz Londona...

BETI: (Prekida ga) Ja sam iz Minhena donela pola vagona robe! Ako ste vi, dragi gospod Profesore, i dalje naučnik pa živite bedno, ja ću biti srećna da vam pomognem.

PROFESOR: (Viče ka čekaonici) O čemu to ona priča Aurelije?

BETI: Ja sad imam novca kao blata... biće mi milo, samo kažite.

PROFESOR: Kako da kažem, kad mi ti stalno nešto pričaš pa ja zaboravim?

AURELIJE: (Vraća se) Nekud mi se Manja izgubila. Jeste li se setili, Profesore?

PROFESOR: Ne, ali znam da je nešto vrlo važno.

BETI: Pa ako ne možete da se setite toga, setite se

nečeg sličnog, pa nam to ispričajte.

PROFESOR: (Prgavo) Bolje da si stekla pamet, a ne pare!

A u čekaonicu ulaze Manja i Ben. On je sav pocepan, plav ispod oka, otečenih usana...

BEN: Slobodno se vratite Manja... Možda doktor i nije kriv, možda ga je frau Beti revolverom naterala da viče neprijateljske parole, možda je ona u Nemačkoj postala strani agent, možda...

MANJA: Samo: možda, možda. A ko je vas "možda" tako isprebijao?

BEN: Mislio sam da je on samo lopov, a on je i bokser! Ali bar sam sve otkrio.

Manja uzima nož za sečenje hartije, pa polazi ka Aurelijevoj kancelariji.

MANJA: Za svaki slučaj...

U kancelariji Aurelige i Beti pomažu Profesoru da se seti.

AURELJE: Da vam nije neko od tih što su vam pretili rekao nešto važno?

PROFESOR: Čekaj... to bi moglo da bude! Prvo su lupali na vratima njih dvojica... onda je onaj s bradom...

BETI: Tako su vama uvek učenici lupali na vrata.

PROFESOR: Kakvi sad učenici?

BETI: Oni što ste im davali slabe ocene.

PROFESOR: Opet me ova zbumuje. Mi govorimo o drogi, a ona navalila na đake.

BETI: Pa droga je valjda zabranjena? Uostalom, đaci se

najčešće i fiksaju. Počnu prvo da duvaju lepak, gospon Profesore, čitala sam...

AURELIJE: Manja, molim vas izvedite frau Beti. (*Beti*) Gospođo, mi ćemo nastaviti dogovor jer ovde se radi o životu i smrti.

BETI: Oho!... A mene niko ne obaveštava? Pa šta da pričam prijateljicama i mom Đuri?

PROFESOR: Znam! Setio sam se! Znam o čemu se radi.

BEN: I ja znam! Doktore, uhvatio sam krivca. Pogledajte, Profesore, rešio sam slučaj po cenu batina, da ne kažem - života!

AURELIJE: Sačekajte da nam Profesor kaže...

PROFESOR: (*Prgavo*) Šta da kažem kad me je ovaj Bena izbacio iz koncentracije!

AURELIJE: (*Viće*) Molim vas: svi napolje. Ostavite Profesora da se sredi. Setiće se, jer on je uvek bio čuven po svojoj savršenoj memoriji.

Dok Manja i Beti izlaze Ben je prišao i šapuće sa Aurelijem.

BEN: Da vam referišem, šefe dok Profesor razmišlja, pa da idem u bolnicu da me ušivaju. Znam ko je ukrao Profesorovu tašnu.

AURELIJE: (*Isto šapatom*) Bravo! Ko?

BEN: Nemam pojma kako se zove, ali bije strašno.

AURELIJE: To nije važno...

BEN: Vama možda nije...

AURELIJE: Nego odakle je?

BEN: Nisam ga pitao.

AURELIJE: Zašto?

BEN: Nisam stigao. Počeo je da me bije čim sam ga uhvatio.

AURELIJE: Znači: ne znate ko je...

BEN: Ne.

AURELIJE: ... ne znate odakle je...

BEN: Ne.

AURELIJE: Pa šta onda znate?

BEN: Ne znam još ništa, ali znam kako će da saznam sve.

PROFESOR: (Vrisne) Setio sam se... iako vi šapućete kao đaci u poslednjim klupama.

AURELIJE: Ne spominjite đake, opet ćete zaboraviti.

PROFESOR: Ne mogu! Zavukao sam ruku u džep, da ti na ceduljici napišem jedinicu zbog nepažnje na času - a u džepu pismo! Ovo pismo mi je dao onaj čovek u Londonu, da ga predam čoveku koji dođe po paket, to jest drogu. Evo, tu ti je i ime i pismo, pa vidi šta ćeš?!

AURELIJE: Koverat je otvoren a nema pisma.

PROFESOR: Pa to sam ja juđo, ali kad sam video da nije za mene, bacio sam ga.

AURELIJE: Ali ste valjda pročitali?

PROFESOR: Jesam. Greškom.

AURELIJE: I šta je pisalo?

PROFESOR: Ne znam. Što da pamtim kad nije za mene? Ja nisam indiskretan.

AURELIJE: Srećom na koverti je bar ime. (Čita) Dr J. Mratinovšček... Dobro je, Profesore. Napraviću neviđen sudski spektakl. Sve novine će pisati: kako je mafija uvukla nevinog profesora i akademika u svoje mreže?! Na posao, Bene, sve je gotovo. Još samo da nađemo lopova, paket, narkomane, preprodavce i tog šefa, ili kuma doktora Mratinovščeka, pa smo misteriju rešili!

Kolodvor. Peronom šeta Ben, kao slepac. Kucka štapom, pa kad se primakne jednom mladiću što stoji i nekud bulji, šapne mu...

BEN: Pazi... anđeli nekog traže...

Mladić ga pogleda potpuno nezainteresovano, pa se opet zabilene... A na onom delu kolodvora, gde se prodaju novine i sendviči, stoji Aurelije sa malim koferom. Spusti ga na zemlju, kraj sebe pa se osvrće... čeka... Ben prilazi drugom mladiću.

BEN: (Šapuće) Milkani se mnogo uzmivali. Čuvaj se!

I taj mladić ga gleda mirno i glupo. Zato on priđe trećem.

BEN: Znaš li za kim muri je toliko njuškaju?

Treći se mladić uplaši i hitro počinje da izmiče niz peron...

BEN: Idi za mnom - znam gde nema plavaca...

Sada brzim korakom beže zajedno...

TREĆI: Ti si nov?

BEN: U robnim kućama je postalo vruće, na aerodromu hladno... Nego... jesli skoro video onoga... de, kako mu beše ime... što radi italijanske fazone sa koferom?!

TREĆI: Rukavičar?

BEN: Jeste, nosi rukavice...

TREĆI: Maločas sam ga video. Dežura pred garderobom.

BEN: Super! Furaj sad ti levo, a ja ču desno...

Aurelige još uvek stoji na istom mestu kad do njega dođe Ben, skidajući svoje slepačke naočare.

BEN: Pokazaću vam ga, šefe, pa brišem da me ne vidi.
Pazite, krade desnom a udara levom!

AURELIJE: Ne smeš sa mnom?

BEN: Ja se ne bojim, ali će se on uplašiti ako mene vidi.

A na prostoru gde su garderobe Lopov, sa svojim koferom, merka žrtvu. I onda ufixira Aurelija, koji spušta svoj kofer i čita neko pismo koje je izvadio iz džepa. Prava žrtva. On se mirno prošeta i spusti kofer pored Aurelijevog... Ali Aurelige ne gleda pismo, već pažljivo prati... i kad se ovaj sagne da podigne svoj plen, Aurelige ga ščepa za ruku.

BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

AURELIJE: Da zovem miliciju, ili da mirno porazgovaramo?

On ga vuče ka toaletu...

LOPOV: Ovo mi je prvi put, mame mi... Ako lepo razgovarate sa mnom, ja ču da se popravim.

AURELIJE: Tako i treba, mladiću, ne otimaj se!

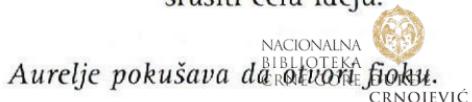
On ga ugura u toalet, ali nekoliko sekundi iza toga, Lopov se vraća, mirno noseći svoj kofer... Međutim, ispred kamere, s leđa postavi se jedna gromada od čoveka i ščepa ga. To je onaj veliki šofer frau Beti. Dok Lopov uplašeno gleda u njega iz toaleta izlazi Aurelige, sav isprebijan.

AURELIJE: (Šoferu) Revanširajte mu se u moje ime, a kad dečko postane ljubazan, dovedite ga u moj kabinet.

Šofer ubacuje Lopova u klozet.

Kabinet advokata. Žurno ulazi isprebijani Aurelije, prođe kraj Manje, pomeri Profesora koji piše za njegovim stolom da bi otvorio svoju ladicu. A Profesor je iza velike hrpe nekih knjiga.

PROFESOR: Zamisli užas Aurelije: nigde u dokumentima ne mogu da pronađem da su Iliri uopšte imali konje! Samo magarci, pa magarci... a Trojanski konj je bio konj, a ne magarac! Magarci će mi srušiti celu ideju.

AURELIJE: Samo trenutak Profesore... pa vi na miru rešavajte probleme istorijskih konja i magaraca, a ja ću rešiti misteriju ovih savremenih životinja.

MANJA: (Plaćno) Ko vas je tako... doktore... ko je kriv?

AURELIJE: Ben! Rekao je da momak bije levom rukom, ja pazio na levu, a on udara desnom. (Vadi revolver i stavља na sto) E, sad će rasplet. Donesite mi vodu, da popijem nešto za smirenje - pući ću!

MANJA: Onda ga ne okrećite ka meni...

AURELIJE: Neće pući revolver, jer nema metaka, nego ću ja pući od napetosti. I zašto opet plačete?

MANJA: Zbog koincidencije. Maločas sam pročitala kako je jedan džentlmen u Engleskoj mislio da mu je

revolver prazan, pa htio da zavitlava ženu, okrenuo ka sebi kao da će da se ubije, pritisnuo obarač... a revolver ipak bio pun! Odneo mu celu frizuru!

U čekaonicu ulaze Šofer, Lopov i Ben. Sad je i Lopov sav isprebijen i pocepan.

BEN: (Šoferu) Ubaci ga ovamo, kod doktora.

LOPOV: Šta ču kod lekara? Samo ti mene pusti, doktor mi ne treba, navikao sam... Pa šta me gledaš, siledžijo? Ja sam njega, ti mene... iako nije fer, nismo ista kategorija, ti si teškaš.

BEN: (Vikne) Ćut! Da te nisam više čuo da zucneš, inače ču da te... tojest on će da te...

Oni ulaze kod Aurelija, a on *revolver u rukama.*

AURELIJE: (Šoferu) Hvala vam druže, sad ču ja da sredim stvar.

BEN: Neka on sačeka u predoblju šefe, za svaki slučaj...

AURELIJE: Manja, zahvalite telefonom frau Beti što nam je pozajmila svog šofera a njemu isplatite honorar.

MANJA: Pa kojoj tarifi? Znam koliku odštetu tražimo kad neko dobije batine, a koliko se plaća kad neko bije!

LOPOV: Meni tri honorara: ja sam i tukao ovu dvojicu i lično sam isprebijan... A ono je taj čiča što me uvalio u nevolju. Digao frku kao da ja ne znam šta je bilo u torbi, a tamo samo neke nažvrljane hartije i paketić sa flašicama.

BEN: Ama čuti! Jesam li ti rekao da smeš da govorиш samo ako te pitam?...

AURELIJE: Znači, flašice? Droga spremna za upotrebu.

LOPOV: Nemam pojma. Kad sam video da to sve nema veze i da ne može da se proda, bio sam besan, bacio sam to đubre i izgazio nogama... (*Kine*)

BEN: Čuti!

LOPOV: (*Benu*) Kod nas se bar kaže: nazdravlje! (*Kine*)

PROFESOR: Nije mi ovaj ni dolazio, nije mi ni pretio...

AURELIJE: Znam, on je fini - on vas je samo pokrao. Ali ne brinite, Manja će uzeti sve podatke od njega, pa ćemo ga predati sudu.

LOPOV: A ja ću da tužim vas zbog fizičkog zlostavljanja. Na to niko nema prava u demokratiji. Čitao sam u novinama, kako je jedna ovdašnja baba zatekla lopova u stanu, pa ga prebila, a onda je sudija nju osudio na šest meseci zbog zlostavljanja.

BEN: Šefe, zar nije dosta što je lopov, nego mora da bude i dosadan?

AURELIJE: Zatvorite ga u onu Manjinu ostavu dok ne stigne šef mafije i policija. Manja, jeste li pozvali policiju?

Ben odvodi ponovo Lopova u čekaonicu i tamo ga gura u ono sopće, u kome je on nekada štrajkovao glađu.

BEN: Ulazi i pretvori se u mumiju, ili ću te ja pretvoriti u leš.

LOPOV: Ala si hrabar kad ti je tu ovaj gorila! (*Kine*)

Za njim se zalupe i zaključaju vrata, a u tom trenutku ulazi onaj Bradonja, tačnije dr Martinovšček.

BRADONJA: Šta ovo znači: (Čita) "Bolje je za vas i za vašu organizaciju da se vidimo pre suda, jer priznanje je olakšavajuća okolnost"... Zašto ste ovo meni poslali?

Iz svoje sobe izlaze Aurelije i Profesor, pa Profesor vikne kad prepozna Bradonju.

PROFESOR: Eto, to je on, Aurelije!

AURELIJE: Sve mi je jasno. (Vadi revolver) Ne pokušavajte ništa.

BRADONJA: Šta vam je, čoveče?

AURELIJE: Bene, otključavaj tu sobicu - i gospodin će unutra!

BEN: Tako, tako...

AURELIJE: Ulezite!

BRADONJA: Kako se usuđujete? Vi niste normalni...

NACIONALNA BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Zatvaraju ga kod Lopova i sada se dijalog vodi iz čekaonice gde su naši glavni junaci i iz sobice u kojoj su Bradonja Lopov. Lopov često kija, jer ga je kijavica počela sve jače da steže.

LOPOV: (Bradonji) Jel' i tebě tukao? Joj, bogte, udara ka maljem...

BRADONJA: (Viče) Ama šta je ovo? Znate li ko sam ja?

AURELIJE: Znam! I znam kako radi i šta radi vaša organizacija.

BRADONJA: Ako znate, kako se onda usuđujete?

AURELIJE: Prvo ćete mi reći ko je čovek koji je ovom cijenom Profesoru i akademiku utrapio paket na londonskom aerodromu?

BRADONJA: Naš generalni konzul.

AURELIJE: Oho!... Pišite Manja, pamtite Profesore... Znači, i on je upetljan. To će zaista biti spektakularno suđenje. Konzul švercuje...

BRADONJA: A šta da radi, kad ne sme da šalje legalno?

LOPOV: (Viče i on) Tačno! Kod nas se ništa ne može legalno. Ako ne čorneš, ili ne furneš preko grane, možeš da se slikaš...

AURELIJE: E, vidite, taj što se pored vas dere - taj vam je ukrao paket sa drogom.

LOPOV: Ali nisam znao šta je unutra, šefe, mame mi!

BRADONJA: Kakva droga? Šta ovaj tamo lupa?

AURELIJE: Vaša! Rasturena vam je balkanska veza, dragi gospodine...

BRADONJA: (Lopovu) Jesmo li mi ovo kod advokata, ili u ludnici? (Viče) Vi niste normalni!

AURELIJE: Ja? A vi što trujeću našu mladinu, našu svetu budućnost! Treba da se stidite. Šta ste vi po profesiji, bedniče?

BRADONJA: (Viče) Doktor biologije i direktor instituta!

AURELIJE: (Viče u vrata) Utoliko strašnije što vi švercujete taj užas!

BRADONJA: Pa šta da radimo? Ako ne upotrebimo cenjene ljude, koje carina neće gnjaviti, kako da unesemo žive virusne za pravljenje vakcine, kad to mora brzo iz laboratorije u labortoriju, a birokratija smišlja nemoguće propise, formulare, čekanja...

LOPOV: Tačno, upropastiće nas birokratija! (Kine)

BRADONJA: Kijaj, budalo, kad si nam ukrao paket reovirusa, pa si zarazio pola Zagreba? (Viče u vrata)
Pogledajte kroz prozor, Profesore, pa ćete videti

šta ste nam uradili: svaki drugi čovek kija!

Ulazi Milicioner.

MILICIONER: Doktore Freskar, javili ste... (*Zastane da bi snažno kinuo*) Izvinite... ne znam odakle mi ova gadna kijavica?!

AURELIJE: (*Jadno*) Ja znam: od carine!

MILICIONER: Javili ste da dođemo po osumnjičene. A ko je krivac?

PROFESOR: Carina.

Iz ostave lupaju Bradonja i Lopov.

BRADONJA I LOPOV: Otvarajte!...

MILICIONER: Šta je to? Zbog čega je ta galama? (*Kine*)

BEN: Zbog carine
NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE
DURDE
CRNOJEVIĆ

On otvori vrata pa iziđu Bradonja i Lopov, koji se uplaši kad vidi Milicionera.

MILICIONER: Ovoga znam... Je li, tico, neko te je konačno sradio. Zašto?

LOPOV: Zbog carine.

Manja se zaplače.

MILICIONER: A zašto vi plačete, drugarice?

MANJA: Nećete mi verovati: zbog carine!

MILICIONER: (*Počinje besno da viče*) Ama šta ste svi navalili na tu carinu? U čemu je problem?

BRADONJA: (*Viče i on*) Pa u nauci, u reovirusima i u carini!

MILICIONER: Svašta. Gluposti.

AURELIJE: E, to ste potpuno u pravu: naše gluposti!

Milicioner i Lopov zajedno kinu.

SVI: Nazdravlje!

*Preko zamrznute slike celoga društva kajron ispisuje:
PRIČA JE PO ISTINITOM DOGADAJU, KIJANJE JE LAŽNO.*

Jedanaesta priča

DEDA JE BIO BABA

Vrata Benovog stana. U prvom planu, s leđa, stoji poštar. Vrata se otvaraju i proviri Ben, tek probuđen, pa je bunovan. Poštar mu pruža telegram bez reči.

BEN: Telegram?... Joj... jel ja to moram da primim? Telegrami nikad ne slute na dobro... (*On polako, gadljivo otvara telegram i sve okreće glavu od njega da ga ne bi pročitao*). Uvek je u pitanju neka nesreća, ili bar nevolja... jer ko bi bacao pare na telegram da bi te obradovao?... Ljudi žele da te što pre rastuže, da te ujedu za srce, da naprave pakost... a prijatne stvari i ne javljaju... jeste... za mene je... Benkovićević Ivina... joj, što se bojim da pročitam! (*Poštar mu podmeće blok da potpiše prijem*) Čekaj, brate, potpisaću... (*Čita*) Aj... am... bi... šta je ovo? Kako ovo piše, mačke bi ga razumeli? NACIONALNA BIBLIOTIKA ČARLOSON BURJAK CRNOJEVIĆ Jel ti znaš engleski, drug?... Potpis Džon Pikek... Kakav sad Džon... pa još Pikek?... Čikago... Joj, pa to je Ivan Picek, moj pokojni deda iz Amerike... (*Potpisuje, a ne prestaje da vergla*) Ustvari i nije mi baš deda... ali moja rođena baba imala je devera, muževljevog brata, koji je imao pašenoga, a on brata od tetke, Jovu Piceka, koji je otišao u Ameriku pre pedeset godina da tamo živi. Neko kaže da je biznismen i silan bogataš, drugi, koji su mu dalji rod, ogoravaraju ga da je hohšapler... (*Poštar odlazi, a on viče za njim*)... Znate i sami kakvi su ljudi, čim se proslaviš, ili obogatiš, oni ti poturaju neku zakačaljku... A šta ima on meni otud da se javlja? Uzeo mi je što je mogao... dosta mi je tog deda Piceka!

On vidi da nema više kome da priča i ostane bez reči.

Kabinet advokata. U čekaonici ogromna gužva. Klijenti galame, pokušavajući uglas da obaveste Manju šta žele. Potpuno neuobičajena atmosfera.

MANJA: (Viče) Molim vas... molim vas da zavedemo nekakav red, da bih ja mogla da vas upišem u spisak za doktora Freskara. Svi koji žele da tuže Savezno izvršno veće što ne izvršava obećanja i obaveze - neka pređu na levu stranu. Molim vas...

Cela grupa se sjuri na levu stranu prostorije.

... Ako neko želi da tuži opštinu, zbog glupih propisa molim vas na desno...

Cela grupa se sad preseli na desnu stranu.

... Pa šta je sad? Zar me ne razumete? Ko se žali na republičke organe - nek se povuče tamo u dubinu.

Sad svi pretrče, uz galamu, u dubinu sobe.

ČOVEK: ... Tišina! izgleda da vam nisam dobro objasnila. Razumemo mi vas drugarice, ali mi hoćemo da tužimo i jedne i druge i treće. Svi su nam se zbog nečeg zamerili, pa ako je već došlo vreme da se parničimo sa državom, hteli bismo sve o istom trošku.

U tom trenutku ulazi Ben i probija se kroz masu.

BEN: Izvinite, ja ovde radim... Šta je ovo Manja, je li to sve nova klijentela?

MANJA: To je već treća tura od jutros. Šef je došao na genijalnu ideju i gledaj reakciju.

A u svom kabinetu Aurelige baš meri sebi pritisak. Ispred njega su i njegove omiljene boćice, pilulice i kapi. On pumpa, gleda na skazaljku aparata... pa ga kucka, jer je očigledno nečim nezadovoljan, ili i uplašen. Ulazi Ben.

BEN: Šefe ja sam zakasnio, ali imam opravdanje: telegram.

AURELJE: Ako je ovaj aparat ispravan, ja će umreti u roku od dvadeset minuta.

BEN: Nemojte doktore, molim vas! U subotu ne valja biti ni bolestan, a osmatri i da ne govorim. Lekari su na vikendu, pogrebni zavodi i groblja ne rade...

AURELJE: A šta mogu: pre deset minuta imao sam 160 sa 100, a sad 140 sa 80... Ako pritisak tako nastavi da pada - odumreću. Hoćete li mi dodati čašu vode?...

On pije neku pilulu.

(Ojađeno)... E, bože, gde mi je sad ono zdravlje od pre šest meseci? I to sad da popušta kad sam otkrio formulu za slavu i uspeh.

BEN: Možda vam popušta taj aparat, a ne srce i pritisak. Mašina, ko mašina - crkne neki lager,

zupčanik, pumpa...

AURELIJE: Pa kad se kvari najfiniji čelik, kako tek propada naš organizam? I mi Bene, imamo dizne koje se začepljuju, pumpu koja može da trokira...

BEN: A koji su nam ovi napolju, šefe?

AURELIJE: Javljuj se na moj oglas. Pročitajte... pročitajte...
(Daje mu novine)

BEN: (Čita) "Svi kojima je standard pao, ili su nezadovoljni zbog ekonomске situacije, ili drugih nepravilnosti, pa žele da tuže državu, ili njene institucije, neka se jave advokatu Aureliju Freskaru".

AURELIJE: Šta kažete? Genijalno.

BEN: A zar to može?

AURELIJE: A zašto ne bi moglo? U zakonodavstvu nigde decidirano ne стоји ni pro, ni kontra. Znači - treba proveriti šta je mišljenje i tumačenje suda. A presedana vec ima; sigurno ste čitali u novinama da je jedan drug tužio savez komunista i traži da mu se vrati članarina za prošlih četrdeset godina jer se, kako on tvrdi, Centralni komitet nije pridržavao odluka, za koje je i on glasao i zbog kojih je bio u partiji i plaćao članarinu. Ako može on da tuži Partiju, zašto ne mogu i drugi da tuže državu, ili pojedine forme, ako se odluke menjaju, a recimo: prema starim zakonima plaćene su ovakve, ili onakve takse, porezi i doprinosi... pa kad je to poništeno, jer valjda nije bilo dobro, zašto da se građanima ne vrate pogrešno oduzete pare? Razumete li šta hoću da kažem?

BEN: A ako to ne uspe i sud odbaci tužbe?

AURELIJE: Pa šta mi možemo? Mi smo časno probali i časno
ćemo naplatiti honorare za rad. Mi, Bene, u tom
poslu ne možemo štetiti, a reklama će biti sjajna.

BEN: A mogu li, dok ne uletimo u tu parnicu sa
Domovinom, da vas zamolim da mi prevedete
telegram? Poslao mi deda iz Amerike, a vi
razumete sve te razne jezike...

AURELIJE: Nisam znao da imate bogatog dedu.

BEN: Ne znam još ni ja da li je parajlja. Nisu možda
ni u Americi svi bogati.

AURELIJE: (*Prevodi mu*) "Ja sam na putu... za stari kraj...
doneću ti tvoj prilog i još nešto... Džon Pikek".
Nije baš jasan telegram. Šta znači ovo: tvoj
prilog i još nešto?

BEN: Takav nam je taj deda: zajebant! Znate, pravio je
on meni i celoj familiji probleme i ranije. Dok
sam živeo u NACIONALNA
BIBLIOTEKA
U DONJOJ BARICI
ZAGREB
CRNOJEVIĆ Barici, javio mi se jednom,
zagrebački advokat Jovanković...

AURELIJE: Znam kolegu Jovankovića...

BEN: ... i zakazao mi sastanak u našoj kafani...

Počinje Benovo sećanje.

*Kafana u Donjoj Barici. Ben sedi u kafani i pijucka, nervozno
isčekujući. Kafana seoska, stolovi pokriveni kariranim
čaršafima, gazda je istovremeno i kelner... Ulazi advokat
Jovanković, noseći u ruci veliku kutiju.*

JOVANKOVIĆ: Benkovićević?!

BEN: (*Ustane*) Ja... Vi ste advokat Jovanković? Dobar
dan...

On pruža ruku, ali je Jovanković ne prihvata.

JOVANKOVIĆ: Ivina Benkovićević? Lično?

BEN: Pa kad sam tu, znači da sam lično tu, ne može se biti bezlično tu.

On ponovo pruža ruku, ali advokat još ne prihvata.

JOVANKOVIĆ: Imate li osobnu kartu?

BEN: Kakva je sad to zajebancija!

JOVANKOVIĆ: Pa ne mogu kome bilo predati urnu sa polovinom vašeg dede?!... Izvolite...

On se sa njim rukuje i iz kutije izvadi urnu sa pepelom i svečano mu je predaje.

BEN: Deda?... I tu je, unutra, moj jadni deda Ivan?
(Zaplače se i pojavljuje u urnu).

JOVANKOVIĆ: Unutra je polovina pepela pokojnog Ivana, ili
Džona Pikeka...

BEN: Koja polovina?... Mislim: da ne ljubim dedin donji deo...

JOVANKOVIĆ: Dobio sam izveštaj iz advokatske kancelarije Smit end Smit iz Čikaga da ste vi, prema testamentu, određeni za naslednika i da treba da otpotujete u Čikago, da preuzmete nasledstvo i drugu polovinu dede.

BEN: Kakvi su to ljudi... ti Amerikanci? Kako su mogli da mi šalju dedu u delovima? Pa nije on TV serija pa da ide u nastavcima... Joj deda, deda...

JOVANKOVIĆ: Konobar! Hoćete li biti ljubazni?

BEN: Molim vas - ja sam domaćin! (*Kelneru*) Sve po redu, kao što sam ti ranije rekao.

On stavi urnu nasred stola, a kelner donosi piće, jelo...

... Joj, deda, deda...

JOVANKOVIĆ: Ja ču se postarati za vašu vizu i za avionsku kartu.

BEN: A zar se ne može putovati lađom? Avione svaki čas otimaju, a još ako čuju da leti i neki bogati naslednik... joj, deda, deda... I koliko je ostavio?

JOVANKOVIĆ: Tačna suma mi nije rečena, ali pošto je mnogo...

BEN: (Prekida ga) Mnogo para? U dolarima? Joj, deda, jadni deda.

JOVANKOVIĆ: ... Pošto je mnogo živeo tamo, valjda je i nasedstvo veliko.

BEN: Pa da popijemo za pokoj duše...

Od diže čašu pa se kucne sa advokatom, a onda i sa urnom.
NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
ČRNOJEVIĆ

... Živeli!... Joj, deda, slatki mrtvi deda...

JOVANKOVIĆ: Vi ćete mi dati vaš pasoš, dokumenta o rodbinskim vezama sa pokojnikom i hiljadu dolara za avionsku kartu...

BEN: Sve sam ja to skupio... služite se... joj, deda... (On se opet kucne sa urnom).

Kabinet advokata. Ben nastavlja priču, a Aurelije, po navici, hvata beleške.

BEN: I tako smo popili malo šnapsa, mnogo vina, pojeli prasence i ono što pripada uz prasence i isplakali se nad dedom. A taj advokat je čovek sa osetljivom dušom...

AURELIJE: ... I velikim stomakom! Niko u Advokatskoj komori ne može da pojede koliko on! A zdrav... đubre jedno! I kako vam sad šalje telegram pokojni deda? Ili vas je kolega popalio za pare sa nekim lažnim dedom?

BEN: Ne, advokat je bio u redu, ali deda nije! Posle dvadesetak dana Jovanković me je pozvao na sastanak u istu kafanu...

Kafana u Donjoj Barici. Ben, sa svojom urnom u rukama, ulazi u kafanu i primeti u ugлу sto sa svojim rođacima. A pred svakim od njih ista urna, kao njegova.

BEN: Jedan, dva... tri... šest... sedam... jeste li svi dobili po malo dede Ivana?

Svi tužno klimaju glavom.

NARODNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE
DURDE
CRNOJEVIĆ

BEN: Onda u Americi nije ništa dede ni ostalo. A svi ste dali i pare za avion?

Svi opet tužno klimaju glavom.

BEN: Pa ne pravi deda tamo svadbu, pa da se skuplja familija. Šta ćemo mi svi tamo za malo pepela? Ili mislite da smo svi podjednako bliski pokojniku, pa da ga podjednako i delimo?

SVI: Podjednako...

Ulazi Jovanković.

JOVANKOVIĆ: Vidim da ste svi stigli na vreme što dokazuje

vašu ljubav prema mom klijentu iz Amerike, a vašem dedi iz Domovine. Imam za vas vrlo lepu vest.

BEN: Koliku? Mislim: po koliko će lepe vesti svako od nas da dobije?

JOVANKOVIĆ: Deda vas sve lepo pozdravlja...

Opšte zaprepašćenje.

BEN: (Zasmeje se) Duhovito... Ameri poslali satelit na nebo, a deda kucnuo u prozor pa rekao kosmonautu: ej, mister, pozdravi sve moje u Donjoj Barici...

Ali samo se on smeje.

JOVANKOVIĆ: Mister Džon Pilek, naravno, nije ni umro. Ovo je pismo za vas (Čita) "Dragi moji, ja sećam ovde u Americi kako u stari kraj uvek vi veseli i prave razne šale, pa sam i ja pravio šala sa hiljadu dolara. Svi ovde smejali veselo kad čuli. Kad dođem vratim pare, keš, i donesem vesele poklone. Onda ostanem tu do sudnji dan i tu sebe sahranim. Vaš deda Džon".

BEN: Zbog sahrane ne mora ni da dolazi: pepeo nam je već poslao. A ako su mu i pokloni veseli kao i šala sa hiljadu dolara - mi ćemo da pocrkamo od smeha.

Kabinet advokata. Aurelije i Ben nastavlju razgovor.

AURELIJE: ... I vi onda, od radosti što niste u žalosti,

navalite na piće i ždranje! Pa zar vi Bene, ne znate koliko je nezdravo jesti te vaše seljačke svinjarije, te krvavice, kulene...

BEN: Uh, uh...

AURELIJE: ... džigernjače i šunke pečene u hlebu...

BEN: Oh...

AURELIJE: ... čitao sam da se negde čak i celo prasence kuva u vinu...

BEN: (*Pevuši!*) Joj mene, joj...

AURELIJE: ... a i mnogi prave glavu u škembetu, pa teleći ribić u kajmaku, a kao predjelo tripice u umaku od mirodije...

BEN: ... dosta je, doktore...

AURELIJE: ... Sva ta odvratna mesišta sa ukrčkanim mlinci-ma u onoj moći, sa žganjcima ili knedlama, sa punjenim paprikama, zalivenim mileramom, ili sa šniclama u senfu. A sve zalivate ružicom, ili belim vinom presecate prepečenom šljivovicom, lađenom u bunaru! A posle torti od patišpanja, makovnjača i orahovača, pijete crno i dahćete...

BEN: Nije tačno, doktore - stenjemo! I kukamo od uživanja.

AURELIJE: Odvratno, Bene! I ne govorite mi više o tim divljačkim zadovoljstvima! Znači - taj deda sada stiže?

BEN: Ako je verovati njegovom telegramu.

AURELIJE: A ne obaveštava vas više preko advokata Jovankovića?

BEN: Ne može, jer je advokat, posle tog poslednjeg ručka u Donjim Baricama, pao u postelju.

AURELIJE: Eto, jel vidite koliko je to ždranje nezdravo?

BEN: Nezdraviji je bio moj rođak Maks, jer ga je zbog onih hiljadu dolara prebio kao mačora, pa sad Jovanković neće da se petlja sa tim poslom.

AURELIJE: U redu, Ben... kada deda stigne, dovedite ga k meni, ja će mu biti pravozastupnik, napraviću testament, srediću sve oko naslednika i sahrane. Znate, ako je mister Pikek toliko bogat, vama je bolje da mu mi vodimo poslove i da budemo na izvoru događaja.

Grobljanskom stazom polako idu Ben i Džon Pikek. Deda je stari, ali dobro držeći gospodin, sa kaubojskim šeširom na glavi i dosta pokvarenih reči u govoru. Ben se umiljava oko njega, ponekad poskoči da ga poljubi... nežan je...

DŽON: Fantastik!... Po groblju se najbolje vidi koliko je Domovina napredovala. Pogledaj koliko ste već ljudi sahranili!

BEN: Pa i gradovi su se razvili, deda... i tvornice, putevi...

DŽON: Sve je to prolazno, Ben. Čovek tamo malo poživi, a onda dođe ovamo, za stalno! Krasno!

BEN: Naš Mirogoj je super, deda. Ti samo izaberis gde hoćeš da se smestiš, a moj šef će sve da ti završi: i za grobnicu i za ugovor. E, deda, deda... (Poljubi ga) Čim sam te video na aerodromu, viknuo sam: eno mog dede!

DŽON: Kako si mogao znati, kad sam ja otišao u Amerika pre nego što si ti i rodio sebe?!

BEN: Krv je to progovorila, deda. A i baka mi uvek pričala: eh, da možeš da vidiš Džona, pa da vidiš Džona...

- DŽON: Ona je mene uvek mrzela. Pisala mi je da sam gangster, jer otimam pare tamo, a njima ne šaljem ovamo...
- BEN: A, ne, nikad nije pričala da si gangster! Govorila je: onaj razbojnik Džon, ali gangster - nikad.
- DŽON: Svi vi mislite da je u Amerika lako praviti pare...
- BEN: Ja znam da je teško.
- DŽON: Brzo i lako može samo nepoštено!
- BEN: Fuji! To mi ne priznajemo. Iz političkih razloga.
- DŽON: Ja jesam zaradio lako...
- BEN: Ti si drugo. To može... jer si ti naš čovek. Napredan.
- DŽON: ... ali teško je pare zadržati, pa množiti, sve više, više...
- BEN: E, to je pošteno...
- DŽON: (*Ljutito*) Pa hoćeš li ti da pričaš kako sam ja radio i zaradio, ili ja? Jesi li ti bio u Amerika, ili ja? Znaš li *ti kolika je muka* dok se stekne prvi milion dolara? Pare su prokletstvo. Čovek koji voli mani... novac... to je proklet čovek!
- BEN: Mama mi je uvek govorila: sine, ti si rođen kao proklet!
- DŽON: Naročito ako ga uhvate!... E, ovo je lepo mesto... Bjutiful... Odavde pokojnik može imati lep pogled! Da kupiš meni neku od ovih grobnica, da ovde uživam. Samo da je okreneš naopako, da ne gledam ka katedrali. Kad sam polazio u Ameriku, posvađao sam se sa prijateljem, koji je bio fratar. Neću ni da gledam ka njemu.
- BEN: Pa ovo je već zauzeto deda. Možda se ne prodaje baš ovde, ali ja ću ti naći nešto fino i komforno.

DŽON: Hoću baš ovde. Ako imaš dosta para - sve se prodaje. Gledao sam kod nas na TV jedan skeč... pa jedan kaže: svi muškarci su homiči... a drugi kaže: lažeš, ja nisam... a prvi kaže: a hoćeš li da vodiš ljubav sa mene ako ti dam hiljadu dolara? A drugi kaže: neću! A prvi kaže: a za sto hiljada dolara?... A drugi kaže: neću! A prvi kaže: a ako ti dam milion dolara? A drugi kaže: e pa sad... za tolike pare... u redu... A prvi onda kaže: jel' vidiš da si i ti i svi ljudi homiči, samo što nema dosta para!

Zasmeje se on, pa za njim, sa zadrškom i Ben...

... E, vidiš: ja imam puno para!

Kabinet advokata. Na čekaoći su Manja i frau Beti, koja čeka da je primi advokat i doktor Črnojević. BIBLIOTEKA ERNST PRE DR. DUDJE ČRNOJEVIĆ

BETI: Ne plačite Manja, danas je petak, a plakanje u baksuzni dan ne sluti na dobro.

MANJA: Ne plačem zbog sebe, već čitam ovde da je čitav ogromni oblak skakavaca pao na severnu Afriku. Pojeli su sve! Čak su i kolibe počeli da glođu. Zamislite, da kuće budu pojedene! E, takvog čuda nema ni kod nas... (Zajeca) Jadne kuće...

BETI: A mislite da taj Amerikanac neće dugo kod doktora?

MANJA: Ko to zna? Rekao mi je: (*Imitira ga*) Gospodice, zakupiću gospodina Freskara na 30 minuta. Koliko košta?... Htela sam da ga pitam da li

BETI: kupuje šefa na minut, ili na kilo? (*Zasmeje se*)
Ne razumem ovo pismo pravobranioca samoupravljanja. Pitala sam doktora telefonom a on kaže: frau Beti, ko njih uopšte razume?

Manja se ponovo rasplače.

... Što sad plačete? Zbog samoupravljanja?
MANJA: Pa zbog skakavaca.
BETI: Opet?
MANJA: Nije opet... zamislite: seljaci se naljutili zbog useva i kuća pa sa lopatama, granjem i vatrom - pobili milijarde skakavaca! Jadni skakavčići...
BETI: (*Ljutito*) Nemojte me nervirati, devojko. Morate se u životu opredeljivati: navijate li za skakavce, ili za seljake i kuće. Ne možete plakati za obe protivničke strane. Vi niste u rukovodstvu pa da propovedate jedinstveno tržište, a da se borite za republička zatvaranja. Političari imaju pravo da budu dvolični, takav im je posao, a narod sme da kuka samo principijelno... A vi ste valjda narod! I pitajte šefa hoće li uskoro biti sloboden: ako je taj Amerikanac biznismen, nisam ni ja skoro pasla travu.
MANJA: Što ste vi danas na kraj srca, frau Beti...
BETI: Imam probleme sa opštinom oko poreza. Zato sam i došla do doktora.
MANJA: (*Zaplače se*) Izvinite... ali ne mogu da se uzdržim.
BETI: Sad plačete zbog mene?
MANJA: Ne. Zbog opštine.

A u kancelariji advokata sede Ben i deda Džon.

AURELIJE: I niste se nikada ni ženili?

DŽON: O no! Tenkju... A zašto?

AURELIJE: Ne pitam zbog radoznalosti već zbog konstatavanja status kvoa. Da se sutra ne pojavi neki naslednik iz Amerike. Žena, i kao bivša, može da ima neka potraživanja, može da tvrdi da je imala sa vama dete...

DŽON: O, no... Ženiti se u Amerika to je kao harikiri! Žena ima sva prava... a muško... kako se kaže... sva kriva!

BEN: Ne kaže se tako, dedice...

DŽON: Kako kaže: ne kaže? Ako je ono pravo, suprotno je krivo. Ne?

AURELIJE: Razumem ja vas.

DŽON: Pa normalno: vi pametan, Ben glup! Znači: ne sveš ženiš žena, jer ti radiš, a ona zabavlja sebe... ti skupljase pare, a ona pare troši... troši mani.

BEN: (Zasmeje se) Zato se valjda i kaže: mani... more mani... mani... baš te briga!

DŽON: Opet ovaj glup. Briga, Ben. Žena velika briga. Čim skupiš velike pare ona ostavi tebe i uzme pola za sebe. A onda alimentacija, alimentacija... jedan naš tamo u Masačusets... lep... Crnogorica...

BEN: Crnogorac.

DŽON: To i kažem: Crnogorica... bio bogat biznismen, nafta, ali lep, a žene sve uzdišu... oh, oh... a Crnogorici milo, oženi jednom, oženi dvaput, oženi peti put i sad radi kao prosjak u Montani. Prosi za pet alimentacija.

BEN: A što ne kaže: nema! I gotovo!

DŽON: Opet ovaj? U Amerika sve može, sve sme, samo ne sme da ne plati porez i žena.

AURELIJE: Ono što je za nas sada bitno, to je da iz Amerike nema niko nikakve nasledne zahteve. A kolika vam je imovina i kako biste je za života investirali?

BEN: E, to!

DŽON: E, za to ćeš ti da izadeš napolje. Pred rođacima se o parama ne govori! Čuješ: ima pare, ima pare, ajde deda umri brzo, brzo, a pare nama, nama... izlazi!

BEN: Pa ja nisam takav!

DŽON: Možda sad nisi, jer ne znaš ništa, a kakav ćeš ti biti kad znaš svašta? Izadi!

AURELIJE: Izadite Ben, bez obzira što radite ovde, postoji advokatska tajna, koja je samo za pravničke uši.

BEN: U redu. Ali da znaš, deda, da se ljutim što tako misliš o meni.

DŽON: Bolje da ljutiš ti, nego da brzo, brzo umrem ja!

Ben izlazi.

... Ja imam sedam rođaka mister Freskar. Ako znaju koliko imam para, neko će ubije mene. U država Teksas... čitao sam...

AURELIJE: A kolika je suma koju posedujete mister Pikek?
Da znam kako da postupim. Primo: oko ulaganja, sekundo: zbog investicija, terco: radi oporuke.

DŽON: Nije mnogo: nešto liti preko dva miliona dolara.

Aurelije se uhvati za srce i poče da traži među svojim pilulicama...

AURELIJE: Oh... onda ste potpuno u pravu što se tiče opreznosti. Kod nas su, znate, ubijali i zbog žutog dugmeta.

DŽON: Kakvo sad žuto dugme?

AURELIJE: Zaostao svet. Misle: čim je žuto da je i zlatno, pa dedu po glavi! Imao sam takav slučaj...

U čekaonici, Ben se zalepio za vrata, pokušavajući da čuje šta se priča, a praveći se da tu stoji slučajno.

MANJA: ... To je običaj Bene: ako se pravi testamen, naslednici ne smeju da znaju koliko i šta ko dobija.

BEN: Gluposti! Pa mene ne interesuju pare, nego nepoverenje. Uostalom, kakav sam ja baksuz, a deda srećković - on će da živi bar godinu dana duže od ~~menena~~ stola, naravno, njemu i želim... ali sebi ~~ne želim~~

BIBLIOTEKA
DRAŠKO DURDE
CRNOJEVIĆ

BETI: U naprednom društvu, kao što je naše, nasleđivanje treba ukinuti. To stvara nejednakost među ljudima.

BEN: Kod nas se stalno nešto menja i unapređuje. Što ne predložite neki amandman na ustav o ukinjanju nasleđa. Zvao bi se: "Amandman frau Beti".

BETI: Samo se vi podsmevajte, ali ako niste glupi...

BEN: I ova je počela kao moj deda... a nije mi čak ni baba...

BETI: ... shvatićete i sami! Uzmite moj primer: da sam ja rođena u bogatoj porodici i nasledila pare, ja bih sve naučila u školama i na vreme i sad bih možda bila, zbog svoje pameti, i predsednik

vlade. Kao ona Tačerka!

Manja i Ben se zasmeju.

- MANJA: Samo vas ne bi zvali "Gvozdena ledi", već "Najlon ledi" zbog vaših vrećica za smeće.
- BEN: Znam ja i bolji nadimak, ali neću da kažem, jer sam fini.
- BETI: Najlakše je biti pakostan. Ali doklegod postoji nasleđivanje svetom neće upravljati najpametniji, nego najnasledniji!
- MANJA: Naš Ben se zato zalepio za vrata. U pitanju je nasleđe, a on bi htio da čuje hoće li dobiti dovoljno da i on, po vašoj teoriji, uđe u upravljače?
- BEN: Ja bih radije bio uživač, nego upravljač.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
GRADU OGRADA
CRNOJEVIĆ

U kancelariji se razgovaraju o prijodu kraju. Džon je izvadio i tumači neka dokumenta.

- DŽON: ... Onda bih ove akcije od muzeja u Amerika prodao, a ovde uložio pare u kasino...
- AURELIJE: Otvorili biste kockarnice?
- DŽON: Jes. To ovde, u stari kraj, veri fajn... Za kocka nema porez, pa ljudi hoće kocka, kocka... loto, sport... džek pot... kad radiš ti mučiš sebe, a platiš porez na muka, a kad kockaš samo uživaš, uživaš... to je vaša budućnost i moj biznis.
- AURELIJE: Ako sve ovo saberemo, vi imate više od dva miliona dolara.
- DŽON: Dva ili tri - u čemu je razlika. Ja neću da trošim a i ne mogu potrošim...

AURELIJE: Zato, poštovani mister Pikek, poslušajte moj savet: pre nego što se odlučite za testament - proverite ko vas od naslednika voli, ko zaslžuje da nasledi vaše pare, pa onda da ga sastavljamo.

DŽON: Ako pitam, svako kaže: aj lakj ju, deda... mnogo voli, deda... a možda misle: mnogo voli da umre deda?! Ko to zna?

AURELIJE: Ja sam za ljude i ljubav stručnjak. Reći ću vam šta treba da uradimo i kako ćete naslednike moći da ocenite i procenite.

DŽON: Baš da čuje...

U čekaonici dominira Beti, jer je Ben okupiran neuspelim prisluškivanjem.

BETI: Uzmimo kao primer Bena: kako da ubije dedu i dođe do njegovih para?

BEN: Ama šta to pričate? Što rekao šef - primo: ja dedu volim, sekundo: ja nisam ubica i terco i najvažnije: što da ga ubijem kad ne znam da li ću biti naslednik?

MANJA: Lakša bi stvar bila, da smo mi razvijena zemlja pa da Ben naruči plaćene ubice, a oni onda i sami znaju šta treba da rade. Ali kod nas je kroz tolike godine prosperiteta bilo samo jedno naručeno ubistvo, pa i to je moralo da se poruči čak u Švedskoj.

BEN: A šta ste vas dve napale: Ben ubica, Ben ubica...

BETI: Za muškarce je mnogo veći problem, jer oni su glupi i uvek ih uhvate!

BEN: Znači, sad se vraćamo na to da je Ben glup!?

- MANJA: Žene su mnogo spretnije. Sećate se, recimo, Lukrecije Bordžije?
- BETI: Ja se ne sećam, valjda sam tada bila mala. Ali znam jednu drugu Lukreciju, kod nas, iz Šestina. Ona je muža ubila ljubavlju.
- BEN: E, to je već neka lepa smrt.
- BETI: Misliš? Triput dnevno je vikala: odi, lepi moj... prilezi... lepi moj... dok se nije osušio kao moj prst. A jedno posle podne, baš posle ručka, koji nije mogao ni da pojede, jer više nije imao snage, kako je čuo da Lukrecija guče: dodi, lepi, skinu se i prilezi kod mene... on se izvrnuo od straha i umro!
- MANJA: Primer je lep, ali to su ipak izuzetni slučajevi.
- BETI: Zašto izuzetni? U Herceg Novom ima jedna ulica puna oleandera. NACIONALNA
MOLITVA
CRNE GORE DURDE
DANAS VISE Sve se šareni od cveća... a zovu je ulica ~~udovica~~. Jer je poznato: ako žena svaki dan briše mužu ~~davaju~~ sa oleanderovim listom, oleander cveta, a muž vene!... To je fini, blag, ženski otrov... I uopšte, ženama je lakše, jer je poznato da se kašikom lako ubija. Smrt naravno, nije brza, ali ako džukelu od muža stalno kljukaš prejakom i premasnom hranom - on nikako ne može da se spase. Zato se i kaže u narodu: kopa mu grob kašikom. Naravno, ovde se postavlja pitanje, kako muškarac, tojest Ben, nekoga da ubije?
- BEN: (Vikne) Ama neću ja moga dedu ni kašikom, ni oleanderom...
- MANJA: On će ljubavlju...
- BEN: Vi ste žene trovačice, fuj!

On čuće da proviri kroz ključaonicu, a vrata se naglo otvore i izlaze deda i Aurelije. Ben se pravi da vezuje pertlu...

AURELIJE: Šta to radite, Bene?

BEN: Vezujem pertlu, šefe.

AURELIJE: Na mokasini? Neobično...

BETI: Gospon doktore, je li to moj kolega iz Amerike.
Gutn tag... (*Benu*) Deda ti je sportski tip, teško
ćeš sa njim!

DŽON: Sve okej, Ben!... Ideš sa mnom.

BEN: Ne mogu, radim... Naći će ti taksi...

AURELIJE: Ne, ne, slobodni ste dok se mister Pikek ne snađe
i ne sredi u Zagrebu. Samo mi se javljajte tele-
fonom.

*On iza dedinih leđa daje znake Benu da mu telefonira, ali...
"pst"... tajna!*

DŽON: (*Beti i Manji*) Kad idući put ide iz Amerika ja
vam donese poklon, original američki
čuinggam... žvaka... kao guma... ja putovao
mnogo: svuda urođenici vole amerikeni žvaka!

On izlazi milostivo mašući...

Spavaća soba i kupatilo. Veče je. Aurelije grgoće neku tečnos za dezinfekciju grla, pa kad je ispljune, zine pred ogledalom i gleda sebi u grlo. Čuje se tekst njegovog unutrašnjeg monologa.

AURELIJE: (*Unutrašnji monolog*) Nije više crveno... Ipak je ovaj "svajcarac" najbolji za grlo...

On se trenutak pažljivo gleda u ogledalu, pa, kao mnogi samci, poluglasno zapevuši... Naravno, kao kulturni čovek, on peva opersku ariju iz "Toske".

"Zar ima lepših slika"...

Lepo raspoložen, odlazi u spavaću sobu i počne za stolom da razvija pasijans.

(*Unutrašnji monolog prekida pesmu*) Ako se otvori, mister Picek... ili Pikek... plaćaće mi u dolarima, a neće da menja na crno, deset posto skuplje... Šta će njemu takva dobiti?... Ova karta može... može... (*Glasno*) Zlatkišu, slatkišu, ne podvaljuj sebi... (*Nastavlja ariju*) "Za tobom srce žudi..." (*Zvoni telefon*) Da, doktor Freskar... A, molim Bene

Telefonska govornica. Ben se javlja iz neke javne govornice.

BEN: Davali ste mi znake, šefe da vam se javim, ali nisam mogao ranije. Deda ceo dan nešto radi, pa tera i mene. Mora biti da je on strašna sirotinja, kad toliko zapinje. Ko rob!

AURELIJE: Robuje svojim parama. U svetu, Bene, ako hoćeš novac, moraš da crkavaš od posla. Da bi jednom imao lep život, celog života nikako i ne živiš.

BEN: A ima li onda naš deda puno para? Ako on ne stigne da uživa, bar mi da uživamo tugujući.

AURELIJE: E, to ne mogu da vam kažem. Advokatska etika.

BEN: A kako će da podeli nasleđstvo?

AURELIJE: Ni to ne mogu da vam kažem - advokatska etika!

- BEN: To je u redu, a kako mu zdravlje? Neće valjda... ne daj bože, uskoro!?
- AURELIJE: Ni to ne mogu da vam kažem...
- BEN: Znam - advokatska etika.
- AURELIJE: Ne, to je lekarska. Pitao sam njegovog lekara - neće da kaže. Kaže - etika! Nego, bili ste sa njim: menja li devize, ili plaća u dolarima?
- BEN: Ne mogu da vam kažem - i bankari imaju etiku! A šta ja, šefe, treba da radim?
- AURELIJE: Rekao sam da mi se javiš da bih ti rekao šta mogu, a da ne prekršim etiku. Ako hoćeš nasledstvo...
- BEN: Hoću.
- AURELIJE: Primo: ne smeš biti nepažljiv prema dedi.
- BEN: Neću.
- AURELIJE: Sekundo: učini mu sve što traži...
- BEN: Hoću.
- AURELIJE: Nemoj da mu zapamti da života budu nesrečni.
- BEN: Neću.
- AURELIJE: Terco: pokaži mu koliko ga voliš...
- BEN: Hoću.
- AURELIJE: ... I ne pitaj ga nikad za pare!
- BEN: Neću.
- AURELIJE: I zapamti dobro: za nasledstvo i za dedu važna je ljubav. Ljubav! Hoćeš li me poslušati?
- BEN: Hoću. Ja sve i hoću i neću, doktore - kakogod vi kažete. Jer ja i dedu mnogo volim. I nasledstvo mnogo volim. I ne želim ni da ona ostala familija, ne daj bože uzme pare... i sve će učiniti i za jedno i za drugo... i sa etikom i bez etike!

Klupa u parku. Veče je. Na klupu se spušta Ben. Pun je dile-

ma. Uzdahne duboko, kao da se strašno breme spustilo na njegovu dušu.

BEN: (*Unutrašnji monolog*) I hajd sad, što rekao Hamlet: biti, il ne biti... znati, il ne znati... kako ja mogu da znam šta raduje starca koji je život proveo u toj Americi? Kaže: usreći dedu! A šta je sreća? Jednom je sreća i suva cipela, a drugom je i mercedes malo za sreću...

Kraj njega seda jedna devojka, sa kartonskim koferčetom zavezanim kanapom. Već na prvi pogled vidi se da je iz palanke pošla da traži sreću u velikom gradu.

DEVOJKA: Da li vam smetam?

BEN: Park je svačiji, a klupa ničija. (*Unutrašnji monolog*) Samo mi je ova falila... Ako je deda stvarno bogat, ne možeš mu ni ugoditi, jer sve ima... a ako nije bogat - zašto da mu ugadам? Nije ni navikao.

DEVOJKA: Vi ste iz Zagreba?

BEN: Molim?

DEVOJKA: Pitam, jeste li odavde?

BEN: Pa nisam ja veverica, ili gušter, pa da sam iz parka.

DEVOJKA: Ijao, što ste vi vickasti!... I ja nisam odavde. (*Vadi jabuke iz torbice*) Hoćete li jednu? Sa našeg drveta su.

BEN: Hvala, mrzi me da grizem.

DEVOJKA: Rekla sam mojima: nema sreće u malom mestu.
Idem.

BEN: I vi jurite sreću?

DEVOJKA: Kao i svako. Ali ja ču i da je nađem. Rešila sam.

BEN: A šta radite?

DEVOJKA: Ništa. Zato sam i došla.

BEN: A šta znate da radite?

DEVOJKA: Pa najbolje znam da vodim ljubav. To sam isprakticirala. Za nauku vam je potrebna škola, za rad neka fabrika, jedino za ljubav nisu važne ni kvalifikacije, ni veličina grada... to se svugde radi. I u selu može da bude stručnjak za hvatanje!... Jel tako? A za to ne mora da postoji ni veliki komfor. Hoćeš da ti pokažem? Onaj tamo žbun je sasvim dobar.

BEN: Hvala, nije mi do toga. Imam ja svoje probleme.

DEVOJKA: Daćeš koliko hoćeš, jer si prvi... mislim: u Zagrebu! Dok se ne uhodam. A probleme ćeš zaboraviti, garantujem! Svi kažu da sam strašna.

Usrećíću NACIONALNA BIBLIOTEKA
CRNE GORE DURDE CRNOJEVIĆ

DEVOJKA: Provereno. Ako ne budeš srećan - nemoj da platiš! (*Pokušava da ga ljubi*)

BEN: Čekaj malo... a da sam, recimo, star?

DEVOJKA: Pa šta? Ajde onamo da proverimo.

BEN: Da sam čića - da li bih uživao sa tobom?

DEVOJKA: Za čića je najlakše! Oni pošandrcaju čim vide mladu ribu.

BEN: Sigurna si?

DEVOJKA: Ja sam za starce droga. Marihuana. Znaš valjda kako se rado nauče na pušenje i posle ne mogu bez cigara... Neki deda Cucek iz naše ulice nudio mi je pola cigle samo da mi on lično meri temperaturu.

BEN: I misliš da bi sa tobom neki stari gospodin bio

srećan?

DEVOJKA: Pevao bi ko anđeo nebeski.

BEN: Imam takvog.

DEVOJKA: Ti možda imaš takvog, ali šta ja imam od takvog?

BEN: Ako budeš dobra, ako budeš nežna, ako budeš slatka...

DEVOJKA: To su već tri "ako".

BEN: Možda će biti i pet... ali zato i ti možeš imati štogod zaželiš.

DEVOJKA: Štogod zaželim? Da nije to mnogo?

BEN: Zavisi od tebe. Vodim te sutra na jedno mesto, ali pazi: ako ti mog dedu iz Amerike usrećiš, pa on tebe usreći - ne zaboravi mene.

DEVOJKA: Iz Amerike? Baš mi lepo stoji zelena boja. Čuj, kod nas, u mom mestu se kaže: jurimo - delimo!
Pola - pola!

BEN: Daj ruku! Dogovoren! Sad daj jabuku da gric-nem.

DEVOJKA: Za partnera ima i nešto bolje za grickanje. Hajde ovamo - jurimo-delimo!

BEN: Ne treba - ja nisam svoj deda!

Mala sala u luksuznom hotelu. Deda i Aurelije su napravili večeru u hotelu i pozvali sve rođake Džona Pikea. Ben i nekolicina su već stigli a drugi ulaze, prilaze dedi, ljube ga... Neki u ruku... Najzad su tu svih sedmoro, koji su onda dobili urnu. Kelner služi. Džon i Aurelije se pogledaju...

DŽON: Dragi moji... ja neću da može da govori... jer ja hoće brzo da umrem...

Opšte zaprepašćenje i uzdah.

BEN: (Tužno) Pa zašto umireš deda?

Tužan žagor.

DŽON: (Tiho Aureliju) Jesam lepo rekao?

AURELIJE: (Tiho) Odlično. Recite im još nešto tužno.

DŽON: (Glasno) Ja mnogo tužan za svoj smrt... A veri hepi što imam vas i što vi i dalje živite umesto mene!

Svi se rasplaču.

BEN: (Tužno) Deda, nemoj molim te! Ako već moraš da umreš - nemoj tako žalosno da govorиш. Smrt je prirodna pojava... i mi ćemo doći za tobom, čim na nas dođe godina.

DŽON: Hvala, čekaću vas. Kao što ste vi mene čekali u stari kraj.

BEN: Samo se ti, deda, ništa ne sekiraj. Ti si uvek bio veseo. I šala sa hiljadu dolara je bila vesela, pa ćemo te veselo i ispratiti. Jel tako rođaci?

Svi zapljeskaju.

DŽON: Ja više ne mogu od tuge, pa će moj advokat sve saopštiti na vas!

Svi plaču, Aurelije ustaje i sprema se za govor.

AURELIJE: Poštovane drugarice i drugovi i dragi mister

Pikek... ja nisam član vaše porodice, pa nemam pravo da plačem, već ću vam izneti situaciju sa pravnog i ekonomskog aspekta. Mister Pikek mi je naložio da izmirim njegovo dugovanje prema vama, pa sam svakom od vas dao po hiljadu dolara, koje ćete naći u koverti s leve strane vaših tanjira.

Svi brzo otvaraju koverte.

... Kamatu na taj novac nismo vam dali, jer gospodin Džon smatra da je u ovom periodu vrednost dinara dovoljno pala da ste tako u zaradi u odnosu na vaš novac. Što se tiče urni i pepela, to vam poklanja za uspomenu...

On zapljeska, pa i ostali pljeskaju.
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

... A sad nešto mnogo tužnije: u međuvremenu je mister Pikek potpuno bankrotirao, što se, inače, često događa u tom bezdušnom kapitalizmu i samo mu je ostalo para da kupi sebi grobniču na Mirogoju. Očekujući tužno useljenje u nju, on se obraća vama, kao najblžim rođacima, sa molbom da ga primite na izdržavanje, ili da zajednički skupite nešto para da bi on mogao da proživi u Zagrebu poslednje dane.

Opšte zaprepašćenje. Svi članovi porodice, sem Bena, skupe se u gomilu kao ragbi igrači i počnu žustar šapat. Aurelije sedne, čekajući odgovor.

DŽON: (Tih) Sve pare odmah u Jugobanka, oni okej.. pola procenat bolji od ameriken banke.

Iz grupe se izdvaja jedan rođak, određen da govori u ime svih

RODAK: Poštovani deda Picek. Govorim u ime svoje porodice. Otišao si pre 50 godina u taj beli svet živeo u belom svetu i uživao u belom svetu, a nas si se setio tek kad ti je došao crni petak. A kod nas se kaže: kome nisi igrao na svadbi, to može na groblju ne trebaš plakati! Pozovi neka tko u kukaju tvoji belosvetski, a nas zaboravi opet na 50 godina!

Svi sedmoro rođaka složno odlaze iz sale. Ostaje samo Ben

DŽON: Lepo vi meni rek o.

AURELIJE: Kod nas postoji poslovica: prijatelje sam biraš, a rođake ti je bog dao.

DŽON: Hajde, Ben, vredaj i ti svoj deda.

BEN: (Imitira Aurelija) Ja? Pa ja bih, deda, sve učinio da tebi bude lepo. Primo: ja ću uvek biti pažljiv sekundo: pokazaću ti koliko te volim i terc: usrećiću te. (Viće) Dođi!

Ulazi devojka iz parka.

... Deda, ja znam da je tebi najvažnija ljubav. Evo... vidi kakvu slatku ribicu sam ti našao. Uživaj - ja plaćam!

Aurelije počne da pljeska, ali Džon odjednoim skoči i prilazi

Benu i devojci.

DŽON: (Besno) Ti najgore skot! Ti saznao da ja voli samo muški, ti saznao da ja napravio pare na plej boj, na kol boj, na muški javna kuća i ti ismevaš deda? Fuj! Ide Džon nazad, ima ko voli i mene i moj mani!

DEVOJKA: (Primiće se zavodljivo) Ama lako ćemo dedice. Ako treba ja sam i dečko, samo nalepim brkove.

DŽON: Fuj! (Udari joj dva šamara i besno izlazi)

AURELIJE: Bože moj... Bene, sve si upropastio!

DEVOJKA: A ja gubim vreme sa tobom i još dobijem batine.

Ona zamahne i opali mu šamar.

BEN: Zašto sad to?

DEVOJKA: Dobila sam dva - jedan je za tebe. Jesmo li se dogovorili da sve delimo? Jurimo - delimo!

Dvanaesta priča

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE DURDE
CRNOJEVIĆ

KROKODIL

Aurelijeva spavaća soba. U krevetu leži bolni i prebolni advokat. Užasno je uplašen, jer misli da je na smrti, a kraj kreveta stoje njegovi saradnici Manja i Ben.

AURELIJE: Bene, budi milosrdan i nabavi mi revolver da se ubijem... Zašto puštaš da se mučim? Toliko se, dragi moji, bojim smrti, da više ne mogu da izdržim to čekanje! Bolje je - bum... i gotovo! Jednom sam leteo avionom, a bilo je nevreme, a neka žena se toliko plašila da je sve vreme cičala i pokušavala da otvorи pomoćni izlaz i iskoči. Nije imala hrabrosti da sačeka kraj. Tada je nisam razumeo... a sada znam... ne plačite, Manja... ja se toliko godina već mučim sa zdravlјem, da sam možda i mrtav, ali lekari neće da mi kažu, da se ne bih potresao! Konačno vidim: hoću da ~~umirem~~ ^{NACIREM} u ~~plojest~~ ^{plojest} - ja neću... ali hoću! Trebalо ~~biti~~ ^{BIBLIOTEKA} ~~da davam~~ ^{CRNOJEVIĆ} ~~izdiktiram~~ testament, ali kome i šta da ostavim... (*Zaplače se*)... kad ja nikoga i nemam! Žena me je napustila i to je jedino lepo što je za mene uradila. (*Manja i Ben se jako zaplaču, pa se on naljuti*) Ne derite se tako glasno, nećete čuti šta vam govorim... a ja nemam snage da se nadvikujem sa vama. I zašto vi plačete - kad ne umirete vi, nego ja! To je lice-merno... (*Izvadi i pogleda toplomer*) Evo... Ohladio sam se. Potpuno... a ne boli me ništa... Kad bi me negde bolelo, ja bih znao šta mi je, pa bi se možda i izlečio... (*Ponovo se zaplače*) A ovako - umirem nazdravo!

Kabinet advokata. U čekaonici su Manja i Ben. Uznemireni

advokatovim stanjem potpuno su promenili svoj radni ritam.

MANJA: (U telefon) Ne, doktor Freskar je poslao izvinjenje sudu i odložio ročište... To vam zaista ne mogu reći: neko leži jedan dan, neko deset, a neko više i ne ustaje... Ma ne, niko mu nije prebio noge... Šta čete vi?... Znate, po mom mišljenju vi ste dobili malo zatvora! Malo! (Zalupi telefon)

BEN: Ne nervirajte se, Manja, šef radi i sa kriminalcima, a ko hoće da živi u kokošnjcu mora naučiti da kokodače.

Burno ulazi frau Beti u pratnji svog šofera.

BETI: (Šoferu) Sačekaj me, neću dugo... i otvori kabinu da se mercedes izluftira, pa odnesi šustiklu sa mog sedišta u pegleraj.

BEN: (Manji) EKSKLUSIVNA PRIMERA - vežbajte se da i vi govorite gluposti.

BETI: Gris Got. Je li doktor fraj?

BEN: Totalno. Lekari ne znaju šta mu je, on ne zna šta mu je, a ako ne umre kroz tri dana, umreće kroz tri godine, ili trideset i tri... ali umreće sigurno!

BETI: O čemu ovaj lupa?

MANJA: Trenira pričanje budalaština, frau Beti.

BEN: Ja govorim budalaštine? Znači: šef je dobro?

MANJA: Ne, užasno mu je.

BETI: Joj!

BEN: Nije išao kod lekara?

MANJA: Od sedamnaestog specijaliste se sinoć vratio.

BETI: Joj.

BEN: A jesu li uspeli da mu otkriju bolest?

- MANJA: (*Plaćljivo*) Još nema nikakvu dijagnozu.
- BETI: Joj, joj...
- BEN: Je li maločas od mene plačući tražio pomoć?
- MANJA: Molio je za revolver, da se ubije!
- BETI: Joj, joj, joj...
- BEN: I ko onda ovde govori gluposti?
- BETI: Pa šta vas dvoje čekate? Tako je u Minhenu imao radnju na uglu Kertner štrase pokojni her Štraus Fin gospodin... on je stalno meni govorio boli mojego, frau Beti, pa ono, lekari su ga pregledali pregledali i rekli: nije vam ništa - uobražen bolesnik! - Ja uobražen? - naljutio se her Štraus i udavio isto veče u sopstvenoj kadi. Onda izvršio onu nemačku autopsiju i definitivno utvrde da je on potpuno zdrav i potpuno mrtav. Ali u Nemačkoj su dijagnoze fantastične... A ovde, ako gospodin doktoru ne znaju lekari šta je - neka se obrati onima ste pre sve horoskop, što ljljavaju visak, ili gledaju u dlan i šoljicu. Pa bar sad imaju toliko načina da čovek utvrdi od čega će umrijeti i kad će umreti.
- MANJA: Mislite da mogu da pogode?
- BETI: Sto posto. I više - dvesta posto. Uzmimo actečki kalendar... ili tibetansku knjigu mrtvih... ili zakon osvete sa Malaje... Pa tu piše sve, za svakoga. Kad je rođen her doktor?
- MANJA: Mislim... 12. oktobra.
- BETI: Joj, pa on je krokodil. Actečki je krokodil, a po kineskom je sigurno svinja. A 12 je ključni broj u svih astrologija. To počinje još iz Biblike: Jakov je imao 12 sinova, Jevreji 12 plemena, drvo života ima 12 plodova, Isus je izabrao 12 učenika

u Kini ima 12 kapija Mingtanga... imamo 12 meseci u godini...

BEN: Doktor mi je rekao da ima još samo 12 svojih zuba - ostali su mu socijalni.

BETI: Samo se vi rugajte, ali pošto je on krokodil i to još iz meseca vatre, to je isto kao da je vodolija u sukobu sa bikom... ili svinja u godinama suše! Njemu nije lako, ja vam kažem.

MANJA: Ali koga da nađemo od stručnjaka za ta pitanja, frau Beti? On se zaista jako muči. U sve sumnja, svega se plaši... ako bi ga neko ubedio šta mu je...

BETI: Pa nađite Purušu. Ona nije asirka kao Džuna, ali mislim da je poreklom iz Nepala.

BEN: Ako je iz Nepala, hoće li da upali?

BETI: Opet ovaj?! Vi, kako ste primitivni, sigurno ne verujete ni u zvezde, ni u podzemne vode?! Ali ako ste prijatelj doktora Freskara, otici ćete do Puruše. Kad mu ona pogleda u dlan i napravi horoskop, on će potpuno sigurno saznati kad će ga udariti šlag, kad infarkt, a kad će se konačno rešiti svega i upokojiti.

Ulica pred Purušinom kućom. U maloj uličici, pred jednom kućom, skupila se velika gomila ljudi. Uglavnom žene. Svi čekaju da ih primi čuvena врачара Puruša. Mnogi su sa zavežljajima, neki sede i jedu... Nailaze Manja i Ben.

MANJA: Pogrešili smo, ovde se sigurno čeka narodni hleb, ili ulje po staroj ceni.

BEN: Ne, ovde se rasprodaje sudbina i ne pita za cenu.

MANJA: Ja neću da čekam u tolikom repu.

BEN: Pametan čovek može da utiče na svoju sudbinu.
Samo ti gledaj mene, diži dreku, pa se posle izgubi...

Oni stanu sa strane i Ben se odjednom zagleda u vrh obližnje visoke kuće.

BEN: (Glasno Manji) Pašće!... Bog i duša - pašće!

Manja gleda za njegovom rukom.

MANJA: Jao... gde je, gde je?

BEN: Pa zar ne vidiš?... (Još glasnije) Ne dajte drugovi... pašće sigurno! (Viče) Ej, šta radiš tamo?

Svi se okreću i pilje u krovove i , naravno, ništa ne vide. Ali žagor počinje da raste Ben, vukući Manju, potrči malo dalje do Purušine kuće.

BEN: (Viče) Drži se dečko, ne mrdaj!

Soba kod Puruše. Sve je namešteno u nekakvom istočnjačkom stilu. Puruša je sredovečna žena, crna, našminkana tako da izgleda tamnoputa, kao Indijka ili Ciganka, a i obučena je u crno, sa nekakvim velovima. Nosi i tamne naočari, debele lance oko vrata, prstenje i narukvice na rukama. Ona sedi iza malog stočića na kome su karte, velika džezva sa kafom, a po zidovima su zodijački znaci i "magični" krugovi sa astrološkim obeležjima. U uglu, na jastucima koji su baceni po podu sedi čovek, obučen kao jogi, u jogi poziciji i puši na nargile. Pred Purušom je postarija žena, čija je poseta već završena.

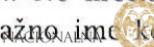
PURUŠA: Vratiće se sigurno, čim Saturn dođe u opoziciju prema Marsu!... Računajte na broj sedam. Biće to sedmog dana u nedelji, ili sedmog meseca u godini, ili sedme godine u deceniji... ali biće! Vidim ga jasno kako se vraća... i malo kao čopa...

Ona ostavlja dobijeni novac, a žena odnosi horoskop...

... kažite da uđe sledeća!

Posle žene u sobu upada Ben. On gleda oko sebe, zapanjuje se... prekrsti se...

BEN: Uuuu... bog te... jel ovde sme da se krsti... ili mora da se klanja po turski?

PURUŠA: Stanite!... Ne krećite se, vidim vam auru... Vi nosite lažno ime koje počinje sa "B". A pravo ime vam počinje sa "I"...
BIBLIOTEKA
NACIONALNA
CRNOJEVIĆ

BEN: (Zine od čuda) Molim?

PURUŠA: Majka vam se zvala Milena, nije imala jedan prst na levoj ruci.

BEN: Joj...

PURUŠA: I vikala je često za vama: Ivina, Ivina, ne budi živina...

Ben preplašeno počinje da se povlači ka vratima.

BEN: Ako mi kažete i kako mi se zvala učiteljica - pašću mrtav.

PURUŠA: Ti nisi ni imao učiteljicu, nego učitelja Jošku...

BEN: (Užasnut, uhvati se za kvaku) Izvinite... ja će drugi put...

Puruša skida naočari i počinje da se smeje.

PURUŠA: A ti si mislio da me zezaš? (*Imitira ga*) Vrača, proriče... a nema pojma!...

BEN: Marica!

Ona ustaje i grli se sa njim.

PURUŠA: Nisam Marica nego Puruša!

BEN: To ti je umetničko ime?

PURUŠA: Astrološko. Na starom jeziku, sanskritu, Puruša znači biće, ličnost... a moje biće živi u prošlosti, budućnosti i među duhovima.

BEN: I ti Marice to meni ozbiljno!

PURUŠA: Najozbiljnije, Ben. Lutala sam, tražila, tražila sebe i našla... ovo mi je muž Marko. Radno ime mu je Mula Jusuf Marko, ovo je moj drugar iz Donje Banice, crnogorskog teatra.

BEN: Sećaš se, bog te, ti si i u "Magbetu" igrala Vešticu.

PURUŠA: Ali glavnu Vešticu - hekatu.

BEN: (*Glumi Magbeta*) "Šta to radite vi tajne, crne, ponoćne veštice? Odgovorite na ovo što vas Magbet pita?"

PURUŠA: (*Glumi i ona*) "Sve je dobro, gle!

Od dobiti naše dobićete sve!

A sada oko kotla zapevajte,

ko đavolske vile u kolu igrajte,

i svemu unutra moć madjije dajte"!

BEN: (*Smeje se*) Meni preporučili Purušu, kažu pravi fantastične horoskope i te stvari, vidovita je... a ja naletim na svog dilektanta.

- PURUŠA:** Ne pričaj gluposti - gluma je greh moje mladosti, a ja se sad ozbiljno bavim astrologijom.
- BEN:** A pričala si da ćeš da ideš u učitelje...
- PURUŠA:** Pa i ovo je prosvećivanje... naročito ženskih. U školama su i bedne plate i niko te ne sluša, a sada u mene gledaju kao u boga. Ja ljude i tešim i dajem im nadu i plašim ih, jer narod mnogo voli i da se boji. Znaš, kad sam shvatila da neću biti velika glumica, ja sam sela i bacila se u razmišljanje: šta je to što u današnjem svetu svi traže, niko ne razume i zato u to veruje? Prvo sam htela da postanem naivni umetnik, ali za to treba i talenat. Za apstraktnog slikara... jer i to je potpuno nerazumljivo... treba mnogo boje i platna. A to je skupo. Zato sam počela da se bavim astrologijom. I mogu ti reći da sam prodrla jako duboko. BIBLIOTERA
GORE DURDE
CRNOJ VIDI Sudbina mi je postala potpuno jasna. Samo složiš neke zodijske znake, datume, pročitaš u starim knjigama i sanovnicima uputstva... a na kraju, kad već i sam počneš da se zanosiš - može svašta da ti se pričini!
- BEN:** E, meni bi trebalo da se zanesesh za mog šefa. On stalno govori: sad ču da umrem, tek što nisam, muči nas, a ne umire.
- PURUŠA:** Znači uobraženko?
- BEN:** Nije, vrlo je simpatičan i skroman.
- PURUŠA:** Mislim: uobraženi bolesnik. Hipohondar.
- BEN:** Verovatno. A je li i tvoj suprug, mislim drug Mula Jusuf, iz te struke?
- MARKO:** Ja radim s...samo s...s...sa viskom. Merim s...s...snage prirode, podzemne vode... radijacije udaraju odozgo, ja mašem odozgo i s...s...sve je

jasno.

PURUŠA: On se tek uči. Ali nema talenta za predskazanja i nema ličnu bio energiju.

MARKO: Ja?... Šta pričaš?! Jesam li našao bunar onom čiči?

PURUŠA: Jesi. Dobar si za visak... vredan, a i ne izgleda loše kao dekoracija. Kad smo se upoznali on je baš ostao bez posla, a u sebi je imao neku snagu.

MARKO: Radio s...s...sam na kolodvoru. Davao obaveštenja na šalteru. Kad s...s...sam prešao i za s...s...spikera... znaš ono: (*Govori kroz nos*) vlak za Korpivnicu polazi s...s...sa trećeg koloseka... dali s...s...su mi otkaz. Kažu: ne odgovaram. U s...s...stvari - nisam bio član s...s...saveza komunista.

BEN: Ma ovako ti je bolje. Čuj Marice...

PURUŠA: Puruša!
NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE DURDE

BEN: Izvini, nisam još usao u tvoj novi lik. Jel ti govoriš malo i romski?

PURUŠA: Na poslu mi je akcenat više tibetanski.

BEN: Slušaj, ako ti stvarno znaš te vradžbine...

PURUŠA: Ne budi svinja, Ben! Ako astrologija i nije baš nauka, ona je odmah iza nauke - paranauka! Kad shvatiš kakve sve uticaje na čoveka imaju razne planete, pa kad se one još postroje u određene položaje - to je fantastično. A svaki čovek nos svoju sudbinu na svom dlanu.

BEN: Ili u šoljici za kafu... ako je brazilska.

PURUŠA: Marš. Nije stvar u kafi, nego u telepatiji. Ja pravim horoskope kineske, actečke, bengalske i malajske. Ali zodijačke znake treba znati pročitati seljačino jedna amaterska!

BEN: De, ne ljuti se. Ja verujem da si se ti opismenila za te vradžbine i Nostradamuse i zato da mi pomogneš. Zaviri u te tvoje horoskope pa nađi što luđi, jer će mi doktor crći!

Aurelijeva spavaća soba. Dan je. Aurelije se jedva izvlači iz kreveta i dogega do velikog stilskog ogledala, pred kojim često ima svoje monologe. On povlači kapke i zagleda beonjače, plazi jezik da bi video da li je beo, i da li mu je grlo crveno.

AURELIJE: Gotov si, mladiću... (*Unutrašnji monolog*) Kažu da rak ne udara na srce, a meni se baš za srce zakačio! Pa da... (*Pipa se za grudi*) Razvija se na desnu stranu... (*Glasno*) Uvek sve na mene... (*Unutrašnji monolog*) I zašto lekari uopšte i primaju platu? Njima je svejedno koliko čovek pati... N
Glasno
BIBLIOTEKA
FINE GORE DURBE
CRNOJEVIĆ Gde li je sigurnije: u slepoočniču... *Hipnotista?*... (*Unutrašnji monolog*) Mora biti da mnogo boli. I ako ne pogodim na pravo mesto, mogu da preživim pa da boli dugo... (*Glasno, gledajući zavrnutu usnicu*) Otkud mi sad ova fleka... juče nije bila. Joj... metastazirao...

Kabinet advokata. U čekaonici Manja sedi za svojim stolom, čita i plače... Zazvoni telefon.

MANJA: Kabinet advokata doktora Freskara... ne, imam kijavicu... ne možete... ne, nema kijavicu, ali je na konsultacijama u javnom tužilaštvu...

Ona zatvorи telefon, a otškrinu se vrata kabineta i proviri

Aurelijeva glava. U pižami je.

AURELIJE: Plačete zbog mene, Manjice?

MANJA: Ne... zbog nilskog konja. To jest - kobile. U Frankfurtu, u zooparku, uginuo nilski konj, a nilska kobila, udovica... (*Jako zaplače*)... od tuge pojela šest pari skijaških cipela.

AURELIJE: Otkud joj skijaške cipele?

MANJA: To ne piše. Novinari uvek glavne stvari preskoče

AURELIJE: Glupo samoubistvo. Ali šta se pametnije može očekivati od hipopotamovice?

Ulazi frau Beti.

BETI: E, napokon da vas vidim, dragi doktore.

AURELIJE: Ne, madam, ne vidite me, ja vam se samo prividam, kao nilskoj kobili njen umrli drug...

On zalupi vrata za sobom.

BETI: Njemu izgleda nije ništa bolje? Sad je, izgleda oboleo i psihički...

MANJA: Umreće zbog straha od straha. Razumete li vi to Ne? Nije ni bitno. (*Zaplače*)

BETI: Ne plačite, devojčice, možda će se i izlečiti Svašta se dešava.

MANJA: Kako? Znate li koliko je metala na šest pari skijaških cipela?

BETI: Cipela? Je li ta psiha kod vas zarazna?

U sobu utrčava, sav zaduvan, Ben.

- BEN: Je li Puruša stigla? Nije? Dobro je...
- BETI: Pronašli ste je?
- BEN: Za mene nema nemogućih problema i nerešivih slučajeva.
- BETI: I pristala je da lično dođe ovamo?
- BEN: Normalno. Kad ja zovem.
- BETI: To je fantastično. Kakvu ste vezu sa njom pronašli.
- BEN: Ja? Nikakvu. Ako mislite da ja nju poznajem odranje - grešite.

U čekaonicu proviri Markova ruka sa klatnom. Klati. Zatim proviri i Markova glava.

MARKO: Jok!... Jok...

Kad je utvrdio da nema značenja on propusti i Purušu.

- PURUŠA: Mula Jusuf kaže da nema loših radijacija. Zdravo Bene, stigla sam kao što smo se dogovorili.
- BEN: (Vrlo glasno i značajno) Bože, bože, otkud vi znate kako se ja zovem?
- PURUŠA: Ja znam sve što hoću da znam. (*Manji*) Zašto tako često plačeš devojko? Zapamti da si od mnogih veća, iako si manja.

Manja zine od zaprepašćenja.

... ime tvoga momka počinje sa "O".

MANJA: Oto.

PURUŠA: (Zgrabi je za ruku i gleda u dlan) Napustićeš toga "O", jer njemu više odgovara neko na "S".

- MANJA: Mućka sa Sonjom?
- PURUŠA: A tebi će mir doneti slobo "B"... U actečkom mesecu soli Tekuituitontli, kada boginja mora Uikstosiuatl, tebe izabere za žtrvu ti ćeš se udati!
- MANJA: Za "O" ili za "B"?
- PURUŠA: Za "N".
- MANJA: Čujete li frau Beti?
- PURUŠA: Zašto je zovete Beti kad joj ime počinje sa "J"?
- BETI: Joj...
- PURUŠA: Nije "joj" nego Jalža. Vidim đubre kraj vas.
- BETI: Đubre? To je moj muž Đuro. Jel me potkrada?
- PURUŠA: Vi stvarate blago od đubreta, pa ga vraćate đubretu. Čuvajte se petnaestog meseca Panteksalistli koji je posvećen actečkom bogu Uitsilopočtiju, jer se tada rađa i pernata zmija koju treba umilostiviti.
- BETI: Auh, bog te zapamti?
- PURUŠA: Napraviću vam horoskop. (Benu) Gde je samrt-nik?

Ona prolazi pored zapanjenih Manje i Beti i za Benom odlazi u kabinet.

- PURUŠA: (Tiho Benu) Kako sam sredila ove babe?
- BEN: Nisi iskoristila sve što sam ti ispričao.
- PURUŠA: Samo sam se zabavljala. A sad ćemo ozbiljno.

A u svojoj spavaćoj sobi Aurelije se zavukao pod čebe, strpao toplomer u usta i čeka svoju subinu. I ona stiže: ulaze svečano Puruša, Marko i Ben.

- BEN: Doktore, ovo je poznata hiromantkinja Puruša...

što na staroindijskom jeziku znači biće... Uopšte - biće! A ovo je njen partner Mula Jusuf, što na turskom znači... znači... ne znači ništa.

AURELIJE: (*Govori preko toplomera*) Drago mi je... Izgleda da mi je temperatura sve niža. Hladim se.

PURUŠA: To mene ne interesuje. Ja ne lečim - ja vam mogu jedino reći šta vas čeka.

AURELIJE: Znam ja šta me čeka...

PURUŠA: Ali ne znate kad?! Hoćete li da saznate kad vas očekuje Metstli, mesečeva boginja tame? Ili kad će Ksipeu-Toteku početi "guljenje vaše ljudske kože" zvano Tlakaksipeualistil?

AURELIJE: (*Uplašeno*) Ja bih, ako može, bez guljenja.

PURUŠA: Jedno je znati, a drugo sprečiti. Možda živate na pogrešnom mestu? Možda zračenje podzemnih vodenih tokova, kojima gospodari Čalićiutlikue, boginja koja nosi suknju od žada, donose bolest vašem telu?

AURELIJE: (*Užasnut*) Samo bi mi još to falilo.

PURUŠA: Mula Jusufe, jesli izmerio zračenje?

Marko je za to vreme klatio visak oko njih.

MARKO: Uh... jok, bre... s...s...strašno!

AURELIJE: (*Od straha i on zamuka*) Š...š...šta je strašno?

MARKO: S...s...strašna radijacija. Ovde bi i konj crkao.

AURELIJE: Pa kažem ja da ne mogu više da izdržim.

PURUŠA: Imate li podrum?

AURELIJE: Podrum?

PURUŠA: Premerićemo i tamo. Vama je potreban neposredan kontakt sa zemljom.

BEN: Valjda zbog navikavanja.

AURELIJE: Ne pričajte gluposti, Bene. Šta ima tu da
navikava? Zakopaju te i gotovo!

PURUŠA: Nije gotovo kad vi kažete da je gotovo, nego
vam ja reći kad će biti gotovo! A dotle treba
učiniti da se živi što bolje i zdravije. Izlazite
tog kreveta, tu ste kao u čeliji osuđenog na smr

*Aurelije žurno iskače iz kreveta, ona prelazi u njegovu radniju
sobu, pa Marko i tu počne da klati viskom.*

AURELIJE: (Trčka za njom) Bio sam ja kod najpoznatijih
lekara... Niko, madam, nema pojma! Svi viču: r
brinite, ne fali vam ništa, a ja kopnini
Pogledajte samo jezik... (On se isplazi na nju)

PURUŠA: Ja ne gledam u jezike nego u dlan. (Uzima m
rukuj) Na dlanu je utisнутa svačija subrina.

AURELIJE: E, to! To mi recite dokle ču?

MARKO: Uh, uh...
NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

AURELIJE: I njemu nije dobro?

MARKO: Ovde radiš? Jok bre!

PURUŠA: Ni to vam mesto nije dobro za rad. Verovatno
vam se parnice dugo vuku, mučite i sebe i klijente... Bene, povedi Mulu Jusufa da ispita
čestan i podrum...

Njih dvojica odlaze a Puruša se zagleda u Aurelijev dlan.

... Jao...

AURELIJE: (Preplašen sve ponavlja) Jao, jao...

PURUŠA: Oho...

AURELIJE: Ohoho...

PURUŠA: Šta je ovo?

AURELIJE: Koje?

PURUŠA: Vidite li liniju života?

AURELIJE: Ništa ne vidim, zamaglilo mi se... čekajte da nađem naočari... šta ste otkrili?

PURUŠA: Ne mogu još da vam kažem...

AURELIJE: Zašto? Toliko je strašno?

PURUŠA: Neću da vam kažem. Kad vam napravim horoskop saznaćete sve.

AURELIJE: Sve? I dijagnozu... i šta da radim?

PURUŠA: Ne, nego šta će vam se kada dogoditi. Ali da biste našli svoj mir, vi pre svega morate živeti zdravije.

AURELIJE: To je u redu... Nego, za taj horoskop...

PURUŠA: Da se dogovorimo: kakav horoskop vi želite? Hoćete li acteški, sa opisima vaših osobina i ljudi koji utiču na vas i vaš život, kineski sa uporedjivanjem starovavilonski, ili tibetanski?... A možda želite samo ovaj uobičajeni, kao iz novina, gde se priča svašta lepo, ističu samo vaša pamet i dobre osobine, a sakriva sve ružno i opasno?

AURELIJE: Znate, madam... ja nisam kukavica! Ne, ja sam zreo čovek - voleo bih sve da znam.

PURUŠA: Onda ovako: napraviću vam nekoliko horoskopa, prema raznim zodijačkim znacima i tumačenjima... plaćanje po tarifi...

AURELIJE: Hvala vam.

PURUŠA: I jedan - pravi! U njemu ćete imati sve. Do ukopa! U dan i u sat.

AURELIJE: Znači i to može? A ako nije tačan?

PURUŠA: Pa ne može biti netačan. Ne možemo ni vi ni ja promeniti položaj zvezda i planeta. To je pitanje

vazione. Obično se to ne govori, jer se ljudi plaše, ali vi ste izuzetak.

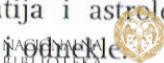
AURELIJE: (*Sleđen od straha*) Jeste... ja sam izuzetak! Ja znam da sam gotov... i koliko taj horoskop košta? Ako je mnogo... znate... možda drugi put.

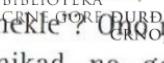
PURUŠA: Nije mnogo. Ostavićete u svom testamentu neku sumu za razvoj astrologije. Ako se sve poklopi. Ako promaši makar i za jedan dan - ne plaćate ništa! Ali ako ne budete hteli da primite taj horoskop - platićete mi odštetu hiljadu dolara.

AURELIJE: Kako to: ako uzmem - džabe je, a ako neću - hiljadu dolara.

PURUŠA: Hoću sa vama da igram nešto kao ruski rulet: hiljadu dolara ili ništa, jer vi ste snažna ličnost, pa možete podneti misao na smrt.

AURELIJE: (*Jadno*) Jeste... ja sam vrlo snažna ličnost.

PURUŠA: Hiromantija i astrologija obično pričaju samo donekle .

AURELIJE: A ono "nekle"? Ono najvažnije?

PURUŠA: To se nikad ne govori, ali ovom prilikom hoćemo. Od vas samog zavisi hoćete li da sazname to "nekle", ili ćete platiti hiljadu dolara?

Čekaonica. Za svojim stolom je Manja. Drži visak iznad svoje leve nadlaktice i prati njegovo kretanje. Ben donosi neku hranu iz ostave i ređa po stolu.

MANJA: (*Govori visku*) ... ako me voli ti se klati levo desno... ako ne voli (*Zaplaće se*)... idi ukrug...

Ben ređa po tanjiru neku makrobiotičku hranu.

- BEN: Ova makrobiotička hrana je fantastična - toliko gadosti na jednom mestu ne možeš ni da zamislis. Vidite li ove alge što liče na trulo seno?
- MANJA: Kažu da je to izuzetno zdravo. Jeste li probali?
- BEN: Da sam htio da pasem, ja bih bio koza.

Zazvoni telefon.

- MANJA: (Visku) Mudrice moja viseća, kaži da li da se javim na telefon?... (Telefon zvoni li zvoni) ... ne?... dobro. A zašto ne? Je li sa druge strane žice neki gadan klijent? Jeste?... Bene, da vidite kako mi visak odgovara. Sve zna, mame mi... (Telefonu) Ne zvoni više, neću da se javim, rekao mi visak.
- BEN: (Gadeći se) Mi smo kao deca pravili kolače od blata... a sad prave od soje. Hoćete li, Manja, šniclu od NACIONALNA
SOJUŠIR
CRNE GORE DURDE soje, mleko od soje, ili soju pohovanu sojinim pahuljicama i prženu na sojnom ulju? Imam, po šefovom naređenju, vrlo bogat jelovnik kolača od blata.

Otvaraju se vrata i frau Beti prvo proturi ruku i malo klati viskom.

- BETI: (Off) Manja... klatili se od mene ka vama, ili obrnuto?
- MANJA: Uđite frau Beti slobodno, danas je dan sa pozitivnim radijacijama.
- BETI: (Ulazeći) Hvala bogu. Imam sutra ročište. Možda će gospod Freskar moći na sud?!
- BEN: Idem sad kod njega pa će ga pitati. Jeste li hteli

sa njim da se vidite?

BETI: Ako može.

BEN: Javiću vam.

On izlazi a Beti pride Manji.

BETI: Mene je ovaj visak prosto preporodio. Ja sam poslovna žena, a s kim mogu da se posavetujem? Moj Đura, lutka moja, on je i pokvaren i glup. Opštinski organi sa kojima radim nisu glupi, ali su pokvareni, propisi nisu pokvareni, ali su glupi... ostajem sebi samo ja - i visak! Ja njega pitam i on mi sve pošteno odgovori. Kad nešto ne valja, on se klati levo-desno, kad je u redu - napred-nazad.

MANJA: Grešite. Obrnuto je: napred, nazad, kao negacija, a levo-desno je afirmacija.

BETI: Negacija i afirmacija. Pa ja ga ne pitam na stranom jeziku... (*Stavlja visak na dlan*) Miško... Miško... takvo sam mu ime dala... hajde Miško, kaži mamici...

Podrum. Podrum, sa prozorčetom visoko pod plafonom, sa zidovima od cigala i vratima od letava, pretvoren je u spavaču sobi za Aurelija, ali još ponegde ima i paučine, nekakvog otpada, neka stara peć i druge starudije. Ispred te sobe hodnik je i krivo stepenište kojima se silazi u podrum. Niz njega silazi Ben, noseći poslužavnik sa hranom za Aurelija. A advokat sedi na krevetu i nešto pažljivo čita.

BEN: (Pevuši, kao dečiju pesmicu)
"Ide lepa papica,

od sojice supica,
obarena vodica,
nebarena algica..."

AURELIJE: (*Veselo zapeva poznatu reklamu*) "Al sam gladan,
baš sam gladan, njam, njam".

Obojica se zadovoljno i veselo smeju svojoj igri.

BEN: Stižem...

AURELIJE: Imam utisak da kasnite sa jelom.

BEN: Ne, šefe, tačno je, u minut, kako vam je rekla drugarica враћара.

AURELIJE: Ne govorite ružne reči: ona nije враћара, nego ekstrasens sa izvanrednim parapsihološkim znanjem. Šta je za užinu?

BEN: Divne algice, pokošene u Velikom, ili Tihom okeanu.

AURELIJE: Oho...

BEN: Sir je od soje, sa sojinim vrhnjem...

AURELIJE: Divno!

BEN: Neglazirana, neočišćena i prljava rižica! Sasvim prirodna.

AURELIJE: To mnogo volim. Krcka pod zubima kao drago kamenje.

BEN: ... i sojina svinjska krmenadla, bez svinjice, bez mesa i bez kostiju. Sve je zdravo, da zdravije ne može biti. Izvolite... i (*Gadi se*) priyatno!

AURELIJE: Ja ne znam da li je to život u podrumu, bez uticaja onih negativnih zračenja, ili ova makrobiotička prirodna hrana, ali ja se danas osećam kao preporođen: u leđima me žiga samo s leva na desno, puls sam već dva puta uspeo da uhvatim,

a kako noćas nisam mogao ni da trenem, razmišlja sam, razmišlja i došao do frapantnog zaključka: ovde, u podrumu, umreću mnogo zdraviji! To je sigurno. Jeste li pročitali prvi horoskop koji mi je poslala gospođa Puruša?

BEN: Pa ne mislite valjda da ja otvaram vašu poštu.

AURELIJE: Onda ga pročitajte. Zanimljivo je... Čitajte glasno, dok uživam u zdravoj hrani, da uživam u sebi. Ja ću to pročitavati svaki dan.

BEN: Mislite da je nešto pogodila?

AURELIJE: Sve. Tu je opis moje ličnosti prema acteškom poznavanju vasione i uticaja zvezda i neba. Ja sam, po njima - krokodil.

BEN: Zato je ova hrana kao izmišljena za vas. Krokodilska.

AURELIJE: Čitajte. U toj parapsihologiji i astrologiji ima nešto! NAJVEĆI
BIBLIOTEKA
GORE DUBROV
CRNOJEVIĆ Ima tu sudbine...

BEN: (Čita) Doktor Aurelije Freskar rođen 12. oktobra...

AURELIJE: Preskočite te osnovne podatke... (*Mljacka hranu*) Je li ovaj pesak u algama prirodan, okeanski, ili ste vi sipali domaći šut?

BEN: Ne brinite, sve je originalna, uvozna prljavština. (Čita) "On je krokodil iz meseca planine. Vrh planine je znamenje uspeha za hrabre ljude". Šteta što nije rat, šefe, možda biste postali heroj.

AURELIJE: Videćete dalje, prosto je neverovatno koliko se sve slaže sa mojoim psihom i sudbinom.

BEN: "Mesec planine nazvan Tepeiuitl donosi nadmoć i kišu"...

AURELIJE: Ja sam to osetio u sudu. Tu svoju nadmoćnost.

BEN: Tepeiuitl?

AURELIJE: Tepeuitl! Niste mi doneli malo vode, a ovo je rapavo za gutanje.

BEN: (Čita) "U vašem životu dominira otmenost i lepotica"...

AURELIJE: Žena fantastično pogada.

BEN: "Kada su u pitanju tuđe slabosti, vi ste strogi i nepopustljivi, mada ponekad saosećajni i puni praštanja. Jaki ste, a slabi, srdačni i simpatični, vaša raspoloženja su dvojaka, nekad i trojaka, teško ih je razumeti, a još teže podnosići, ali vam je odanost bezuslovna, a ambicije okrenute herojstvu i diplomaciji. Krokodil je zubat, Tepeuitl zaliven blagoslovenom kišom, ukrašen orlovim perjem i namazan zmijskom krvlju. Kad razumeš tu suštinu izaći ćeš na sunce vrha planine"! Pa mogla je i više da napiše za te pare.

AURELIJE: Ne treba: *suština je jasna*.

BEN: A kad će *da vam posali* onaj pravi horoskop: da li vas čeka infarkt ili šlag, kad stiže ona gospoda sa kosom u ruci, i ima li tamo gore vampira?

AURELIJE: Ćutite! U kući obešenog ne govori se o konopcu.

BEN: Ja samo pitam. A i frau Beti je gore - hoće i ona nešto da vas pita.

Aurelije seda na neko čilimče u jogi pozu.

AURELIJE: Pusti je čim se dovoljno skoncentrišem.

On se zagleda u jednu tačku, a Ben pritiska zvonce koje je uvedeno u to podrumsko sopče.

BEN: Dok ona siđe, vi možete potpuno da se udrven-

ite.

Čekaonica. Kod Manje jako zvoni: tri kratka znaka.

MANJA: Izvolite u podrum, doktor vas čeka.

BETI: Jedva čekam svoj horoskop, ali se pomalo i bojam da i mene ne strpa u podrum. Ne volim miševe. Volela bih da je isto tako zdrav i tavan.

Podrum. Aurelije potpuno ukočen u stavu "lotosa" i zagledan u neku tačku. Ben skuplja tanjire.

BEN: Ako su vama, kao krokodilu, preporučili za zdravlje ovu vlagu, možda će meni pošto sam rođen u znaku majmuna, narediti da živim na drvetu? Ja jesam, šefe, za tu ekologiju i vraćanje prirodi, ali ne treba preterivati. Strmeknuću se sa grane i onda BIBLIOTEKA
CENTAR ZA KULTURU
CRNOJEVIĆ od zdravlja ostati samo polomljene noge.

Iz dela gde je stepenište začuje se Betin glas.

BETI: (Off) Uuuu!

BEN: (Više) Pazite na treći stepenik!

Začuje se tresak, pa stenjanje.

... kasno. Prva žrtva parapsihologije.

On izide u hodnik i diže frau Beti.

BETI: Zar zbog zdravlja mora da bude i mrak? Zapanjujte

uši Bene, hoću da psujem, a pošto sam fina i dama - neću da se čuje!

Ben je uvodi u podrum. Aurelige i dalje sedi nepomično.

BEN: Izvolite, madam, sedite.

BETI: Na pod? Pa neću moći posle da ustanem, razglaviću se.

BEN: Onda sedite na sanduče... i samo sačekajte dok doktor ne padne u komu... ili kako se već zove to jogi stanje... pa ćete se dogovoriti oko parnice. Sad on ima mnogo drugačiji stav prema zakonima, sudstvu i parnicama. Mnogo čvršći. Stabilniji.

BETI: Pa sigurno, kad sedi na zemlji.

Ben odlazi. Beti se zagleda u Aurelige koji i dalje sedi, kao zanesen.

... Mogu vam reći gospone Freskar, da divno izgledate! Kad bih znala da ću i ja dobiti u licu tu modernu zelenu boju i ja bih prešla na makrobiotiku. (*Pauza. Aurelige još čuti*) A jel udobno sedeti tako raskrečen?

AURELJE: Savršeno. Samo iznesite problem brže, jer još nisam u top formi, pa ako me ukoči heksnšus, neću moći da se dovučem do kreveta.

Soba kod Puruše. Ben je kod nje.

PURUŠA: Glup si ti Bene, glup! Njemu je potrebno da se muči. Što je čovek pametniji, toliko je uplašeniji

od onog što ne razume.

BEN: Ispašće još da su žene inteligentnije od nas, jer veruju u ta vračanja.

Dolazi Marko noseći kafu.

MARKO: Ide kafica s...s...sa šlagom. Otravaću s...s..se od one turske, što me tera da pijem s...s..sa babama. I nemoj da je s...s.slušaš, Bene, jer ćeš početi i s...s...sam da gledaš u šolju.

PURUŠA: Eto s kakvom budalom ja živim! Ljudi moraju u nešto da veruju i nečega da se plaše. Nauka im je objasnila i grom i struju, a otela im Boga, ali mnoge stvari ne može ni ona da razume. Zato su ljudima potrebni i horoskopi i dlanovi i spiritizam. Daj šta daš.

BEN: Blesavo je: ^{NACIONALNA} moj Šef je obrazovan čovek, a ponaša se kao ^{CRNE GORE ĐURĐE} zapečatljiva baba.

PURUŠA: Što više znaš - bolje znaš da ne znaš! Doneću mu sutra glavni horoskop, pa ako već voli da se plaši - uživaće mesecima!

Podrum. Manja ulazi u podrumsku sobicu, noseći makrobiotiku, a Aurelije se zagleda u svoj dlan i poredi ga sa velikim crtežom ruke, na kome su obeležene hiromantske linije.

MANJA: Šefe, javila se Puruša...

AURELIJE: Pogledajte moju liniju života, Manja. Čini li se i vama da se ovde prekida, pa posle nastavlja? Znači li to bolest i kliničku smrt - pa ozdravljenje, ili umiranje sa prelaskom u neko drugo stanje?

- MANJA: Što se vi gnjavite s tim kad će vam ona sad doći?
Izvolite divne divlje, neprskane jabučice.
- AURELIJE: Ako je verovati ovoj slici, ivici mog malog prsta i tumačenjima, ja ću imati troje dece! A s kim, molim vas? I da li još imam vremena ili deca možda i postoje, a mene nije niko obavestio?
- MANJA: Doktore, sve ćete za neki trenutak znati: definativni horoskop vam je gotov!
- AURELIJE: Je li? I šta ona kaže da on kaže?
- MANJA: Pravila je uporedo tibetanski, afganistanski i pakistanski. Za dan vaše smrti svi se slažu u sat, sem tibetskog, koji tvrdi da ćete umreti dva časa kasnije. Ali Puruša misli da je to možda zbog razlike u vremenu, koje je na Himalajima istočnije.

Ali Aurelije se potpuno oduzeo od straha.

- AURELIJE: Znači... dobila je i taj podatak?
- MANJA: Pa normalno. To joj je struka. Nemojte jabučice ljuštiti, kora je grozna, kao boginjava, ali u njoj je čisto zdravlje.
- AURELIJE: I sad ću ja... jelte... kao osuđenik na smrt da čekam u ovoj ćeliji?
- MANJA: Zašto? Pa možete vi da se krećete, ako vas ništa ne boli.

Aurelije žurno oblači preko svoje trenerice neki džemper, uvija se šalom...

AURELIJE: Pardon, Manja...

Odgurne je sa puta i istrči iz podruma.

Čekaonica. U čekaonici su Ben, Puruša i Marko, koji su tek stigli, pa su još u kaputima.

BEN: Ostavite ovde kapute pa ćemo sići u podrum. A šta ti je to?

Puruša drži u ruci veliki pergament, savejan u svitak.

PURUŠA: Integralni horoskop. Tu će on videti sve. A ovih dana su planete zaista u čudnom poretku. Samo se Mars izdvojio.

Žurno ulazi Aurelije, pa kad ih spazi, uplaši se, a onda kreće da se probija ka svojoj sobi.

AURELIJE: Pardon, madam... (*Skloni je sa puta*) Pardon i vama! ... (*Skloni i Marka*)

BEN: Šefe, divno! Gotovo je!

AURELIJE: Pardon Bene...

On utrči u svoj kabinet, a Ben za njim. Aurelije hitro zaključava sobu i trči ka spavaćoj, pa se prosto baci u krevet i pokrije kao i u uvodnoj sceni.

... Izbacite ih!

BEN: Ali donela je, doktore! Tačno prema dogovoru i u određenom roku. Sve savršeno.

AURELIJE: Platite, pa vratite! Izbacite Purušu, izbacite visak, makrobiotike... više volim da budem bolestan sa nadom, nego zdrav, bez nade! (*Stavlja toplomer*

u usta i preko njega govori) Ako mi srce preskače - ja ću da osluškujem njega, a neću da piljim u Saturn! Kažite joj: marš! (Pogleda u toplomer) Evo - skače! Imam temperturu... divno! Bože, kako je lepo biti bolestan... i čekati - ozdravljenje!

On ostaje sa toplomerom u zubima.

Trinaesta priča

SUDNJI DAN

Katedrala ili neka druga crkva. Stipe, "malerozni ubica", ulazi u crkvu... Čuje se neka crkvena muzika sa orgulja: možda Gunova "Ave Marija". Stipe prilazi prvom redu sedišta, klekne i sprema se da se moli.

STIPE: (*Unutrašnji monolog*) Da kažem, tebi moju muku, gospodine Bože?! Da ti ispričam šta mi rade, kako me ponižavaju, a sad još i taj poslednji udarac... Teško mi je i da pomislim... (*Ustane*) A možda je bolje da te ne gnjavim, gospodine, imaš ti i važnija posla na međunarodnom i unutrašnjem planu, nego da rešavaš patnje nekog nevažnog Stipa...

On se okreće, prekrsti i odlazi...

Pred stanicom milicije Tabla s natpisom "Stanica milicije". Crkvena muzika se prati sarađujući narodnu, neko kolo na harmonici. U kadar ulazi Stipe. Dode do vrata... koleba se...

STIPE: (*Unutrašnji monolog*) Da kažem miliciji? Ona je verovatno nadležna i za ta pitanja... i šire! Ali dok skupim dokumenta, dam izjavu, popunim formulare, dok se utvrdi nadležnost... pa kad počnu da me vozaju od jednog šaltera do drugog... uostalom, šta je čoveka briga za drugog čoveka?

Stipe samo odmahne rukom i polako, neraspoloženo odlazi dalje...

Pred psihijatrijskom klinikom. Stipe prolazi pored psihijatri-

jske klinike... Muzičko pretapanje na neku "sintetičku muziku" iz kompjutera... On zastane, pa rezignirano slegne ramenima...

STIPE: (*Unutrašnji monolog*) Ovi tek ništa ne razumeju!... Ako im ispričam svoju tugu - reći će da sam depresivan. Ako se rasplačem - kazaće da sam lud! Ako se smejem - Stipe tera komendiju... Da lekari nešto znaju - prvo bi sebe izlečili! (*Glasno i jako izleti iz njega*) Gospe mi - pući ču!

Nekom nevidljivom prolazniku.

Izvinite, ne kažem vama!

Kabinet advokata. Manja govori preko telefona sa svojim Otom.

MANJA: Ma ne pitaj me - ne mogu večeras nikako!... U redu - pitaj me, ali opet ne mogu!... Prekucavam materijal... Pa kaži mi sad, ne moraš praviti od toga misteriju... (*Zaprepašćeno*) U Kanadu?... Lažeš? Pa nisi mi rekao da... (*Radosno*) Oto?! I to je sigurno?... Pa dolazim - neka šef nađe drugu!

U čekaonicu stiže Ben, svečano raspoložen. U jednoj ruci flaša pića, u drugoj buket.

BEN: (*Peva*) "Sad pijmo, nek čaša se blista u ruci... "

Iz svog kabineta izlazi Aurelije.

AURELIJE: (Strogo) Šta je to Benkovićevjču? Jedino se u teatru peva na radnom mestu.

BEN: A na ostalima se plače?

AURELIJE: Ne pokušavajte da moje reči okrećete na šalu.

BEN: Pa ceo život je kazalište, doktore. Samo nekome zapadne da igra u komediji, nekome u drami, a baksuzima - u tragediji!

AURELIJE: Vas je, znači, sudska strpala u operetu.

BEN: To bih najviše voleo: svuda oko mene lepe žene, sadržaj života glup, ali sa srećnim završetkom. U to ime i zbog toga što je počeo rasplet u mom životu, izvolite male poklone...

On cveće pruža Aureliju, a flašu Manji.

... Pardon - obrnuto!

AURELIJE: Šta to znači? Ja vam neću podići platu i pored podmićivanja.

BEN: Ne tražim ništa šefe! To je malo moje tečne zahvalnosti za vašu pamet: dobio sam rešenje komisije za žalbe Sabora Hrvatske da se moj prigovor na odluku Skupštine opštine Donje Barice smatra opravdanim i da me moraju vratiti na posao! Znači: daće i sve zaostale lične dohotke!

AURELIJE: Rekao sam vam da ćemo uspeti.

MANJA: I sad napuštate doktora i vraćate se nazad na selo?

AURELIJE: Pa je li ova flaša onda mito ili otkaz?

BEN: To još ni meni nije jasno... Ali znam da ćemo prvo tužiti sud što me je proglašio mrtvim, pa

opštinu što je tvrdila da sam vampir... Vi ste u pravu, doktore: treba stalno nekog tužakati, nešto menjati, ispravljati! Bez sukoba nema napretka.

AURELIJE: Samo se ne zanosite da će odluka Sabora odmah srediti vašu sudbinu. Na svaku presudu postoji pravo žalbe, za sve postoji neka viša instanca, pa zaštita zakonitosti, pa vraćanje na početak do zatvaranja sudskog ili pravnog kruga... a da ne govorim kako svaki predmet može da se stavi u donju ladicu i zaboravi, to jest da ode ad akta.

BEN: Nije ni važno, šefe. Bitno je da život ne bude dosadan...

Manja odjednom zajeca.

... Eto, NACIONALNA BIBLIOTEKA
GRADSKA KNJIŽNICA Manju je usud opredelio za tragediju CRNOJEVIĆ "Otečja idu u manastir"!

AURELIJE: Ne plaćite, devojcice, neće nas Ben skoro ostaviti.

MANJA: Ne plačem zbog njega, nego zbog vas. Kako ćete vi bez mene? Jer Donje Barice su blizu, a gde je čak Kanada?

AURELIJE: Kakva Kanada?

MANJA: Pa američka. Zar ima više Kanada?

U tom času ulazi Stipe. Apatičan je. U jednoj ruci i on nosi cveće, a u drugoj flašu.

STIPE: (Tužno, dajući Manji cveće) Da me se sećate po dobru, a ne po zlu... (Flašu daje Benu) Domaća loza. Da zaboraviš mrtav mornarski čvor...

(Pruža ruku Aureliju) Vama ču ostaviti oporukom...

On mirno i tužno prolazi kraj njih i ulazi u Aurelijevu kancelariju.

AURELIJE: Pa šta je ovo danas? A napolju čak ne pada nikša...

I on odlazi za Stipom.

BEN: Zašto spominjete Kanadu?

MANJA: Oto je dobio posao u Torontu. Oni traže stručnjake, Oto traži ženu, ja volim Ota, ja, dakle, idem u Kanadu!

BEN: Kad su pred čovekom mnogo glupa rešenja, on uvek izabere najgtoplje!

Kancelarija advokata.

STIPE: Sećate li me se doktore? Ja sam onaj što je htio da ubije svog direktora.

AURELIJE: Kako se ne bih sećao druže Stipe. Nadam se da vam je novi direktor bolji?

STIPE: (Tužno) Gori je. Uvek dolaze sve gori, jer su sve mlađi... Ili mi starimo, pa više ne možemo da trpimo. Došao sam da napravim testament.

AURELIJE: Niste valjda bolesni?

STIPE: Zdrav sam kao dren... Ali otići ču na jedno mesto iza Brača... znam gde je najdublje... pa ču tamo vezati kamen za noge - pa iz barke buć!

AURELIJE: Nemojte ni misliti na takve stvari, a kamo li da

govorite o njima! Strašno...

STIPE: Ribe nisu strašne, nego divna stvorenja. Gledaju vas svojim bistrim očima, ne trepću, a kad spaze crva, radosno se zatele... Koliko sam ih upecao u životu, izvukao mrežama, gađao ostima na sviču... pošteno je da im vratim sebe, kao velikog crva! I ja sam njih jeo i uživao. One su me jedino volele, jedino su one bile uvek spremne da daju i svoj život da bi mene usrećile... jedino su ribice...

AURELIJE: Ostavite se takvih misli, molim vas. Ja vam najoštrije savetujem da ne mislite više na ribe, nego na sebe.

STIPE: Mislite da ne sastavljam testament?

AURELIJE: To ćemo napisati. Svaki civilizovan čovek, u ovom razvijenom saobraćajnom društvu, treba da ima ^{NAOPORUKU} naslednika. Jer budala u kolima ima mnogo, a naslednika malo. Vi dece nemate?

STIPE: Ne. To ne gajimo.

AURELIJE: Znači da ceo imetak ostaje ženi?

STIPE: Njoj? Ne! Kaznioni Lepoglava. Za ubice u afektu.

AURELIJE: A šta sve imate? (*Sprema se da beleži*)

STIPE: Nemam ništa. Ali ću im ostaviti bar testament, da vide kako neko misli na njih. Uteha je, doktore, često važnija od para!... Ja bar znam. Možda pamtite: i ja sam nesrećan čovek koga život progoni... ustvari - više me progoni punica, nego ostali. Ja sam impulsivan čovek... ubio bih zbog nepravde, ali se obuzdavam. A dođe mi ponekad, druže Freskar, dođe mi nešto ovde u podgrlac... jer moja punica - znate, moja punica...

AURELIJE: Ja znam malu Margo još iz mladosti.

STIPE: Mala Margo? Velika je ona i strašna kao Biokovo! Bura iz nje puše... kad zine kao da će te progutati morska pijavica zajedno sa barkom, motorom... od nje nema spasa, doktore...

Slika se prevrće kao list knjige, pa tako prelazi na prvu Stipovu ilustraciju, a tako i na ostale.

Automobil na cesti. Stipe vozi svoju "četvorku". Kraj njega je žena, a nazad, zatrpana koferima i paketima, Margareta. Ona je ortodoksna zagrebačka dama, sa šeširom, rukavicama i zagrebačkim govorom. Stipe peva punim grlom, radostan što putuje na more.

STIPE: (Peva) "A ča su jedra, moje brodice, ta to su ručice moje Marice..."

MARGARETA: Ti se baš uvek moraš toliko drati kad idemo na to more?

STIPE: Pa radujem se domovini, mama... (Peva) "Ćiri biri bela Mare moja, ćiri biri bela..."

MARGARETA: (Počinje dosadno da popije) U tu tvoju domovinu više i ne dolazi pristojan svet, već samo neki turistički ološ, austrijske piljarice sa muževima, prljavih i tetoviranih ruku, francuski seljaci i njihove kvrgave žene, a ono što je još mlado to je sve golo i poturaju nam pod nos sve što imaju, kao da i mi nekad nismo bili mladi?! Ali mi smo imali i nekakvog šlifa i stida i nismo nudili grudi na dojenje svakom prolazniku, a i znalo se da na more idu oni što nešto znače u društvu, a ne svakakva bagra, koja ko zna kako je došla do novca, do koga, naravno, ti nikad nećeš doći, jer ovo nije vreme za nesposobne,

kao što ranije nije bilo vreme za proste, a ti se verovatno ni u jednom vremenu i ne bi snašao...

STIPE: U redu, gospođa mama, ja više neću pevati, ali bih voleo kada biste i vi skratili tu vašu pesmicu, da mogu da čujem motor i da ga kontrolišem...

MARGARETA: Jesi li čula taj bezobrazluk, Elvira? Ja nisam zapevala još od smrti pokojnog muža... a njemu i ne vredi da sluša motor jer se u njega ništa i ne razume... (Cikne) Koči, koči, zar ne vidiš šta ide odande?... Sad gas!... Sad... E, bože moj, sad svako vozi, a nekad se znalo: ko može da ima auto, ima i šofera! Ostali su se vozili biciklima.

Slika se zaustavi i "prelista".

Dvorana Lisinski. Stipe sa ženom i taštom sedi na nekom "dosadnom" koncertu. On se naginje ka ženi i šapuće.

STIPE: Elvirice... mogli bismo u pauzi otići do Marina?! (Ona ga pogleda)... Ama lepo je ovo, čista umetnost, ali Marinu su poslali svežu murinju pa je napravio brudet, a ima i sipe na salati i crni rižoto...

MARGARETA: (Oštropšapuće) Ne moraš pokazivati celom svetu da si naučio samo na one klape što kuka-ju po skalinadama, možeš se uzdržati bar radi žene i mene, koje smo naučile na pravu muziku...

STIPE: Uzdržao bi se ja, ali riba je danas sveža, a sutra će da tukne na frižider.

ELVIRA: Opet vas dvoje!

MARGARETA: Ti se ne mešaj. Da si bila pametnija, kad si već imala prilike...

Oni svi šište šapatom, svadajući se.

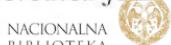
ELVIRA: Imala, ili nemala, ja volim Stipa! A volim i gudačke kvartete!

STIPE: A ja volim ribu. Ovo može biti da je velika lepotica, ali murinja je ipak najlepša. Još ako se onaj tovar Marin setio da je ne guli, jer na brudetu je najslađa koža od murinje... A vino je dobio u drvenoj bačvi, staroj, još je njegov nono pio iz nje, pa je drvo povuklo miris starog grožđa...

MARGARETA: Čuješ li ga?! Priča, ne zatvara, a oni sviraju alegro, ma non tropo! Ma non tropo, Stipe!

List sećanja se ponovo prevrće...

Stan druga Stipa. Porodica je za ručkom.

STIPE: (Proba supu) Onoko

Supa je vrela i on je sa uživanjem srče...

MARGARETA: Stipe, ne srči!

List se okreće. U beržeri Stipe spava sedeći posle ručka. I hrče. Margareta ga pogleda preko ženskog časopisa.

MARGARETA: Stipe, ne hrči!

List se okreće. Stipe u kupatilu pere zube i grgoće vodu. Margareta prođe kraj vrata i dobaci.

MARGARETA: Stipe, ne buči!

Kabinet advokata. Stipe nastavlja svoja sećanje i razgovor sa advokatom. I dalje je vrlo pogružen.

STIPE: ... Stari Kinezi imali su mučenja u kojima ti na glavu pada kap po kap vode... dok ne poludiš! To je čista poezija prema Margareti - ona ti stalno sručuje na glavu vodopad svojih reči. Kljuje ti u mozak kao onaj Pera Detlić u crtačima: taka taka taka taka...

AURELIJE: Ja sam se razveo od žene zbog sličnih razloga. Razveo jesam, ali skakao u more - nisam.

STIPE: Drugo je žena - njoj možeš da podvikneš da čuti, možeš malo i dlanom da zamahneš...

AURELIJE: Kako kojoj! Moja je odmah cikala i pozivala se na ustav i zakone. Tri puta je zvala i miliciju. Možete misliti kako mi je bilo kad mene, poznatog NACIONALNA BIBLIOTEKA SRBIJE CRNQIJEVIĆ advokata, milicija saslušava i moram da trpm optužbe NACIONALNA BIBLIOTEKA SRBIJE CRNQIJEVIĆ kako ja njoj stalno nešto dociram, zabranjujem, ogranicavam joj slobodu, mučim je kineskim mukama... Baš je i ona tu frazu upotrebila, kao i vaša punica.

STIPE: Ama ne mučim ja punicu - nego ona mene. Razumete?

AURELIJE: Razumem ja, ali milicioneri ne razumeju. Oni su uvek na strani žena, kao da su Amerikanci, a ne Balkanci. Srećom, našla je drugog i otišla. Možda će i vaša žena naći nekog. Nikad ne možete znati kad će vas sreća pogoditi.

STIPE: Ako nađe - ubiću je! Ako ona ode ubiću je, a ako punica ne ode - ubiću nju! Ali pošto sam ja čovek human - ubiću sebe, da ne bih pobjio njih.

Pruža mu pilulu.

AURELIJE: Evo, popite ovo i ne očajavajte. Ovaj sedativ je sasvim blag i ne stvara zavisnost, ja ga redovno uzimam.

STIPE: Meni ne vrede sedativi. (*Skoro plačno*) Danas je rešila da mi proda i zavičaj. More da mi proda... ribe... drugare sa kojima sedim u konobi, u kojoj pevamo uz sardele na marendi, pevamo noću uz gradele, napijamo se ka stvari... Pa šta meni doktore još ostaje, ako mi i to oduzme?... Posao?... Kome je danas radost da radi to što radi? I u preduzeću ti sede neke muške i ženske Margarete, neki upravljači i samoupravljači, dostavljači i potkazivači. Došao sam danas kući sa posla... jadan i izmučen.

Scena se pretvara u list koji se okreće na poslednje sećanje... Stipov stan. Stipe, umoran i izmožden, vraća se iz kancelarije. A u stanu, kao da je prošao uragan: sve je isprevrtano, podignuto, otvoreno i urolano, jer žene prave veliko spremanje. Margareta vuče usisivač koji drći i zbog njegove buke ona i njena kćerka vrlo glasno govore. Ustvari - one se nadvikuju sa mašinom.

STIPE: Dobar dan... šta je ovo: je li uragan Margareta naleteo na Zagreb? (*Niko ga ne sluša*) Kažem: dobar dan!... ustvari - gadan dan.

ELVIRA: (*U prolazu*) A, već si stigao, dušo, a mi još nismo gotove. Jesu li vam podigli plate? (*Odlazi za poslom u drugu sobu*)

STIPE: (*Viče za njom*) Poništili odluku, majku im man-

gupsku...

MARGARETA: Ti bi, zete, mogao da kažeš dobar dan kad uđeš, a ne odmah da psuješ, kao da si na rivi!

STIPE: Rekao sam, mamice. Dvaput.

MARGARETA: Znači da ja lažem? I zar ti ne vidiš da smetaš... Ako nisi u stanju da nabaviš i platiš devojku da spremi kuću, ne moraš bar da mi se motaš oko nogu dok ja radim kao sluškinja... Da me vidi gospođa Blinska, šokirala bi se. S pravom bi rekla: "Jedna dama ne sme sebi dozvoliti takav debakl"... Ali lako je njoj kad njen zet zastupa švajcarsku firmu, pa plata stiže u francima, usisivač direktno od Simensa... a ne kao ovo đubre.

ELVIRA: Ako ti opet preskače, mamice, daj Stipici, on će ga popraviti.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
GRADNE GORE ĐURĐE
ČRNOJEVIĆA

A Stipe se smestio u jednu fotelju i kako koja od njih prođe, on diže noge da ne smeta Švajcaru, ili tepisima koji se vuku... A žene razgovaraju pred njim kao da ga nema, a i kad odu u drugu sobu, dovoljno su glasne da ih on čuje.

MARGARETA: Da je htio, mogao je da ga kontroliše i drži ispravnog.

ELVIRA: Ali mamice, ne radi Stipe sa njim nego mi.

MARGARETA: Tim pre! Da se on gnjavi oko čistoće, da kažeš: premorio se, pokvario je usisivač od silnog rada, ali ako već ne radi sa njim, što ga bar ne održava?

ELVIRA: Ne očekuj od muškarca više nego što može dati.

MARGARETA: A šta uopšte daju? Ljudi drže ovce radi vune i mleka, konje zbog vuče ili trka, kokoške zbog

jaja i bataka... Samo se ne zna zašto se gaje kučići i muškarci?

Stipe od besa samo što ne zagrize novine, koje drži naopako, jer se pravi da čita, a sluša ih i muči se.

STIPE: (*Mrmlja za sebe*) Za punice se zna: gaje se zbog otrova!

ELVIRA: (*Tresući čaršav*) Dok su mladi još imaš i neke koristi od njih...

MARGARETA: Koješta! Takvu korist možeš naći na svakom uglu. Ne moraš zbog toga muškarca trpeti celoga dana.

ELVIRA: Mamice, ne nerviraj se, to nije dobro za tvoj srčani ritam.

STIPE: (*Šapuće iz fotelje*) Ajde, nerviraj se, nerviraj...

MARGARETA: Ko Ja samo iznosim misli koje sam skupila u ~~čekajućeg~~ svog života, a što su one nepovoljne za muški rod - nisam ja kriva!

One su prešle u drugu sobu, radeći i razgovarajući, a Stipe se primiče i prisluškuje...

... Evo, recimo, tvoj Stipe: on možda i nije težak kao karakter, pitom je, možeš da ga jašeš kako hoćeš, ali je nesposoban da napravi pare. A mom pokojnom Rudiju, pare su cvetale u svakom džepu! Gde samo pogleda - nikne novac.

ELVIRA: Tata je zaista bio zlatan.

MARGARETA: Rudi! Veći skot nije postojao, bog mu dobro duši. Voleo je i da udari i da prevari... jedino -

pare!

ELVIRA: Šta možemo: muž je kao mačak u džaku. Ne znaš šta ćeš izvući kad se udaješ. Dok ti se udvara on samo govori o tebi, kako su ti lepe oči, pa kosa, grudi... i ti se u stvari zaljubiš u njegovu priču o tebi, zaljubiš se u sebe, a ne u njega, jer o njemu ništa i ne saznaš.

MARGARETA: A šta i možeš da saznaš? Da li pije krišom ili javno? Sve je to ista bagra!

STIPE: (*Viče iza vrata*) Ova bagra bi gospođo mama volela da sazna hoće li ove godine biti nešto za ručak, ili da pričekamo neku sledeću... Možda prestupnu?

MARGARETA: Gospodin se premorio čitajući novine?! Ali kad već postavljamo pitanje, odgovoriću. Je li poštovani NACIONALNA BIBLIOTEKA SRBIJE doneo prospekt za opele i mercedese, kao što sam ja molila?

STIPE: Nisam, jer su rasprodati. Ali sam našao nešto bolje: rols-rojs, srebrni oblak! Da li bi vam to odgovaralo, mamice?

MARGARETA: Čuješ li ga, Elvira? On mi se još i podsmeva? Eto, šta ja moram da trpim u svojoj rođenoj kući?! U kući, koju je kupio moj otac, koju je meblirao moj muž, a koju rastura moj zet... (*Zaplače se*)

ELVIRA: Sram te bilo, Stipe! Odmah se izvini mami. Smesta.

MARGARETA: (*Plaćući*) Ne, dušo, ne treba meni njegovo izvinjenje. Njemu je svejedno što se njegova žena i jedina majka njegove žene, voze u nekakvom sanduku koji se seljački zove četvorka, u kome se ni prozori ne otvaraju, pa ne

možeš ni mahnuti prijateljima dok prolaziš pored opere ili Lisinskog, u kome se leti kuvaš, kao oni njegovi oslići na lešo, a zimi se treseš kao hladetina u frižideru! Ali šta je njega briga kako je nama i gde smo mi u zagrebačkom društvu...

STIPE: Pa boga mu božijeg, ja ne kradem pare...

ELVIRA: Fuj, Stipe! Fuj!... Ne huli na boga.

MARGARETA: Sad će mi još reći da ga ja nagovaram da krade. Ja, čija je familija već dvesta godina cjenjena među obrtnicima u Donjem gradu! No, lepo, boga mi...

ELVIRA: Mami će pozliti, Stipe... Što me gledaš? Ako te nije briga što mi ovde radimo kao robinje ne moraš nas još i maltretirati.

STIPE: Pa ja nemam para za bolja kola. Nemam! Znate li koliko milijardi koštaju ti opeli, znate li da je ogromna inflacija, ekonomski kriza...

MARGARETA: Pusti Elvira, ne prenemaju uvek nešto smeta. On i ne pomišlja da se može nešto i honorarno zaraditi?! Ako je čovek bednik u bednom preduzeću, on može popodne raditi kao akviziter, ili trgovacki putnik, što se odlično plaća, voditi knjigovodstvo obrtnicima, gde kaplju razne stvari, može sa znancima prodavati i menjati valutu...

STIPE: Mogao bih ja i kupiti revolver pa pljačkati benzinske pumpe, ili banke!

MARGARETA: (*Odlazeći u drugu sobu sa čerkom*) I humor mu je talentiran kao i smisao za posao. Ali ne brini, dušo, ako je on nesposoban, mama nije - od one kuće ostaće, posle letovanja u Španiji i za pristojan auto. Možda čak i kabriolet!

Stipe to čuje i pojuri za njima.

STIPE: Kakva Španija i koja kola?

ELVIRA: Mamina Španija i naša kuća.

STIPE: Koja to - naša kuća!?

MARGARETA: Pročitaj u "Večernjaku". Dale smo oglas i mogu ti reći da se već troje javilo.

STIPE: (Uplašen) Za šta se javljaju?

MARGARETA: Sada je pravi trenutak za prodaju. A ta kućerina na moru donosi samo muke: kad odemo, treba nam cela sedmica da je očistimo od zimske vlage i đubreta, a kad je napuštamo opet sedam dana spremanja za zimu, pa strah da je veliki jugo ne zaliva morem...

STIPE: Joj, gospe blažena...

MARGARETA: ... a leto da nam turisti ne upale borove i masline...

STIPE: Ne daj me gospodine jer će pljunuti na Boga...

MARGARETA: Ja tu vodurinu nisam nikad ni volela, a i Elviri više ne prija slani vazduh, i jako sunce. To nama i za ten nije dobro. Bar ćemo se oslobođiti svih tih muka.

STIPE: Ali to je moja kuća... kuća u kojoj je rođena teta Luce, iz koje sam ja skakao na hobotnice još kad sam bio ovoliki mulac, kuća koju sam kupio kad je nono prešao u Split, kuća sa najvećim gradelama u zatonu, sa konobom u kojoj je bačva za vino još iz pokojne Austrougarske...

ELVIRA: Samo te slušam! Pa valjda je to, pre svega, moja kuća?! Jesi li je kupio na moje ime, kao poklon za moj 30-ti rođendan?

STIPE: To me je ona nagovorila. Ona!

MARGARETA: Sve što si u životu pametno uradio, ja sam te savetovala. I zato se raduj - tu odvratnu ruinu prodaćemo odlično!

STIPE: Jao!...

Kabinet advokata. Sada je Stipe sve ispričao Aureliju, i ovaj je razlučen njegovom sudbinom.

AURELIJE: Strašno. Potpuno vas razumem.

STIPE: Ne možete razumeti, jer vi niste sa mora.

AURELIJE: Ne mislim na tu vodu, nego na kuću. Meni je prilikom razvoda žena odnела kuću koju sam podigao u Gorskom Kotaru...

STIPE: Drugo je to - te šikare i blato. A kad u sunčano jutro pogledaš bonacu, koja je zategla more kao ogledalo...

AURELIJE: ... a kad ~~suncar~~ razveje svoje zrake kroz stoljetnu šumu...
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
CRNOJEVIĆ

STIPE: ... a ti baciš udicu i čekaš!... Povuče donja... udari kao malim čekićem i znaš da se to špar poigrava...

AURELIJE: ... ideš, dišeš punim plućima, a opalo lišće ti šušti pod nogama... A iza paprati primetiš crvene bobice jagoda...

STIPE: ... ako povuče naglo, kao rukom, znaš da je to arbun porcijaš progutao do škrga!

AURELIJE: ... i usred leta večeri su sveže, pa dok vetar huči kroz krošnje...

STIPE: ... nema vetra kao što je maestral! Nema. Doneši ti vonj sa gradela čak do punte...

AURELIJE: ... zaplete oblake između litica...

STIPE: (Plane) Šta ste zapeli sa tim planinčinama?! Meni

prodaju kuću i zavičaj i barku korčulansku, a vi
kukate za šumom!

AURELIJE: Vi ćete bar dobiti pare, a meni je žena sve glat
odnela.

STIPE: Ali ne ubijate se vi, gospe ti, nego ja! Red je valj-
da da ja kukam!

AURELIJE: U tome i grešite. Hoćete da vežete kamen za
noge? Glupost. Bolje je ubiti zlu punicu, nego
dobrog sebe!

STIPE: To ste u pravu. A može li Elvira prodati kuću bez
moje dozvole?

AURELIJE: Ako je na njeno ime - može.

STIPE: I može dati majki pare za Španiju i limuzinu na
kojoj se otvaraju prozori?

AURELIJE: Njeno pravo...

Stipe ustaje.

STIPE: Hvala vam, doktore. Poslušaću vas: neću da ubi-
jem sebe...

AURELIJE: Pametno!

STIPE: ... nego punicu! Margaretu!

On polazi, ali Aurelije skoči za njim.

AURELIJE: Ma kakvo ubistvo, druže Stipe, ja sam vam to
rekao samo figurativno.

STIPE: (*U njemu raste bes, pa govori sve brže i jače*)
Muči me već godinama, načinila je tovara od
mene, okupi svoje babe, pa složno žvaču
kolačiće i veštačke vilice i ogovaraju me da sam
mlakonja, da sam nesposoban da zaradim, da

ništa ne umem i ne smem, možda toroču i da me žena vara i da ne hvatam dobro tercu kad pevam u klapi i da ne znam mesta od riba i da Hajduk igra lošije od Dinama i da je na moru čas bura, čas nevera, a gosti tetovirani ološ... na sve mi se podsmeva, doktore i zato će sad platiti! U pravu ste: moram je koknuti! Voleo bih da smo sad na moru pa da je povedem u dupinovu špilju dok je oscka, pa da je ostavim za plimu, kad se more digne i začepi ulaz kao da je špilja zagrizla... ali ako nema više mora za mene, zgrabiću je kao hobotnicu za glavu i izvrnuti kao čarapu!...

Aurelije je pokušao da ga prekine u njegovom monologu, ali ništa ne uspeva da umanji gnev jadnog Stipa. Na kraju on izleće u čekaonicu, u kojoj su Ben i Manja. Tu se za trenutak zaustavi, izvadi pet miliona i puža Benu.

... Držite pare! Šaljite mi jednom nedeljno cigarete u zatvor.

BEN: Zašto?

STIPE: Zato što stvari treba odmah rešavati. Oštro! Sa reči preći na dela, što rekao drug advokat. Svuda: u privredi, politici, ubistvima...

Kroz vrata proviri ojadjeni advokat.

AURELIJE: Ne hvatajte me za reč, čoveče...

STIPE: (Radosno) Prvi put posle toliko vremena znam šta moram da radim. Hvala doktore!

On istrčava a na vratima se sa njim sudari frau Beti.

- BETI: Ne zalećite se ko june u plast!
- STIPE: Danas me ne možete uvrediti. (*Zgrabi joj i poljubi ruku*) Obožavam babe... naročito kad su pokojne! (*Istrči*)
- BETI: Da ne putujem - tužila bih ga za uvredu. Dobar dan, svima.
- MANJA: A kuda putujete?
- BETI: Vraćam se u Dojčland. Gospon Freskar, došlo je vreme da se obračunamo.
- AURELIJE: Nemojte i vi frau Beti! Kakav je ovo ludi dan: Manja me ostavlja zbog Torontoa, Ben zbog Donjih Barica, a sada i vi... Manja, imamo li telefon druga Stipa?
- MANJA: Ne... ali naći će.
- AURELIJE: Možda je broj na ime njegove punice Margo. Jer sve se vodi na nju. Bar do danas.
- BETI: Možemo likvidirati doktore? Dovde mi je došlo...
- AURELIJE: I vama? Ali vi sevaljda nećete ubiti?
- BETI: Taman posla. Ja probleme rešavam na jednostavniji način.
- AURELIJE: Ako hoćete da likvidirate druga Đuru, nemojte posle reći da sam vam ja savetovao.
- BETI: Đuru sam već najurila. Razvod i gotovo. Tvornicu sam prodala, dala mu dovoljno da može da se napija mesec dana, a njemu više ništa i ne treba.

U ovom razgovoru oni su prešli u advokatovu kancelariju i tu nastavljaju.

... Ja će vam doktore dati sva dokumenta za moje počete parnice, a ako se budem sudila u

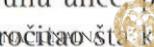
Minhenu, vi znate nemački, pa me možete i tamo zastupati...

Čekaonica. Manja sređuje stvari iz svog stola, odvaja svoje sitnice.

BEN: I vi čete tako sesti u avion, pa preko bare...

MANJA: Koliko ja znam: pešice, ili tramvajem do Torontoa se ne može stići.

BEN: Ne mislim na letenje, mada ja ne bih u to seo ni da mi dobro plate, nego kad stignete tamo... Znate, ja sam jednom bio pet dana u Mađarskoj. Ideš ulicom, a oko tebe ljudi govore, pričaju, a ti ništa ne razumeš... Igen, jonapotkivano, jojcakat, tešek... tako pričaju... a ti sve čekaš da se ispred tebe, u dnu ulice, pojave titlovi kao u bioskopu, da bi pročitao šta kažu!

MANJA: (Zasmeje se) Pa i ja dosta dobro govorimo engleski.

BEN: Malo je to... jer misliš po naški, pa stalno prevodиш u sebi i tako radiš dupli posao: radiš ono što radiš i još si celog života i sopstveni prevodilac.

MANJA: Ja ču onda i misliti na engleskom.

BEN: Ne može se o svemu! Jer o lepim stvarima čovek može da razmišlja samo na maternjem jeziku, može da se voli samo na maternjem, da psuje samo na njemu... da plače... ne, plakanje je internacionalno. (Zaplače se) Jadna naša Manjica.

MANJA: Ne plačite Bene, to je moja specijalnost.

BEN: Moram da vežbam, ko će kad vi odete?

MANJA: (U telefon) Doktore, hoćete li da vam sad nadene stan druga Stipa?

Stipov stan. Razgovor se vodi kombinovano između tog stana i kancelarije advokata.

MARGARETA: Alo... da... ja sam... Aurelije?... Joj, joj što si ti uporan dečko. Ti mora biti da si rođen u znaku jarca: stalno bi htio da zaluđuješ žene!... Čuti... osećam to već četrdeset godina.

Aurelije, nervozno, prevrće očima pred frau Beti, pravdajući se...

AURELIJE: Čuj, Margo... ti si, kao i nekada šarmantna i neodoljiva...

MARGARETA: Bolje da si onda bio tako direktan.

AURELIJE: Ne mislim na to, drugo nešto sam ti htio reći.

MARGARETA: Da nisi čuo za kuću na moru?

AURELIJE: Čuo sam

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
ČRNOJEVIĆ

MARGARETA: Za to će se javiti jašar Čuj to bi bilo nešto za tebe!
Usamljeno, izolirano, na samoj obali mora, ako ne želiš - niko neće videti koga si doveo...

AURELIJE: Nije u tome stvar...

MARGARETA: Ne pričaj - znam ja da vi muški više volite da se ne zna, jer onda nemate obaveza. A vila je divna, najveće gradele u okolini, šuma, a tek bačva... iz Austrougarske! Čuj, za tebe, sa tvojim odvjetničkim primanjima to će biti skoro besplatno...

AURELIJE: Margo, to sad uopšte nije važno...

MARGARETA: Joj, kakav džentlmen!... (Viče) Elvira, najzad pravi...

AURELIJE: (Razdere se) Pa prekini bar za trenutak i slušaj me: tvoj zet Stipe je potpuno pobesneo zbog

kuće! Ako mu dirneš u to - ubiće te! Beži! Neću da te imam na savesti.

On zatvori telefon i ostaje sa frau Beti.

AURELIJE: Ako je sve definitivno odlučeno, ja će preuzeti sve vaše obaveze... Ali, zaista nisam očekivao. Vi ste tako dobro poslovali i sa smećem i sa veštačkim cvećem.

BETI: Malo je to za mene, doktore. Baš čitam u štampi kako naša pamet stalno odlazi u inozemstvo. Vidite šta se tamo dešava: onaj mladi fizičar dobio najveću nagradu Amerike, drugi balav hemičar kandidat za Nobela, svi postaju profesori univerziteta... Pa šta ja još čekam ovde? Ne

Stipov stan. U stanu pada na Stipe. Sve stege su u njemu popucate, dugogodišnje trpljenje pretočeno u prosto kipi iz njega. Prvo naleće na Elviru.

STIPE: Gde je?

ELVIRA: Kako to izgledaš, Stipice? Ko - gde je?

STIPE: Veštica sa Tuškanca, Margareta Bordžija, moja pokojna punica, tvoja pokojna majka...

ELVIRA: Joj, Stipe!

On projuri pored nje u salon, a tamo sedi Margareta s puškom dvocevkom na krilu, kao u kaubojskim filmovima, pa on zastane, kao da je naleteo na zid.

MARGARETA: Stoj!.. Ako mrdneš, postaćeš pokojni ribar i zatona, pokojni muž i zet i bivši Stipe!

ELVIRA: Joj, mama...

STIPE: Ne izigravajte gospodo Kalamiti Džejn, jer će vas kao kalamara baciti na buzaru.

MARGARETA: A ti ne glumi Robina Huda, jer ako opalim iz ove puške nećeš više ličiti na paški sir, nego ćeš biti bušan kao ementaler!

ELVIRA: (Smirila se) O, hvala bogu, normalni porodični razgovori, a ja sam se toliko uplašila... (Ona mirno odlazi)

STIPE: Pre nego što se ovde neko pripremi za sahranu, mamice, recite mi kako ste znali za konačni obračun?

MARGARETA: U životu i u istoriji lepota je često presudna, zete: zbog lepe Jelene stvoren je trojanski konj i pala je Troja, zbog lepe Kleopatre tukao se Rim, a zbog moje lepote dozvoli da ti to kažem, jedan je čovek četvrtdeset godina patio, sada je rešio da kupi tvoju rusevinu četvrtdeset na onoj bari i javio mi za tvoje ludilo!

STIPE: Aurelije Freskar?

MARGARETA: Doktor Aurelije Freskar!

STIPE: Znači: prvo će njega! A vi gospodo pokušajte da ne zaspite sa tom puškom, jer ako vas prevari dremka dok se ja vratim - robijaću vas oboje. O istom trošku!

On izleti napolje.

Kabinet advokata. Frau Beti je u punom naponu svoje gorljivosti.

BETI: ... za prvo vreme ja će, gospodin doktore, preuzeti

samo jedan becirk Minhen. Vodim odavde grupu jugo-higijeničara koji će čistiti ulice jednu brigadu ilegalaca koji će te ulice da prlja-ju!

AURELIJE: Da prljaju? Pogrešno ste se izrazili.

BETI: Nisam! Pazite: ja primam procenat od plate svakog čistača. Razumete? I oni lepo čiste, čiste... Švabe kažu: vunder šen, unzere grad ist čist, a ja onda pustim prljache. Oni prljaju, prljaju, a te našim ljudima, naravno, neće teško pasti. Švabe vide prljavštinu i počnu da kukaju: un gote vilen, naš Minhen ist šmucig... prljav, ferštenzi... a ja im kažem: bite šen, još malo radnika, pa da bude čistije. Oni, naravno, dozvole i ja primim nove ljude i dobijem nove procente, a čim on postanu zadovoljni viču: fajn, fajn... ja gurnem one zagrljive! Ako sam ih već prebacila u čistače i zapošlila, onda uzmem Turke, oni su još jeftiniji i gori! I opet sve ispočetka. Prljaj čisti, prljaj, čisti a Dojčland nije kao mi - kod njih je ekonomija jaka, oni njihovi zeleni su jaki pa marka im je jaka... to će biti biznis i po!

U čekaonicu upada Stipe. Zgrabi ono cveće koje je dao Manji i koje je sada u vazni.

STIPE: Vrati cveće! (Uzima flašu koju je dao Benu) Nedam ni piće!

On tresne o pod flašu i ona se slomije. Ben i Manja uplašeno skoče.

BEN: Lumpuj u gradskoj kafani, pa ćeš videti pošto je!
STIPE: Ćuti! (*Pruža mu pare*) Evo ti još za cigarete - biću duže na robiji.

On zgrabi stolicu i slomije je o pisaći sto.

... Prvo ću sve da mu porazbijam... Jer to mu, posle smrti, ionako više ne treba!

Dok on lupa i lomi po čekaonici, Ben i Manja, uz ciku, pobegnu u kabinet i zaključavaju vrata. Naravno, i Aurelije i Beti su preplašeni od lape i neartikulisane Stipove dreke.

AURELIJE: Kakve su to gluposti Bene? I šta vi radite?

BEN: Ja? Bežim! Kod nas u Baricama ljudi se deru i razbijaju po kafani samo kad se vesele, a ubijaju se u tišini. NACIONALNA
LIGA
CRNE GORE DURDE
CRNOFEVIĆ Štipe hoće vas uz galamu... Ja se sa takvim shvatanjima ne slažem, pa bežim.

MANJA: (*Poljubi Aurelija*) Zbogom doktore... izvinite, ja ću požarnim stepenicama, pravo za Toronto! (*Beži ka spavaćoj sobi*)

BEN: A ja preko balkona! To sam vežbao kad sam igrao Romea. (*I on beži*)

BETI: Čekajte i mene!... Kojim putem je bežala Đuljeta? (*Odjuri za njim*)

Lupa još uvek traje a Aurelije se skljoka u fotelju uzimajući svoje pilulice...

AURELIJE: I šta sad: da se ubijem sam, ili da pustim da on na meni leči svoje komplekse?

U čekaonici Stipe, nogama udara po nameštaju, lomi i uživa.

STIPE: (Razdragano) Joj, što je lepo udarati, udarati, udarati...

Slika polako prelazi u neoštru i pretapa se u Aurelija, koji leži na stolici kod psihijatra, kao što je bilo u prvoj sekvenци, prve priče. Bolničarkine ruke skidaju mu sa glave onu aparaturu za merenje elektroencefalograma.

AURELIJE: Kažete, profesore, da su ovakav elektroencefalogram imali stanovnici nemačkih gradova koje su stalno bombardovali? Pa normalno - život vam je kao ratovanje. Dolaze vam klijenti i ubice i lopovi i političari... i svi vam pričaju svoj život, a lažu, govore o svojoj dobroti i nevinosti - a obmanjuju jer ljudi su kao kameleoni: uglavnom ih su opakvi kakvi jesu, već se prave da jesu ono što nisu! To sam vam već pričao?... Onda izvinite... Znači: gotovo je... hvala!

OD "SERVISNE STANICE" DO "KAMELEONA"

Prošlo je četrdeset pet godina, a kao da je bilo juče. Završavao sam služenje vojnog roka u Strumici i razmišljao kuda će sa diplomom svršenog reditelja, kad se u novinama pojavi oglas da počinje sa radom televizija u Beogradu. Prijavim se za asistenta. Moje radosti kad mi javiše da sam primljen, te da se javim na posao 1.IX 1958.

Dočekao nas je i okupio Lola Đukić, nas nekoliko desetina, koji smo tom prilikom prvi put videli televizor. Tu visoku i produhovljenu figuru viđao sam ranije u Humorističkom pozorištu. On se već do tada obučio na stranim televizijama pa nas je fasciniralo kako suvereno vlada tim novim medijskim čudom.

Ja sam jedan od onih učijem životu je Lola Đukić odigrao važnu ulogu. Uzeo me je za svog asistenta i toplo me prigrlio. Za vreme tog staža ja sam naučio neke bitne stvari za rediteljski poziv. Prvo, da zanat treba dobro izučiti, da bi se ovaj skupi posao obavljaо efikasno i ekonomično, da bi moglo u hodу čak i da se improvizuje. Zato su mi se stalno čudili što ja svaki film, pa bio i onaj najteži, uradim za trideset dana.

Drugo. Onaj ko hoće da se bavi ovim poslom mora da ima hrabrosti, pomalo bezumne, da se upušta u avanturu stvaranja za tako širok krug gledalaca. Sada, dok čitam triнаest epizoda njegove neizvedene serije "Kamaleoni", pred oči mi izlaze oni slavni dani "Servisne stanice"... Petak je,

sutra uveče se uživo izvodi nova epozoda, a još nema ni stranice teksta. Lola i Novak sedaju da pišu. Kako koju stranicu napišu, ja je nosim Mileni da kuca u matricu. Otkucane matrice umnožavamo na geštetneru. Moje jedino odelo već sam umazao bojom. Onda skupljam glumce na probu. Sutra uveče se prazne ulice u Jugoslaviji, emituje se ta epizoda. Lola sedi u video režiji, ja vezan slušalicama za kameru, držim tekst u ruci, u velikoj panici da glumcima dobacim tekst, da svako uđe kad treba, da dekorateri i rezviziteri ne prođu kroz kadar...

Tako je taj maštoviti i hrabri čovek probio barijeru nepoznatog. On je bio taj koji je svojim emisijama naterao ljude da masovno kupuju televizore. Kao šef umetničkog programa okupio je oko sebe ljude, kao što su Duško Radović, Pavle Ugrinov, Vlada Petrić i druge pametne i darovite. Tako je, za samo nekoliko godina, postala moćna RTB. Te činjenice neće moći da zaobiđe nijednu njenu istoriju.

"Kameleone" je pisao za Televiziju Zagreb. I sama radnja serije je izmeštena u Zagreb. "Kameleoni" dolaze na kraju, posle više desetina napisanih epizoda njegovih brojnih TV serija. Lola je već u penziji, pa bi se očekivalo da se, posle svega, umorio, da je zauzeo neki drugi ugao gledanja na svet oko sebe. Međutim, on je ostao onaj isti Lola, sa onim istim kritičkim stavom sa kojim se uvek odnosio prema svim pojavama u društvu, samo sada znatno veštije i potpuno izgrađen kao stvaralac u tom žanru. Ako se nešto promenilo, promenilo se društvo i pojave u njemu. Promenila se i publika za koju je pisao. Ona je, u međuvremenu, videla mnogo drugih stvari, postala je zahtevnija. On to vrlo dobro opaža i prilagođava se vremenu. Izlazi iz studija, dinamizira radnju,

a svaka epizoda mu je priča iz početka.

Osnovno mesto događanja je kancelarija iskusnog advokata Aurelija Freskara. Osim njega, tu je njegova sekretarica Manja, devojka smešne sentimentalnosti, spremna da lije suze na iole tužnu novinarsku vest iz najudaljenijeg kraja sveta, zatim Ivan Benkovićević zvani Ben, koji bežeći sa sela postaje ona vrsta brojnih novopečenih građana što "i jeste seljak i nije".

Advokatska kancelarija, kao mesto zbivanja, je neka vrsta servisne stanice gde, po prirodi stvari, defiluju ljudi raznih čudi i subrina. Ali ovo više nije dobroćudno vreme malog šefa Rake, već jedno mnogo složenije vreme. Ne radi se više o smešnim slabostima jednog malog šefa, nego o kritici novih pojava u društvu, koje postaju sve manje naivne. Njih Lola uočava dotad oprobano satiričara. Osamdesete godine su vreme kada se uveliko stvorio jedan novi, pogubni, sistem vrednosti. Novac se ustoličio tamo gde su bile neke dotad druge važeće vrednosti. On je taj koji čini ljudе kameleonima.

Kroz seriju defiluje masa likova upletenih u njegovu mrežu. Tu je neka gospođa Beti, koja od klozet frau u Nemačkoj, ovde postaje fabrikant. Pojavljuju se neki tipovi sa vrećama novca, tu su prekonoc bogataši u pomami za parma, zatim prateće osoblje, kao što su sponzoruše. Lagano se rađa mafija, nešto novo na našem tlu.

U tom poremećenom sistemu vrednosti, ljudi na naopak način jure svoju sreću, pa, recimo, životnog saputnika traže preko kompjutera. Pisac hoće da kaže kako su se

ljudi ustremili u suprotnom pravcu od mesta u kojem sreća stanuje.

Lola nije doživeo naše dane u kojima je takav razvoj događaja eskalirao u mnoge nevolje. Jedna od njih su i svakodnevni obračuni mafijaških gangova. Možda je sebe poštedeo ovih teških godina kroz koje smo prošli, ali je naše vreme ostavio bez rasnog satiričara. A ovo vreme, kao retko koje, zaista nudi obilje materijala za stvaraoca kakav je bio Radivoje Lola Đukić.

Zdravko Šotra

BELEŠKA O PISCU

Radivoje Lola Đukić rođen je 3. aprila 1923. godine u Smederevu. Kako sam kaže: "Začet u Srbiji od oca Crnogorca a tvrdi da je Jugosloven". Živeo je i radio u Beogradu, ali je rodno mesto svog oca Trifuna Đukića, Brskut, uvek osećao kao svoj zavičaj. Tragovi ove ljubavi mogu se naći u njegovim tekstovima: "Vilini izvori", "Sam među borovima", "Ovca na bulevaru Oktobarske revolucije".

Svoj radni vek započeo je kao reporter, zatim je uređivao Dečiji, Dramski i Zabavni program Radio Beograda. Osnovao je Humorističko pozorište na Terazijama u Beogradu. Bio je jedan od osnivača Televizije Beograd i njene škole humora. U svojoj pedeset trećoj godini završio je svoj radni vek u Televiziji Beograd zbog političkog i programskega neslaganja.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURDE
CRNOJEVIĆ

Za sobom je ostavio stotine satiričnih priloga u Informativnom programu TV Beograd. Tekstovi su bili svojevrsna projekcija i komentari aktuelne političko ekonomске situacije. Ali najznačajniji rezultat njegovog rada su humorističke serije. Napisao je i režirao preko 200 emisija. Serije "Servisna stanica", "Na tajnom kanalu", "Muzej voštanih figura", "Ljudi i papagaji", "Licem u naličje", "Spavajte mirno", "Sačulatac" pisao je zajedno sa Novakom Novakom. Njegov kompletan autorski rad su serije "Ogledalo građanina Pokornog", "Crni sneg", "Deset zapovesti", "Ćućeš-će...". Ni jedna serija nije sačuvana. Trake su izbrisane iz nikad utvrđenih razloga.

Pisanju za pozorište vraća se povremeno i uvek prvi

režira svoje teatarske komedije: "Zlatni majdan", "Bog je umro uzalud", "Budibogsnama", "Čovek sa četiri noge", "Moram da ubijem Petra", "Usrećitelji", "Jedna ljubav i pet pokojnika", "Kradem, kradeš, kradu...", muzikl "Ubi ili poljubi" i monokomediju "Glupi Avgust - memoari jednog klovna".

Radi i na igranom filmu. Piše scenarija i režira. I na filmu njegova scenarija su humor i satira, sprdnja na račun naših običaja i naravi: "Nema malih bogova", "Sreća u torbi", "Na mesto građanine Pokorni", "Zlatna praćka", "Bog je umro uzalud", "Čovek na četiri noge". Jedino je film "Balada o svirepom" drama sa ozbiljnom moralnom dilemom kao i "Jezero", njegov prvi igrani film koji je režirao po scenariju Jugoslava Đorđevića.

Vredno je pomenuti njegov dokumentarni film "Grčka deca", koji je izazvao međunarodni skandal i završio u bunkeru preko 40 godina.

Napisao je knjige: "Sklerotični memoari" (1987.), roman "Ovca na bulevaru Oktobarske revolucije" (1989.) i "Budale jedu maglu" (1995.). Njegovi intervjui, politička reagovanja i tekstovi o prijateljima sakupljeni su i štampani u knjizi "Čovek pravih leđa u zemlji grbavih" (1998.). Pozorišne komedije izašle su u dve knjige "Ljudi sa dve glave" (1995.) i "Budibogsnama" (2001.). Tekstovi serija "Ogledalo građanina Pokornog" i "Crni sneg" izašli su kao knjige 2000. i 2002. godine.

Od 1990. do 1994. godine nije mogao da se ozbiljnije bavi pisanjem. Užasnut onim što se događalo u zemlji piše:

“Svet se ujedinjuje a mi se prosipamo, drobimo, stvaramo nekakve balkanske Lihtenštajne... Okružujemo se svetskom izolacijom i bratskim ratom... Lične slobode smo pogazili, a naši lažni patrioti žurno nas vode u srednji vek: gledaju unazad, organizuju međunacionalne hajke, patetično zvone o nacionalnoj pravdi i nacionalnim slobodama - stvarajući uslove za razmah čopora, i sve to bogateći pikantnim nacionalističkim začinima i religijskom isključivošću kao Božijim providenjem. Da imam gde da odem, napustio bih domovinu! Da umrem od tuge, a ne od užasa i stida”.

U to stidno vreme, vraća se, posle više decenija, slikarstvu. Razmišlja o svom profesoru Milu Milunoviću i pokušava da preko slika izrazi svoja osećanja i očajanja. Na otvaranju izložbe 1992. godine u Muzeju pozorišne umetnosti u Beogradu kaže: “Molim vas da ovo što vidite na izložbi ne vrednujete kao slikarstvo, već kao moju skromnu zabelešku o ružnim danima naše Domovine i ljudima koji su stvorili vreme u kome smo postali i slepi i miševi”.

Radivoje Lola Đukić prešao je aprila 1994. godine u Crnu Goru da živi i radi. Umro je 7. septembra 1995. u Beogradu. Svoju literarnu zaostavštinu ostavio je kao legat Centralnoj narodnoj biblioteci Republike Crne Gore “Đurđe Crnojević” na Cetinju.

Povodom smrti Radivoja Lole Đukića slovenački list “Mladina” u rubrici “Memento” piše da je otisao čovek koji je svojim televizijskim serijama... “združio jugoslovenske narode i narodnosti u verovatno jedinom autentičnom trenutku bratstva i jedinstva... U njegovim parafrazama svakodnevnog života ljudima se tada činilo da žive u istom svetu, da dišu

isti vazduh, da ih muče isti problemi i da ih vodi isti san. Kada se Đukić, čovek koji je ostvario Jugoslaviju, sklonio, ljudima se postepeno učinilo da ne žive u istom svetu, da ne dišu isti vazduh, da ih ne muče isti problemi i da ih ne vodi isti san. I Jugoslavija je namah doživela kraj. Imao je 72 godine".

SADRŽAJ

Čovek koga nema	5
Čarobne saksije	41
Tetrebova ljubavna pesma	77
Malerozni ubica	111
Optuženi kompjuter	145
Savremena domaća bajka	175
Oto i loto	201
Groteska o gluposti	233
 Greh mladosti	265
Akademik švercuje	293
Deda je bio baba	325
Krokodil	357
Sudnji dan	387
Od "Servisne stanice" do "Kameleona"	415
Beleška o piscu	419

RADIVOJE LOLA - ĐUKIĆ
KAMELEONI

Likovno rješenje korica:
Dejan Milojević

Kompjuterska obrada:
Mirjana Pejović
Boško Kovačević

Korektor:
Jasmina Jovanović

Tiraž:
500 primjeraka

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE

Stampa:
"GRAFICAR" Užice

ЦИП - Каталогизација у публикацији
Централна народна библиотека Републике
Црне Горе "Ђурђе Црнојевић", Цетиње

886.1/.2-22

ĐUKIĆ, Радивоје-Лола

Kameleoni / Radivoje Lola Đukić. - Podgorica: Kulturno
prosvjetna zajednica; Cetinje: Centralna narodna biblioteka
"Đurđe Crnojević", 2003. (Užice: Grafičar) - 428 str. 21 cm.
(Biblioteka Posebna izdanja)

